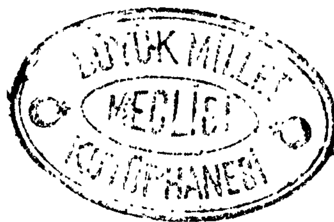

بودجه

حقوق فاکولته‌سی ایله مکتب ملکیه‌ده
تدریس اولنمقده‌در

محرری

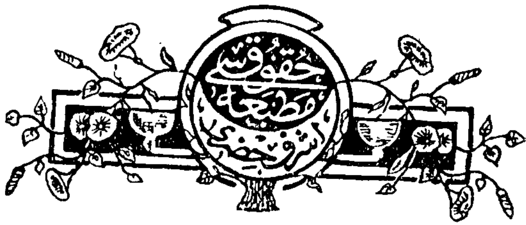
ابراهیم فاضل

حقوق فاکولته‌سی و مکتب ملکیه اقتصاد و ماليه معلملرندن

[حقوق] مطبعه‌سی

باب عالی : ابوالسعود جاده‌سنده نومرو ۱۹

۱۳۳۲

مدخل

علم مالینك موضوعی — زمانمزده مسائل مالیه‌نك درجهٔ اهمیتی

علم مالی ، اشخاص عمومیه‌نك محتاج اولدیغی وارداتك صورت تداركیله بونلرك ماهیتی ، اهمیتی ، اسباب تزاید ویا تناقصنی مطالعه ایدن و واردات ومصارفك صورت تنظیم وتوزیعی ایله اشتغال ایله‌ین برعلمدر دینیله بیلیر .

فی الحقیقه علم مالیه‌ده الڭ زیاده موضوع بحث اولان مالیات دولتدر . فقط عین زمانده ولایات نواحی وبلدیه‌لر كبی آیریجه برر شخصیت سیاسیه‌یه مالك اولان اشخاص عمومیه‌نك Personnes publiques امور مالیه‌سنی تدقیق دخی بوعلمك دائرهٔ صلاحیتنده‌در . بناءً علیه تعریفمزی دولته انحصار ایتدیرمه‌یه‌رك علی العموم اشخاص عمومیه‌یه تشمیل ایتمك دها موافق اولور . مع مافیه بز مطالعاتمزده الڭ زیاده دولتی نظر دقته آلاجغز .

دولت وظائفنی ایفا ایچین مطلقا پاره‌یه محتاجدر ؛ دولتك وظائفی ، بعض مفرط لیبه‌رال مقتصدینك یاپدیغی كبی ، یالكز وظائف انضباطیه‌یه منحصر قالمالیدر دیسه‌ك بیله هرحالده بو مسائل ایچین دخی بر اردو ، بر هیئت ضابطه تأسیس ایتمك ومحكمه‌لر وجوده كتیرمك لازم كلور ؛ بوده مطلقا وارداته عرض احتیاج ایدر . بو پاره‌نك صورت تداركی موضوع بحث اولدیغی آنده مسئلهٔ مالیه كندی كندینه میدانه چیقمش اولور :

دولت وارداتی املاك خصوصیه‌سندن ، یاخود بر طاقم تشبثات صناعیه‌دن می الده ایلمه‌لی ، یوقسه ویركویه‌می مراجعت ایتمه‌لی؟ نه كبی احوالده استقراضات عقد ایلمه‌لی ؟ بو منابع وارداتدن هر برینه نه نسبتده مراجعت

ایتمه‌لی؟ هانکی ویرکولر دها مشروع ، هانکی طرز استقراض داها شایان قبولدر ؟ الخ . . . ایشته بونلر علم مالینك مهم برقسمنی یعنی واردات عمومیه فصلنی تشکیل ایدر .

مهم مناقشات نظریه وقانونیه‌یی ایجاب ایدن اشبو واردات عمومیه مسائلی حل اولوندقدن صکره دیکر برمسئله‌نك مطالعه‌سی لزومی تظاهر ایله‌ر :

مالیه نظارتنك جبایت اولنان بوواردا تك اداره واصول محاسبه‌سنده محافظهٔ وضوح وانتظام ایده‌بیلمسی آنجق بعض قواعده اتباع ایله‌مسیله ممکن اولابیلیر ؛ بوکیفیت هرمملکتده وتخصیص مشروطیتله اداره اولنان ، ویرکولرك ، واردات عمومیه‌نك جبایت و استعمالی مجلس ملینك تصدیق ومراقبه‌سنه محتاج اولان محللرده ، برلزوم محقق تحتنده‌در . اکر حکومت آچیلاجق دورهٔ مالیه‌نك واردات ومصارف تخمنه‌سنی براصول منتظمه تبعاً مجلس ملینك پیش تدقیقنه عرض ایتمز ، اونلرك چیزدیکی خط حرکتی منتظماً تعقیب ایله‌مزسه حاکمیت ملیه اساسی غائب ایدلمش اولور . بواصول منتظمی بزه تأمین ایده‌جك واسطه ایسه‌یالکز بودجه‌در .

برمملکتك اصول مالیه‌سنك تمامیٔ تطبیقنی الك نافذ برصورتده تحت تأمینه آلان قواعد نه‌در ؟ واردات ومصارف دولتی الك تام ، الك بسیط ، الك واضح برصورتده عرض ایده‌جك بربودجه نه صورتله یاپیله‌بیلیر ؟ بودجه‌یی نه‌صورتله تصدیق نه‌کبی وسائطله تطبیق وقونترول ایده‌بیلیرز ؟ الخ . . ایشته بونلرده ایکنجی برسلسلهٔ مسائل مالیه‌درکه بودجه و بودجه حقوقی نامیله علم مالینك دائرهٔ مطالعه‌سنه داخل اولور .

بناءً علیه علم مالی‌یی واردات عمومیه‌نك مطالعه‌سی ، بودجه‌نك مطالعه‌سی دیه ایکی قسم اساسی‌یه آییرابیلیرز . دولتك خزینه‌سنه کیرن وارداتك ماهیت و صورت تحصیلی بیلنمه‌دن او وارداتك مصارفه صورت تطبیقنی مطالعه ایله‌مك دوغرو کورونه‌یه‌بیلیر ؛ اولا منابع واردات دولت و بعده او وارداتك تخمین ومصارفه صورت تطبیقی مطالعه اولنمالیدر دینیله‌بیلیر . . بزم بوراده معکوس بر یولان تعقیب ایتمکلکمزك ، یعنی مالیه درسلرینه بودجه ایله باشلامقلغمزك ، سببی بو اصولك سهولت تشریح وتفهیم نقطهٔ نظرندن بزه‌دها موافق کورونمه‌سندن عبارتدر . حکومات حاضره‌ده بودجه‌لر بر مملکتك حیات مالیه‌سی ایچون فائده‌لی اولان اکثر معلوماتی احتوا ایتمکده‌در . بودجه و بودجه حقوقنك مطالعه‌سی بزه مباحث و تشکیلات مالیه حقنده بر فکر عمومی ویرر بودجه‌نك واردات ومصارف ستونلرنده املاك ، صنایع ، تکالیف وارداتی واستقراضات مصارفی کورولمش اولاجغی ایچین بو مسائل حقنده بر معلومات متقدمه الده ایدیلیر وبو معلوماتك‌ده واردات عمومیه‌نك اقسام مختلفه‌سنك حین مطالعه‌سنده پك بویوك فائده‌سی اولور .

٢

دوغرودن دوغرویه بودجه مسائلنه کیرمزدن اول مسائل مالیه‌نك و بومیانده بودجه‌نك حائز اولدیغی اهمیتی اکلامق ایچین مصارف دولتك زمانمزده‌کی اهمیتندن وبونلرك اسباب تزایدندن بر نبذه بحث ایله‌مك ایجاب ایدر .

اکر بوکون زمانمزك اوچ بویوك حکومتی اولان انکلتره ، المانیا، وفرانسه‌نك صوك قرق اللی سنه‌لك بودجه‌لرینك ارقامنی مقایسه ایده‌جك

اولورسه‌ق یکونلرینك سنه‌دن‌سنه‌یه واقع اولان تزاید عظیمی‌قارشیسنده مبهوت قالیرز . فی‌الحقیقه ۱۸۷۰ ده ایکی ملیاری کچمه‌یه‌ن بودجه‌لر ۱۸۹۰ ده اوچ ملیاری ، ۱۹۰۵ ده درت ملیاری ، صوك سنه‌لرده ٤,٥ ملیاری تجاوز ایله‌مش وبوکون ایسه - طبیعی برقاچ یوز ملیون فرق ایله - بش ملیار فرانقه تقرب ایله‌مکده بولونمشدر .

بوتزاید مصارف کیفیتی یالکز بواوچ حکومته راجع اولمادیغی کبی صرف ۱۸۷۰ دن صوکره‌کی دوره‌یه‌ده منحصر دکلدر . تا ۱۹ نجی عصرك ابتداسندن بری بوتزاید دوام ایده‌کلمش وهر حکومت آزچوق بونك تأثیرینی حس ایتمشدر . لکن بوتزاید بالخاصه صوك زمانلرده تأثیرینی آرتیردیغی ایچین اوروپا افکار عمومیه‌سی بوندن بحق صوك درجه دوچار اندیشه اولمغه باشلامشدر .

تزاید مصارف کیفیتی اکثریا دولت آدملرینك تدبیرسزلکلرینه ، اموال دولتك سوء اداره‌سنه عطف ایدیلیر؛ بو شکایاتده بویوك برحصهٔ حقیقت واردر . انکار ایدیله‌مزکه مصارفك بوتزاید جسیمی قسماً سوء اداره‌دن ، تدبیرسزلکدن ، انتظامسزلقدن متولددر . لکن بو اسباب صنعیه‌نك یاننده ، مصارفك تزایدینه باعث اولان ؛ بعض اسباب عمومیه وطبیعیه‌ده واردرکه بوندن نه‌واضع قانونلری نه‌ده‌اداره آدملرینی‌مسئول طوتمق جهتنه کیده‌میز .

هرشیدن اول بودجه‌لرده ظاهری برنوع اثر تزاید واردرکه بونی تزایدات حقیقیه‌دن تفریق ایله‌مك ایجاب ایدر :

بیلیرسکزکه ۱۹ نجی عصرك ابتداسندن بری فیئاتلرده وسطی اولارق ٪ ۳۰ — ۵۰ برتزاید وقوعه کلمشدر . یعنی اشیا بر زمانلر

دها دون فیئاتله صاتین المقده ایکن بوکون ÷ ۳۰ — ۵۰ قدر فضله فیئات اوده‌مك ایجاب ایدییور . بو ترفع فیئاتك اسـباب اقتصادیه‌سنی بوراده ایضاح ایده‌جك دكلز . یالکز رفاه عمومینك صوك عصر ظرفنده تزایدی کیفیتنك اشیانك طلبنه اجرای تأثیر ایتدیکنی وبناءً علیه فیئاتده بر ترفع حصوله کتیردیکنی ، کذا نقد اعمالنده مستعمل اولان قیمتدار معادنك استحصالی آرتمه‌سی اوزرینه قیمتنك تناقص ایتدیکنی وبنابرین عینی برمال ایچین دها فضله آلتون وکموش ویرمك لازم کلدیکنی ذکر ایله اکتفا ایده‌جکز .

ایشته فیئاتلرك بوترفعی کیفیتی افراد بودجه‌لرنده اولدیغی کبی دولت بودجه‌لرنده‌ده یکونلرك قبارمسنی ایجاب ایتمشدر . فقط بوتزاید ظاهریدر . چونکه دولتك ۱۹۰۰ سنه‌سنده‌کی احتیاجاتنك ۱۸۰۰ سـنه‌سنه نظراً قطعیاً تزاید ایتمه‌دیکنی یعنی دولتك برعصر صوکره ینه عینی اشیا وعینی خدماته محتـاج اولدیغنی فرض ایتسـه‌ك دخی صرف فیئاتلرك تزایدی یوزندن بودجه یکونلرینك ÷ ۳۰ — ۵۰ نسبتنده یوکسله‌جکی بدیهی بر کیفیتدر

کذا بودجه‌لرده صورت ترتیب نقطهٔ نظرندن‌ده ظاهری بر تزاید موجوددر . چونکه بودجه بحثنده سویله‌یه‌جکمز وجهله برزمان بودجه‌لر صافی اولارق ترتیب ایدیلیردی یعنی واردات ، مصـارف تحصیلیه‌سی بعدالتنزیل بودجه‌یه صافی اوله‌رق کچیریلیر ، بعض مصرف دوائرینك واردات خصوصیه‌سی — مثلا عدلیـه ، داخلیه‌واورمان نظـارتلرینك خرجلری ، بحریه نظارتنك صاتدیغی کهنه کمیلر کبی — تقاص ومحسوب صورتیله مصارفدن ایندیریله‌رك بودجه‌یه کچیرلمزدی . بواحوال طبیعیدرکه

بودجه‌نك یکونی نقصان کوسترمکه بر سبب تشکیل ایدردی . حالبوکه زمانمزده همان هر دولتده بودجه‌لر غیر صافی اوله‌رق یاپیلدیغی، مصارف آرقه‌سنده هیچ بر واردات وکذا واردات ارقه‌سنده هیچ بر مصرف گیزلنمیه‌رك کافه‌سی آیری آیری ایکی ستونه ترقیم اولندیغی جهتله، فائده‌سنی ایلریده مطالعه ایده‌جکمز بواصول محاسبه یوزندن، بودجه‌لرك یکونی یوکسلمشدر. ایشته بوده بر تزاید ظاهریدر. بناءً علیه بوتزایدلری، حقیقی بر تزاید عد ایتمه‌مك ایجاب ایدر .

مصارفك تزاید حقیقیسنك اسبابی ایکی قسمه آیریله‌بیلیر: ١ اسباب اقتصادیه ، ٢ اسباب سیاسیه . اسباب اقتصادیه اسباب طبیعیه‌دن اسباب سیاسیه ایسه آز چوق صنعی برماهیتی حائز اولان اسبابدن معدوددر .

اسباب اقتصادیه‌دن دولایی واقع اولان تزاید ، نفوسك وثروت عمومیه‌نك ترقی وتعالیسندن انبعاث ایدن تزایددیمکدر. واردات ومصارفات مملکتك تزاید نفوسه تبعاً یوکسلمه‌سی غایت طبیعی اولدیغی کبی زنکینله‌شن بر ملتك حکومتدن بکله‌دیکی خدماتده کمیت وکیفیت نقطهٔ نظرندن بر وسعت وترقی ارزو وطلب ایتمه‌سیده پك بدیهی بر کیفیتدر . ترقیٔ صنایعك ایجاباتی اوله‌رق شهرلره دوغرو واقع اولان تهاجم، ایجادات واختراعات فنیه ، ماکنه‌لر دوری والخ، افراد اوزرنده اوکونه قدرطانیمیان برطاقم احتیاجات خصوصیه تولید ایتدیکی کبی برچوق احتیاجات عمومیه ومشترکه‌ده احداث ایله‌مش وثروتك، بناءً علیه ویرکو وارداتنك، تزایدی سایه‌سنده مظهر تسهیلات اولان حکومتده ایفای خدمات نقطهٔ نظرندن ایکی وضعیت قارشوسنده بولنمشدر :

١ اوکونه‌قدر ایفا ایتدیکی خدماتی دها واسع ومکمل بر صورتده

کورمکه چالیشمق ، ۲ بر طاقم خدمات جدیده درعهده ایتمك .

ایشته بو اسبابه بناءً ۱۹ نجی عصر دولتی ، کرك مرکزیت کرك عدم مرکزیت اصولی ایله اداره اولنسون ، شمندوفر ، تلغراف ، تلفون اموری ایله اشتغال ایتمکه ، امور نافعه‌سنك ساحه‌سنی توسیعه ، اسکیدن قات قات یوکسك بر صورتده امور معارف ، امور خیریه ایله اشتغاله والخ ... کندینی مجبور کورمشدر .

بو ، دولته بهالی یه مال اولدی ، مصارفنی یوکسلتدی . فقط هر مملکتك منافع حقیقیه‌سی بو اجرا آتی مطلق بر صورتده استلزام ایتدیکی جهتله دولتك بو باری یوکلنمسی طبیعی ، مشروع و ضروری ایدی .

تزاید مصارفك اسباب سیاسیه‌سنه کلنجه بونلرك برنجیسی حرب و حرب تهدیدیدر . بو کون عمومیتله هر حکومت بودجه‌سنك بر ثلثنی مدافعهٔ ملیه مصارفنه صرف ایتمکده‌در . حتی بو نسبت شرق دولتلرنده دها زیاده‌در . مصارف حربیه دیکر طرفدن یالکز حربیه بودجه‌لری اوزرینه تأثیر ایتمکله قالمیور ، دیون عمومیه بودجه‌سنده ده تأثیرات مخربه اجرا ایلیور . هر سنه دولتلرك حرب تهلکه‌سی یوزندن انشا آت حربیه‌یه مختص اوله‌رق عقد ایتدکلری بیوك استقراضلر ، بالآخره فائض و آمورتیسمان صورتیله ، دیون عمومیه بودجه‌لرینك یکوننی قابارتیور . (مع مافیه بو استقراضاتك تأثیرندن بحث ایدرکن امور نافعه و سائره ایچون عقد ایدیلن دیونك‌ده تزاید مصارف نقطهٔ نظرندن عینی نتیجه‌یی تولید ایتدیکنی اونوتمامليدر)

خلاصه بو کون بتون اوروپا صاح مسلح دورنده یاشایور . کرچه بو حال بر چوق فیلسوفلری ، صلحپرورلری دوچار اندیشه ایتدیکندن بوکا قارشو اوروپاده معکوس بر جریان افکار مقدماتی بلیرر کبی اولیور .

بناءً عليه بر توزكاوب ده تماماً برعكس العمل حاصل اولمسی احتمال داخلنده‌در . لكن محقق اولان برشی وارسه اوده بوكونك زمانمزدن هنوز پك اوزاقده اولمسیدر. حال حاضرده هيچ برحكومت كنديكنديسنه اتخاذ مقررات ايده‌رك مصارف حربيه‌سنك مقدارينی تنقيصه مقتدراوله‌مينجه، اوروپانك وضعيت حاضره‌سنده ، بونوع مصارفی برمصيبت فقط اجتنابی غير قابل برمصيبت ديه تاقی ايتمك ضروريدر .

حكومت عوام اصولنك تأسسی‌ده مصارف عموميه‌نك تزايدينك اسباب سياسيه‌سندن بريدر . شبهه‌سز هيچ كيمسه اصول مشروطيتك بووجهه نقطهٔ نظرندن توليد ايتديكی فوائدی انكار ايتمز ؛ وبزده ايلريده بونلری كوره‌جكز.. لكن اموال عموميه‌نك اهالينك وكيللری طرفندن دها زياده تصرف ايله اداره ايديله‌جكنه دائر اولان اميدلری وقوعات مع الاسف تكذيب ايده‌ كلمشدر ؛ بو، مختلف عوامل تحت تأثيرنده وقوعه كلمكده‌در : اولا هرمملكتده اهالينك اكثريتی تشكيل ايدن عمله وكوچك ارباب صنايع اولديغی معلومدر . بعض مكاتب اقتصاديه‌نك تلقين ايتديكی افكار ايله مشبوع اولان بوصنوف كندی مقدرانك اصلاحنی مداخلهٔ دولت سايه‌سنده ممكن عد ايتمكده وكوندردكلری مبعوثلری مسلك مداخله‌يه وحتی سوسياليسم مكتبنه سالك اولان ذوات ميانندن انتخاب ايلمكده‌در . حكومتلر ايسه بوغرو پلرك تحت نفوذنده اوله‌رق هرسنه يكی برطاقم وظائف درعهده ايلمكده ويكی برطاقم مصارف التنه كيرمكده‌در . فقط مع التأسف بودفعه درعهده ايديلن وظائف، ترقیٔ مدنيتك ايجاب ايلديكی خدمات اولميوب على الاكثر ايفاسنه تشبثات شخصيه‌نك بالغاً مابلغ كفايت ايده‌بيله‌جكی وظائف اوليور ؛ شمندوفرلری حكومتك تحت انحصارينه آلمغه چاليشمق

دولتی لایقیله موفق اوله‌میه‌جغی صنایعه تشویق ایتمك ، عمله قانونلری تسمیه اولنان قوانین ایله قسماً دولت نام وحسابنه عمله‌نك حیاتنی سیغورطه ایتمك ، اهالی ایچون بودجه‌یه بار اوله‌حق تقاعد صندقلری تشکیل ایتمك والخ... هپ مالی نقطهٔ نظردن دولتلره پك بیوك رخنه‌لر آچمقده‌در.

حکومت عوام اصولنده اسرافات یالکز مخالفت اجتهاداتندن دولایی واقع اولان بو تزاید مصارفه منحصر قالمیور؛ انتخابات مزایده‌جیلکی بو خصوصده برعامل دیکر تشکیل ایدیور. کندی دائرهٔ انتخابیه‌سی ایچون برچوق مصارف وعد ایتمك وصوکره مجلس مبعوثانده نفوذندن استفاده ایده‌رك بونلری قوپاره‌بیلمك ، دورهٔ تشریعیه‌نك ختامنده، مجلس طاغیله‌جغی زمان، منتخبلر اوکنه الده دلائل رجحان ایله چیقمق ایچون، سخاوت فوق العاده ابراز ایتمك یعنی بعض ویرکولری عفو، منتخبینك خوشنه کیده‌جك بعض مصارف احداث ایتمك والخ، مجالس مبعوثانده کل یوم کورولن احوالدندر: بعض مالیون الده ارقام اوله‌رق، استاتستیقلرله، پارلمنتونك سخاوتنك نه درجه‌لره قدر چیقدیغنی کوسترمشلردر.

مبعوثلر سخاوتکاردرلر چونکه مسئول دکللردر. بودجه مذاکراتی اثناسنده کمال طلاقتله مدافعاتده بولنورلر؛ حکومتك تخصیصاتی تزیید ایدیلیر، مأمورینك مقداری ومعاشی آرتیریلیر، دولت کندی کیسه‌سندن مجبوری حیات سیغورطه‌سی تشکیل ایدر، معاونت متقابله شرکتلرینه تخصیصات ویرر، بعض صنایعی صنعی صورتده یاشاتمق ایچون مکافات نقدیه بخش ایدر فقط بونلر بودجه‌یه میلیونلره مال اولور.

بوندن ماعدا بر دفعه بودجه تصدیق اولندیمی قونترولك کوشه‌دلمسی، حساب قطعی قانونلرینك هیچ نظردقتی جلب ایتمه‌مسی، تخصیصاتی

تجاوزایدن ناظرلرك پارتی فكریله معذور كورلمسی هپ باشقه‌جه بر محذوردركه آتی بودجه‌لرینه پك آغیر برصورتده چوكر .

بو سوزلرمزله ادارهٔ مشروطه وحاكمیت ملیه‌نك ، واردات عمومیه و بودجه مسائلنده‌كی اهمیتی استصغار ایتمك ایسته‌دیكمز ذهابنه دوشمه‌ملیدر ؛ بالعكس بودجه‌نك حین مطالعه‌سنده كوره‌جكمز وجهله بودجه عضویتی، بتون اساساتی حاكمیت ملیه‌دن آلمش وبو اساساتینه بوسایه‌ده كوندن كونه توسع وتكمل ایده‌رك پیدرپی بر چوق سیئات مالیه‌نك ازاله‌سنه موفق اوله‌بیلمشدر. فقط بو حال بزی دموقراسینك صوك زمانلرده اسدیردیكی هوای اسرافی تقبیح ، وچارهٔ ازاله‌سنی تحری ایله‌مكدن منع ایده‌مز . دولتك سیاست اداریه و مالیه‌سنی اللرنده طوتانلرك تدبیرسزلكلرینه سوء ادارەلرینه ، اوزاقدن یقیندن مالیات دولتك ادارەسنه اشتراك ایدنلرك سوء استعماللرینه مهما امكن مانع اوله‌جق بودجه قواعدی اولدیغی كبی حاكمیت ملیه‌یی تمثیل ایدنلرك صلاحیتلرینی تجاوزلرینه‌ده ممكن اولدیغی قدر سلامت بخش بر سد چكه‌جك‌ینه عینی فورمالیته‌لردر. شبهه‌سز برمملكتده فكر تصرف بسبتون محو اولور واسراف فورطنه‌سی حكمران اولمغه باشلارسه اك نافذ قوتلر بیله اوكنده ییقیلیر، ییقلمسه بیله دولامباجلی طریقلرله اوزرلرندن آشیلمق ممكن اولور. انكلتره مثالی بونی بزه كافی درجه كوستره‌بیلیر : بو مملكتده، بودجه‌نك تفصیلنده كوره‌جكمز وجهله، اك مكمل قواعدك قبولی، صوك زمانلرده بورانكده بر درجه‌یه قدر اسرافه تمامیله مانع اوله‌مامشدر . فقط بوحال بودجه قواعدینی اهمیتدن دوشورمك ایچون برسبب تشكیل ایده‌مز ... بو قواعد، سوء استعمالاتی ، اسرافاتی بسبتون منعه قادر

اولمه‌لر بیله، اولدقجه تحدیدینه و احوال مالیه‌نك تنویرینه موفق اولورلركه سیاست مالیهٔ دولت ایچون بو فائده‌نك‌ده اهمیتی انكار اولنه‌ماز .

ایشته بوصورتله بودجه قواعدینك درجهٔ اهمیتی اكلاشلدقدن صكره شیمدی دوغرودن دوغرویه بودجه‌نك مطالعه‌سنه شروع ایده‌بیلیرز .

بودجه‌نك تعريفى

۳۲۷ تاريخلى اصول محاسبهٔ عموميه قانوننك برنجى ماده‌سى دولت بودجه‌سنى شو صورتله تعريف ايدييور . [*]

[بودجه واردات ومصارف سنويهٔ دولتك تخميناتنى مبين وبونلرك موقع تطبيق واجرايه وضعنه مأذونيتى متضمن قانوندر] .

بو تعريفه دها عمومى وواضح بر شكل ويرمك ايچون موسيو آليكسك، فرانسه‌نك ۱۸٦۲ اصول محاسبه‌ده قرەسنده‌كى شكلنى خفيفجه تعديل ايده‌رك، وجوده كتيرديكى تعريفى بالقبول ديه‌جكزكه [دولت بودجه‌سى، دولتك بر مدت معينهٔ آتيه ظرفنده واقع اوله‌جق مصارفاتنى وجبايت ايديله‌جك اولان وارداتنى تخمين وتصديق ايله‌ين برقانوندر]

اولا : بر مدت معينه دييورز ، تعريف قانونيزده اولديغى وجهله برسنه‌ديمورز : فى‌الحقيقه بودجه اكثريا برسنه ايچون ياپيلير . فقط بوندن آز ويا بوندن فضله مدتلر ايچون ياپيلان بودجه‌لرده واردر . هر مملكتده موقت بودجه‌لر بر ويا برقاچ آى ايچون ياپيلير . المانيا حكومتلرندن بعضيلرى عادى بودجه‌لرينى بر دكل متعدد سنه‌لر ايچون تنظيم وتصديق ايدرلر .

بناءً عليه تعريف عمومى اولمق ايچون، بودجه‌يى سنه ايله تعيين ايتميه‌رك، بر مدت معينه ديمك دها موافق اولور .

ثانياً : « بر مدت معينهٔ آتيه ظرفنده وقوع بوله‌جق مصارف وجبايت ايديله‌جك اولان واردات » ديمكله بودجه‌نك برزمان آتى ايچون احضار

---

[*] بودجه Budget كلمه‌سى‌عن اصل انكليزجه اولوب فرانسه‌يه ۱۹ نجى عصر ابتداسنده كيرمشدر . بزده بودجه كلمسنه مترادفاً اكثريا (موازنهٔ عموميه) تعبيرى قوللانيلير .

ایدلدیكنی تعریف قانونیده‌كی « تخميناتی » كلمه‌سندن دها زیاده برصراحتله ایضاح ایلمش اولیورز . تعریفمزده‌كی « آتیه » قیدی عینی زمانده بودجه‌یی « حساب » دن تفریق ایلمك ایچون الزمدر . چونكه بودجه تماماً حسابك معكوسیدر : حساب كچمش اولان معاملاتك ارقام حقیقیه‌سی اولدیغی حالده بودجه آتیده اجرا ایدیله‌جك اولان معاملاتك ارقام تخمینیه‌سی اولمش اولیور .

ثالثاً : تعریفده‌كی تخمین و تصدیق كلمه‌لری بودجه ایچون الزم اولان ایكی قیددر . چونكه برطرفدن بودجه ، جبایت ایدیله‌جك اولان واردات و اجرا ایدیله‌جك اولان مصارفك تخميناتی مبین اولان ارقامدن عبارتدر . دیكر طرفدن بودجه ، حكومته اشبو وارداتی جبایت و مصارفی تأدیه ایلمكه مأذونیت بخش ایلین برقانوندر . بو ایكی قید یكدیكرینك لازم غیر مفارقیدر : تصدیقی محتوی اولمیان بر تخمین جدولنه بودجه دینه‌مز ؛ بو بر بودجه پروژه‌سی ، بر وثیقهٔ اداریه اوله‌بیلیر . فقط هرحالده بودجه دكل .. كذا تخمینی مبین ارقامی محتوی اولمیان بر تصدیق بودجه دكلدر . بودجه دینه‌بیلمك ایچون او تصدیقك ، ولویكون حالنده اولسون ، واردات و مصارف ارقامنی ویا هیچ اولمازسه یالكز مصارف مجموعنی احتوا ایله‌مسی لازمدر .

سابعاً : بودجه بر « قانون » دردیورز ؛ بونكله ده بودجه‌نك مرعی الاجرا اولمسی ایچون ، اونك وضع قانون حقنی حائز اولان قوانك تصدیقنه اقتران ایتمسی ، یعنی حكومت مشروطه‌ده مجلس ملی ایله حكمدارك تصدیقنی احتوا ایلمسی ، لازم كلدیكنی آكلاتمش اولیورز .

فقط شكلاً قانون باشقه مادةً قانون باشقه شیدر . حقوق اساسیه

اثرلرنده تفصيل اولنديغي وجهله مجلس ملي ايله حكمدارك تصديقنه اقتران ايدن هر شي شكلاً An point de vue formel قانوندر . مادةً Au point de vue materiel قانون اولمق ايچون ايسه او عقدك Acte عيني زمانده ، امر ونهي متضمن وعمومي بر قاعدهٔ حقوقيه‌يي محتوي اولمسي اقتضا ايدر .

بو بياناتمزه نظراً بودجه‌نك شكل اعتباريله برقانون اولديغي قبول ايدلمك ضروري‌ايسه‌ده مادةً يعني محتويات حقوقيه‌سي اعتباريله بر قانون اوله‌بيلمسي‌يك‌شايان‌قبول‌اوله‌ماز. چونكه‌واردات‌ك‌تأسيس وجبايتي حقنده قواعد حقوقيه وضع ايدن بودجه دكل مستقل بر طاقم قوانين و ازجمله ويركوقانونلريدر . كرچه اكثر مملكتلرده ، ويركولرك هر سنه تكرر جبايتي ايچون بودجه‌ده بر مادهٔ مخصوصه ايله مساعده ايدلمسي اساسي قبول اولنمشدر . بوني‌ده ايلريده كوره‌جكز . فقط بو ماده ، يكي بر قاعدهٔ حقوقيه وضع ايتمش اولميوب ، اساساً موجود قواعد حقوقيه‌نك تطبيق وتكرري ايچون اقتضا ايدن بر شرطي ايفا ايله‌مكدن باشقه بر شي يابمش دكلدر. كذا مصارفك قسم اعظمي اولجه برطاقم قوانين مخصوصه ايله مثلا تشكيلات، تقاعد، استقراضات قانونلريله تحت قراره آلنمشدر. مصارف ايچون بر قاعدهٔ حقوقيه وضع ايدن اصل بو قانونلردر. مجلس حين تصديقده اشبو قوانينه اتباع حركته مجبوردر او حالده مصرف بودجه‌سنده‌كي تخمين وتصديق دخي اولجه موجود قواعد حقوقيه‌نك تطبيقي ايچون اقتضا ايدن شرائطي ايفا ايله‌مكدن باشقه بر شي دكلدر .

بناءً عليه‌بودجه‌مادةً قانون‌دكل‌برعقداداري Acte d' administration

در بو عقد اهمیت مخصوصه‌سنه بناءً مجلس ملی‌یه و حکمدارك تصدیقنه عرض ایدلمکده و یالکز شکلاً قانون صفتنی اکتساب ایله‌مکده‌در .

یالکز بر نقطه حقنده احترازی بر قید درمیان ایله‌مکه مجبورز : بودجه‌نك شکلی بحثنده کوره جکمز وجهله بعض کره موازنهٔ عمومیه قانونلرینه بودجه ایله هیچ علاقه‌سی اولمیان بعض مواد واحکام علاوه ایدلمکده‌در ؛ بودجه‌نك سینه‌سنده بعض یکی ویرکولر احداث اولنمسی یاخود بر طاقم تنسیقات اداریه وجوده کتیرلمسی کبی . موازنهٔ عمومیه‌ده فضولی بر موقع اشغال ایتمکده اولان بو موادك ماهیتی طبیعتیله بودجه‌نك ماهیتندن آیری اولوب بونلری هم شکلاً هم مادةً قانون دیه تلقی ایله‌مك اقتضا ایدر .

بودجه بو صورتله تعریف ایدلدکدن، ماهیتی اکلاشیلدقدن صکره ابتداسندن انتهاسنه قدر کچیردیکی ادواری برر برر مطالعه‌یه ابتدار ایله‌مك ایجاب ایدر ؛ عموم مؤلفینك قبول ایتدیکی بو ادوار بودجه‌نك تنظیمی ، تصدیقی ، اجراسی ، مراقبه‌سی دورلرندن عبارتدر : منطقاً غایت دوغرو اولان بو تقسیم تاریخ صیره‌سیله ده یکدیکرینی ولی و تعقیب ایدر یعنی اولا بودجه قوهٔ اجرائیه طرفندن تنظیم اولنور ، ثانیاً قوهٔ تشریعیه طرفندن تصدیق اولنور ثالثاً برای اجرا ینه قوهٔ اجرائیه‌یه کله‌رك تطبیق اولنور و نهایت رابعاً ینه قوهٔ تشریعیه طرفندن مراقبه اولنور . بناءً علیه بزده شیمدی بو تقسیم منطقی موجبنجه بودجه مه‌قانیزمه‌سنك مطالعه‌سنه ابتدار ایلیه‌جکز .

بودجه‌نك تنظیمی

— ٣ —

بودجه‌یی کیم تنظیم ایده‌ر ؟

هر مملکتده بودجه‌یی تنظیم ایده‌ن قوۀ اجرائیه‌در. و بویله اولمسی ده پك طبیعیدر . چونکه قوۀ اجرائیه‌نك مملکتك هر طرفنده، حتی الك هجرا کوشه‌لرنده، بیکلرجه مأموریی واردر . حکومت مرکزیه کل یوم اونلرله مناسبات و مخابراتده بولوندیغی جهتله، مملکتك احتیاجاتنه، یعنی ایجاب ایده‌جك مصارفه، آلنه‌جق وارداته دائر معلومات عمومیه‌الده ایده‌بیله‌جك آنجق او اوله‌بیلیر .

دیکر کیمسه‌لر و مثلا مبعوثلرده مملکتك بعض احتیاجاتنی، بعض محللرك سعۀ تکلیفیه‌سنی، بعض یرلرده اجرا ایدلمسی لازم کلن مصارفی تقدیر ایده‌بیلیرلر و بلکه دها ایی بیلیرلر؛ چونکه بونلر احوال محلیه‌یی دها یاقیندن تدقیق ایتمشلردر . فقط هیچ برزمان نظر دقتدن دور طوتمه‌ملیدرکه مبعوثلرك و سائر اصحاب معلوماتك بیلکیلری وطنك انجق برقطعۀ صغیره‌سنه منحصردر . اونلر بو معلوماتلرینی مملکتك قطعات مختلفه‌سنه تشمیل ایده‌مزلر. وطنك هیئت عمومیه‌سنك واردات و مصارفی حقنده بر فکر عمومی ایدینه بیلمك ایچون امور حادثاتی یوکسکدن کوره بیله‌جك بر موقعده اولمق ، اقتضا ایدن معلوماتی کندیسنه ایصال ایده‌بیله‌جك خادملره مالك بولنمق لازمکلور . بویله بر موقعده بولنان ایسه یالکز قوۀ اجرائیه‌در. برده بودجه‌یی ایلریده تطبیق ایده‌جك اولان ینه قوۀ اجرائیه اولدیغی جهتله مسئولیت

مستقبله اندیشه‌سی اونی بودجه‌یی دها ای شرائط داخلنده احضاره، دها قابل تطبیق بر شكل وصورتده ترتیبه‌سوق ایدر؛ بر فرانسز خطیبنك دیدیكی وجهله: « بركیمسه‌نك بوندیغی وضعیتی ادراك ایده‌بیله‌جك، بلكه‌نلره لازم كان شكل وصورتی اعطایه مقتدر اوله‌جق آنجق او كیمسه‌نك سواریسیدر، چونكه‌روز كارلرك استقامتنی، اوكنه حائل اولان جریانلرك شدتنی الك ای ادراك ایدن انجق اودر » دها عامیانه برصورتله افاده ایده بیلمك ایچون دیه‌بیلیرز كه او یاپدیره‌جق اولان بركیمسه او اوك پلاننی بالاخره انشاآتی اجرا ایده‌جك اولان معماره یاپدیرر؛ فقط او پلانی معاینه ایتمك تصحیح وتعدیل ایتدیرمك صلاحیتنه مالكدر. بونك كبی مجلس ملی‌ده بودجه‌یی احضاره قوهٔ اجرائیه‌یی مأمور ایدر. فقط بالاخره بونی تعدیل وتصدیق حقنی محافظه ایلر.

خلاصه بودجه‌هرطرفده‌قوهٔ اجرائیه طرفندن تنظیم اولنمقده‌در. یالكز جماهیر متحدهٔ امریقا بو بابده بر استثنا تشكیل ایدر كبی كورونور. فقط دقتله معاینه ایده‌جك اولورسه‌ق بو مخالفتك صرف ظاهری اولدیغنی وبورا‌ده‌ده بودجه‌نك تنظیمی ایچون ینه حكومتك مداخله‌سی لازم كلدیكنی آكلامقده مشكلات چكمه‌یز:

متحدهٔ آمریقاده قوهٔ تشریعیه ایله قوهٔ اجرائیه‌نك وظائف وصلاحیتلری یكدیكرندن تماماً آریدر. قوهٔ تشریعیه‌نك وظیفه‌سی قانون یاپمق وقوهٔ اجرائیه‌نك وظیفه‌ده بو قانونی تطبیق ایله‌مكدر. بواساس قبول ایدیلنجه قانوندن باشقه برشی اولمایان بودجه‌نك تنظیمی دخی قوهٔ تشریعیه‌یه راجع اولماسی وقوهٔ اجرائیه‌نك بودجه پروژه‌سی تنظیمنه حقی بولنمامسی طبیعیدر.

آمريقاده قونغره هر دورهٔ تشريعيه ابتداسنده رئيس (اسپيكور spieaker) طرفندن متعدد قوميته‌لره آيريلير : داخليه ، خارجيه ، عدليه والخ . . . . قوميته‌لری كبی . بو قوميته‌لرك هر بری كندی دائره‌سنه عائد قوانينك احضاری ايله مكلفدر . ايشته بودجه‌نك احضاری‌ده بونلردن بری اولان تخصيصات قوميته‌سنه Omité des appropriations راجعدر . ماليه ناظری بوراده بودجه‌نك تنظيمنه اساس اولاجق واردات ومصارف جدوللرينی واوراق متفرعه‌سنی اشبو قوميته‌يه توديع ايدر . بونلر طبع وتوزيع اولنور وصكره قوميته بودجه‌يه ديله‌ديكی شكلی ويرر . ماليه ناظرينك مطالعه‌سنی ديكار ، ديكر قوميته‌لرك افكار ومطالعاتنی آلير ، فقط ارقامه ايسته‌ديكی كبی تصرف ايدر . ياپيلان بودجه قوميته‌نك مالی اولور ، حتی آمريقاده نظارك مجلسه حق دخول ومدافعه‌سی اولمديغی جهتله بودجه‌يی ينه قوميته راپورتوری مدافعه ايدر وبو صورتله اوروپا مجالس مبعوثاننده كورلمدك بر درجه‌ده بودجه‌يه تصرف ايلر ؛ بونكله برابر آشكاردر كه قوميته‌نك ياپديغی بودجه كاملاً ماليه ناظرندن النان معلومات اوزرينه بنا ايديلمش ، مواد ابتدائيه كاملاً قوهٔ اجرائيه‌دن آلنمشدر ، بونلر اولماينجه قوميته بودجه‌يی ياپاماز . بناءً عليه بوراده‌ده بودجه‌نك حقيقی عاملی ينه قوهٔ اجرائيه‌در ديني‌له بيلير .

بو صورتله هر يرده بودجه‌يی تنظيم ايدن قوهٔ اجرائيه اولديغی آكلاشيلدقدن صكره مسئله‌يی دها يقيندن تدقيق ايتمك وبودجه‌يی قوهٔ اجرائيه ايچنده‌هانكی مأمورينك تنظيم ايتديكنی آراشديرمق لازم كلير :

دنيله بيلير كه حكومت ايچنده هر مامور ، اوزاقدن ياقيندن ، بودجه‌نك تنظيمنه اشتراك ايدر فقط بو بابده صريحاً بر مطالعه يوروده بيلمك ايچون مأمورينی مأموری محليه ومأمورين مركزيه ديه ايكی‌يه آييرمق اقتضا ايدر .

اولا : محلی مأمورلر مملكتك هر طرفنه طاغلمش اولدقلری كبی كبی اهالی ایله‌ده متمادیاً حال تماسده‌درلر . مملكتك احتیاجاتنی ایلك اوكجه ادراك ایدن بونلردر . بناءً علیه بودجه‌نك احضاری ایچین لازم كلن ایلك عواملی طوپلایانده بونلر اولمق لازمكلیر : یوللرك انشاسی ، نهرلرك تطهیری ، پوسته‌لر ، قشله‌لر ، مكتبلر انشاسی الخ.. الخ . . كبی احتیاجاتی اولا بونلر كورر . بو احتیاجاتی، و تخمینی بر صورتده ایجاب ایده‌جك مصارفی، سنه ایچنده و یاالخاصه بودجه‌نك اثنای تنظیمنده مركزه بیلدیررلر و بو صورتله بودجه‌نك ایلك ناظملری صفتنی اكتساب ایده‌رلر .

ثانیاً : محلی مأمورلرینك تكالیفاتی سلسلهٔ مراتب قاعده‌سنه توفیقاً مأمورین مركزیه‌یه كلیر . مركزده هر نظارت بر طاقم مدیریتلره ایریلمشدر . بو مدیریتلر اشعارات مالیه‌یی یاعیناً قبول یاخود تعدیل ایدرلر وصكره كندی مصارف مركزیه‌لرینی‌ده بونلره علاوه ایلرلر ؛ بو صورتله هر مدیریته عائد بر مصارف بودجه‌سی حصوله كلیر و ناظره تقدیم اولنور .

ثالثاً : ناظر عائدی بو دوائر بودجه‌لرینك هر برینی آیری آیری تدقیق ایدر . هر نظارتده‌كی محاسبه مدیریتی دخی بو بابده ناظره معاونت ایدر . بو صورتله لزومسز كوریلان بعضی مصارف طی ، بعضیسی تنقیص ایدیلیر . شایان اعتراض اولمایان مصارف عیناً قبول اولونور . وصكره طشره و مركز مأمورلرینك نامی اورته‌دن سیلینه‌رك حصوله كلن متن دوغریدن دوغری‌یه ناظرك تنظیم ایتمش اولدیغی بر بودجه، نظارت مصرف بودجه‌سی اولمش اولور.

رابعاً: بوتون بو بودجه پروژه‌لرى ماليه ناظرينه تقديم اولنور. ماليه ناظرى صفحات مختلفهٔ احضارك صوكنجيسيدر، مومى اليه كندى نظارتنه عائد مصرف بودجه‌سنى‌ده ديكر ناظرلر كبى حاضرلامشدر. شمدى وظيفه‌سى بوتون بو مصارف بودجه‌لرينى جمع و توحيد ايتمك. يكانه برمصرف پروژه‌سى وجوده كتيرمكدر.

ماليه ناظرينك ايكنجى وظيفه‌سى واردات عموميه بودجه‌سنى ياپمقدر. ناظرلرك جمله‌سى مصرف ناظرلريدر: نافعه، حربيه، بحريه، معارف الخ ناظرلرى مصرفجى ناظرلردر. واردات ناظرى دكلدرلر. فى الحقيقه بو نظارتلرك بر چوغنك بعض وارداتى واردر مثلا حربيه و بحريه نظارتلرينك صاتدقلرى كهنه كميلر واشيادن آلدقلرى واردات معارف نظارتنك مكتب اجوراتى كبى، بالخاصه بعض نظارات و دوائر وارددركه بونلرك مقصد تأسيسلرى دولته واردات كتيرمكدر. پوسته تلغراف نظارتى، رسومات، دفتر خاقانى امانتلرى كبى. فقط شوراسنى هيچ برزمان نظر دقتدن دور طوتماملىدركه بونلرك وارداتى نظارتلرينه عائد دكلدر. بالنتيجه خزينهٔ دولته كيرر. خزينهٔ دولتك ناظرى ايسه يالكز ماليه ناظريدر. بناءً عليه دولتك واردات بودجه‌سنى، دوائر عائده‌سندن اخذ معلومات ايده‌رك، وجوده كتيرمك صرف ماليه ناظرينه عائد بر وظيفه بر امتيازدر.

ايشته بو صورتله مصارف بودجه‌لرينك جمع و توحيدى و واردات بودجه‌سنك تنظيمى ايله، حصوله كلن عمومى بودجه ماليه ناظرى طرفندن براى تدقيق و تصديق مجلس وكلايه توديع اولنور، بورادن‌ده مجلس مبعوثانه كونده‌ريله‌جكدر.

اکلاشـیلیورکه بودجه‌نك احضاری خصوصنده اك مهم وظیفه مالیه ناظرینه ترتب ایتمکده‌در . مالیه ناظری مصـارف بودجه‌لرینی جمع ایده جك، بونی واردات بودجه‌سیله قارشیلاشدیره جق و توازن حصوله کلسنه چالیشه‌جقدر . بودجه‌نك یکونلرینی باغلامق آننه کلدیمی مالیه ناظرینك الی تتره‌ملیدر! توازن حصوله کلیرسه شرف کندیسنه، کلمزسه، قباحت ینه کندیسنه‌راجعدر . افکار عمومیه و مجلس مبعوثان غیرمتوازن بر بودجه‌دن دولایی مسئولیتی هپ مالیه ناظرینه یوکلتمکه متمایلدر . غلادستون مالیه ناظری ایچون « النده دائما متوازن برترازو اولدیغی حالده دیکنلی بریولده یورومکه مجبور اولان آدم » دیردی .

مالیه ناظرینه بوقدر آغیر بر مسـئولیت یوکلدیکجه اوکا بر طاقم حقوق و امتیـازاتده ویرمك لازم اوله‌جغی خاطره کلیر : مادامکه توازن وعدم توازندن مسئول اولان کندیسیدر اوحالده ، بودجه‌نك احضـاری خصوصنده ، دیکری رفقاسنه قارشی بر حق مراقبه‌سی اوملی، ارقداشلرینك فضله طلب ایتدیکی تخصیصاتی تنقیص صلاحیتنی حائز بولنملیدر .

فقط فعلیاتده ممالك متمدنه‌نك اکثریسنده مالیه ناظرینه بو حق بخش اولنمامشدر، نته‌کیم بزده‌ده نه‌قانون اساسیده نه‌ده اصول محاسبه قانوننده بویله امتیازی مشعر بر قید مخصوص کوریله‌ماز . بوده‌سببسز دکلدر : فی‌الحقیقه مالیه ناظرینه دیکر ناظرلره نظراً بر حق رجحان ویرمك مملکتك توازن مالیسی نقطهٔ نظرندن فائده‌لی اوله‌بیلیر، الکن دیکر طرفدن بر ناظری دائره‌سی امورندن مسئول طوتوب ده تخصیصاتنه مالیه ناظرینی حاکم قیلمق مشـکل‌الاجرا اولدیغی اونودلماملیدر . برجوق

ناظرلر بوتقدیرده تحمل مسئولیت ایتمکدن استنکاف ایدرلر . بوکا بناءً اکثر ممالکده قبول ایدیلن اصول ، مالیه ناظریله ناظر عائدی آره‌سنده بوبابده اختلاف ظهورنده کیفیتی مجلس وکلایه سوق ایتمکدر. بوراده کیفیت یا مساعدات متقابله ایله حل اولنور ویا حل اولنه‌مازسه ومسئله مهم ایسه بربحران وکلا ایله نهایت بولور؛ یا مالیه ناظری چکیلیر ویا ناظر عائدی استعفایه مجبور اولور .

کرچه هرسنه مالیه ناظرلری بودجه‌نك تنظیمنه ابتدار اولنه‌جغی زمانلرده دوائره تحریرات مخصوصه کوندره‌رك مصارفك تنقیصی لزومندن، وحتی کچن سنه‌یه نظراً دهافضله اوله‌رق کلن بودجه‌لرك قبول اولنه‌میه‌جغندن بحث ایدرلر؛ فقط بوتون بوبیانات برتصرفه دعوت ماهیتنی حائز اولوب قطعیاً برامتیاز مخصوص اوزرینه مستند دکلدر؛ ودوائرك ده بوکا هرحالده اتباعه مجبور اولمدقلری کل یوم کورلمکده‌در ؛ یالکز مالیه ناظرلری ارقداشلری اوزرنده حقیقةً بیوك برنفوذ شخصی‌یه مالك بولنور ، تیه‌رك fèroce تعبیریله‌دیمك ایسته‌دیکی وجهله، پنچه‌لی اولورسه، انجق اوزمان مالیه نظارتی، حقوقاً دکل ، فعلاً حائز امتیاز اولمقده و دیکر نظاری تصرفه مجبور ایلیه بیلمه‌ده‌در

مالیه نظارتنك نظارسائره اوزرنده قانوناً حائز رجحان اولدیغی برمملکته تصادف ایتمك ایچون انکلتره‌یه کیتمك ایجاب ایدر :

انکلتره‌ده مالیه‌نظارتنی تمثیل ایدن برمجلسدر Board بوکا (بورو دوتره‌زوردوری Bureau de Trésorerie خزینه‌مجلسی) نامی ویریلیر؛ بومجلسك اعضاسی موقع اقتدارده بولنان قابینه‌نك الك نفوذلی رجالندن متشکلدر :

باشـده همان دائما قابینه رئیسی اولان خزینـه برنجی لوردی Le premier lord de la Trésorerie بولنور ؛ بوندن صـكره اصل خزینه ناظری chancelier de l' Echiquier ونهایت ینه هیئت‌وكلایه داخل اولان اوچ درت لورد Lord gunior ایله ایكی سه‌قره‌ته‌ر كلیر.

بوصورتله قابینه‌نك الك نفوذلی اعضاسنده‌ن یدی ویا سكز كشیدن مركب اولان خزینه مجلسی طبیعتیله آرتق، سائر مملكتلرده اولدیغی كبی، مصارف بودجه‌لرینی جمع‌وتوحید ایتمكله‌قالەماز. بورواعضالرینك اشغال ایتدیكی موقع مهم اونلره اولا فعلاً مهم برنفوذ واقتداربخش ایلمكده‌در . بوندن ماعدا قوانین اساسیه‌ده بوحق تأیید ایلمكده‌باجمله مصارفی بالنتیجه تعیین حقنی بورو دوتره زوروری‌یه اعطا ایتمكده‌در. ۱۸۱۸ دن‌بری خزینه مجلسی بوحق كمال موفقیتـله تطبیق ایدییور، نظارتلرك زائدوفضله كوردیكی‌مصارفی اجتهادینه كوره تقییدوتنقیص ایلیور. فقط فعلیاتده مجلس بوحقی‌كمال احتیاط ایله استعمال ایتمكده ودائما نظارعائده‌سی ایله مذاكره ومناقشه‌دن‌صكره‌ارقامه برشكل‌قطعی ویرمكده‌در .

شوراسی‌ده شـایان ذكردرکه بورد دوتره زوروری‌نك بوحق انجق ، دوائر ملكیه یعنی نافعه ، عدلیه ، معارف ، صنایع نفیسـه ، خارجیه ، مستملكات ، خزینه والخ نظارتلری حقنده ، كمال مطلقیتله جاریدر . بوصورتله مصارف بودجه‌سنك نصفندن زیده‌سی مجلسـك حق تقدیرینه معلق قالمش اولیور .

حربیه وبحریه مصارفی خصوصنده بوحق بتون‌وسعت وشمولیله تطبیق ایدیله‌مه‌مكده‌در ؛ اشـبو نظارتلرله خزینه مجلسی آره‌سـنده

ظهوره كلن اختلافات عدیده اوزرینه ١٨٧٠ تاریخنده ویریلن بر قرار موجبنجه حربیه وبحریه‌نك بودجه‌لرینی كندیلری تنظیم ایده‌رك دوغرودن دوغرویه مجلسه تقدیم واوراده مدافعه ایتملری اساسی قبول اولنمش وفقط برای معلومات بو بودجه‌لری بورویه بیلدیرملری مجبوریتی تصریح ایدلمشدر .

بونكله برابر حربیه وبحریه مستثنالری (مصارف بودجه‌لری) ده بعضی قیوده تابعدر :

اولا: بورونك رضاسی اولمادن بودجه‌لرینك تصنیفی دكیشدیریله‌مز .

ثانیاً : مصارف تزیید ویا تنقیص اولنه‌بیلیرسه‌ده بورونك موافقتی اولمادن بوسبوتون یكی برمصرف علاوه اولنه‌ماز .

ثالثاً : بورو تصدیق ایتمكسزین معاشات ویا تقاعدیه حقنده هیچ بر اصلاحات وجوده كتیریله‌ماز .

ایشته بورو دوتره زوروری‌نك حائز اولدیغی بوحق رحجان انكلتره‌نك تفیض وتعالئ مالیه‌سنه تأثیر ایدن اسبابك اك مهملرندن بری اولمشدر .

— ٣ —

بودجه نه‌زمان تنظیم اولنور ؟

بودجه بر زمان آتی ایچون یاپیلدیغی جهتله عائد اولدیغی سنه‌یه کیرمزدن اول تنظیم ایدلمسی طبیعیدر: انجق بوصورتله سنه‌یه کیرمزدن اول الده مابه‌التطبیق برقانون بولنمش اولور. اوحالده بودجه‌یی سنه‌یه کیرمزدن نه‌قدر اول تنظیمه باشلاملی‌یز ؟

بودجه تخمین اساسنه مستنددر فقط بوتخمینك حقیقت حاله ممکن اولدیغی قدر یاقلاشمسی اقتضا ایدر، بو ایسه‌زمان تخمینك امکان دائره‌سنده زمان تطبیقه یقین اولمسیله قائمدر ؛ اگر اوچ سنه صکره تطبیق ایدیله‌جك بربودجه‌یی شمدیدن تنظیم ایدرسه‌ك ومثلا بیك اوچیوزاوتوزسنهٔ مالیه‌سی بودجه‌سنی بیك اوچیوزیکرمی یدیده تنظیمه قالقیشیرسه‌ق تخمیناتمزده عظیم خطالره دوشمه‌مز محققدر، چونکه اوچ سنه صکره ویرکو حاصلاتنك نه‌یه بالغ اوله‌جغنی، اشیا فیأتنك و بناءً علیه کمرك حاصلاتنك نه‌قدر طوته‌جغنی، خلاصه بالجمله وارداتك نه مقدار حاصلات کتیره‌جکنی انجق‌پك مبهم، پك‌قبا برصورتده تخمین ایده‌بیلیرز، بوراده ارقامك صحتی طبیعتیله غایت آز اولور. فقط بودجه‌یی عائد اولدیغی سنه‌یه کیرمزدن التی آی اول، اوچ آی اول ونهایت برکون اول تنظیم ایدرسه‌ك وقوعاتی درجه درجه دها یاقیندن کوره‌بیلرز : بومدتلر ظرفنده سنهٔ آتیه ایچنده مملکتك نه‌کبی احوال قارشوسنده بولنه‌جغنی ، محصولاتك اکتساب ایده‌جکی فیض وندرتی ، احوال صناعیه وتجاریه‌نك اکتساب ایده‌جکی فعالیت وعطالتی ، اشیانك فیأتنی، بحران مستقبل تجاریلری ، حتی بحران سیاسیلری وبالنتیجه

مصارفك نەرادەلرە وارەبيلەجكنی بزە كوستەرەجك بر چوق علائم وامارات موجوددر . بواماراتدن استنباط احكام ايدەرك ارقامی ممكن مرتبە حقيقتە تقريب ايتمك قابلدر .

ديمك اوليوركە بودجەيی زمان تطبيقندن خيلی زمان اول تنظيم ايتمەنك برنجی محذوری بو صورتدە تخميناتدە غير مقصدی خطالرك صدورينە ميدان ويرمكدر، بودجەنك ناظملری نە قدر نفوذنظر صاحبی اولورلرسە اولسونلر ظلمات ايام ايچنە تماماً تنفيذ انظار ايتمكە مقتدر دكلدر .

فقط بو حالك ايكنجی برمحذوری دها واردر : زمان تطبيقدن بعيد اولەرق ترتيب ايدلمش بودجەلرقصدی واختياری برطاقم خطيئاتی مجالس مليەنك وافكار عموميەنك انظارندن صاقلايەبيلمك سيئەسنی دە داعيدرلر :

هر مملكتدە ماليە ناظرلری بودجەنك واردات ومصارفنی ممكن اولديغی قدر ازفرقلە توزين ايتمك وظيفەسيلە مكلفدر، فقط بوموازنت كيفيتی هرزمان طبيعتيلە وقوع بولماز وداٸما ممكن اولماز . بعضاً مصارف وارداتی پك زيادە تجاوز ايدەر، بويلە بر بودجەيی مجلسە تقديمە جسارت ايدەمەين ماليە ناظرلری « ايشتە سزە متوازن بر بودجە تقديم ايتمكلە مفتخرم» ديەبيلمك ايچون بعض وارداتی قصداً تزييد وبوكا مقابل برطاقم مصارفیدە بيلە بيلە تنزيل ايدرلر . مبعوثان تطبيقدن غايت اوزاق اولان برزماندە بوحيلەنك پك فرقنە وارەماز وتنقيداتنی تماميلە يورودەمز، فقط بودجەموقع تطبيقە وضع اولنديغی زمان وارداتك فضلە تخمين ايديلديكی بالعكس تخصيصاتك، بالالتزام آز كوسترلديكندن، كفايت

ایده‌میه‌جکی ظاهر اولور؛ بو تقدیرده مقدما مجلس مبعوثانه متوازن بر بودجه تقدیمیله افتخار ایدن مالیه ناظری تخصیصات منضمه طلب ایدر، استقراضات قاپولرینه مراجعت ایلر. متوازن ظن ایدیلن برچوق بودجه‌لرك یالکز یالانجی بر موازنتی حائز اولدیغی نیجه دفعه‌لر کورلمشدر.

خلاصه زمان تنظیمنه نظراً بر مملکتده حقیقی بودجه موجوددر ویا دکلدر؛ زمان تطبیقه قریب اولارق تنظیم ایدیلمش بر بودجه صحیحدر و مملکتك عضویت اداریه‌سنه حاکمدر. زمان تطبیقه بعید اولارق یاپیلان بر بودجه غیر صحیحدر، قصدی وغیر قصدی خطالرله مالیدر بناءً علیه ایلریده دکیشمه‌یه محکومدر.

ایشته بو حقیقت ممالك متمدنه‌ده آکلاشیلدیغی ایچین هر طرفده بودجه‌نك تنظیمنی ممکن اولدیغی قدر زمان تطبیقه تقریب ایتمکه سعی ایدلمش وحتی بعضلرنده تماماً موفق اولنمشدر.

شیمدی مسئله‌یی دها یاقیندن تدقیق ایده‌رك بودجه‌نك احضارینه نه زمان ابتدار ایتمك لازم کله‌جکنی تحری ایده‌لم:

معلومدرکه بودجه‌نك احضاری ایچین اولا مأمورین محلیه مرکزه اشعاراتده بولنور، اوندن صکره دوائر مرکزیه بو اشعاراتی جمع، تعدیل وتصحیح ایدر، نهایت نظار عائده‌سی بر دها بونلری تدقیق ایده‌ر ودرجه‌ٔ رابعه‌ده مالیه ناظری مصارف بودجه‌لرینی توحید وواردات بودجه‌سنی تنظیم ایدر. بوتون بونلر طبیعی بر کونده یاپیله‌جق شیلر دکلدر. بوکا بناءً اولا قوهٔ اجرائیه‌یه ایکی، اوچ درت آی کبی بر احضار مدت ویرمك لازمدر. فقط بوده کافی دکلدر. سنه باشنده بودجه‌نك مابه التطبیق قانون حالنی آلمسی ایچین بونك اولجه مجلس مللینك تصدیقندن کچمه‌سی وبعده

حکمدارك اراده‌سنه اقتران ایتمه‌سی اقتضا ایده‌ر؛ مجالس تشریعیه بونی قبول وتصدیق ایتمزدن اول اوزون اوزادی‌یه تدقیق ومذاکره ایدر. بناءً علیه دوائرك مدت احضارینه برده مجالسك مدت تصدیق وتدقیقنی علاوه ایتمك لازمدر. بومدت مملکته کوره دکیشیر: بعض یرلرده مجلس امورینی دها سرعتله کورر. هر مبعوث «حق کلامم واردر» دیه‌دوغرویا کلش ناطقه پردازلغه هوس ایتمز. ایشته بوکبی مملکتلرده بودجه‌نك تدقیقی آز برمدتده ختام بولور. بالعکس بونك معکوسی برسجیه‌یه مالك اولان مملکتلرده ایسه مدت تدقیق ومذاکره طبیعتیله ایجه اوزون اولور. بو مدتی وسطی اولارق اوچ درت آی عد ایدر وبوکا نظارتلرك زمان احضاری اولان اولان ایکی اوچ آی‌ده علاوه ایدرسه‌ك بالنتیجه بودجه‌نك احضارینه سنهٔ جدیده مالیه‌دن لااقل التی آی اول ابتدار ایتمك لازم کلدیکی تبین ایدر. بوصورتله بودجه‌نك تنظیمنه سنه‌دن آلتی آی اول ابتدار ایدن دولتلر بولوندیغی کبی سکز طقوز آی ونهایت بودجه‌یی یوم تطبیقندن بر، برچق سنه اول احضار ایدیلن دولتلرده واردر. بوخصوصده ممالك مختلفه‌یی تلخیصاً کوزدن کچیره‌لم:

فرانسه بوخصوصده اك کری قالمش اولان دولتلردن بریدر. بوراده مجلس عمومی، هر مملکتده اولدیغی کبی، صوك بهارك صوکلرینه دوغرو طوپلانیر و بودجه‌سنه مالك اولمق ایچین استعجال کوستریر؛ مالیه ناظری‌ده کانون ثانی ویا شباط ایچنده بودجه‌یی تقدیم ایده‌ر؛ فقط فرانسه‌ده سنهٔ مالیه‌ده کانون ثانیدن کانون ثانی‌یه قدر دوام ایده‌ر. بوکا بناءً مثلا ١٩١٣ کانون ثانیسنده تودیع اولنان بودجه پروژه‌سی اوسنه‌یه عائد اولامز؛ چونکه بودجه سنه‌یه کیرمزدن اول

یاپیلمق لازمدر . اوحالده اشبو پروژه ١٩١٤ بودجه‌سیدر ١٩١٣ بودجه‌سی ایسه ١٩١٢ ابتداسنده مجلسه ویریلمش و چوقدن مجلسك ورئیس جمهورك تصدیقنه اقتران ایله‌مشدر .

خلاصه فرانسه‌ده بودجه یوم تطبیقندن برسنه اول مجلسه ویریلیر، نظارتلرده بو بودجه‌نك احضارینه اوچ ، درت ، بش آی اول ابتدار ایتمك لازم گله‌جکندن ، بو مدتی‌ده حساب ایده‌رسه‌ك ، فرانسه‌ده‌کی بودجه‌نك احضارینه یوم تطبیقندن ، ١٥، ١٦، ١٧ آی اول باشلانمه‌سی اقتضا ایده‌جکی تبین ایدر . بو اصولك نه قدر سقیم اولدیغنی سویله‌مکه حاجت بیله یوقدر. بویله بر بودجه‌ده ارقاملك صحتی پك قولای اولامایه‌جغندن ایلریده دکشمکه محکومدر. فرانسه بودجه‌سنده هر سنه عظیم بر مقداره بالغ اولان تخصیصات منضمه‌یی تولید ایده‌ن اسبابدن بری ده بودر

بو خطایی تصحیح ایچین ایکی چاره متصوردر : بری مجالس ملیه‌یی دها اول اجتماعه دعوت ایتمك مثلا : مجلسه ایلولده طوپلامق. بو صورتله زمان تدقیق برسنه‌دن اوچ درت آیه اینمش و بودجه پروژه‌سنك تعطیل مدتلرنده مجلسده اویوماسنه امکان براقلمامش اولور. دیکری‌ده: سنهٔ مالیه‌نك ابتداسنی تأخیر ایتمك ومثلا سنه‌یی نیساندن نیسانه یاتموزدن تموزه عد واعتبار ایتمك. بو ایکنجی حالده‌ده ینه اولکی نتیجه‌یه واصل اولونور یعنی مدت تدقیق کانون ثانیدن تموزه قدر اولمق اوزره آلتی آیه تنزیل ایدلمش اولور .

ملتك وکیللرینی بر آزدها ایرکن اجتماعه دعوت ایتمك ممکن دکلدر. چونکه اونلرك هر سنه صوك بهارده اجتماعلری عادت وضرورت حکمنه کیرمشدر .

سنهٔ مالیه ابتداسنك دکیشدیریله‌سنه کلنجه ایشته اصل یاپیلاجق

اصلاحات بورادهدر. بو تقدیرده نظارتلر مثلا تشرین اولده احضاره باشلایارق اوچ ، درت آیده پروژه حصوله کلیر. کانون ثانی ویا شباطده مجلسه تودیع اولنور، درت، بش آیدهده بورادهٔ تدقیق اولنور ، بو صورتله تموز ابتداسنده ــ تموزدن تموزه قدر عد واعتبار اولنان ــ هرسنهنك بودجهسی حصوله کلمش اولور ، مدت احضارده برچوق سنهدن سکز ، طقوز آیه تنزل ایتمش بولونور. فرانسهده بوصورتله سنهٔ مالیه ابتداسنك تموزه نقلی حقندهبری ١٨١٩ دیکری ١٨٨٨ده اولمق اوزره حکومت طرفندن ایکی تکلیف واقع اولمشسهده هر ایکی دفعهسنده قوهٔ قانونیهنك اعتراضات سطحیهسنه اوغرایهرق عقیم قالمشدر.

فرانسهنك قبول ایتمهدیکی بو اصولی ممالك متمدنهدن برچوقلری قبولده تردد ایتمهمشلردر:

ازجمله انکلترهده سنهٔ مالیه نیساندن نیسانه قدر دوام ایدهر. هرسنه تشرین اول ابتداسنده خزینه مجلسی مختلف دوائری بودجهلرینی تنظیمه دعوت ایلر. معاملات احضاریه ایکی ، اوچ آی دوام ایدر صوکره بورووده بر آی قدر تدقیقده بولونور، و پروژه نیساندن ایکی اوچ آی اول مجلسه کلیر، بورادهده ایلریده مطالعه ایدهجکمز قومیتهلرده تدقیقنه باشلانیلیر. قومیتهلر وظیفهسنی ایکی اوچ آیده بیتیریر ، نهایت نیسان ابتداسنده بودجه مجلسك هیئت عمومیهسنه کیرر. بودجهنك اصل رسمی تقدیم کونی بو کوندر. بو کون مالیه ناظری «بودجه اسپیچ Budget Spitch دینیلن برنطق ایله بودجهسنی رسماً مجلسه تقدیم ایدر. وحتی ایجاب ایدرسه قومیتهلرده تقرر ایتمش اولان ارقامی بیله دکیشدیریر. یعنی سنهنك ایلك کونندهٔ مالیه ناظری بودجهسنه

يكيدن صاحب اولور. هيئت عموميه بو صورتله بودجه‌يى سنه‌يه كيردكدن صكره بر بچوق آى ظرفنده تصديق ايدر و بو مدت ظرفنده مملكت ايلريده ماهيتنى مطالعه ايده‌جكمز موقت بودجه‌لرله اداره اولنور.

بودجه‌نك سنه‌يه كيردكدن صكره تصديق اولنماسى سايه‌سنده انكلتره‌ده ماليه ناظرى آتى‌يى كشف دكل عادتا رؤيت ايدر. ارقامك تعلق ايده‌جكى حادثات ارتق جريانه باشلامش اولوب كوز اوكنده‌در. بناءً عليه تقديرى دها صحيح، دها قولايدر. ايشته بوندن دولاييدركه انكلتره‌ده بودجه تخمينلرى صاغلام بر اساسه استناد ايتمكده و بالخاصه اكثريا ياكلش تقديردن دولايى ظهوره كلن تخصيصات منضمه‌لره پك اوقدر مراجعت ايدلمه‌مكده‌در.

انكلتره‌ده بودجه‌نك مجلسدن چابوق چيقماسنك اسباب متعدده‌سى واردر.

اولاً: انكلتره‌ده مبعوثان چابوق ايش كورمك طبيعتنه مالكدر. مجلسده بودجه امورينه آنجق صاحب اختصاص اولانلر قاريشير و بونلرده تدقيقاتى الكزياده قوميته‌لرده سرد و بيان ايدرلر.

ثانياً: انكلتره‌ده قوه اجرائيه دائما موقع اقتدارده بولنان فرقه‌نك الك شايان اعتماد رؤساسندن، ليدر Leader لرندن مركبدر؛ بونك ايچين قوه تشريعيه هيئت وكلايه دائما امنيت ايدر و عرض ايتديكى ارقامك اسرافات و سوء استعمالاتى احتوا ايتديكنه دائر شبهه‌ده بولنماز، فرانسه‌ده ايسه بالعكس قوه تشريعيه قابينه حقنه دائما بر عدم امنيت بسلر و اونك هر رقمنى تدقيق ايچين اوزون اوزادى‌يه وقت صرف ايدر،

ثالثاً: بودجه‌لرك تصديقاتنده تأخراتى ايجاب ايده‌ن احوالدن برى‌ده

بودجه متوازن اولمدیغی زمان منابع واردات تدارکی ایچین مذاکرات مدیده‌ده بولنمقده‌در . حالبوکه انکلتره غایت زنکین برمملکت اولدیغی کبی تکالیفنك درجهٔ الاستیقیتی‌ده ممالك سائره‌دن زیاده‌در . بالخاصه اینقوم تاقس (ایراد عمومی ویرکیسی) غایت الاستیقی بر ویرکیدر احتیاج زمانلرنده برینی ضمیله ۲،٥ ملیون انکلیز لیراسی قدر فضله واردات آلنه‌بیلمکده‌در بناءً علیه انکلیزلر وارداتك قیصه‌کلدیکی مشکل آنلرده منابع واردات تدارکی ایچون دیکر مملکتلرده‌کی قدر توقفه مجبور قالمامقده‌در .

دردنجی برسبب‌ده‌شودر: انکلتره‌ده‌فون‌قونسولده (Fondconsolide) دنیلن بودجه‌نك ثابت برقسمی واردرکه مصارف جهتندن حکمدارك تخصیصاتی بعض حکامك معاشاتی ، ایتام ارامل ومتقاعدین تخصیصاتی وواردات جهتندن چای واینقوم تاقس ویرکیلرندن ماعدا شیلری احتوا ایدر . بوارقام هرسنه یکیدن موضوع بحث ومذاکره اولماز . قوانین مخصوصه ایله برکره ایچین قبول ایدلمش اولان واردات ومصارف مذکور قانون دکشدیرلمه‌نجه هر سنه عیناً بودجه‌یه کچیریلیر وبودجه‌نك مذاکره‌سنده تکرار مذاکره اولنماز . بوده طبیعی مجلسه برآز وقت قازاندیرر .

ایشته بواسبابدن دولایی انکلتره‌ده بودجه ممالك سائره‌یه نظراً دها سریع برصورتده ، ٦ ، ۷ ، آیده ، قانونیت کسب ایتمش اولور .

آلمان ایمپراطورلغنده ، پروسیه‌ده وسائر بعضی آلمان حکومانتنده دخی سنهٔ مالیه نیساندن نیسانه دوام ایدر . سکز طقوز آی اول بودجه‌نك احضارینه‌باشلانیلیر . درت بش آی قوهٔ اجرائیه‌نك تنظیمی درت بش آیده قوهٔ تشریعیه‌نك تصدیقیله کچر .

هندستان ، دانیمارقه وروما نیاده حال عیناً بویله‌در ،

ایتالیا وجماهیر متحدهٔ امریقاده رأس سنهٔ مالیه تموز آیی اعتبار ایدیلیر . بودجه مجلس مبعوثانه کانون ثانیده کلیر . قوهٔ اجرائیه‌ده بودجه‌یی تنظیم ایچون بوندن اول اوچ درت آیه محتاج اولاجغی جهتله موازنه قانوننك احضارینه ۹ ، ۱۰ آی اول ابتدار ایدلمش دیمکدر . نوروچ ، قانادا . مکسیقا ، صربستان وژاپونیاده دخی سنهٔ مالیه تموزدن تموزه قدر دوام ایدر .

بلچیقا ، روسیه ، اسوچره ، هولاندا ، یونانستانده رأس سنهٔ مالی فرانسه‌ده اولدیغی کبی کانون ثانی ابتداسیدر ، بو حکومتلردن بلچیقا باشقه برطریقله بودجه‌نك زمان تطبیقنی زمان احضاره تقریبه موفق اولمشدر . بوراده هرسنه‌نك بودجه‌سی بوسنه کانون ثانیسنده یعنی یوم تطبیق داخل اولدقدن صکره ، مجلسه تقدیم اولنور ؛ مجلس وظیفهٔ تدقیق وتصدیقه بوندن صوکره ابتدار ایدر . فقط بوزمانده حکومت بودجه‌سز ایش کوره‌میه‌جکندن برر قاچر آیلق موقت بودجه‌لر Douzièmes provarisoirs تنظیم اولنور . موقت بودجه‌لرك محاذیر عدیده‌سی واردر . بونلری ایلروده کوره‌جکز ؛ لکن بلچیقا بو محذورلری ممکن مرتبه رفع ایچون موقت بودجه‌لری بر طاقم قیود قانونیه آلتنه آلمش ، بونلره بر شکل انتظام ویرمشدر . هرحالده بو اصولك باشقه بر نقطهٔ نظردن محذوری اولسه بیله وقوعاتی دها یاقیندن . سنه ایچنه کیریلدکدن صکره ، کورمك کبی بر محسناتی حائز اولدیغی ده انکار اولنه‌ماز .

مملکتمزه کلنجه : بومسئله حقنده اصول محاسبهٔ عمومیه قانوننده ایکی ماده‌یه تصادف اولنور [هرسنه نظار کندی دائره‌لری مصارفاتنه

عائد بودجه‌لرینی احضار ایده‌رك مفرداتیله برابر تموز نهایتنه قدر
مالیه ناظرینه کونده‌ریرلر . مالیه ناظری خزینهٔ دولتك ناظری
صفتیله مذکور بودجه‌لری تدقیق و کندی نظارتنك مصارف
بودجه‌سیله دولتك واردات عمومیه بودجه‌سنی‌ده علاوه ایده‌رك دولتك
عمومی بودجه‌سنی وجوده کتیرر] [بویله‌جه تشکل ایدن بودجه
مجلس مخصوص وکلاجه تدقیق و تصدیق اولندقدن صکره صدراعظم
ومالیه ناظری طرفندن امضالی بولندیغی حالده متعلق اولدیغی سنهٔ مالیه
ابتداسنده موقع اجرایه وضع اولنه‌بیلمك ایچون دورهٔ اجتماعیه‌نك
عقیب کشادنده مجلس مبعوثانه تودیع اولنور .] (ماده ٦ و ٧) .
دیمك اولیورکه تموزده‌مالیه نظارتنه‌تودیع ایتمك‌ایچون دوائرعائده‌سی
بودجه‌لرینی لااقل‌ایکی آی‌اول حزیران ابتداسنده،احضاره باشلامالیدر؛
آغستوس،وایلول تشرین اول؛ایلری‌ده مالیه نظارتی ومجلس وکلاجه
تدقیق ومخابره ایله کچر ومجلس مبعوثانك یوم انعقادی اولان تشرین
ثانی ابتداسنده بودجه مجلسه کلمش اولور . درت آیدده‌بورادەتدقیق
ایدلدکدن‌صکره رأس‌سنهٔ مالیمز اولان مارت ابتداسنده تطبیق اولنور
بناءً علیه مملکتمزده بودجه‌نك احضارینه سنه‌یه کیرمزدن طقوز اون
آی‌اول باشلامق لازم‌کلیور. مملکتمزك‌حالنه کوره بواصول اولدقچه
موافق‌در . لکن عجبا مجلس مبعوثان تدقیقاتنی درت آیده اکمال
ایده‌بیلیرمی ؟ فی‌الحقیقه شمدی‌یه قدر بوکا موفق اولنه‌مادی فقط
ایلریده بودجه‌نك قادروسی وتصنیفاتی تنظیم اولنور، واپی براصول
تدقیق تأسیس ایدیلیرسه بو مدتك کافی کله‌جکی امیداولنور . بناءً برین
بعض مبعوثلرك تکلیف ایتدیکی وجهله سنهٔ مالیه‌مزی نیساندن ویا
تموزدن ابتدار ایتدیرمکه لزوم یوقدرظننده‌یز .

بودجه حسابلری

ژەستیون ، اکزرسیس

بودجەنك كيملر طرفندن و نه زمان تنظيم اولنديغى اكلاشيلدقدن صكره بودجەنك نصل احضار اولنمسى لازمكلديكى وبالفعل نصل احضار اولنديغى مباحثى مطالعه ايلمك لازم كلير ؛ فقط بودجەنك تنظيمى مسئلەسنده ، بودجه حسابلرينك اشغال ايتديكى اهميته بناءً اول امرده بو حسابلر حقنده بعض معلومات ويرەجكز :

بودجه بر سنهٔ ماليه ايچون ياپيلير و سنهٔ ماليه ظرفنده جبايت ايديلەجك واردات ايله تأديه ايديلەجك مصارف او بودجەده تخمين و تصديق ايديلير .

فقط هيچ بر دولت يوقدركه بودجەنك كنديسنه ويرديكى وارداتى بر الدن جبايت ايتسون ، مصارفاتىده ديكر الدن تأديه ايلەسون . بو صورتله هيچ بر قيد و حسابه تابع اولميەرق ، هيچ بر نقطەده توقف وتأمل ايلەميەرك ، الى آخرالايام دوام ايلمك بر مسرفك حركتنى نمونه امتثال ايتمكدن باشقه بر شى دكلدر . مسرف كندى حال ماليسنى كندى كوزلرندن بيله صاقلامق ايچون هيچ بر زمان توقف ايتمەز . بر الدن آلير ، ديكر الدن صرف ايدر وهيچ بر حساب طوتماز ؛ دولتلكده بو صورتله حركت ايتمسى طبيعتيله جائز اولەماز ؛ بناءً عليه دولت بودجەسنى تطبيقه باشلاديغى ، سنەيه كيرديكى ، آندن اعتباراً بودجەيه متوازياً بر حساب طوتمغه باشلار . بورايه ، وارداتى جبايت و مصارفنى تأديه ايتدكجه ، بتون معاملاتى كونى كوننه قيد ايدر .

نهایت مدت حسابیه‌سنك منتهاسنه کلدیکی زمان بر آن توقف ایلر . اجرا آنی بر دها کوزدن کچیریر ، تولد ایدن نتایجه کوره سنین آتیه طرفنده استفاده ایدیله‌جك بر طاقم تجارب الده ایدر .

ایشته بودجه‌یه متوازیاً طوتیلان بوحسابك طرز تعقیبی خصوصنده ایکی اصول موجوددر : ۱ اکزرسیس(exercice)، ۲ ژەستیون (gestion) بو تعبیرانك بزم اصول محاسبه‌مزده ، ترکچه مقابللرینه تصادف اولنه‌میور . اکزرسیسدن باشقه برشی اولمیان اصول حسابیه‌مزه « بودجه حسابی » ندن غیری بر نام ویرلمیور . کرچه ژەستیون مقابلی اولمق اوزره « اداره حسابی » (دها اوللری بوکا ذات وزمان حسابی اسمی‌ویرلمشدی) نامی موجودسه‌ده بوندن قصد اولنان صرف محاسب مسئوللرك طوتدیغی حساب اولوب، اکزرسیسدن باشقه برطرزده‌اولمق اوزره، عموم بودجه‌یه متوازیاً بعض‌مملکتلرده طوتیلان‌حساب دکلدر .

اولا ژەستیونك نصل بر حساب اولدیغنی ایضاح ایده‌لم :

ژەستیون [بر سنهٔ مالیه ظرفنده بالفعل جبایت ایدیلن واردات ایله تأدیه ایدیلن مصارفی احتوا ایدن حسابدر .] محاسبه‌سنده ژەستیون اصولی تطبیق ایدن دولتلرده بر سنه‌نك بودجه‌سی تطبیقه کیرر کیرمز حسابده دکیشیر. سنه ایچنده فعلا وقوعه‌کلن بالجمله مصارف ایله‌جبایت ایدیلن واردات برحسابه قید اولنور و سنه‌نك صوك کونی ختامه ایرر ایرمز همان بو حسابده قطع‌اولنور ؛ قاصه وارداتندن مصارف تنزیل اولنه‌رق بقیه همان یکی سنه ایچون آچیلان حسابك ابتداسنه قونور ویکی سنه حسابی اسکی سنه‌ده اولدیغی کبی دوام‌ایدر . ژەستیون اصولی تطبیق اولنان مملکتلرده سنه‌نك صوك کونی کلیر کلمز بودجه اولمشدر .

او بودجه‌نك اجراسنه آرتق یکی سنه ابتداسنده دوام اولنماز ؛ حتی اجرا اولنمش بولنان بعض امورك مقابللری اگر سنه ایچنده تأدیه اولنمامشسه آرتق او بودجه‌دن تأدیه اولنماز ؛ او سنه‌نك بودجه‌سنه فی مابعد یکی سنه بودجه‌سی وارث اولمشدر بناء علیه بقیهٔ واردات و مصارف همان یکی سنه بودجه‌سنه کچیریلیر و بوندن صکره کرك واردات کرك مصارف، هانکی سنه بودجه‌سی نامنه تأدیه و جبایت اولنورسه اولسون، وارث اولان بودجه ایچون آچیلان ژه‌ستیونه قید ایدیلمکه باشلانیر. خلاصه بودجه نصل اون ایکی آیدن اون ایکی آیه قدر دوام ایدرسه ، ژه‌ستیونده بو صورتله اون ایکی آیدن اون ایکی آیه قدر دوام ایدر و یکی بودجه ایله برابر یکی ژه‌ستیونه باشلانیلیر .

حالبوکه ژه‌ستیونك مقابلی اولان اکزرسیس باشقه نوع بر اصول محاسبه‌در: اکزرسیسی تعریف ایتمزدن اول کیفیتی بر مثال ایله ایضاح ایده‌لم : مثلا بر زنکین آدم بر سنه‌نك وارداتندن اوده‌مك اوزره برچوق مواد واشیا سپارش ایدر: موبله‌لر، ملبوسات و مأکولات اعمال و احضاری ایچون متعهدلرینه امر ویریر . فقط اوله‌بیلیرکه متعهدلر بو اموال واشیایی تماماً اوسنه ایچنده تسلیم ایده‌مزلر ویا تسلیم ایتسه‌لر بیله نوطه‌لرینی وقتنده یتشدیره‌مزلر ویا او زنکین نوطه‌لری تفتیشه وقت بوله‌ماز وحتی لسبب او سنه‌نك صوك کونلرنده تأدیاتده بولنه‌ماز . تأدیات مارت ، نیسان آیلرینه قالیر حالبوکه بو آدم بو مصارفی اسکی سنه بودجه‌سندن اوده‌مك اوزره اختیار ایتمشدی شیمدی اگر اسکی سنه بودجه‌سی حسابنی قپارسه بونلری یکی سنه بودجه‌سندن اوده‌مسی لازم کله‌جك . بو ایسه اونك حساباتنی قاریشدیره‌بیلیر . او حالده

بو آدم شویله‌جه حرکت ایدر :

یکی سنه ایچین آیریجه بر حساب آچه‌رق بو سنه‌یه عائد اولان مصارف و وارداتی بورایه قید ایدر فقط عینی زمانده اسکی سنه‌یه عائد اولان حسابنی قپامه‌یی بر ایکی آی تأخیر ایلر؛ بو مدت ظرفنده صرف اسکی سنه‌یه‌عائد اولمق اوزره وقوعبوله‌جق تأدیاتی‌ایله آله‌جغی واردات بقیه‌سنی ینه بورایه قیدایدر ؛ بر ایکی‌صکره بو بقایادن قسم اعظمنك‌ده آرقه‌سی آلنه‌جغی جهتله اوزمان بواسکی حسابی قاپار. ایشته بوصورتله بو آدمك یکی سنه ابتداسنده ایکی حسابی بولنمش اولور بری اسکی‌سنه‌یه عائدحساب، دیکری یکی سنه‌یه عائد حساب ...

دولتلرده عیناً بویله‌در بر سنه بودجه‌سیله تعیین ایتدکاری مصارف و وارداتك بر قسمی تام سنه صوکنه قدر اجرا وجبایت ایدیله‌مز مثلا بر بنا یاپیلمش ختامی بر آیه متوقف، بوبنانك پاره‌سی تماماً انجق بر آی صوکره اوده‌نه‌بیله‌جکدر ؛ حتی بودجه‌ده محرر برچوق امور تماماً ایفاایدلمش‌فقط اوراق مثبته وسائره‌سی تدقیق ایدلمك‌وقته‌محتاج‌اولدیغندن تأدیات‌انجق‌یکی‌سنه‌ابتداسنده‌وقوعه کله‌بیله‌جکدر ؛ کذاوارداتده‌بویله‌در بر سنه بودجه‌سنه عائد اولان وارداتك بر قسمنك جبایتی بر ایکی آی تأخر ایده‌بیلیر؛ بوبقیهٔ واردات ومصارف حقیقت‌حالده کچمش بودجه‌یه راجعدر؛بوبقیه‌یی طوپلامق ایجاب‌ایدر؛اوحالده سنه‌ابتداسنده آچیلمش اولان بودجه حسابنی قپامقده استعجال ایتمه‌مك ، بناءً علیه اوبودجه‌یه عائداولان حسابك برقاچ آی دها جریاننه میدان ویرلمك ایجاب ایدر؛ دیمك اولیورکه اکزرسس‌اصولنده دورهٔ حسابیه سنهٔ مالیه‌دن فضله‌در، برسنهٔ مالیه‌یه عائد اولان حقوق ووظائفی ، واردات ومصارفی‌طوپلامق

ايچون هر مملكتده بودجه حسابى سنهٔ ماليه‌نك صوكنجى كونى قپادلماز . مملكتك قانونلرنده تصريح ايديلن ، ايكى ، اوچ ، درت آى كبى بر « مدت متممه » Période Complémentaire « ظرفنده دها اسكى حساب آچيق طوتولور واسكى سنه نامنه وقوع بولان معاملات بورايه قيد اولونور . [*]

ينه بك قولايلقله ا كلاشيليركه ا كزرسيس اصولنده هر سنهٔ ماليه ابتداسنده ايكى حساب موجوددر . برى كچمش سنه‌نك مدت متممه‌سى حسابى ديكرى يكى كيرن سنه‌نك يكى آچيلمش بولنان حسابى . . بو ايكى حساب يكديكريله قاريشديرلماز برى يكى سنه‌يه عائد اولان معاملاتى طوپلار ديكرى كچمش سنه‌يه عائد حقوق ووظائفك بقيه‌سنى جمع ايلر . اوحالده ا كزرسيسى [بر سنه بودجه‌سنه عائد اولان واردات ومصارفى اوسنه‌نك ختامندن صكره ، بر مدت معينه ومتممه ظرفنده دخى طوپلايان اصول محاسبه‌در] ديه تعريف ايتمك اقتضا ايدر .

خلاصه : دورهٔ حسابيه هر يرده بودجه دوره‌سنك يعنى سنهٔ ماليه‌نك مطلقا عينى دكلدر . فى الحقيقه ژه‌ستيون وا كزرسسك هر ايكيسى يالكز بر سنه بودجه‌سنه عائد اولان واردات ومصارفى جمع ايدر ؛ فقط ژه‌ستيون اصولى تطبيق اولنان يرلرده بودجه دوره‌سى كچدكدن صكره ، او بودجه‌نك موروثاتى همان يكى بودجه‌يه نقل اولنه‌جغى جهتله ، اسكى بودجه‌نك هيچ بر حقوق ووظائفى قالمامشدر ، بناءً عليه دورهٔ حسابيه‌نك ده تمديدينه

[*] دورهٔ متممه حساباتنك صورت جريانى آ كلامق ايچون « بودجه‌نك اجراسى » قسمنده « بودجه‌نك قپادلمسى » فصلنه مراجعت اولنمليدر .

حاجت یوقدر . اوحالده ژەستیونی قبول ایدن حکومتلرده دورهٔ حسابیه بودجه دورەسنه یعنی سنهٔ مالیەیه مساویدر .

بالعکس اکسرسیس اصولی تطبیق اولنان مملکتلرده یکی بودجه همان اسکی بودجەنك موروثاتنه مالك اولەمیەجغی جهتله اوبودجەنك جریانه وحساباتنك تصفیەسنه دها برقاچ آی مساعده ویریلیر او حالده دورهٔ حسابیه سنهٔ مالیه وبونك متممی اولان برقاچ مجموعندن (مدت متممه) عبارت اولەرق سنهٔ مالیەدن فضله برمدت دوام ایدر بومدتك مروروندن صکره اسکی بودجەنك براقەجغی جزئی حقوق ووظائف یکی بودجەیه دور اولنەرق بونكده حساباتی یکی اکسرسیسه نقل اولنور .

اکزرسیس وژەستیونك محسنات ومحاذیری

هرشیدن اول شونی سویلەیەلمکه بوایکی اصولدن برینك محسناتی دیکرینك محذورینی تشکیل ایدر . یعنی اکزرسیسك محسناتی ژەستیونك محاذیری وژەستیونك محسناتیده اکزرسیسك محاذیری دیمکدر .

اولا اکزرسیسك محسناتی یعنی ژەستیونك محاذیری :

۱ ً — اکزرسیس اصولی ایی وحقیقی بودجەلرك تنظیمنه مدار اولور ؛ تعبیردیکرله بواصولده تخمیناتك تطبیقاته نەقدر یاقلاشدیغی دها قولایلقله کورولور .

هرحالده برسنەنك بودجەسنده اخذ موقع ایدەجك اولان ارقام شبهەسزکه بعضی قرائنه نظراً تعیین اولنور . دها واضح برتعبیرله دیەلم که برسنەنك بودجەسی یاپیلەجغی زمان سنین سابقه بودجەلرینك حین تطبیقنده تعیین ایدن ارقامی رهبر تقدیر اتخاذ اولونور . بناءً علیه اسکی سنەلر بودجەلرینك تطبیقاتی نه قدر ایی برصورتده جمع ایدیلمش اولورسه ، یعنی

تخمیناتمزه اساس اتخاذ ایده جکمز ارقام حقیقته نه درجه متقرب بولورسه، بودجه یه وضع ایدیله جك ارقامده او درجه قطعی و حقیقی اولمش اولور. بویله حقیقی بودجه لر تنظیمی ایسه آنجق اکزرسیس اصولنك تطبیقی ایله ممکندر.

مثلا : سنهٔ مالیه نك صوك کونلرنده اختیار اولنمش وفقط هنوز تأدیه ایدیلمه مش بعض مصارف واردر ؛ حربیه نظارتی شباط آیلرنده برطاقم طوپ صاتین آلمش لکن هنوز پاره سنی ویرمه مش ویا بعض واردات تحقق ایتمش فقط هنوز جبایت اولنامه مش، وبو اثناده یکی سنهٔ مالیه ــ دولت علیهٔ عثمانیه نك سنهٔ مالیه ابتداسی مارت اولدیغی بوقاریده کورلشدی ــ ده حلول ایتمش بولنور ؛ وبوسببله یکی بودجه نك تطبیقنه باشلانیر .

شیمدی مارت ابتداسنده اسکی بودجه حسابی همان قاپایه جق یعنی حساباتده ژه ستیون اصولی قبول ایده جك، اولورسه ق بوبقایایی یکی سنه ژه ستیوننه قید ایتمکه مجبور اوله جغز ؛ وبوصورتله هم ایکی سنه نك معاملاتی یکدیکرینه قاریشدیرمش هم ده اسکی سنه تخميناتنك تطبیقاته نه قدر یاقلاشدیغنی آکلامامش بولنه جغز . چونکه بقیه لری هنوز طوپلانامامشدر .

حالبوکه اکزرسیس اصولنك تطبیقنده بو محذور بر درجه یه قدر مندفع اولور ! چونکه اسکی سنه حسابی بر قاچ آی دها آچیق بولوندرمقله بوبقایایی طوپلامغه امکان بخش ایتمش اولورز. فی الحقیقه بومدت ظرفنده بقایانك اکثریسی طوپلانه بیلیر. وبودجه نك تخميناتنك تطبیقاته درجهٔ تقربی دها واضح وعیان برشکل اکتساب ایدر .

بالنتیجه بونك یکی بودجه لر تنظیمنده دها قوی براساس اولاجغی ظاهردر. چونکه یکی بودجه تخمینه اساس اولمق اوزره دها تام ارقام

الده ایتمشزدر . ژەستیونده ایسه بالعکس ارقام دها ناقص اولارق طوپلاندیغی ایچون بونقطهٔ نظردن بر محذور اساسی موجوددر .

۲ً اکزرسیس اصولی بودجه‌لری قابل مقایسه قیلار . چونکه ژەستیون تطبیق اولوندیغی زمان برسنه ظرفنده‌کی معاملات عینی برحسابه یازیله‌رق ۲۸ شباطده بتون حسابات قاپانیر ؛ برسنه کله‌جك سنه‌یه عائد اولان بعضی وارداتك تقدم جبایتی ، ویابعضی مصارفك برقاچ کونلك تأخر تأدیه‌سی حسبیله بودجه‌دها متوازن کورینور ، دهافضله وارداتله قپانه‌بیلیر . فقط بوحقسز برتوازندر . معکوساً دیکر برسنه بعض وارداتك جبایتی دها برقاچ کون تأخر ایدر ، ویا حسب‌الایجاب بعض مصارفك تأدیه‌سی تقدیم ایدیلیر ؛ بودجه‌ده برآچیق کوریلور . فقط بوده حقسز برآچیقدر . چونکه اوسنه بودجه‌سی کندیسنه عائد اولان حقوق وظائفی تماماً جمع ایتمه‌مشدر . بناءً علیه بوایکی سنه بودجه‌لرینی ، سنه‌صوکنده ، مقایسه ایتمك دوغرو اولماز . چونکه بریسنده کوریلان فضلهٔ واردات ، دیکرنده کوریلان آچیق دوغرودن دوغرویه اوسنه‌لرك واردات ومصارفندن متولد دکلدر .

حالبوکه اکزرسیس اصولنده بومحذور مندفع اولور . چونکه سنه‌لر ، ممکن مرتبه ، بربرینه قاریشدیریلمه‌مش ، هرسنه‌یه عائد عناصر آیری جمع ایدیلمشدر . بویله متجانس عناصری مقایسه ایتمکده طبیعی دائره امکانده‌در .

۳ً — اکزرسیس اصولی بودجه‌ده تجاوز تخصیصات واقع اولورسه بونك کیزلیجه‌سنهٔ آتیه‌یه دورینه‌میدان ویرمز ؛ یاخود دها عمومی برصورتده

افاده ایده‌لم : کیره‌جك سنه وارداتنك جبایتی تقدیم ومصارفنك تأدیه‌سنی تأخیر ایله یکی سنه‌یی اسکی سنه لهنه متضرر ایتمز :

بونی بر آز ایضاح ایتمك اقتضا ایلر : مثلا حربیه ناظری سنهٔ مالیه ظرفنده بودجه‌سنده‌کی طوپ تخصیصاتی تماماً صرف ایتمش اولور . وحتی تخصیصاتدن فضله بر مقدار بورجی قالمش بولنور . بونی طبیعتیله تخصیصات موجود اولمادیغی ایچین تأدیه ایده‌مز . بو مشکلات قارشیسنده حربیه ناظری آله‌جقلوسنه دیرکه : « طوپلرك بودجه‌ده تخصیصاتی قالمایان قسمنك ، تسلیم وتسلمنه ادائر اولان اوراقی ۲۸ شباطده دکل بر مارتده مبادله ایده‌لم » حربیه ناظری بو تقدیرده بودجه‌سنك طوپ فصلی تجاوز ایتمشدر ، وبو کندیسی ایچین موجب مسئولیتدر . حتی فصلنده تخصیصات اولمدیغی ایچین بو پاره‌نك تأدیه‌سنی دخی امر ایده‌مز . فقط اکزرسیسیون اصولی تطبیق اولنیورسه ، حربیه ناظری ، تسلیم وتسلم اوراقنی یکی سنه مارتی ابتداسنده مبادله ایتمکله واوراق تأدیه‌یی اوزمان امضالامقله ، بو تجاوز وتخصیصاتی بالای ایتمه‌مش اولیور . بو تقدیرده پاره یکی سنه حسابندن تأدیه ایدلمکله‌ده بالنتیجه یکی سنه بودجه‌سی اسکی سنه بودجه‌سی لهنه متضرر اولمش اولیور .

ایشته اکزرسیس اصولی بوکا مانعدر . چونکه او طوپلرك تخصیصاتی یکی سنه ابتداسنده اودنسه دخی مادامکه اسکی سنه بودجه‌سنه توفیقاً سپارش اولنمشدر ، او طوپلك پاره‌سی اودنلك ایچون ینه اسکی سنه بودجه‌سنده تخصیصات قالوب قالمادیغنا باقیلاجق وتجاوز وتخصیصاتك میدانه چیقاجغنی بیلن ناظر بو حیله‌یه جسارت ایده‌میه‌جکدر .

بوندن ماعدا بعضاً اولورکه سنەصوکندەاوسنەوارداتنك مصارفنه تماماً تقابل ایتمدیکی کوریلور. بو تقدیردەاوسنه وارداتی ممکن مرتبەمصارفنه تقریب ایدەبیلمك ایچین، مالیەناظری ژەستیون اصولی سایەسندە ، دیکر برحیلەیه توسل ایدەبیلیر . هر یردە حکومتك یکی سنۀ مالیه ابتداسنده جبایت ایدەبیلەجکی بعض بویوك آلەجقلری واردر . مالیه ناظری مشکلاتە اوغرادیغی زمان همان مدیونلرله اویوشارق اشبو وارداتك جبایتنی برقاچ کون تقدیم ایدر. پارەیی شباط صوکنده آلیر . فی‌الحقیقه اوزمان واردات مصارفله توازن ایدمز. فقط ینه یکی سنه، وارداتنك بر قسمندن محروم ایدلمش اولەجغی جهتله ، اسکی سنه لهنه اولمق اوزره متضرر ایدلمش بولنور . ایشته اکزرسیسده بو دخی ممکن اولماز . چونکه یکی سنه وارداتی برقاچ کون اول آلنسەبیله یکی سنه اکزرسیسنه راجعدر وبناءً علیه مالیه ناظرینك بوحیلەیه توسل ایتمەسندە بر فائده متصور دکلدر .

ثانیاً ژەستیونك محسناتی وبالمقابله اکزرسیسك محاذیری .

١ً — ژەستیون معاملاتی تعجیل ایدر . چونکه شباط صوکنه کلدکمی حساب قطع اولنەجق وبقایایی طوپلامق ایچین اوزون مدت بکلەمك لازم کلیەجکدر . بوندن‌ده شوفائده تولدایدر : محاسبۀ قطعیه قانونلری هریردە بودجه حسابانه استناد ایتدیکندن، ژەستیون حسابك قاپانماسی تعجیل ایتمش اولمقله ، محاسبۀ قطعیه قانونلرینك‌دە ایرکن حاضرلانمش اولمسنه بادی اولمش اولور. بوحالدەدە قونترول تسهیل وتفتیشك قوتی تزیید ایدلمش دیمکدر. چونکه قونترول معاملەسی نەقدر تأخر ایتمش اولورسه

قوتی اودرجه آزالیر : مجلس ملی موقع اقتداردن دوشمش اولان ناظرلرك حساباتی تفتیشده او قدر بیوك بر فائده کورمدیکی حالده، حساب سنه‌نك عقبینده وناظر هنوز موقع اقتدارده ایکن تقدیم ایدلمش اوله‌جق اولورسه بالعکس مجلسك نظر دقتنی جلب ایدر ومحاسبهٔ قطعیه قانونلری دها دقتله تعقیب ایدلمش اولور .

۲ — ژەستیون اصولی بودجه‌یه اساس تخمین اوله‌رق النه‌جق ارقامك ممکن مرتبه اك صوك ارقام اولمسنی تأمین ایدر . مثلا : ۳۲۹ بودجه‌سنك تخمیننه ۳۲۸ سنه‌سنك حزیراننده ابتدار ایده‌جکز . طبیعی ۳۲۸ سنه‌سی ارقامنی اساس تخمین اولارق آلامایز . فقط اکزرسیس اصولی تطبیق اولنمقده ایسه ۳۲۷ سنه‌سی ارقامنی‌ده آلامیز . چونکه شیمدی کوره‌جکمز وجهله ۳۲۷ اکزرسیسنك ارقامی آنجق ۳۲۸ اغستوسنده تعیین ایده‌جکدر .

لکن ژەستیون اصولی تطبیق اولنیورسه ۳۲۷ سنه‌سی ارقامنی آله‌بیلیرز . چونکه بو ارقام ۳۲۷ سنه‌سنك ۲۸ شباطنده تعیین ایتمشدر . ایشته بوصورتله ژەستیونده یکی سنه بودجه‌سنه مدار تخمین اولمق اوزره ممکن مرتبه اك صوك ارقام آلنه‌بیلدیکی حالده اکزرسیسده دهااسکی ارقامه مراجعته مجبوریت حس اولنیور . وبوصورتله تخمینك قوتی آزالمش اولیور .

۳ — ایلریده کوریله‌جك درکه برسنه بودجه‌سنده موجود اولدیغی حالده صرف اولونامایان بقیهٔ تخصیصات دورهٔ حسابیه صوکنده ابطال اولنه‌رق او بودجه‌ده حقیقی بر تصرف تأمین ایدیلمش اولور . بوکا

« ابطال تخصیصات annulation de crédit » دینیر . ایشته اکزرسیس اصولی بو ابطال تخصیصاتی عدیم الامكان دكلسەدە پك مشكل قیلار . بر مثال ایله ایضاح ایدەلم : مثلا : مالیه نظارتی بودجەسی محروقات فصلندە موجود بشیوز بیك غروشدن یوزبیكی سنەسی ایچندە صرف ایدیلەمش اولسون . او حالدە شباطدن صكرە بوقسم تخصیصات ابطال ایدیلمك لازم كلەجك . شیمدی اكزرسیس اصولی جاری اولدیغی زمان ایكی حسابك ـ اسكی سنە دورۂ متممەسی حسابی یكی سنە حسابی ـ آچیق بولنماسندن استفادە ایدەبیلن مالیه ناظری بو پارەنك ابطال ایدیلمەسنی ایستەمز ؛ یكیدن و اوسنە ایچون كمور سپارشندە بولنور ؛ تأدیاتی اسكی سنە بودجەسندن ، هنوز صرف اولنمامش اولان ، محروقات فصلی بقیەسندن یاپار . فی الحقیقه شیمدی كورەجكمز وجهله اسكی سنەنك دورۂ متممەسی ظرفندە انجق بالذات سنۂ مالیه ایچندە اجرا ایدیلمش اولان مصارفك تأدیەسی جائز اولوب دورۂ متممه ظرفندە یكیدن مصارف تعهداتی غیر جائز بولندیغنه دائر صراحت قانونیه واردر . لكن مصرف ناظرلری دائما بونك قولاینی بولورلر ؛ تعهدلرینی یكی سنە مارتندە یاپدقلری حالدە اوراق تعهدیه و تسلیمیه‌یی كچمش سنە تاریخیله تنظیم ایچون متعهدلرله اویوشورلر . نته كیم ممالك متمدنه‌دە دیوان محاسباتلر بو بولدە برچوق سوء استعمالات میدانه چیقارمشلردر . بوكا بناء بعضی مؤلفلر اكزرسیس اصولنه « ابطال تخصیصاتك مزاری tombeau de l'annulation » اطلاق ایلەمشلردر . ژەستون اصولندە ایسه یكی سنەیه كیردكدن صكرە اسكی سنە بقیۂ تخصیصاتی صرفه امكان اولمدیغی جهتله بو نقطۂ نظردن برفائدۂ دیكر واردر .

تطبیقات :

ممالك متمدنه‌دن بك آز قسمی ژه‌ستیونی واکثریسی اکزرسیسی قبول ایتمشلردر .

اکزرسیس اصولی قبول ایدنلر میاننده دولتمزله فرانسه کورو- لمکده‌در . فرانسه‌ده سنهٔ مالیه کانون ثانی‌دن کانون ثانی‌یه قدر امتداد ایتدیکی حالده دورهٔ حسابیه کانون ثانی ابتداسندن ایرتسی‌سنه نیسانك غایه‌سنه قدر دوام ایدر . بناء علیه بوراده دورهٔ حسابیه اون آلتی آیدن عبارتدر .

بزده‌اصول محاسبهٔعمومیه قانون‌موقتنده‌شومادده‌لره‌تصادف‌اولنمقده‌در :

[دورهٔحسابیه بودجه‌نك احتوا ایتدیکی امور وخدماتك ایفاسی ومعاملاتنك تسویه‌سی مدتیدر بردورهٔ حسابیه بودجه‌نك تعلق‌ایتدیکی برسنهٔ مالیه‌نك مارتی ابتداسندن شباطی نهایتنه قدر ایفا ایدیلان امور وخدماتی‌واکتساب‌اولنان‌حقوقی‌محتویدر]ماده:٢[سنه‌سی‌ایچنده ایفاایدیلان امور وخدمات واکتساب اولنان حقوقدن دولایی اصحاب استحاقه‌دن اولان مبالغك تحقق وامر اعطا وتأدیه معاملاتی و وارداتك تحصیلاتی نیسان نهایتنه قدر اودورهٔ حسابیه‌یه عائد اولمق اوزره دوام ایدر . آنجق نیسان‌نهایتنه قدر وقوع بولان تأدیاتدن تاریخ مذکوره دکین بودجه‌دن محسوبی اجرا ایدیله‌مه‌مش اولانلرك محسوبنه متعلق وبوکا مقتضی معاملات آغستوس غایه‌سنه قدر اجرا ایدیله‌بیلور .] ماده : ٣ شو حالده بزده دورهٔ حسابیه مارت ابتداسندن ایرتسی سنه آغستوس نهایتنه قدر یعنی اون سکز آی دوام ایدر . دیمك که مدت متممه

٤

الی آیدن عبارتدر . آنجق بو آلتی آیك ایالت ایکی آینده سنه‌سی ایچنده ایفا ایدیلان امور وخدمات واکتساب اولنان حقوقدن دولایی اصحاب استحقاقه دین اولان مبالغك تأدیه معاملاتی وواراداتك تحصیلاتی دوام دوام ایده‌بیلدیکی حالده صوك درت آیده آنجق محسوب معامله اجرا ایدیله‌بیلوب اسکی سنه‌نامنه یکیدن تأدیه‌وجبایت معامله‌سی یاپیله‌مازبته‌کیم بوبابده‌ایلریده، بودجه‌نك قپانماسی بحثنده، دهازیاده تفصیلات ویریله‌جکدر .

انکلتره و ایتالیا حکومتلری ژه‌ستیون اصولنی قبول ایتمشلر معهذا بواصولك محاذیرینی تخفیفه چالیشمشلردر :

انکلتره‌ده حکومت نامنه تأدیاتده بولنان و حکومتك وارداتنی جمع وتمرکز ایتدیرن انکلتره بانقه‌سیدر . بانقه ژه‌ستیونی هرسنه نیسانك برنجی کونی آچار واونی متعاقب اولان مارتك ۳۱ نجی کونی‌اقشامی، ـ وارداتدن نه قدری جبایت ایدیلمش و مصارفاتك نه مقداری تأدیه ایدیلمش اولدیغنی اصلا نظر دقته آلمایه‌رق ـ عینی ژه‌ستیونی قاپار .

بوقاریده ژه‌ستیون اصولنك حال‌مالی‌یی لایقیله توضیح ایتمه‌دیکندن ومختلف سنه‌لر واردات ومصارفنی یکدیکرینه قاریشدیردیغندن بحث ایتمشدك . بومهم برمحذوردر . فقط انکلتره‌ده بومحذورك اهمیتی بالنسبه آزالدلمشدر . چونکه اولا انکلتره‌ده واردات جهتندن بقایا اقل قلیل مرتبه‌سنده‌در . کچن سنه‌دن بوسنه‌یه نه‌قدر بقایا قالمشسه بوسنه‌دنده کله‌جك سنه‌یه اوندن یك فرقلی بقایا قالامیه‌جغندن بو جهتدن حسابات تشوش ایتمز . مصارف جهتنه کلنجه انکلتره‌ده‌سنهٔ مالیه‌نك صوك کوننه قدر تحقق ایدوبده تأدیه‌اولنمامش اولان مصارف سنه‌صوکنده تأدیه‌اولنمش کبی ژه‌ستیونه مصرف قید ایدیلیر ؛ دیکر طرفدن بومبلغ « مصرف ناظری

« Paymaster général » نامیله معنون اولان برمحاسب عمومینك حسابنه ایراد قید اولنور . بوصورتله ژه ستیون مهماامکن اتمام ایدیلمش ومختلف سنه لر مصارفی یکدیکرینه قاریشدیرلمامش اولور وتأدیات متأخره اشبو خصوصی حساب اوزرندن یورودیلیر .

ژه ستیونك سنه صوکنده بعضی واردات نقصان کلنجه سنهٔ آتیه یه عائد واردات برآز تقدیم ایدیله رك نقصانك تلافی ایدیلمه سی، ویاتخصیصاتدن برقسمنك کیزلیجه سنهٔ آتیه یه دوراید یله رك تجاوز تخصیصاتك صاقلانلمسی کبی مهم برمحذوری دها واردی. انکلتره ده بومحذور دخی شدتی غائب ایله یور.

برکره انکلتره ده بو حاله میدان ویرمه مك ایچون تفتیشات متمادیه اجرا ایدیلور . بورادهء ایلریده مطالعه ایده جکمز و دیوان محاسبات مقامنه قائم اولان قونترولور (Contrôleur auditeur général)، بوکبی سوء استعمالاتك سنه صوکنده اجرا ایدیله بیله جکنی تخمین ایتدیکی ایچین بالخاصه بو زمانلرده اجرای تفتیش وتقید ایلر . وایکی سنه واردات ومصارفاتنك یکدیکرینه قاریشدیریلوب قاریشدیریلمادیغنی دقتله مراقبه ایدرك راپورینی مجلسه تقدیم ایلر . بوتفتیش احتمالی شبهه سزکه برچوق سوء استعمالات تصدیاتنك اوکنی آلیر .

فقط بومملکتده ده اصل بومحذوره مانع اولان نقطه یی انکلیزلرك اخلاق سیاسیلرنده ارامق لازم کلیر . بوراده ناظرلرك طبیعت واخلاق سیاسیلری بوکبی کوچوکلکلره تنزل ایتمه لرینه مانعدر. انکلتره ده ناظرلرله پارلمنتو دیکر بعضی مملکتلرده اولدیغی کبی ، دائمی برحال اختلافده دکل ، بروفاق تام اوزره تأمین مناسبات ایدرلر . پارلمنتونك ناظرلره بویوك براعتمادی بولنور وبو مملکتك اخلاقی ایجاباتی اوله رق

ناظرلرده پارلمنتونك كنديسنه اظهار ايتديكى بو امنيتى سوء استعمال ايتمك كبى كوچوكلكلرده بولنمازلر . مشكل بر موقعده بولنديلرمى دوغرودن دوغرويه مجلسه عرض‌حال ايدرك تخصيصات منضمه طلب ايدرلر فقط بودجه‌لرى بر برينه قاريشديرمق كبى حيله‌لر ارتكاب ايتمزلر .

ایتالیایه كلنجه : يكى بر حكومت اولان ايتاليا هريرده‌كى صوك تجاربى نظر دقته آله‌رق، يالكز اصول محاسبه‌سنى دكل، بالجمله قوانيننى اوكا كوره تنظيم ايتمشدر . بوراده ده ژەستيون اصولى تطبيق ايديلمكده وانكلتره‌يه مشابه بر اصول ايله بر محذورى تخفيف ايديلمكده‌در . يعنى بوراده‌ده بقايادن دولايى حال مالينك نقصان اوله‌رق اكلاشلمامه‌سى ايچين انكلتره‌يه مشابه بر تدبير اتخاذ اولنمشدر : تحقق ايتمش فقط جبايت اولونمامش اولان واردات وكذا تحقق ايتمش فقط تأديه اولونمامش بولنان مصارف، تأديه وجبايت اولونمش كبى ژەستيونه كچيريلير و عينى زمانده بو مبالغ « بقيات حسابى Compte de reliquats » نامنده‌كى بر حساب خصوصى‌يه كچيريلوب تأديات و جبايات متأخره اشبو حساب اوزرنده يورودیلیر .

فرانسه ماليه ناظرى بارون لوئى ١٨١٩ ده بو يولده بر اصولك فرانسه‌يه‌ده ادخالنى تصور ايتمشسه‌ده بو تصورينى ساحۀ حقيقته ايصال ايده‌مه‌مشدر .

قاعدهٔ عمومیت

بوندن صکره بودجه‌نك نه صورتله حاضرلانمسی لازم کلدیکنی والیوم نه صورتله حاضرلاندیغنی مطالعه‌یه ابتدار ایده‌جکز .

ایی بر بودجه پروژه‌سنك مالك اولمسی لازم کلن اوصاف پك چوقدر : صحت ، وضوح ، وحدت ، اقتصاد ، توازن والخ هپ بو زمره‌دندر . فقط بتون بو اوصافی ایکی قاعده آلتنده جمع ایده‌بیلیرز :

۱ً : بودجه بالجمله واردات وکافهٔ مصارفاتی تماماً و آیری آیری اوله‌رق احتوا ایتمه‌لیدر . بعض نوع مصارف ، واردات آرقه‌سنده کیزلنمش ، بعض نوع وارداتده مصارف ارقه‌سنده اختفا ایتمش بولونمامليدر

۲ً : بودجه‌نك کرك واردات کرك مصارف ارقامی ممکن اولدیغی قدر صحیح برصورتده تقدیر ایدلمش اولملیدر .

بوقاعده‌لرك برنجیسنه عمومیت universalité ایکنجیسنه حسن تقدیر guste évaluation اطلاق اولنور . بو ایکی قاعده‌یه رعایت ایدیله‌رك یاپیلان بودجه‌لرده ایی بر بودجه خواصی موجوددر ، دینیله‌بیلیر . بو قاعده‌لر یکدیکرینك لازم غیر مفارقیدر : کافهٔ واردات و مصارفی احتوا ایدن بر بودجه حسن صورتله تقدیر ایدلمه‌مش اولورسه اونده صحت موجود اوله‌میه‌جغی کبی ، ارقامی صحیحاً تعیین ایدلمش اولان بر بودجه دخی کافهٔ واردات و مصارف دولتی احتوا ایتمزسه اوکاده ایی بر بودجه دینه‌میه‌جکدر . بناءً علیه بودجه‌لرده عمومیت و حسن تقدیری حصوله کتیرمك ایچون نه صورتله حرکت ایتمك لازم کله‌جکنی و ممالك مختلفه‌ده بو خصوصه نه درجه‌ده و نه صورتله اتباع ایدلمکده بولندیغنی بر بر مطالعه ایتمك ایجاب ایدر .

قاعدهٔ عمومیت :

بودجه‌نك وارداتی ایله مصارفی آز چوق یکدیکریله مناسبتداردر :

اولا : واردات ، عمومیتله برطاقم مصارف تحصیلیه‌یی اقتضا ایدر ؛ مثلا ویرکولر ، مصارف جبایتی ، توتون، طوز ، باروت والخ انحصارلری، مواد ابتدائیه و آلات وادوات مصرفلرینی، عمله اجرتلرینی تضمن ایدر .

ثانیاً، بعض مصارف واردرکه بعض واردات متفرعه‌یی ایجاب ایده‌بیلیر. مثلا دولت ترسانه‌لرنده ، طوپخانه‌لرده آلات و ادوات حربیه اعمال اولنور . بو ، دولتک اك آغیر مصارفندن بریدر لکن عینی زمانده بعض وارداته حصوله کتیره‌بیلیر . او فابریقه‌لرك خرده دمیر وباقیرلری، اسکی طوپ و کمیلری صاتیلوب بر واردات تدارك ایدیله‌بیلیر. عدلیه دوائری بعض خرجلر آلیر ، اورمان ومعادن اداره‌سی بعض اورمان خرجلری، ییقیلمش آغاجلر بدلی الده ایدر. بومثاللری آرزومزه کوره تعدد ایتدیره‌بیلیرز .

بومطالعاتی نظردقته آله‌رق واردات ومصارفاتك بودجه‌یه تحریری ایچون ایکی اصول تصور اولنه‌بیلیر . واردات ومصارف یا تلخیصاً بودجه‌یه کچیریلیر یاخود تفصیلاً تحریر ایدیلیر .

بواصوللرك برنجیسی یعنی تلخیصاً یازمق دیمك ، امکان دائره‌سنده یکدیکریله مناسبتدار بولنان واردات ومصارفی تقاص ومحسوب ایتدکدن صکره نتیجهٔ حاصله‌یی بودجه‌یه قید ایتمك دیمکدر . بناءً علیه بو اصولده واردات دولت ، مصارف تحصیلیه تنزیل اولندقدن صکره حاصلات صافیه حالنده وبعض مصارف دولت دخی اونلره متفرع واردات مخصوصه تنزیل اولندقدن صکره مصارف صافیه حالنده بودجه‌یه درج اولنور

ایشته بواصوله حاصل صافی اصولی (méthode du produit net) اطلاق اولنور .

واردات و مصارفی تفصیلاً بودجه‌یه درج ایتمك اصولنه كلنجه: بو اصولده بر طرفدن بالجمله واردات دیگر طرفدن بالجمله مصارف، تقاص ومحسوب صورتیله هیچ برشی ضایع ایدلمكسزین واردات ویا مصارف ستوننه كچیریلیر ایشته حاصل صافی اصولنه معكوس اولان بوصورتده حاصل غیر صافی (méthode du produit brut) ویا عمومیت اصولی (méthode de l' universalité) دینور .

دیمك اولیور كه عمومیت قاعده‌سنی : [بالجمله مصارف وكافهٔ وارداتك اك كوچوك اقسامنه قدر یكدیگرندن آیری ایكی جدول حالنده بودجه‌یه تحریر وادخالندن عبارتدر] دیه تعریف ایده‌بیلیرز .

حاصل صافی اصولی اول امرده دوغرو براصول كبی كورینور . چونكه بو اصولده بودجه‌یه فی‌الحال كیره‌جك اولان واردات صافی اوله‌رق كچیریلیور وبعض مصارفده فی‌الحال دولتك خزینه‌سندن نه چیقه‌جقسه ، اوقدر اولمق اوزره قید اولنیور . حالبوكه معكوس اولان سیستمه‌مده یعنی عمومیت قاعده‌سنده واردات ومصارف حقیقیه‌نك نه‌قدر اولدیغنی اكلامق ایچون وارداتك مصارف تحصیلیه‌سنی و مصارفاتك واردات مختلفه‌سنی بودجه‌ده آرایوب تنزیل ایتمك لازم كلیركه بوده برآز مشكلات ارائه ایدر .

حاصل صافی اصولنك مبهم اولان بوفائده‌سنه مقابل پك مهم وصریح محاذیری واردر .

اولا بواصول پارلمنتونك بودجه اوزرنده‌كی حقنی قسماً جعلی برشكله افراغه سببیت ویریر: واردات ومصارفاتك برقسمی تقاص ومحسوب ایدلدیكی ایچون بودجه‌ده كوزوكمز. بالخاصه وارداتك مصارف جبایتی بودجه‌لرده كوزوكیه‌جكی ایچون حكومت مصارفك بوقسمنك اجراسی خصوصنده پارلمنتونك

تصدیقنه عرض احتیاج ایتمیورو بونلری دیلدیکی مقدارده اولمق اوزره تعیین ایده بیلیوردیمکدر ؛ کذا برطاقم واردات ده بودجه ده کوزوکمیه جکی ایچون بونلرك ده الده ایدلمسی خصوصنده پارلمنتویه عرض کیفیت ایتمکه مجبور دکلدر معناسی چیقار . خلاصه اولا بعض مصارفی واردات آرقه سنده ثانیاً بعض وارداتی مصارف آرقه سنده کیزلهمك اصول ماتخصی سایه سنده حکومت بر درجه یه قدر قونترولدن قاچمغه وایستدیکی سربستی یه نائل اولمغه موفق اولیور

ثانیاً حاصل صافی اصولی اسرافاتی قولایلاشدیریر . فی الحقیقه بو اصولده مالیه نظارتی ویرکولرك مصارف جبایتنی ایستدیکی کی تزییددن حذر ایتمیه بیلیر . چونکه کیفیت مجلس ملی یه عرض اولنمدیغی ایچون ، بوراسی فنالغی کوره میه جك ، هر نظارت بودجه ایله کندینه مخصص اولان تخصیصاتی برطاقم واردات خصوصیه ایله تزیید ایده بیله جك وبو وارداتده پارلمنتونك نظرندن قاچه جغی ایچون دوچار اسراف اوله بیله جکدر .

فرانسه حکومتی ١٨١٨ دن اول تکالیف وارداتنی بودجه یه صافی اوله رق کچیرمکده ایکن، تکالیف مدیریتلرینك کندی ارزولرینه کوره صرف ایتدکاری، مصارف تحصیلیه نك عموم وارداته نسبتی تحملفرسا بر درجه ده ایدی . ١٨١٨ دن صکره عمومیت قاعده سی تطبیق اولنمغه باشلاینجه اسرافات وسوء استعمالاتك اوکی آلنمش ومصارف تحصیلیه مهم برنسبتده تنزل ایتمشدر . بومثال بزه واردات صافیه اصولنك اقتصاده نه قدر مانع اولدیغنی کوستریر

ایشته عمومیت قاعده سی بو محاذیری ازاله یه خدمت ایدر . بالجمله واردات ومصارف آیری آیری مجلس ملی یه عرض ایدلمکله هم حاکمیت ملیه تحکیم همده اسرافات وسوء استعمالات تحدید ایدلمش اولور .

كرچه شبهه سزدر كه اسرافاتى اصلا منع ايده جك اولان شى اولا واردات دولتى قبض وصرفه مأمور اولانلرك حسن نيت وخلوص واستقامتيدر. هيچ برقاعده ونظام بولنه مازكه حسن نيت صاحبى اولميان مأمورينى تماماً تصرف واستقامتله حركته مجبور ايتسون؛ بونكله برابر؛ شوعموميت قاعده سى سوء استعمالاتى تماماً منع ايده مسه بيله هيچ اولمازسه اشكال ايدركه بونك ده برفائدهٔ عظيمه اولديغنى قبول ايتمك لازمدر .

عموميت قاعده سى اشبو فوائددن ماعدا بودجه ده وضوحى دخى تأمين ايدر. چونكه هيچ كيمسه وضعيت ماليه سنى اونى هيئت عموميه سيله كورمه دن احاطه ايليه مز . عموميت قاعده سى ايسه بسيطدر ومشاهدهٔ عموميه امكانى بزه بخش ايدر . بواصولده عجبا آرقه سنده بعض مصارف كيزلنميدر ديه وارداتى تفتيش ايتمكه وعجبا آرقه سنده بعض واردات كيزلنميدر ديه مصارفى قاريشديرمغه حاجت يوقدر. بوراده كيزلى كوشه لر، تنزيل ، تقاص ومحسوب كبى شيلر آراشديرمغه احتياج مس ايتمز. مصارف وواردات الك كوچك نقطه سنه قدر آيرى آيرى يازلمشدر . ايشته بو بساطتدن برضياى حقيقت انتشار ايدر ودولتك حال ماليه سى پروزسز اولەرق اكلاشيلير .

بوفوائدى حسبيله اهميتى دركار اولان عموميت قاعده سنه، تماميله دكلسه بيله، هرحالده كلى صورتده تقرب ايتمك دول متمدنه يه انجق صوك زمانلرده تمكن اوله بيلمشدر. چونكه هرمملكتده اوزون مدت ، مختلف نظارتلرك واردات ومصارفاتندن برچوغى تماماً ويا قسماً بودجه دن وملتك تصديقندن خارج قالمشلردر: صرف واردات تدارك ايتمك وظيفه سيله مكلف اولان دوائر كندى اداره لرينك استقلالى تأمين ايچون مصارف جبايتك

وارداتدن بعد التنزیل قالانك بودجه‌یه درجی خصوصنده دائما اصرار ایتمشلر و بوبابده عمومیت قاعده‌سنی پك كوچك كله قبول ایده‌بیلمشلردر. كذا مصارف دوائری ، كندی اداره‌لرینه عائد كوچك كوچك وارداتك بودجه‌نك واردات عمومیه‌سی میاننده بوغولماسنی واوپاره‌نك كندی احتیاط اقچه‌لری مقامنده، صرف كندی مصرفلرینه مخصص اوله‌رق، قالماسنی ارزو ایتدكلرندن دائما عمومیت قاعده‌سی علیهنده بولنمشلردر . فقط نهایت عمومیت قاعده‌سی هرطرفده آز چوق احرازظفر وموفقیت ایتمش وبودجه‌لرده اساس اولمه‌یه باشلامشدر . ممالك مختلفه‌نك بوبابده كچیردیكی صفحاتی مختصراً ایضاح ایده‌لم :

فرانسه‌ده انقلاب كبیردن اول (١٧٨٩) عمومیت قاعده‌سی قطعیاً موجود دكلدی . برچوق مصارف واردات ارقه‌سنه كیزلنمكده وكذا برچوق واردات مصارف آرقه‌سنده اختفا ایله‌مكده ایدی . بودورك الك مكمل بودجه‌لرندن بری اولان مشهور مالیه ناظری نه‌كر Necher ك ١٧٨١ بودجه‌سی ٥٢٠ میلیون مصارفی احتوا ایتدیكی حالده ، مصارف تابلوسنده یالكز ٢٥٠ میلیون كورونمه‌سی بوبابده برفكر ویره‌بیلیر.

انقلاب دورینك بودجه‌لری : اوزمانلر فرانسه آسیما یعنی قوائم نقدیه دورنده بولندیغی جهتله امور مالیه پك مذبذب برحالده ایدی . بناءً علیه عمومیته دوغرو بر تمایل موجود اولمقله برابر ، اوزمانلرك بودجه‌لرینی قاعدهٔ عمومیته برموده‌ل اتخاذ ایتمك ممكن دكلدر .

ناپولیونك بودجه‌لری عمومیته دوغرو ایلك خطوه‌یی آتمشدر . ناپولیون محاربات عظیمه سببیله محتاج اولدیغی مبالغی تدارك ایده‌بیلمك واسرافاتی انظارخلقدن صاقلایه‌بیلمك ایچون ، عمومی بودجه یاننده

برده کیزلی حرب بودجه‌سی وجوده کتیرمك کبی اساساً عمومیته غایت مخالف برقاعده اتخاذ ایتمش اولمقله برابر هیچ اولمازسه واردات عمومیه‌نك بودجه‌یه غیرصافی اوله‌رق کیرلمه‌سنی اساس اتخاذ ایتمش ایدی . یالکز ویرکولر وارداتی بودجه‌یه صافی اولارق ادخال اولنوردی . بوندن ماعدا دیکر وارداتك مصارف تحصیلیه‌سی بودجه خارجی قالمقدن قورتیلمشدی.

رەستوراسیون دوری (١٨١٥) بوبابده برتکامل جدید دها حصوله کتیرمش ١٨١٧ تاریخلی بر قانون ایله بالجمله وارداتك ، بو میانده ویرکولر حاصلاتی دخی داخل اولمق اوزره ، بودجه‌یه غیرصافی اولارق ادخالی اصولی قبول اولنمشدی .

١٨٢٢ تاریخنده فرانسه‌نك الك بیوك مالیه ناظرلرندن بری اولان موسیو دوویله‌ل ـ de villéle بوخصوصده یکی برترقی دها حصوله کتیردی وبرنظامنامه ایله ، هیچ بردائره‌نك خصوصی برطاقم وارداته مستنداً مصارفنی تزیید ایده‌میه‌جکی اساسنی وضع ایتدی اوزمانه قدر نظارتلر بعض واردات متفرقه‌یی بودجه‌یه ادخال ایتمه‌یوب خصوصی صورتده صرف ایدرلردی . مثلا حبسخانه‌لرده محبوسینه ایشلتدیریلوب صاتیلان اشیا بدلاتی ، حربیه وبحریه نظارتنك صاتدیغی اسکی مالزمه وخرده‌لر ، بالجمله دوائرك کوچك خرجلری ، اسکی موبله وکاغدلر بدلاتی والخ . . . هپ بودجه خارجی قالمقده ایدی . ایشته ١٨١٧ قانونیله برطاقم مصارف خود بخود وارداتدن تنزیل اولنمه‌یه‌رق بودجه‌یه ناصل ادخال ایدلمش ایسه ، ١٨٢٢ قانونیله‌ده اویله‌جه بعض وارداتك مصارف آرقه‌سنده کیزلنمه‌سنك اوکی آلنمشدر. بوصورتله بوتاریخدن اعتباراً فرانسه عمومیتی بودجه‌لرینه قاعده اولارق قبول ایتمش وکرك دیوان محاسبات کرك

حساب قطعی قانونلری و پارلمنتو نظارتك بوبابده واقع اولان مخالفتلرینی ظاهره چیقارارق وکمال شدتله تقبیح ایدهرك قاعدهنك تماماً تطبیقنه صرف مساعی ایله مکده بولنمشدر .

بونکله برابر فرانسهده قانوناً بعض مصارف بودجه خارجی قالمقده و بوصورتله عموميت قاعدهسنه براستثنا تشکیل ایله مکدهدر : ازجمله لیسهلر مصارفی بودجهیه صافی اولارق کچیریلمکده یعنی لیسهلرك وارداتی بودجهده کورولمهیوب یالکز حکومتدن آلدقلری تخصیصات کورولمکدهدر ؛ دارالفنونلر و معدن مکتبیده بویلهدر . کذا قوشو محللرنده بیلتلردن آلنان یوزدهبر ، زراعت نظارتجه بودجه خارجنده اولارق ، تشویق تکثیر حیواناته صرف اولنمقده موزهلر حاصلاتیده بودجه خارجی براقلمقدهدر .

انکلترهده ١٨٥٦ تاریخندن بری عموميت قاعدهٔ شامله اولمق اوزره قبول اولنمشدر . اوزمانه قدر انکلتره بودجهلرنده واردات و مصارفك برچوغی صافی اولارق کوسترلمکدهایدی . بوتاریخده حاصلات غیرصافیه اصولی قبول اولنجه بودجه یکونلرندن بردن ١١٢ ملیونلق بر تزاید کورولمشدر . بوکون انکلترهده بوقاعدهنك تطبیقاتنه شدیداً اعتنا اولنمقده وحتی واردات متفرقه Miscellanous-revenues میاننده بر قاچ یوز فرانقلق واردات بیله کورولمکدهدر .

معمافیه املاك دولت حاصلاتی ، بودجه قانونی مربوطاتنده مجلسه تفصیلاً عرض اولنمقله برابر ، بودجهنك متننده صافی اولهرق کوسترلمکده Drawback ـ یعنی بالآخره اعاده ایدلمك اوزره کمرکارده النان رسومـ هیچ کوسترلمهمکدهدر .

آلمانیاده ۱۹۰۰ سنه‌سنه قدر پوسته وتلغراف حاصلاتی بودجه‌یه صافی اولارق گیرملکده ایکن بو تاریخدن بری غیر صافی صورتده گیرملکده‌در. لکن ایمپراطورلق بودجه‌سنده بالواسطه ویرکولر الآن صافی اولارق کوسترلمکده‌در . چونکه بو ویرکولری جبایت ایدن دوغرودن دوغرویه ایمپراطورلق اولمایوب فه‌ده‌راسیونه داخل اولان حکومتلر بولندیغندن اشبو حکومتلر مصارف تحصیلیه اوله‌رق ویرکونك یوزده معین بر مقداری توقیف ایلمکده وبناءً علیه ، ایمپراطورلق بودجه‌سنه، بوویرکو حاصلاتی اساساً صافی اوله‌رق کیرمکده‌در .

المانیا بودجه‌سی بر طرفدن (اتحاده داخل) فه‌ده‌ره حکومتلرك هر برندن Contribution Matriculaire نامیله بر واردات آلمقده ودیکر طرفدن هر حکومته Répartition نامیله بر مقدار اعطا ایله‌مکده ایکن بو مصرف وواردات قطعیاً تقاص ومحسوب صورتیله تنزیل ایتمیوب آلدیغی واردات بودجه‌سنه، وویردیکنی مصرف بودجه‌سنه قید ایلیور . بونده عمومیتدن ماعدا دیکر بر سبب واردرکه اوده تابعیت ومتبوعیتی کوسترمکدر .

پروسیه وبلچیقا صنعتکار ایکی حکومتدر : بو مملکتلرده شمندوفرلرك اکثریسی دولت طرفندن اداره اولنمقده‌در. بناءً علیه بودجه‌یه شمندوفر وارداتی صافی اوله‌رق کیرمکده بردرجه‌یه قدر حائز معذرت اولدقلری حالده ینه عمومیت قاعده‌سنك فوائدینه صادق قالمقده وشمندوفر واردات ومصارفنی ایری ایری بودجه‌یه ادخال ایده‌رك حاصلات صافیه‌یی بودجه‌یه ملحق اولان اوراق ولوایحده تفصیلاً کوسترمکده‌درلر .

ایتالیا وروسیه دخی محاسبهٔ عمومیه قانونلرنده عمومیت قاعده‌سنی رهبر حرکت اتخاذ ایتمشلردر .

حکومت عثمانیه یه کلنجه : بتون ممالک متمدنه جه قبول ایدیلان عمومیته تطبیق حرکته قرار ویردیکنی اصول محاسبهٔ عمومیه قانوننه وضع ایدیلان ایکی ماده ایله اثبات ایتمکده در : [واردات وحاصلات غیرصافی اوله رق ایراد قید اولنور . وتحصیل واداره مصرفیله سائر مصارف متفرعه دخی مصرف قید ایدیلور] ماده : ١٩

[ناظرلر کندولرینه ویریلان تخصیصاتدن فضله تعهدات وصرفیاتده بولنه میه جقلری کبی تخصیصات مذکوره یی هیچ برنوع واردات خصوصیه ایله ده تزیید ایده مزلر ...] ماده: ٢٠

بوماده لرك برنجیسی واردات آرقه سنده مصارف صاقلامغی منع ایتدیکی کبی ایکنجیسی ده بعض مصارف آرقه سنده واردات اخفا ایله مکی نهی ایدیور . مالیه نظارتی بالجمله نظارتلرك اشبو مواده رعایت ایدوب ایتمه دکلرینی، ایلریده کوره جکمز وجهله، کندی طرفندن نظارتلره تعیین اولنان محاسبه مدیرلری واسطه سیله قونترول ایتمکده در .

٦

قاعدهٔ وحدت

و

معاکسی بولنان خصوصیت قاعده‌سی

بودجه‌ده وحدت قاعده‌سی عمومیت قاعده‌سنك بر نتیجهٔ طبیعیه‌سیدر. عمومیت قاعده‌سی، یوقاریده‌کی تعریفندن‌ده مستبان اوله‌جغی وجهله، یالکز واردات ارقه‌سنده مصارف ومصارف آرقه‌سنده واردات کیزله‌مه‌یی نهی ایتمیور؛ عینی زمانده بالجمله وارداتك یالکز بر جدوله و بالجمله مصارفانك یالکز دیکر برجدوله درجنی امر ایتمکله دولت بودجه‌سنك اوچ، بش، سکز الخ بودجه‌یه آیرلمسنی منع ایلیور: ایشته عمومیتك بو ایکنجی خاصه‌سنی بعضی مؤلفلر وحدت قاعده‌سی règle de l' unité نامیله توسیم ایله‌مشلردر. بودجه‌نك هیئت عمومیه‌سی حقنده واضح و عمومی بر فکر ایدینه‌بیلمك انجق بتون واردات و مجموع مصارف تابلوسنی قارشی‌قارشی‌یه قویمقله ممکن اولور؛ انجق بو سایه‌ده‌درکه واردات ومصارف دولت دها قولای مراقبه ایدیله‌بیلیر.

بودجه‌ده خصوصیت spécialité budgetaire وحدت قاعده‌سنك ضد کاملی، قطب مخالفیدر. وحدت قاعده‌سی بالجمله واردات وکافهٔ مصارفی بر بودجه‌یه طوپلادیغی حالده بودجه‌ده خصوصیت قاعده‌سی یاخود خصوصی بودجه اصولی هر دائره‌یه، هر مؤسسه‌یه عائد اولان واردات و مصارفك عمومی بودجه‌یه ادخال ایدیله‌یوب بونلرك هر بری ایچون آیری بر بودجه یاپیلماسنی استلزام ایله‌یور. یعنی بوراده هر دائره‌نك

وظائفی آیری آیری بودجه‌لرده تخمین ایدیلور صکره بونلرك قارشوسنه کندو واردات خصوصیه‌لرندن ویا واردات عمومیه‌دن آله‌جقلری مبالغ وضع اولنور وبو صورتله متعدد بودجه‌لر حصوله کلیر .

طرفدارلرینك مدافعاتنه نظراً بو اصـول غایت منطقی و صنایعده تطبیق اولنان صورتك عینیدر :

اولا بو اصولده هر دائره‌نك واردات ومصارفی یکدیکرینه کفایت ایتمکه محکوم اوله‌رق قارشی‌یه وضع اولنور وبوصورتله دوائرك، حس مسئولیتی تزیید ایدیله‌رك ، دها زیاده تصرفه و دها ایی ایش کورمکه محکوم ایدیلیر . ثانیاً : بو سـایه‌ده بر طرفدن بو اداره‌لرك تخصیصاتی دیکر طرفدن چیقاردقلری نتیجه،سنه‌صوکنده،واضحاً معلوم اوله‌جغی جهتله ، دوش تحمله آلنان فداکارلغك اسـتحصال اولنان نتیجه‌یه تقابل ایدوب ایتمه‌دیکی کرك افکار عمومیه وکرك مجالس ملیه‌جه موازنه ومقایسه‌سی قولایله‌شیر .

بویوك بر حقیقتی محتوی اولمقله برابر ، بو مطـالعاتی تمامی تمامنه وارد عد ایده‌میز . بو نقطه‌یی ایبجه اکلامق ایچین وظائف دولتی اول امرده ایکی‌یه تفریق ایتمك ایجاب ایدر :

دولتك برطاقم وظائفی واردرکه مقابلنده بر واردات مخصوصه‌سی، بر اجرت خصوصیه‌سی موجود دکلدر . آسـایش خارجیه وداخلیه‌یی تأمین ایله‌مك، مملکتده انوار عدالت ومعارفی نشر وتعمیم ایتمك ایچون واقع اولان مصـارف کبی‌که بونلر ایچون آیریجه بر اجرت وضـع اولنه‌ماز.چونکه دولتلرك ایفاایتدیکی بوخدمتلردن هرکسك درجهٔ استفاده‌سی معین دکلدر. بوکبی خدماتك مصارفی واردات عمومیه‌دن تسویه اولنور

ودوائر متعلقه‌سی واردات مخصوصه ایله اداره اولنه‌ماز. بناءً علیه بوکبی مصارفك هیئت مجموعه‌سنی انجق دولتك واردات عمومیه‌سیله قارشیلاشدیرمق قابل اولا بیلیر .

ایکنجی برصنف خدماتده واردرکه بونلرك واردات خصوصیه‌لری واردر . بو دوائر کندی ایشلرینی واردات مخصوصه‌لری داخلنده تدویر ایتمکه وممکن اولورسه فضله واردانلرینی خزینهٔ عمومیه‌یه اعطا ایله‌مکه مجبوردرلر . پوسته تلغراف ، اورمان ، املاك و صنایع دولت اداره‌لری، حربیه وبحریه نظارتلرینك طوپخانه وترسانه‌لری، شمندوفر ریختم ، لیمان دوائری ، دولت انحصارلرنده توتون ، باروت ، طوز فابریقه‌لری والخ بو زمره‌دندر . اشبو اداره‌لرك مصارف و واردات مخصوصه‌لری قارشی‌یه قونه‌جق اولورسه اونلرك حس مسئولیتلری تزیید ایدیلیر ، وارداتلریله ایفا ایتدکلری خدماتك مقایسه وموازنه‌سی ممکن اولور . بناءً علیه اشبو دائره‌لرك واردات ومصارفاتنك تقابل ایدیلمه‌سی حقیقةً محسنات عظیمه‌یی داعیدر .

فقط مسئله یاقیندن تدقیق ایدیله‌جك اولورسه بو فوائد ومحسناتك تأمینی بودجه‌یه عائد بروظیفه اولمدیغنی تبین ایدر : بودجه‌هرشیدن اول دولتك حال مالیسی حقنده برفکر عمومی، براحاطهٔ عمومیه‌ویرمك ایچوندر . بناء علیه واردات ومصارف دولتك کافه‌سی اول امرده عمومی بر بودجه تحتنده جمع اولونمالیدر . خصوصی بودجه طرفدارلرینك تأمین ایتمك ایسته‌دکلری وبزمده پك مصیب و مناسب کوردیکمز محسنات باشقه صورتلرله‌ده تأمین ایدیله‌بیلیر .

بو کبی صناعی ماهیتی حائز اولان اداره‌لرك واردات و مصارفی قارشی‌قارشی‌یه احتوا ایتمك اوزره بودجه‌یه اوراق ولوایح متنوعه علاوه اولنه‌بیلیر و بو خصوص قوانینله‌ده تحت مجبوریته آلنمق ممکندر . بوندن ماعدا بو اداره‌لرك سنه ایچنده ، مطرد و غیر مطرد وقتلرده استاتیستیقلرله وجداول سائره ایله نتایج اجراآتنی افکار عمومیه‌یه عرض ایتمه‌سی مجبوری طوتولا بیلیر . ایشته آنجق بوصورتله هم بودجه‌ده وحدت محافظه ایدیلمش هم‌ده بواداره‌لرك مسئولیتلری تزیید ومراقبه‌لری تسهیل ایدیلمش اولور

ازجمله انکلتره‌ده بوکبی صناعی ماهیتی حائز اولان دوائر هر سنه راپورلر نشر ایده‌رك بودجه‌ده کندیلری ایچین معین اولان واردات ومصارفی وسنه‌ ایچنده‌کی اجراآتلرینی افکار عمومیه‌یه عرض ایتمکه مجبوردرلر . کذا پروسیاده وبلچیقاده بودجه‌لر دولتك بالجمله واردات ومصارفنی احتوا ایتدکدن صکرا شمندوفر وسائر صناعی اداره‌لرك بیلانچولری وخصوصی بودجه‌لری آیریجه موازنهٔ عمومیه‌نك صوکنه‌درج ایدیلیر . بونلردن مبعوثلر برفکر آلیرلر . وحتی بودجه‌نك تصدیقی صیراسنده تنقیدلرینی درمیان ایلرلر . فقط ، بو اداره‌لرك واردات ومصارفی بودجه‌نك هیئت عمومیه‌سی‌صیراسنده موضوع بحث اولدیغندن بوقسملر آیریجه تصدیقه اقتران ایله‌مز .

خلاصه بوکون تام معناسیله بودجه‌ده خصوصیت اصولنی‌تطبیق‌ایدن دولتلر پك آزدر . مع مافیه بعض مملکتلرده ازجمله فرانسه‌ده بعض خصوصی بودجه‌لره تصادف اولنمقده‌در : بومملکتده مسکوکات، تصرف صندیغی، دولت مطبعه‌سی، لژیون دونور Légion d'honneur، دولت

شمندوفرلری ، صنایع مکتب عالیسی Ecole centrale ، اداره‌لری کوچك وخصوصی بودجه‌لرینه مالکدرلر . بر چوق فرانسز مؤلفلری بواصولك شدتله علیهنده‌در . چونکه بوحال وضوحی اخلال ایتمکده وعموم بودجه‌نك قونترولی اشکال‌ایتمکده اولمه‌سندن ماعدا بوادارهلرك اکثریسنك یالکز مصارف جهتنه اهمیت ویرملرینه بادی اولمقده‌در . چونکه هرسنه آچیقلرینی عمومی بودجه‌نك ویره‌جکی تخصیصات ایله قاپایه‌بیله‌جکلرندن وارداتلرینك آز ویا چوق اولماسی کندیلرینی پك آز متأثر ایدییور .

حکومت عثمانیه‌ده مشروطیتدن اول واردات دولت مصارفه هیچ بر صورتله کفایت ایده‌مه‌مکده اولدیغندن هیچ اولمازسه وارداتك الك صاغلاملری ایله مصارفك الك مهملرینی ، تأخیری حائز اولمیانلری ، اوده‌مك ایچون برطاقم خصوصی بودجه‌لره احتیاج ضروری ایدی : دیون عمومیه وتجهیزات عسکریه بودجه‌لری بو سببدن خصوصی برر بودجه ایدیلر .

مشروطیتدن صکره‌ده بزده خصوصی بودجه‌لر (ملحق بودجه‌لر) ترك اولنه‌مامشدر . ٣٢٥ سنه‌سنده خصوصی بودجه اوله‌رق صحیه (قرانتنه) واوقاف بودجه‌لرینه تصادف اولنیور . ٣٢٦ ده بونلردن ماعدا زراعت بانقه‌سی . امنیت صندیغی ، معزولین ومتقاعدین صندقلری بودجه‌لری عمومی بودجه‌دن آیری اوله‌رق تنظیم اولنمشدر ؛ ٣٢٧ بودجه‌سنده ایسه معزولین ومتقاعدین صندقلری تکرار عمومی بودجه داخلنه آلنمشسه‌ده دیکر بعض خصوصی بودجه‌لر احداث اولنمشدر .

الیوم بروجه آتی دوائر ملحق بودجه‌لره مالکدر :

اوقاف نظارتی ، حجاز تیمور یولی ، زراعت بانقه‌سی ، حجاز صحیه دائره‌سی ، عثمانلی سیرسفائن اداره‌سی ، امنیت صندیغی مدیریتی

برنقطه‌یی نظردقتدن دور طوتمامليدر : دولت عثمانیه‌نك واردات واردات و مصارف عمومیه‌سنك مقدارینی اکلامق ایچون عادی بودجه ایله خصوصی بودجه‌لر وارداتی وکذا بتون بودجه‌لر مصارفاتی جمع ایله‌مك غایت‌یاکاش براصولدر . چونکه خصوصی بودجه‌لرك بعضیلرنده کوریلان واردات ، ازجمله حجاز تیمور یولی ، حجاز صحیه‌سی ، زراعت بانقه‌سی وارداتنك برقسم مهمی، عادی بودجه‌نك ویردیکی تخصیصاتدن عبارت اولدیغی جهتله ، عادی بودجه‌ده مصرف اوله‌رق کورولمکده‌در . زراعت بانقه‌سنه مقطوعاً ویریلان ۲۲۰ بیك‌لیرا حجاز تیمور یولنه‌ویریلان ۲۷۰ بیك‌لیرا ، حجازصحیه مخصصاتی اولان ۱۲ بیك‌لیرا،صحیه مخصصاتی اولان التی بیـك‌لیرا (۳۲۸ مالیه بودجه‌سی فصل ۷۷ـ ۸۰) دولت ایچـون برواردات جـدیده اولمیوب خزینهٔ مالیه‌دن چیقمقده وملحق بودجه‌لر وارداتی میانه کیرمکده‌در . بناءً علیه اشبو ملحق بودجه‌لرنده کورولن سالف‌الذکر وارداتی،واردات جدیده‌دن عد ایده‌رك عادی بودجه وارداتی ایله جمع ایله‌مك دوغرو اوله‌ماز ،

٧

فوق‌العاده بودجه

وحدت قاعده‌سنه مخالفت عرض ایدن اصوللردن بری‌ده فوق‌العاده بودجه اصولیدر . فی‌الحقیقه وحدت‌قاعده‌سی واردات ومصارف دولتك کافه‌سنی عینی بودجه داخلنده جمع ایتمکی امر ایلدیکی حالده فوق‌العاده بودجه‌اصولی‌قبول اولندیغی زمان دولت بودجه‌سی بری « عادی بودجه Budget ordinaire دیکری «فوق‌العاده‌بودجه» Budget extraordinaire نام‌لریله ایکی‌یه انقسام ایلیور ؛

او حالده فوق‌العاده بودجه [دولتك فوق‌العاده مصارفی ایله اونك قارشولغی‌اولان فوق‌العاده‌وارداتی احتوا ایدن آیری بر بودجه‌در] دیه تعریف اولنه‌بیلیر :

دولتك بعض نوع مصارفی واردرکه صرفیات عادیه‌دندر ، اسایش داخلیه وخارجیه‌یی تأمین ایتمك ایچون واقع اولان اردو ، دونانما ، پولیس، ژاندارمه ، محاکم مصرفلری ، امورنافعهٔ عادیه، امورمعارف ، مؤسسات خیریه وصحیه مصارفی والخ هپ بوزمره‌دندر ؛ بوکبی‌مصارف هرسنه تکرر ایدر ودولتك واردات عادیه‌سی ایله قارشیلاشدیریلیر .

فقط دولت بعض‌زمانلرده فوق‌العاده بر طاقم احوال‌قارشوسنده‌ده بولنه‌بیلیر : مثلا برحرب ، بر اختلال ظهور ایدر ، ویاخود بیوك برلیمان ، برشمندوفر انشاسی ، برقنال حفری کبی مصارف جسیمه‌یه احتیاج حس ایدیله‌رك‌ومصارف عظیمه قارشوسنده بولنیلور ؛ حرب

وامور نافعهٔ جسیمه ایشته بالخاصه مصارف فوق‌العاده‌یی ایجاب ایتدیرن ایکی مهم مسئله . . . بونلر ایسه ، طبیعتیله ، واردات عادیه ایله باپیله‌میه‌جغندن ، بوخصوصده ، واردات فوق‌العاده‌یه یعنی علی‌الاکثر استقراضاته مراجعت اولنور .

ایشته بعض مالیون شو حالی نظر دقته آله‌رق دولتك واردات ومصارف عادیه‌سی ایچون عادی بر بودجه وواردات ومصارف فوق‌العاده ایچون آیری وفوق‌العاده بر بودجه یاپمه‌یی توصیه ایدرلر ودیرلرکه :

دولتك مصارف عادیه‌سنی مصارف فوالعاده‌سیله قاریشدیرمق قطعیاً موافق اوله‌ماز ؛ مصارف عادیه‌یی اوده‌ین واردات عادیه یعنی قسم اعظمی اعتباریله ویرکولردر ؛ بو مصارفدن استفاده ایلین حال حاضرده یاشایان کیمسه‌لر یعنی نسل حاضر اولمغله ، استفاده‌ایتدکاری بوخدماتك بارینی‌ده ویرکو صورتیله اوده‌ملری پك مناسب وعادلدر . بونك ایچون بومصارف عادیه‌یی ، عادی بر بودجه داخلنده ، واردات عادیه‌ایله قارشولاشدیرمق کفایت ایدر . حالبوکه مصارف فوق‌العاده بونلره قطعیاً مقیس ومشابه دکلدر . بونلر اویله مصارفدرکه ، نسل حاضری دکل الکزیاده بطون مستقبله‌یی مستفید ایدر ؛ بناءً علیه مقابللرینك قسم اعظمنی‌ده انسال مستقبله‌نك اوده‌مسی اقتضا ایلر . بو مصارفی عادی بودجه داخلنه‌قویه‌رق ویرکولرله قارشولاشدیره‌جق اولورسه‌ق بو مقصد فوت اولور ، یعنی بوخدماتك ثقلتی انسال حاضره اوزرینه چوکمش اولور ؛ اوحالده بو خصوصات ایچون فوق‌العاده بر بودجه یاپمق وبومصارفی اشبو بودجه‌ده فوق‌العاده واردات ایله قاپامق اسلم برطریقدر . .

بو مطالعاتی تماماً وارد عد ایده میز : چونکه مصارف فوق العاده یی واردات فوق العاده ایله قارشولاشدیرمق مسئله سی باشقه بو خصوصده آیری بر بودجه یاپمق مسئله سی ینه باشقه در :

زمانمزده دولتلرك بودجه لری حتی مصارف عادیه یی بیله کوچلکله اوده یه بیلدیکی حالده ، مصارف فوق العاده لری عادی واردات ایله اوده مه لری بالطبع اکثریا ممکن اوله مامقده در ؛ بناءً علیه مصارف فوق العاده ایچون واردات فوق العاده یه یعنی استقراضاته مراجعت اولنمسی ضروریدر بویله اولمقله برابر بو حال فوق العاده بر بودجه تنظیمنی ایجاب ایدن شیلردن دکلدر .

عمومی بر بودجه یاپیلوب اشبو فوق العاده وارداتده واردات عادیه صیره سنده درج کذا کرك مصارف عادیه کرك مصارف فوق العاده عینی بر مصرف ستوننه تحریر ایدیله رك بو صورتله قاعدهٔ وحدت محافظه ایدیله بیلیر . بو وجهله حرکت ایتمك مصارف فوق العاده یی انسال حاضره نك دوش تحملنه یوکلتمك دیمك دکلدر : عقد ایدیلان استقراضاتك فائض ورأس المالی ، ٤٠ ، ٥٠ سنه وحتی مؤبداً ، آتی بودجه لرنده ، بطون مستقبله طرفندن اوده نه جك ، بارك قسم اعظمی ینه اونلر طرفندن تحمل ایدلمش اوله جقدر .

بو صورتله بعض مصارفی استقراضاتله قپاتمق یعنی انسال مستقبله یه اودتمك ایچون بر فوق العاده بودجه یه احتیاج اولمدیغی اکلاشیلدقدن صکره مسئله یه دها یاقیندن تماس ایده جك ، فوق العاده بودجه لرده کورلمکده اولان مصارفی تحلیل ایلیه جك ، اولورسه ق وضوح مالی وتصرف خزینه نقطهٔ

نظرندنده بویله بودجه‌لره احتیاج اولمدیغنی وبالعکس بوخصوصده فوق‌العاده بودجه‌لرك مهم محاذیری داعی اولدیغنی اکلامقده کوچلك چکمه‌یز:

فوق‌العاده بودجه طرفدارلری بعض نوع مصارف ایچون فوق‌العاده بودجه تنظیم ایتمك مجبوری اولدیغنی وایکنجی بر قسم مصارف ایچون فوق العاده بودجه اختیاری بولندیغنی ونهایت اوچنجی برقسم ایچونده فوق‌العاده بودجه یاپیلمسی سوء استعمالی مؤدی اولدیغنی قبول ایدرلر. فوق العاده بودجه‌لرك محاذیرینی اکلامق ایچون بواوچ قسم مصارفی کوزدن کچیره‌لم:

فوق العاده بودجه ایله عادی بودجه‌دن تفریق ایدلمسی ضروری کوروان مصارف، حرب مصارفیدر؛ دیورلرکه: تاریخ اقوامده بعض آنات اولورکه بعض نوع مصارفی عادی بودجه ایله اوده‌مك ممکن اولاماز؛ حرب ویابر اختلال داخلی کبی وقایع اوزرینه اختیار ایدیلن مصارف کبی که بواحواله مانع اولمق ویاهیچ اولمازسه بوحاللرك نتایج مالیه‌سنی منع ایتمك هیچ کیمسه‌نك ید اقتدارنده دکلدر؛ بناءً علیه بوکبی احوالده دولتك عادی بودجه‌سنی تشویش ایتمیه‌رك برفوق العاده بودجه ایله ادارهٔ امور ایتمك ضروریدر.

بویله زمانلرده برفوق العاده بودجه تنظیمنی معذور کورسه‌ك دخی بوبابده نه‌دن دولایی بر ضرورت قطعیه حس ایدلدیکی آکلاشیله‌ماز؛ دولت اکر حرب زماننده استقراضه مراجعته مجبوریت کوربیورسه بو استقراضات یکونی عادی بودجه داخلنه وضع ایتمسی وقارشوسنه مصارف فوق العاده‌یی وضع ایله‌مسی هرزمان قابلدر؛ حال عادی‌یه

عودت اولندیغی زمان بو فوق العـاده قسـملر بودجه‌دن طی اولنه‌رق او بودجه‌نك یکی بودجه‌لرله مقایسه‌یه صالح قالمسی دائما دائرهٔ امکانده‌در .

فعلیاتده بونك ممکن اولدیغی کوسترمشدر . فرانسزلر ۱۸۷۰ — ۱۸۷۱ ده غایت مهم بر مقداره واران مصـارف حربیـه‌لری ایچون فوق العاده بودجه آچامشلر ؛ قریم وایتالیا محاربه‌لرنده‌ده ، [؟] استثنائی وارداته مراجعت ایتمکله برابر ، بتون واردات ومصارفی عادی بودجه داخلنده جمع ایتمشلردر . حتی انکلتره‌ده بعض احوال فوق العاده‌نك منابع فوق العاده‌یه مراجعت اولنمیه‌رق عادی بودجه داخلندن اوندیکی بیله کورولمشـدر . بعض نظریون ورجال حکومت ، بو کبی احوال فوق العـاده‌یی اسـتقراضاته مراجعت ایتمیـه‌رك ویرکولرله اوده‌مـه‌نك مملکتك منفعت مالیه‌سی ومنـافع عالیهٔ اخلاقیه‌سی ایچون الزم اولدیغنی بیله ادعا ایتمشـلردر . ازجمله غلادستون بو بابده غایت حکیمانه سوزلر سویله‌مشدر : « مصارف حربیه جناب حقك فتوحات احتراصاتنه قارشی خلق بیوردیغی بر حائل معنویدر . . . انها بولمش اولان بر حربك باریی سنه بسنه اوده‌مکده دوام ایله‌مك مجبوریتی میلان جنکجویانه‌نك بر معدل طبیعیسیدر . » غلادستون یالکز نظریاتده قالمامش اداره ایتدیکی قریم محاربه‌سی مصارفنك قسم اعظمنی ویرکولره علاوه ایتدیکی ضمائم ایله اوده‌مشدر . بوسایه‌ده ، قریم محاربه‌سی ایچون فرانسه ۱۶۰۰ میلیون استقراض ایتدیکی حالده ، بو محاربه‌ده دها فعال بر وضعیتده بولنان انکلتره یالکز ۶۵۵ میلیوناق بردین آلتنه کیرمشدر .

انکلتره حکومتی دها یقینلرده دخی ، افغانسـتان ، مصر ، بەشو-

آنالاندسفرلری مصارفنك قسم اعظمنی ویركولرله اوده‌مشدر. افریقای جنوبی سفری بیله ۱۹۰۱ ده انكلتره‌نك بودجه‌سنی ٤۷۰۰ میلیون فرانغه قدر قبارتدیغی حالده قطعیاً بر فوق العاده بودجه‌یه احتیاج حس ایتدیرمه‌مشدر.

بوصورتله، مصارف حربیه ایچون فوق العاده بر بودجه تنظیمنك مجبوری اولمدیغی اكلاشیلدقدن صكره اختیاری اوله‌رق فوق العاده بودجه آچیلمسنه لزوم كوستریلان مواده كله‌لم:

فوق العاده بودجه طرفدارلرینك اختیاری عد ایتدكاری بومصرفلر امور نافعه مصارفیدر. بو مصارفه اختیاری دییورلر، چونكه دولتلر هیچ بر زمان بو مصارف نافعه‌یی بردن اجرا ایله‌مكه مجبور دكللردر. او مصرفی سنه‌لره آییره‌رق عادی بودجه واسطه‌سیله‌ده ایفا ایده‌بیلیرلر. فقط لسبب، بیوك بر یكون حالنده اجرا اولندیغی، بو كبی عادی وفوق العاده مصارف یكدیكریله قاریشدیرلمامق ایچون، آیریجه بر فوق العاده بودجه ایله باپیلاملیدر فكرنده بولنورلر.

لكن امور نافعه مصارف فوق العاده‌سی ایچونده بو صورتله فوق العاده بودجه كشادینه هیچ بر احتیاج یوقدر. فی الحقیقه بردن اختیار اولنان كای بر مصارف عادی بودجه یكونی موقتاً یوكسلتیر فقط هر زمان بو فوق العاده مصارفی یكوندن طرح ایده‌رك مصارف عادیه متدارینی بولمق ممكن اولدیغی كبی بر قاچ سنه صكره، اشبو امور نافعه ختامه ایردیكی زمان، تكرار او بودجه‌لری مصارف عادیه یكونلرینه دوغرو تنزیل ایله‌مك دخی هر زمان قابلدر. بناء علیه امور نافعه‌ده فوق العاده بودجه‌یه احتیاج مس ایتدیرر بر مصرف دكلدر،

فوق العاده بودجه طرفدارلرينك بيله فوق العاده بودجه‌لرك مصارفى ميانده بولنمسنى بادئ سوء استعمال عدايتدكلرى مصارفه كلنجه : ايشته فوق العاده بودجه‌لرك مضرتى اصل بوراده نمايان اولور . سوء استعمالى مؤدى عد اولنان مصارف اويله شيلردركه اكثريا عادى مصارفدن اولدقلرى حالده عادى بودجه‌يه قونه‌مديغندن وياقونمق ايستنمديكندن دولايى فوق العاده بودجه‌يه آشيريليرلر .

بو صورتله مصارف عاديه‌نك واردات فوق العاده ايله اودنمسى نتيجه‌سى ظهور ايدر . ماليه ناظرى واردات عاديه‌نك مصارف عاديه‌يى قپامديغنى كورنجه بر قسم مصارفى فوق العاده ناميله فوق العاده بودجه‌يه ادخال ايدر . فقط بو حال عادى بودجه‌نك آچيغنى فوق العاده بودجه ايله كيزليجه قپامق و بالنتيجه مملكتك حال ماليسنى كوزلردن صاقلامق ديمك اولور . بو بر سوء استعمالدر ومع الاسف بو سوء استعماله بعض مملكتلرده بر چوق دفعه‌لر مراجعت ايدلمشدر چونكه عادى مصرف ايله فوق العاده مصرف حدودينى يكديكرينه قاريشديرمق غايت ممكندر عادى مصرف فوق العاده مصرف طرز تلقى‌يه كوره دكيشير لئون سه‌نك ديديكى وجهله « مصرف عاديدر ، نه‌زمان بودجه‌قوميسيونلرى او مصرفه عادى اطلاق ايدرسه ؛ مصرف فوق العاده‌در ، نه‌زمان بودجه‌قوميسيونلرى او مصرفه فوق العاده ديرسه ... »

بو مطالعاتدن شو نتيجه‌يى چيقاره‌بيليرز : نه مصارف حربيه نه‌ده مصارف نافعه ايچون فوق العاده بودجه آچمغه ضرورت واحتياج يوقدر

بو کبی مصارف ایچون فوق‌العاده بودجه آچه‌یی تجویز ایتسه‌ك بیله فوق‌العاده بودجه‌لر ، عادی ایله فوق‌العاده مصارفك حدودلری لایقیله بللی اولمدیغی ایچون . یالکز بو مصارفی احتوا ایتمکله قالمیوب بر طاقم مصارف عادیه‌یی‌ده کیزلیه‌جکدر . بو ایسه بر سوء استعمال ، بر عدم تصرف ، بر اسراف اولدیغی کبی دولتك حال مالیسنی کوزلردن صاقلایه‌جق بر واسطه‌در ... وحدت قاعده‌سندن آریلنجه دائما عینی محاذیرك تولد ایتمسی ضروریدر ... بناءً علیه هیچ بر حالده دولتك بودجه‌سنی تفریقه احتیاج وضرورت اولمدیغی قبول وبتون واردات ومصارفی عینی بودجه داخلنده جمع وتولید ایله‌مکی دستور موازنه اتخاذ ایتمك اسلم بر طریقدر .

ایشته فوق‌العاده بودجه‌نك بو مضراتی ادراك ایدلدیکی ایچون ، اوروپا دولتلری فوق‌العاده بودجه اصولندن واز کچمشلردر :

از جمله فرانسه بو بابده درت دوره کچیرمشدر :

١ .ــ برنجی دوره رەستوراسیونه ١٨١٥ تاریخنه‌قدر دوام‌ایتمشدر. بو دوره‌یه قدر قبل‌الاختلال ، انقلاب زماننده ، قونسولا وبرنجی ایمپراطورلق دورلرنده ، متعدد فوق‌العاده‌لی بودجه‌لر کورلمشدر. حتی ناپولیونك domaine extraordinaire نامنی ویردیکی بودجه ، مصارف حربیه‌یی انظار خلقدن صاقلایه‌جق کیزلی وفوق‌العاده بر بودجه ایدی.

٢ .ــ رەستوراسیون دورنده ١٨٣٠ تاریخنه قدر فوق‌العاده بودجه‌لردن اثر کورولمه‌مشدر .

۳ .ـ ۱۸۳۳ تاریخندن اعتباراً مونارشی دوژوییه‌ده (تموز حکومتی) اوچنجی ناپولیون دورنده و اوچنجی جمهوریتك ابتدالرنده متعدد فوق‌العاده بودجه‌لر کورلمشدر. بالخاصه ایکنجی ایمپراطورلقده، ۱۸۶۲دن صکره، فوق‌العاده بودجه‌لر بر قانون ایله دائمی بر شکل آلمشدر .

اوچنجی جمهوریتده ۱۸۷۰ محاربه‌سی اثناسنده فوق‌العاده بودجه یوقدی فقط محاربه‌دن صکره بربرینی متعاقب Comptés de liquidation تصفیه حساباتی » نامیله ایکی فوق‌العاده بودجه یاپیلمشدی؛ بونلرك قپاندیغی زمان ارتق هرکس فوق‌العاده بودجه‌نك لغو اولنه‌جغنه انتظار ایدییورکن ۱۸۷۸ تاریخنده تکرار امور نافعه ایچون بر فوق‌العاده بودجه آچیلمش ومتعدد دفعه‌لرده ۱۸۹۰ تاریخنه قدر دوام ایتمشدر .

٤ .ـ ۱۸۹۰ سنه‌سنده فرانسه دردنجی دوره‌یه کیرمش، اوسنه‌دن اعتباراً فوق‌العاده بودجه اصولنی رد ایده‌رك بوکونه قدر بو سیاستنده ثبات ایلمکده بولونمشدر . بناءً علیه، بودجه‌ده خصوصیت مناسبتیله کوردیکمز بر ایکی استثنادن صرف نظر، فرانسز بودجه‌سی بوکون یکانه وعمومی بر بودجه‌در .

انکلتره‌ده دخی عمومی بودجه موجود اولوب فوق‌العاده بر بودجه یوقدر : انکلتره بانقه‌سنك طوتدیغی ژه‌ستیونه کرك کرك فوق‌العاده بالجمله مصارف وواردات کچیریلیر. بتون بومصارفك هپسی عینی بودجه‌ده داخلدر .

بو نکله برابر بودجه‌نك وحدتی اصولی بعض مصارفك بعض احوالده بالخاصه استقراضات ایله قارشولشدیرلمسنه مانع اولمامقده‌در . لکن بوکبی مصارف ومتقابلی اولان واردات فوق‌العاده تماماً عمومی بودجه‌ده داخلدر. بوندن صکره بو مصارفك نه‌قدری واردات عادیه نه قدری استقراضات ایله تأدیه اولندیغنه دائر بودجه‌نك صوکنه بعض لوایح وجداول علاوه اولنمقده‌در .

مثلا ٦ ، ٧ ، ١٠ ، سنه ظرفنده یاپیله‌جق انشاآت حربیه وبحریه واردر . بو انشاآت مصارفك قسم اعظمی استقراضات ایله اوده‌نیر . بوکبی بیوك تشبثات ایچون خصوصی برقانون، برپروغرام تنظیم اولنور. فقط هرسنه بودجه‌سنده، بو مصارفدن نه‌قدری اوسنه یاپیله‌جغی ونه‌قدر استقراض ایدیله‌جکی آیریجه قید اولنور . شوقدرکه بو قسم قانونیته اقتران ایتمش اولدیغی ایچون ایریجه مناقشه ایدلمز ؛ ایجاب ایدرسه بودجه‌نك صوکنده‌ده تکرار ایضاحات مقنعه ویره‌جك تابلولر ، جدوللر وسائره علاوه ایدیلیر .

کذا بوقاریده سویلدیکمز مصر ، ترانسوال، افغانستان وسائره محاربه‌لرینی انکلتره قسماً استقراضات ایله قاپاندی . فقط هم بو مصارف همده مقابله اولان واردات عمومی بودجه‌یه ادخال اولنه‌رق ایرتسی سنه بودجه‌نك صوکنه بو مصارفك نه قدری واردات عادیه نه‌قدری واردات فوق‌العاده ایله اوده‌ندیکنه دائر جدوللر علاوه ایدلدی .

خلاصه انکلتره فوق‌العاده بودجه اصولنه اصلا یناشمه‌مشدر.

المانیاده عمومی بودجه اوچ صنف مصارفی احتوا ایتمکده‌در . عادی

مصارف ، موقت مصارف ، فوق‌العاده مصارف ؛ عادی مصارف هر سنه تکرر ایده‌جك اولان مصارفدر : موقت مصارف Depenses transitoires هر سنه تکرار ایتمیوب یالکز بردفعه ایچون اختیار ایدیلیر . فقط بو موقت مصارف هر سنه ، باشقه باشقه اولمق اوزره ، بودجه‌ده کورلمکده‌در . مصارف عادیه ایله مصارف موقته‌یه قارشولق اولان واردات عادیه‌در . آلمان بودجه‌سنده اوچنجی قسمی تشکیل ایدن مصارف فوق‌العاده ایسه صرف واردات فوق‌العاده ایله قپانان مصارفدر .

دیمك اولیور که آلمانیاده فوق‌العاده مصارف وواردات آیری برصنف حالنده اولمقله برابر تماماً عادی بودجه قادروسی داخلنه کیردیکی ایچون بو مملکتده عمومی بودجه‌دن آیری برفوق‌العاده بودجه موجود دکلدر .

پروسیه بودجه‌سی‌ده عادی مصارف وفوق‌العاده مصارف نامیله ایکی قسمه انقسام ایتمکده ایسه‌ده فوق‌العاده مصارفی بوراده قسماً قارشولایان بودجه‌نك مصارف عادیه‌سیدر . بناءً علیه بوراده‌ده فوق‌العاده بودجه یوقدر . کذا روسیه واوستریا مجارستان بودجه‌سی‌ده عین حالده‌در .

ایتالیاده عادی بودجه‌نك تابلولری مصارف عادیه ومصارف فوق‌العاده‌یی بیله تفریق ایله‌مه‌مشدر .

فوق‌العاده بودجه اصولنك جاری اولدیغی حکومتلر بلچیقا ژاپونیا وحکومت عثمانیه‌در .

بلچیقاده فوق‌العاده بودجه‌سی سنوی یوز میلیون فرانغی کچمکده‌در . واکثریا عادی بودجه‌یه ادخال ایدلمسی لازم کلن بر چوق مصارفی‌ده احتوا ایتدیکی جهتله تماماً شایان تنقیددر .

ژاپونیاده کذا عادی بودجه‌سندن باشقه‌جه فوق‌العاده بر بودجه وارسه‌ده هیچ اولمازسه بو بودجه‌نك مصارفنك برقسمی، واردات عادیه بودجه‌سی فضله‌سیله قپاتمق ایبلکنه مالکدر .

خلاصه اوروپا حکومتلرینك کافه‌سی فوق‌العاده بودجه اصولی رد ایتمکده و الآن ۀ موجود اولان ممالکده‌ده بو دائره‌دن چیقلمغه چالشلمقده‌در . حکومت عثمانیه‌ده بو جریانه تابع اولمسی و مشروطیتدن صکره تشکیلنه چالیشدیغی بودجه سیستمنده فوق‌العاده بودجه‌لری رد ایتمسی لازم کلدیکی حالده مع‌الاسف مشروطیتك هرسنه‌سنده عادی بودجه یاننده برده فوق‌العاده بودجه کورلمشدر .

ایلك فوق‌العاده بودجه ۳۲۵ سنه‌سنده بروجه آتی دوائر ایچون ویرلمش و واردات جهتندن‌ده آتیده‌کی واردات فوق‌العاده ایله قپادلمشدر .

مصارف

۳۱۲ ۸٤٦ ۳۲٥	حربیه
۸٥۰ ۷٥۱ ۱٦۱	مالیه
٦۱۳ ۱۷٤ ۳٤	طوپخانه
۱۱٦ ۳۹۱ ۹	بحریه

واردات

۰۰۰ ۰۰۰ ۲٥۰	اوستریادن بوسنه هرسکك الحاقی مناسبتیله آلنان تضمینات .
۰۰۰ ۰۰۰ ۱٦۰	بیلدیز سراینك اثنای تحریسنده نقداً و مؤخراً تحویلات اوله‌رق الده ایدلدیکی جهت عسکریه‌دن افاده قلنان .

٣٠ ٠٠٠ ٠٠٠	اسکی طوپلره محسوباً النه‌جق آوانس
٩٢ ٥٠٠ ٠٠٠	خزینهٔ مالیه وجهت عسکریه‌یه راجع اولوب خزینهٔ خاصه‌دن دور اولنان وصاتیلمسی مقرر بولنان املاك واراضی بدلاتی
٥٣٢ ٥٠٠ ٠٠٠	یکون

عینی سنه شباطنده بحریه نظارتی ایچون اون سنه‌ده صرف اولنمق اوزره ٥١٣ ٠٠٠ ٠٠٠ غروشلق بر فوق‌العاده بودجه ویرلمش وقارشولغنك دونمای عثمانی طرفندن جمع ایدیله‌جك اعانه اوله‌جغی متن قانوندن اکلاشیلمقده بولنمشدر ،

بوندن صکره ٣٢٦ و ٣٢٧ سنه‌لرنده ویریلن واستقراضات ایله قارشولنان فوق‌العاده بودجه‌لر بروجه آتیدر :

١٣٢٦ :

٥٢٥ ٠٠٠ ٠٠٠	حربیه (اوچ سنه‌لك)
٩٤ ٦٠٦ ٢٠٠	تجارت ونافعه

١٣٢٧ :

٣١٨ ٥٧٣ ٠٠٠	نافعه
٢٠ ٠٠٠ ٠٠٠	معارف
٩٨٥ ١٧٩ ٢٠٠	یکون

بوتون بو فوق‌العاده بودجه‌لری جمع ایده‌جك اولورسه‌ق ایکی میلیار کبی مهم بر یکونه واصل اولورز .

فوق‌العاده بودجه‌لریمز دقتله تدقیق ایدیله‌جك اولورسه بومیانده

٦

عادی اطلاقنه سزاینجه مصارفك موجود اولدیغی کوریلور . عادی مصارفك فوق‌العاده بودجه‌لره ادخالنك دولتك مالیه‌سنی تشویش ایتدیکی کبی اسرافاتی‌ده مؤدی اولدیغنی یوقاریده ایضاح ایتدیکمز جهتله بوراده‌ده‌ها زیاده اصرار ایله‌میه‌جکز. بوندن‌ماعدا بوفوق‌العاده بودجه‌لرك اکثریسنده تخصیصات یکدیکرندن آیری فصللر تشکیل ایتدیکی جهتله قوهٔ اجرائیه‌نك تخصیصات آره‌سنده دیله‌دیکی کبی مناقلات اجراسنه مقتدر اوله‌بیلمسی وبو صورتله بر صلاحیت واسعه‌یی حائز بولنمسی‌ده ایریجه بر محذوردر . بناءً علیه بزده‌ده فوق‌العاده بودجه اصولی ترك اولنه‌رق وحدت قاعده‌سنه رجوع اولنمسی شایان تمنیدر.

٨

حسن تقدیر

ایی بر بودجه حاضرلامق ایچون رعایتی لازم کلن ایلك قاعده عمومیت وبونك نتیجه‌سی اولان وحدت اولدیغی کبی ایکنجی قاعده‌ده حسن تقدیردر. فی الحقیقه بودجه‌نك یالکز عمومی اولمسی کفایت ایتمز عینی زمانده هر واردات وهر مصرف یکوننك تقدیرنده ممکن اولدیغی قدر اصابت تقدیر کوسترملك لازمدر.

بودجه‌یه وضع اولنان ارقامك حسن صورتله تقدیر ایدلمش اولمسی ایچون بودجه ناظملرینك نفسلرنده ایکی خصلتی جمع ایتملری لازمدر: نفوذ نظر وحسن نیت. بودجه‌نك تنظیمنده بو ایکی خصلت یکدیکرینك لازم غیر مفارقیدر. نفوذ نظر صاحبی اولان بر ناظر اکر حسن نیته مالك دکلسه صحیح بر بودجه وجوده کتیرمیه‌جکی کبی حسن نیت صاحبی اولان بر ناظرده نفوذ نظره مالك دکلسه اصابت تقدیری اولاماز. بناءً علیه بودجه‌نك حسن تقدیری قاعده‌دن زیاده شخصه، بودجه ناظملرینك مالك اولدیغی خصائله، تابع بر کیفیتدر.

بودجه‌یی تنظیم ایدنلره مجلس مبعوثانجه شایان قبول اوله‌میه‌جق بر یکونه واصل اولدیلرمی، بعضاً ارقامی تضییق ایده‌رك یکونلری تنزیل ایتمکه ویا مالیه ناظری واردات ایله مصارفك توازن ایده‌میه‌جکنی حس ایتدیمی، بعض منابع وارداتك محمناتنی، او رادەیه وارەجغنی کندی بیله امید ایتمدیکی حالده، تزیید ایلمکه تمایل ایدر. بویله یالکز

كاغد اوزرنده متوازن نتيجه بودجه‌لر كورلمشـدر . بو بابده نظـاره قارشى حس ايديلن درجهٔ اعتماد هريرده مسـاوى دكلدر . مثلا فرانسه‌ده ، بزده اولديغى كبى ، ناظرلرك نفوذ نظر وحسن نيتى هرآن تحت شبهه‌ده‌در . انكلتره‌ده ايسه ناظرلر حقنده بيوك براعتماد پرورده ايديليرِ ؛ بناءً عليه هر مملكتده اصـول تقدير ناظرلره قارشى حس ايديلن درجهٔ اعتماده كوره دكيشير. بوخصوصده اولا وارداتك بعده مصارفك اصول تقديرينى كوزدن كچيره‌لم ،

١

وارداتك اصول تقديرى

وارداتك تقديرنده اوچ اصول موجوددر .

١ اوتوماتيك اصول

٣ تزييد وسطى اصولى

٣ تقدير ذاتى اصولى

١ اوتوماتيك‌اصول، نتيجه‌سى معلوم اولان صوك اكزرسيسك ارقامنى سـنهٔ آتيه‌نك واردات تخمنه‌سى اولمق اوزره عيناً بودجه‌يه كچيرمكدن عبارتدر . يعنى بو اصـولده ماضى اسـتقبالك تمامى تمامنه موده‌لى‌اولمش‌اوليور. بو اصوله‌فرانسزلراوتوماتيك‌يعنى‌متحرك بالذات ديبورلر چونكه بوصورتده‌اصول‌تخمين هيچ برعمليهٔ ذهنيه‌يى ايجاب ايتميه‌رك كچمش اكزرسيسك ارقامنى عيناً قوپيه ايتمكدن قاليور .

غايت بسيط اولان بواصول‌ناظرلرينك حسن نيت ونفوذنظرندن

شبهه ايديلان مملكتلره لايق براصولدر . ماليه ناظرلرينك النده بو سايه‌ده هيچ بر اقتدار براقيلمامش وتخمين واردات بو صورتله بر عمليهٔ ميخانيكيه‌يه تابع طوتولمش اوليور .

فرانسه‌ده اليوم تطبيق ايدلمكده اولان بو اصول ١٨٢٣ تاريخنده ايلك دفعه اولمق اوزره موسيو دو ويله‌ل طرفندن قبول ايدلمشدر . فقط شوراسنى‌ده سويليه‌لم كه وارداتك اوچ ربعندن زياده‌سنه، بالواسطه تكاليف، املاك وارداتى ، انحصار والخ كبى منابعه ، تطبيق ايدلمكده اولان بو اصول، بالخاصه توزيع اصوليله جبايت ايدلمكده اولان بالواسطه تكاليفه وواردات ومتفرقه وسائره‌يه تشميل ايدلمه‌مكده‌در . وارداتك بوقسم جزئيسى ديكر مملكتلرده اولديغى كبى تقدير ذاتى اصوليله قيد اولنور، يعنى ماليه ناظرى اك صوك اكزرسيسك ارقامنى، كورولن احتياجه كوره تصحيح، تعديل ايده‌رك يكى بودجه‌يه قيد ايدر. برده تعرفه‌نك تبدلى، سنه‌نك عاديه وياكبيسه اولمسى حسبيله ضميات ويا تنزيلات اجراسى، ياخود يكى ويركولر احداثى حالنده تقدير ذاتى اصولنه توفيق حركت ايديله‌رك اسكى سنه اكزرسيسلرينك يكونلرى تعديل وتصحيح ايديلير .

٢ تزييد وسطى اصولى ينه اك صوك معلوم اولان اكزرسيسك ارقامنى آلمق وفقط صوك بش اون سنه ظرفنده وارداتده كورولن تزايدك ارقام وسطيه‌سنى بوكا علاوه ايده‌رك حاصل اولان نتيجه‌يى بودجه‌يه واردات قيد ايتمكدن عبارتدر .

بو اصولده ١٨٥٢ و ١٨٨٣ تاريخلرنده برر قاچر سنه مدتله فرانسه‌ده تطبيق ايدلمشدر .

ازجمله ١٨٥٢ سنه‌سنده برقاچ سنه‌دنبرى فرانسه وارداتنده كلى تزايدكورولمش وبوتزايددن‌ده استفاده‌ايديله‌رك بودجه‌يه‌كچيرلمسى جهتى دوشونيلديكندن وارداتك مقدارى، تزايدوسطينك علاوه‌سيله، هرسنه بودجه‌سنده، كچمش سنه‌يه نظراً ٥٠، ٦٠ ميليون فرانق فضله كوسترلمكه باشلانمشدر. قريم محاربه‌سى اوزرينه وارداتده اسكى تزايدقالمديغندن كاه اوتوماتيك كاه تزايداصولى قبول ايدلمش و١٨٦٤ ده تكراراوتوماتيك اصولنه قطعياً رجوع اولنمشدر. فقط ١٨٨٣ تاريخنده كذا ١٨٥٢ ده‌اولديغى كبى تزايد مشهود اولمغله لئون سه‌نك تكليفى اوزرينه تكرار تزييد وسطى اصولنه رجعت اولنمش وصولك سنه‌نك وارداتنه اون سنه‌لك تزايد وارداتك وسطيسى علاوه اولنمق اصولى قبول ايدلمشدر. فقط، غريب تصادف، بو اصول قراركير اولور اولماز تزايد وارداتك آرقه‌سى كسيلمش وبرقاچ سنه صكره تكرار اوتوماتيك اصولنه رجعت اولنه‌رق اوزماندن برى بونده قرار قيلنمشدر.

تزييد وسطى اصولى‌ده اوتوماتيك اصولى كبى بك عنديدر برسنه وارداتنك ايرتسى سنه‌عيناً كورونه‌جكى ظن ايتمك نصل دوغرو دكلسه بونك، اولكى بش سنه‌نك وسطيسى نسبتنده تزايدايده‌جكنى ظن ايتمك‌ده اويله‌جه صحيح دكلدر. مع فيه فرانسه‌ده بودجه ١,٥ سنه اول حاضرلنديغى جهتله هيچ برناظر يوقدر اوزاقدن وارداتك مقدارينى دوغرودن دوغرويه تقديره مقتدراوله‌ميه‌جغى كبى فرانسزلرده ناظرلره كوستريلن اعتمادسزلق‌ده بوكا ايريجه برسبب تشكيل ايتديكندن بو اصولى فرانسه ايچون موافق كورمك ضروريدر.

٣ تقدير ذاتى اصولى: بوطرز انكلتره، المانيا، ايتاليا، متحدهٔ امريقا، وسائر حكومتلرده جاريدر. اولا: بو حكومتلرك اكثريسى سنهٔ ماليه‌لرينك ابتداسنى دكيشديرمشلر، بودجه‌نك احضارى ايله تطبيقى آره‌سنده‌كى مدتى تقليل ايتمشلردر. ثانياً: بو محللرده هيئت حكومته اولان اعتماد زياده‌در. پارلمنتو بورالرده نظارتك اخلاق سياسيه‌لرينه، صفوت وخلوص نيتلرينه قانع ومطمئندر؛ بوكا بناءً اشبو مملكتلرده بودجه‌نك وارداتى تقدير ايچون اوتوماتيك اصوله ويا تزييد وسطى صورتنه مراجعته مجبوريت حس اولنماز. واردات دوغرودن طوغرويه ناظرلرك تقدير واجتهاد ذاتيسى اوزرينه بودجه‌يه قيد اولنور.

ازجمله انكلتره‌ده، يوقاريده سويلديكمز وجهله، بودجه‌نك مجلس مبعوثانده مذاكره‌سنه سنه‌يه كيرمزدن بر ايكى كون اول واكثريا بر ايكى كون صكره ابتدار اولنور. بوصورتده سنه ايچنه كيرلمش اولديغى جهتله وارداتك مقدارى تخمينى صورتله دكل بلكه رأى العين كوره‌رك تقدير ايدلمش ديمكدر. بناءً عليه ماليه ناظرى مطلقا ختامه ايرن سنه‌نك ارقامنى آلمغه وياخود ارقامى وسطى صورتده تزييد ايتمكه مجبور دكلدر. دائره‌سى رؤساسيله بالاستشاره وارداتى، جريانه باشلامش اولان حادثاتك عرض ايلديكى علائمك هيئت مجموعه‌سنه كوره، تقدير وتخمين وايلر. وقوعات انكلتره‌ده اولديغى كبى يقيندن وخلوص نيتله تدقيق ايديليرسه شبهه‌سزدركه خطا احتمالى آز اولور. انكلتره‌ده ناظرلر ومعاونلرى بو وظيفه‌لرنده اوقدر بيوك اهتمام واعتدال كوستريرلركه، بالاخره نتايج، على الاكثر، تخمينلريله موافق دوشر واحوال فوق العاده‌دن

صرفنظر ، بودجه ایله محاسبهٔ قطعیه قانونلری بیننده بیوك فرقلر ظهور ایله‌مز .

متحدهٔ امریقاده‌ده بودجه‌نك زمان تصدیقی وقت تطبیقنه قریبدر. بوندن ماعدا خزینه ناظری کانون‌اول آینه دوغرو ایلك تخمینلرینی تصحیح ایتمك صلاحیتنه مالك اولدیغندن بودجه‌نك وارداتنك تخميننده تقدیر ذاتی اصولنه مراجعت اولنمسی طبیعیدر. بونکله برابر بوممکتده تخمینات ایله نتایج فعلیه آره‌سنده ایجه فرقلر مشهود اولمقده‌در. فقط بو فرقی تقدیر ذاتی اصولنه‌دکل بلکه متحدهٔ امریقا اصول مالیه‌سنك کچیردیکی سیئاته عطف ایتمك لازم کلیر . بوراده ۱۸۹۱ سنه‌سنه قدر هرسنه واردات تخميناتدن ایجه فضله ظهور ایدییوردی . موسیو دومولینارینك دیدیکی وجهله بو تاریخه قدر امریقا خزینه‌سی مزمن بر فضلهٔ واردات خسته‌لغیله معلول ایدی . بو فضلهٔ واردات غایت آغیر کمرك تعرفه‌لرندن حصوله کلیور واولجه لایقیله تخمين اولنه‌مایوردی امریقا بو حال قارشوسنده یوکسك تقاعد معاشاتی ویرمك وسائر مصارفی آرتیرمق طریقنه توسل ایتدی وبونك نتیجه‌سی اوله‌رق فضلهٔ واردات بودجه آچیقلرینه تحول ایتدی . نهایت ۱۹۰۲ دن بری بو مصرفجیلق سیاستندن فراغت ایدلمش اوله‌جق که ، ینه هرسنه بودجه‌لرده ۲۵۰ ـ ۳۰۰ میلیون فرانق فضلهٔ واردات کورولمکده‌در .

پروسیه والمانیاده‌دخی سنه ابتداسنده بودجه مجلسده حال مذاکره‌ده بولندیغی ایچون واردات جریانه باشلایه‌جق اولان احوال نظر دقته آلنه‌رق تخمين اولنور . ذاتاً بو مملکتلرده دولتك اجرا ایلدیکی

صنايع ، بالخاصه شمندوفرجيلك ، اوتوماتيك ويا تزييد وسطى كبى عندى اصرلرك قبولنه مانعدر .

ايتاليانك‌ده قبول ايتديكى تقدير ذاتى اصوليدر . بروده، ايتاليادە آتيده كوره جكمز وجهله، برمصحح بودجه اصولى واردركه بوسايه‌ده ابتدائى بودجه، سنه اورته‌سنده برها نعديل اولنمقده ورأى العين كورولن احتياجات اوزرينه وارداتك مقدارى تزييد ويا تنقيص اولنمقده‌در . صوك زمانلرده ايتاليا بودجه‌لرى دائما ٤٠ ، ٥٠ ميليون فرانق قدر فضلهٔ واردات ايله قپانمقده اولماسنه بو اصولك تأثيرى اولمشدر .

بلچيقا حكومتى هرنوع وارداتى ايچون الك مناسب اصول تقديرى قبول ايتمشدر . مثلا كمرك وارداتى على الاكثر بش سنه‌لك وارداتك وسطيسى اولمق اوزره قيدايدر، تكليف شخصى ايچون كچن سنه‌نك حاصل ايتديكى ارقامى نظر دقته آلير. ديكر نوع واردات حقنده‌ده تحليلات عميقه‌ده بولنوب احوالك روشنه كوره ايجاب ايدن مقدار تحرير اولنور، عينى زمانده بورادەسنه‌يه كيرمزدن اول پروژه‌نك بتون وارداتى بردها كوزدن كچيريلوب ايجاب ايدن تعديلات اجرا وبو صورتله تقديرك ممكن اولديغى قدر صحيح اولمسنه اعتنا ايديلير .

خلاصه دول متمدنه‌نك اكثريسى تقدير ذاتى يعنى بلا واسطه تقدير اصولنى قبول ايله‌مشلردر .

حكومت عثمانيه‌ده قبول اولنان اصوله كلنجه : مشروطيتدن صكره ، هر نوع وارداتك كچمش بش سنه‌لك مقدارينك وسطيسنى يكى بودجه‌يه واردات اوله‌رق قيد ايتمك اصولى اختيار اولنمشدركه فرانسزلرك اوتوماتيك سيستمه‌منه پك شبيه برصورت اولديغى اشكاردر.

معمافیه بو اصول بیله ، صوك سنه‌لر وارداتی آنجق پك ناقص اوله‌رق معلوم اولدیغندن بیوك مشکلاتی داعی اولمشدر. حال حاضرده استناد ایدیله‌جك هر نوع وثائق وقیودات واحصائیاتك فقدانندن دولایی حکومت عثمانیه‌ده تقدیر ذاتی اصولی غیر قابل تطبیقدر دینیله‌بیلیر .

۲

مصارفك تخمینی

بودجه‌نك واردات ستونلرینه وضع ایدیلن ارقامدن مقصد نهایة الامر هر برشعبهٔ واردات حقنده برفکر یقینی حاصل ایتمك ایچوندر. بو قسمده مطلقا اوارقامك مطلقا عینی حصوله کتیرمك مطلوب دکلدر. واردات فضله کلیرسه تحصیلدارلر بو فضله‌یی آلمقدن امتناع ایتمزلر نقصان کلیرسه ایی دکلدر .. فقط هر منبعك وارداتی تخمیننده نقطه‌سی نقطه‌سنه اصابت ممکن اوله‌میه جغندن بر قسمدن حصوله کلن تناقصك دیکر قسمده‌کی تزایدله قپانمسی و بو صورتله هیئت عمومیهٔ وارداتده جدی بر تناقص مشهود اولمامسی نقطه‌سنه حصر نظر ایدلمکدن باشقه برشی یاپیلاماز . دیمك که بودجه‌نك وارداتی آره‌سنده بر تعاون مشترك ومتقابل اساسی موجوددر یعنی وارداتك یکدیکرینك نقصانی تلافی ایتمسی اقتضا ایدر .

حالبوکه بودجه‌نك مصارفی ، واردات کبی ، یکدیکرینه متسلسلا باغلی دکلدر ؛ بونلرك هر برینك ایری بر شخصیتی واردر . بو شخصیتلرك هر برینه تخصیصات اطلاق اولنور. یعنی تخصیصات Credit

[بر خدمت معینه‌نك ایفاسی ایچون صرفنه مأذونیت ویریلن مبلغ معین] در. تخصیصاتك براسمی واردرکه هانکی خدمته صرف اولنه‌جغنی کوستریر قرطاسیه ، مأمورین معاشی ، معینات عسکریه بدلی کبی ؛ برنام ایله ویریلن تخصیصات قطعیاً باشقه برنامه صرف اولنه‌ماز. عینی زمانده بو اسمك حذاسنده برمبلغ معین واردرکه اوامر معین ایچون صرف اولنه‌جق پاره‌نك حد اعظمیسنی کوستریر ؛ بو حد اعظمی تجاوز ایدیله‌مز ولوکه دیکر نوع تخصیصات نقصان صرف ایدلمش اولسون.

کوریلیورکه تخصیصات تماماً یکدیکرندن مستقلدر؛ برینك فضله‌سی دیکرینك نقصانئی اورته‌مز ؛ بناءً علیه مصرف بودجه‌سندن مطلوب اولان یالکز بودجه‌نك یکونئی تجاوز ایتمه‌مك دکل، بلکه آیری آیری هر نوع مصرفك، هر تخصیصاتك، یکونلرینه رعایت ایله‌مکدر. بومقصد فوت اولدیمی بودجه‌نك اهمیتی قالمدی دیمکدر.

اوحالده تعیین مصارف کیفیتی تخمین وارداته نظراً دهامهم، نظر دقتی دها زیاده جلبه لایقدر.

اول امرده شوراسنی سویلیه‌لم که تقدیر مصارف خصوصنده تخمین وارداتده اولدیغی کبی هیچ براوتوماتیك اصول موجود دکلدر بوراده قابل تطبیق یکانه اصول ناظرلرك اجتهاد وتقدیر ذاتیلریدر .

مصارف، ناظرلرك اجتهادلرینه تبعاً تخمین ایدیلیر : ناظر رفقاسیله استشاره ایدر اسکی ویکی وقوعاتی تدقیق و آرایه‌جغی تخصیصاتك هربرینی اوکا کوره تعیین ایلر. خلاصه ناظر دولت نامنه پاره صرف ایده‌جك اولان کیمسه‌در. نه کبی خدمتلرك ایفاسی اقتضا ایتدیکنی و بونلره مقابل نه‌قدر مبلغ صرفی لازم کلدیکنی آنجق او تقدیر ایدر وهرسنه

بو مصارفك مقداری دكیشیر، بناءً علیه بو خصوصده ناظراوتوماتیك براصول تقدیره دكل بلكه رأی واجتهاد شخصیسنه مراجعت ایلر .

كرچه مالیه ناظری دیكر نظاره قارشی « بودجه‌نك بو قدر آغیرلقلره تحملی یوقدر ، بو مصارف جسیمه‌یی قبول ایده‌مم » دیه اعتراض ایده‌بیلیر وكذلك مجلس مبعوثان مالیه ناظری طرفندن تقدیم اولونان بودجه‌یه قارشی مصرف كیسه‌سنك قورردونلرینی قیصه بیلیر ایسه‌ده ینه پك دوغری اولمق اوزره ادعا ایده‌بیلرکه اصل مصرف كیسه‌سی ناظرلرك آووجنده‌در . بناءً علیه بونلر حسن نیت وخلوص قلبیه مالك اولمایوبده تنقیص مصارفه غیرت كوسترمزلر ایسه كندیلرینی اقتصاده رعایت ایتدیرمك پك كوجدر .

بونكله برابر مصرف بودجه‌سنه پك فاحش وآغیر ارقامك وضع اولنمامسنی ، بر درجه‌یه قدر تدقیق ایتمك ایچون قاعده ماهیتنی حائز اولمیه‌جق براصول تدقیق موجوددر . بواصولك اكلاشیلمسی ایچون اولا تخصیصاتی ایكی قسمه آییرملی‌یز. بوتقسیم هم نظری وهم‌ده قانونیدر. یعنی اكثر ممالككك قانونلری بوتقسیمی قبول ایتمشدر .

۱ ــ تخصیصات متحوله Crédits évaluatifs ۲ تخصیصات غیر متحوله Crédits limitatifs :تخصیصات متحوله‌ده پاره‌نك هانكی خدمت ایچون صرف ایدیله‌جكی قطعیاً معین اولوب انجق مقداری تخمیناً بیان ایدلمشدر. بالعكس تخصیصات غیر متحوله‌ده هم خدمت هم مقدار مصرف قطعیاً بیان ایدلمشدر .

بوایكی نوع تخصیصاتی یكدیكرندن تفریق ایچون بعض مثاللر ایراد ایده‌لم .

هر نظارت بودجه‌سنده بر مصارف محاكمه تخصيصاتى موجوددر. نظارتلرده افراد عاديه كبى بعض خصوصلرده اقامۀ دعوا ايدرلر ويا مدعى‌عليه اولورلر. شيمدى فرض ايده‌لم كه، سنه اورته سنده نظارتك محاكمه تخصيصاتى بيتمش و بونكله برابر ... سنه مجبوريت كورلمش اولسين. بو تقديرده نظارت «مادامكه بنم مصارف عدليه‌يه متعلق تخصيصاتم ختام بولمشدر ارتق دعوا اقامه ايده‌مم» ديه بيليرمى؟ شبهه‌سزكه خاير. ديمك اوليوركه مصارف محاكمه تخصيصاتى ديه قونان مبلغ صرف تخمينىدر. بونك مقدار حقيقيسنى آنجق بودجه‌نك اجراسى كيفيتى تعيين ايده‌جكدر. تخصيصات تمه نجه ناظر نه ياپار؟.. اكر مجلس مبعوثان آچيق ايسه اوكا مراجعتله تخصيصات جديده ايستر. و مجلس‌ده برضرورت قارشيسنده اولديغى جهتله بو تخصيصات منضمه‌يى قبول ايدر. واكر شو حال مجلس مبعوثانك مسدود بولنديغى برزمانده واقع اولمشسه هر مملكتك قانونلرى، مجلسك مسدود بولنديغى برزمانده، مجلس وكلانك برقانون مخصوص ايله، بو نوع مصارف ايچون، تخصيصات منضمه ويره‌بيلمسى اساسنى قبول ايتديكندن ناطرده بو صلاحيته استناداً كيفيتى مجلس وكلاده درميان ايدر. و هيئت وكلانك قرارى ايله تخصيصات جديده آلير. (تخصيصات منضمه بحثنه مراجعت)

بودجه‌ده اغنام، اعشار وسائره‌يه متدائر بولنان مصارف، پوسته، نقليه، بنديه، حبسخانه مصرفى، جرم مشهود تخصيصاتى والخ بو ماهيتى حائزدر. تخصيصات متحوله‌نك هانكيلرى اولديغى بودجه‌ده بر جدول مخصوص ايله كوسترلمشدر. (ث جدولى)

تخصیصات غیر متحوله تخصیصات متحوله‌یه اصلا مقیس دکلدر . چونکه بو تخصیصاتك بودجه‌نك حین تنظیمنده قطعی بر صورتده تعیینی دائرهٔ امکانده‌در . مأمورین معاشاتی، اقلام مصارفی ، طوپ تفنك اشتراسنه، انشاآت بحریه‌یه متعلق تخصیصات هپ بو قسمه داخلدر. اشبو تخصیصاتك ختامی تقدیرنده ناظر مسؤلی مجلس مبعوثانه مراجعتله « بکا تخصیصات جدیده ویریکز » دییه بیلیرسه‌ده اشبو مصارفك قطعیاً تعیینی ممکن اوله‌بیلدیکی ایچون، اغلب احتمال، مجلسك ردینه اوغرار . هر حالده بو تخصیصاتك مجلسدن قورتارلمسی کوچدر . فقط مجلس منعقد دکلسه ایشته اصل مشکلات بورادەدر .. بو کبی مصارف حقنده مجلس مبعوثان منعقد بولنمادیغی زمانلرده ، مجلس وکلانك بر قانون مخصوص اصدارایله تخصیصات جدیده‌ویرمسی اکثر ممالکده ممنوعدر . بناءً علیه بو تخصیصاتك عدم کفایه‌سی حالنده ناظر مشکلات جدیده‌یه معروضدر .

ایشته بو تقسیمك مصارفك تقدیری و بالخاصه بونك تفتیشی خصوصنه بیوك تأثیری واردر :

اولا : تخصیصات متحوله‌یی بودجه‌ده تعیین ایدرکن مختلف دوائر ونظار بو تخصیصاتی لزوم حقیقیسندن دها نقصان اوله‌رق کوسترمکه تمایل ایده‌بیلیرلر ؛ چونکه بودجه‌لرینك یکونی سنین سابقه‌دن غایت فضله بر مقداره ابلاغ ایدرلرسه دوچار رد واعتراض اولمق احتمالی واردر. بودجه‌یی دون کوسترمك ایچون یاپیله‌جق شی ایسه تخصیصات متحوله‌نك مقدارینی تنزیل ایتمکدر. اما صکره‌دن بو تخصیصات کفایت

ایتمیه‌جك، تخصیصات منضمه آرانه‌جق ایمش . . بو کبی تخصیصاتك آلنمسنك قولای اولدیغنی ناظرلر بیلمز دکلدر ، اونلر اللرنده اوراق ووثائق لازمه اوله‌رق و « نه‌یاپه‌یم، چوق محاکمه اولدی. حبسخانه‌یه چوق آدم دولدی، چوق مکتوب نقل ایدلدی الخ » دیه‌رك مبعوثلری اقناع ایده‌جکلرینه امیندرلر. اوحالده جعلی اقتصادلر، یالانجی تصرفلر واسطه‌سیله حین تنظیمنده، بودجه‌لرینك مقدارینی ممکن اولدیغی قدر آز کوسترمکده کندی نقطهٔ نظرلرندن بر محذور کورمزلر . . فقط بونك فنالغی صکره‌دن کورولور ، تخصیصات منضمه‌لر، مناقله‌لر، تجاوز تخصیات والخ ایله بودجه‌نك ایللك انتظامی ، ابتداکی موازنتی تماماً اخلال ایدیلیر .

اوحالده کرك مالیه ناظرینه وکرك بودجه‌قومیسیونلرینه تخصیصات متحوله‌نك تدقیقنده توجه ایدن ایللك وظیفه بالاخره بودجه‌نك انتظام وتوازنی اخلال ایده‌جك اولان بو کبی جعلی تصرفلرك موجود اولوب اولمدیغنی آراشدیرمق تخصیصات متحوله‌نك لزومندن نقصان یازلمامش اولدیغنه قناعت حصوله کتیرمکدر .

مالیه ناظری وبودجه قومیسیونلری تخصیصات غیر متحوله حقنده تماماً عکسی بر طریق تفتیش تعقیب ایتملیدر . چونکه بو تخصیصاتی بودجه‌یه وضع ایدرکن مصرف ناظرلری ایلریده بوخصوصده تخصیصات منضمه آلمق ایسترلرسه دوچار رد اوله‌جقلرینی ویا هیچ اولمازسه بیوك مشکلاته معروض بولنه‌جقلرینی بیلیرلر . . ، اوحالده بودجه‌نك تنظیمنده ممکن اولدیغی قدر بومصارفك ارقامنی یوکسك قید ایتمکه صرف مساعی ایدرلر ، تاکه ایلریده شیمدیدن کوره‌مدکلری

بعض تزايد مصرف قارشوسنده بولنورلرسه دوچار مشكلات اولمسونلر؛ ايشته ماليه ناظری وبالخاصه بودجه قوميسيونلرينی متماديا نفوذ نظرلرينی بو طاشقينلغی ميدانه چيقارمق وبونلری تنزيل ايله‌مك جهتنه صرف ايتمليدرلر .

بو صورتله اولا وارادات وبعده مصارفك نه صورتله تخمين اولنديغنی كوريورز . بالنتيجه ، وارداتك تخمينی ايچون فرانسه‌ده وبزده موجود اوتوماتك اصوللردن صرف نظر ايتديكمز حالده كرك وارداتك وكرك مصارفك تخمينی ايچون بودجه‌نك ناظملرنده ارانمسی لازمكان پسيقولوژيك واخلاقی بعض اوصافدن ماعدا هيچ بر معيار حقيقی اولمديغی تبين ايتمش اوليور .

٩

بودجه پروژه‌سنك شكل و تقسيماتى

بودجه پروژه‌سنك تنظيمى هر يرده ماليه ناظرينه عائد بر حق اولديغى يوقاريده كورولمشدى (صحيفه ٢٢) . ماليه ناظرى بودجه‌نك مصارف قسمنى وجوده كتيرمك ايچون كنديسنه هر نظارت ودائره‌دن ورود ايدن مصرف جدوللرينى اساس تنظيم اتخاذ ايدر . بوجداول بعض اقسامى احتوا ايلر؛ مثلا : كچن سنه نه قدر تخصيصات طلب اولنمشدر ، شيمدى ايسه نه قدر ايسته‌نيليور ؛ سنهٔ سابقه‌يه نظراً نه مرتبه ضمائم وياخود تنزيلات واردر ؛ ايشته هر دائره بوخصوصده ماليه نظارتنه بويله برجدولله بوكا مربوط، واسباب موجبه‌يى حاوى بر تقرير ويرير. ماليه ناظرى‌ده بونلره مستنداً مصرف تابلوسنى حاضرلار وعموم دوائر بودجه‌لرينى جمع وتوحيد ايدر . صكره واردات جدولى تنظيم اولنور؛ بوجدولك تنظيمى ، خزينه‌نك ناظرى صفتيله ، منحصراً ماليه ناظرينك بر حقى ، بر وظيفه‌سيدر . ايجاب ايدرسه بو بابده‌ده دوائردن اخذ معلومات ايدر؛ فقط بوواردانك مقدارينك تعيينى صرف كنديسنه عائد بر معامله‌در .

خلاصه ماليه ناظرى مصارف جدولنى وواردات تابلوسنى احضار ايتمكله بودجه‌نك اك روحلى واك اساسلى قسملرينى احضار ايله‌مش اولبور. لكن بودجه يالكز بوندن عبارت دكلدر. بوجدوللرك باشنه قوانين سائره ماده‌لرينه مشابه

بعض ماده‌لر وضع اولنور. بونلردن برنجیسنه مصارف ایكنجیسنه‌ده واردات جدولی ربط ایدیلیر. بوندن ماعدا آتیده كوره‌جكمز برچوق ماده‌لر دها علاوه قلنه‌رق بودجه پروژه‌سنده اصل مقصود اولان متن قانون وجوده كتیرلمش اولور. پروژه‌ده تصدیقه اقتران ایده‌جك قسم انجق بودر. لكن بودجه بو حالده مجلس مبعوثانه كوندرلمز؛ بونك باشنه (اسباب موجبه لایحه‌سی Exposé de smotifs) دینیلن بر مقدمه علاوه وكذلك الك صوك قسمه‌ده بودجه‌ده‌كی ارقامی یعنی واردات ومصارفاتی وایضاح ایده‌جك بعض اوراق و لوایح ملحقه ربط ایتمك اقتضا ایدر.

شو سوزلریمزدن آكلاشیلدیغی وجهله بودجه اوچ قسمدن تركب ایله‌ر.

۱ — اسباب موجبه لایحه‌سی

۲ — متن قانون

۳ — اوراق ولوایح ملحقه.

بوصورتله حصوله كلان پروژه‌نك حجمی مملكتدن مملكته دكیشیر مثلا انكلتره‌ده بودجه جیبده طاشینه‌جق قدر كوچك بر جلد اولدیغی حالده فرانسه وحكومت عثمانیه‌ده، حتی اوراق ولوایح ملحقه‌نك بعضاً مهم بر قسمی طبع اولنمدیغی حالده، غایت بیوك و آغیر بر جلد تشكیل ایدر.

بودجه پروژه‌سنك تقسیماتی دخی بعضی مملكتلرده دكیشه‌بیلیر؛ مثلا انكلیز بودجه‌لرنده اسباب موجبه لایحه‌سی موجود دكلدر؛ مالیه ناظرینك عوام قاماره‌سنده ایراد ایتدیكی نطق مخصوص (budget spitch) اسباب موجبه لایحه‌سی مقامنه قائمدر.

بودجه لایحه‌سی ختام بولنجه اسباب موجبه ومتن قانون قسملری بر جلد حالنده طبع اولنور. اوراق ولوایح ملحقه ایسه آیریجه طبع ایدیلیر.

۱ — اسباب موجبه لایحه‌سی

اسباب‌موجبه لایحه‌سنك محتویاتی مملکتدن مملکته ، ناظردن‌ناظره، کوره دکیشه‌بیلیر . مالیه ناظری بودجه‌نك باشنه بر مقدمه علاوه ایده‌جکدر ؛ طبیعتیله هر ناظر عین صورتده افادهٔ مرام ایتمیه‌جکندن اسباب موجبه لایحه‌سی هربودجه‌ده آزچوق فرقلی برصورتده اولور.

لکن بعض مواد عمومیه واساسیه واردرکه بونلرك اسباب موجبه لایحه‌سنه ادخاللری اعتیاد حکمنه کیرمشدر .

اولا : مالیه ناظری، اسباب موجبه لایحه‌سنده، مملکتك ثروت عمومیه‌سندن ، فعالیت اقتصادیه‌سندن بحث ایدر و بوده پك طبیعیدر . چونکه مملکتك ثروتی و فعالیت اقتصادیه‌سی کرك وارداته و کرکسه مصارفاته تأثیر عظیم اجرا ایدن احوالدندر . مالیه ناظری اشبولایحه‌ده فعالیت اقتصادیه و صناعیه‌نك حرکت و رکودتنی تدقیق ایدر . فعالیت آرتمشسه اسبابنی کوسترر . اکر بالعکس بر رکودت موجود ایسه نیچون بویله اولدیغنی ایضاح ایلر .

ثانیاً : مالیه ناظری قپانمش و فقط هنوز محاسبهٔ قطعیه قانونلریله مجلسك تصدیقنه اقتران ایتمه‌مش اولان اکزرسیسلرك ، وکذا ایچنده بولنیلوبده هنوز ۵ ، ۶ ، ۷ آیی مرور ایتمش بولنان سنهٔ حسابیه‌نك احوال و نتایجی حقنده مجلسه معلومات ویریر . یعنی کچمش اکزه‌ر سیسلرك نه قدر واردات و نه‌قدر مصارفاتی احتوا ایتدکارینی ، تعبیر آخرله تطبیقاتك تخميناته نه‌مرتبه تطابق ایتدیکنی عرض ایلر. بومعلوماتده بودجه‌نك اثنای تدقیقنده فائده‌بخش اولور .

ثالثاً : مالیه‌ناظری‌اسکی سنهٔمالیه اثناسنده احوال مالیه‌سنك نه‌حالده

بولندیغی، خزینه‌نك قیصه وعده‌لرده اوده‌مك اوزره عقد ایتدیکی استقراضاتك، یعنی دیون غیر منتظمه‌نك، مقدارینی مجلسك انظار تدقیقنه عرض ایدر .

خزینه‌نك بعض مهم وارداتی واردرکه سنه‌نك ایام اخیره‌سنده مثلا تشرین‌اول ویاتشرین‌ثانی‌ده‌جبایت ایدیلیر، فقط‌مصارف بوواردانك جبایتنی بکله‌مز ؛ بر چوق مهم مصارفك سنه ابتداسنده اوده‌نمسی اقتضا ایدر .

بوتقدیرده دیونی ایفا ایتمك ایچون مالیه ناظری (Bons du trésor) دنیلان خزینه تحویلاتی‌اخراج‌ایلمکه‌ویاخود بعضی‌مؤسسات‌مالیه‌دن‌او انسلر عقد ایتمکه مجبوردر ؛ بونلر دولتك دیون منتظمه‌سی میانه داخل اولماز ؛ چونکه سنه ایچنده ، واردات تحصیل اولندیغی زمان ، عیناً تأدیه اولنه‌جقدر .

بوندن ماعدا بعضی احوالده بر قاچ سنه‌ده اوده‌مك اوزره (obligation à court terme) دینان قیصه وعده‌لی استقراض تحویلاتی‌ده اخراج ایدیلیر . ایشته بونلر دولتك دیون غیر منتظمه‌سنی (dette flattante) تشکیل ایدر . مالیه ناظری‌ده اسباب موجبه لایحه‌سنك بونقطه‌سنده، اشبو استقراضاتك مملکتك اعتبار عمومیسنه اولان تأثیراتی درج ایدر و الیوم خزینه‌نك اعتبار مالیسنی بیان وکمال شدتله مدافعه ایلر .

رابعاً : بوتون بو ایضاحاتدن صکره مالیه ناظری او سنه ایچون بودجه‌یه وضع‌ایتدیکی ارقامه نقل کلام ایده‌رك واردات ویا مصارفاتده تزاید ویا تناقص بولنیورسه بونك اسبابنی وبوندن بر فائده ویاخود

بالعكس محذور تولد ايدوب ايتميه‌جكنى اوزون اوزادى‌يه تفصيل وايضاح ايدر .

خامساً : ماليه ناظرى اسباب موجبه لايحه‌سنده آتى‌يه متعلق بعض تمنيات سرد ايدر . مثلا : فلان ويركونك تبديل ايديله‌رك باشقه بر شكله افراغى اقتضا ايتديكنى موضوع بحث ايدر . وبونك بودجه‌يه نه كبى منافع تأمين ايده‌جكنى ايضاح ايلر ؛ ونهايت اكرايسترسه استقباله عائد بعض پروژه‌لر ياپار وبونلرك صوكنده مبعوثلردن تقديم ايتديكى بودجه‌يى قبول ايتملرى تمنيسنده بولنور .

ايشته اسباب موجبه لايحه‌سنه هرسنه درجى اعتياد حكمنده اولان مواد اساسيه بونلردن عبارتدر ، لايحهٔ مذكوره بودجه‌نك هيئت مجموعه‌سى حقنده مجلس ملى اعضاسنه بر فكر ويرير .

٢ — متن قانون

حكومت عثمانيه‌ده بودجه‌نك متن قانونيسى ايكى قسمدن مركبدر :

١ً صدر اعظم وماليه ناظرى طرفندن امضالنمش اولان ودولتك ، ملحق بودجه‌لردن غيرى ، واردات ومصارفى احتوا ايله‌ين « موازنهٔ ماليه قانونى » . بودجه دينيلنجه على الاطلاق بو قسم اكلاشيلير .

٢ً ملحق بودجه‌لر : بوقسم صدراعظم ومؤسسه‌نك تابع بولنديغى نظارتلرك نظارى طرفندن امضالنور ومدافعه‌سى نظارت عائده‌سنه راجعدر . انجق براى انتظام دولتك عمومى بودجه‌سنه ربط والحاق اولنور .

اولا برنجى قسم ايله اشتغال ايليه‌جكز :

١ — موازنهٔ ماليه قانونى يعنى عمومى بودجه‌نك متنى بالجمله قانونلر

کبی برطاقم ماده‌لردن متشکلدر . بوماده‌لرك عددی هر سنه بودجه‌سنده احتیاجه کوره تزیید ویا تنقیص اولنور .

دولت عثمانیه‌ده ، وهمان کافهٔ ممالکده ، بودجه‌نك برنجی ماده‌سی مصارفه‌متعلقدر . دیمك‌اولیورکه‌دولت بودجه‌سنده مصارف عموميتله وارداتدن مقدم مذکوردر ؛ اوحالده اولا بوتقدمك اسبابنی ایضاح ایله‌مك ایجاب ایدر :

علی‌العموم افراد بودجه‌لرینی یاپارکن اولا مقدار وارداتی تعیین ایدر ومصرفنی اوکا اویدورمق وحتی قابلسه بر مقدار تصرف ایتمك چاره‌لرینی تحری ایلر ؛ یعنی تعبیر عامیانه‌سیله افراد ، « آیاغنی یورغانه کوره اوزات ! » دستورینه توفیق حرکت ایدر ؛ بوده غایت معقول ومنطقیدر .

دولتك اولا آیاغنی اوزاتوب اوندن صکره یورغان تدارك ایتمه‌سنك ، یعنی تعبیر حقیقیسیله ، اولا مصارفنی تعیین ایدوب بعده اوکا کوره واردات آراماسنك سببنی ، منابع وارداتنك ماهیتنده آرامق اقتضا ایدر :

اکر دولت‌ده افراد کبی کندی املاك واراضیسنك ، اجرا ایلدیکی صنایعك ، ایرادیله تأمین اداره ایتسه‌یدی شبهه‌سزکه‌اولا وارداتی تعیین ایله‌مکه مجبور قاله‌جقدی . لکن زمانمز دولتلرینك بودجه‌لرنده املاك وصنایع وارداتی پك اهمیتسز بر راده‌ده‌در . وارداتك اك مهم قسمی ، حال حاضرده ، ویرکولردن آلنمقده‌در . ویرکولر ایسه انجق کندیلرندن نه‌طلب اولنورسه اونی‌ویریرلر ؛ یعنی ویرکو وارداتنك حدودی ، مکلفینك دائرهٔ تحملنی تجمه‌مك اوزره ، غایت واسعدر .

افراد کندی جیبندن آلدیغی حالده دولتك دیکرلرینك جیبندن آلوب اداره اولنمه‌سی بر امتیازدر . فقط بو امتیاز دولته بر مجبوریت‌ده توجیه ایلیور: دولت اولا کندی احتیاجنك ساحه‌سنی تعیین ایتملیدرکه، مکلفیندن نه‌مقدار فداکارلق طلب ایده‌بیله‌جکی تعیین ایتسون ؛ چونکه دولتك آرایه‌جغی پاره افرادك قوهٔ تکلیفیه‌سی ایله دکل کندی احتیاجی ایله محدوددر ، بو احتیاجك درجه‌سنی تجاوز ایله افراده فضله بار اولمق عدالت تکلیفیه ایله قطعیاً قابل توفیق دکلدر . خلاصه فرانسز مالیه ناظرلرندن موسیو passy نك دیدیکی وجهله « وارداته بر حد مشروعیت بخش ایدن، اجراسی لازم کلن مصارفدر» بناءً علیه دولت بودجه‌لرنده، نه‌مقدار ویرکو طرح اولنمق لازم که‌جکی اکلاشیلمق ایچون ، ابتدا مصارفك تعیین ایدلمسی ضروریدر .

کرچه پروسیه و باچیقاده واردات ماده‌سی دها اول مذکور ایسه‌ده بو مملکتلرده بیله بودجه ناظملرینك ذهننده حائز تقدم اولان مصارفدر. بورالرده مالیه ناظری انجق مصارفك مقدار وسطیسی حقنده بر فکر عمومی ایدندکدن صکره تدارك واردات مسئله‌سی ایله اشتغال ایلر .

ایشه علی العموم بودجه‌لرده مصارفك وارداتدن ذکر اولنمه‌سی بو سببه مبنیدر مصارفه متعلق اولان بو برنجی ماده عثمانلی بودجه‌سنده شو شکلده‌در:

[١٣٢٧ سنهٔ مالیه‌سی مصارف عادیه بودجه‌سنده دوائره اعطا ایدیلن تخصیصات اشبو قانونه مربوط (آ) اشارتلی جدولده ارائه اولندیغی وجهله ٣ ٦٢٣ ٣١٨ ٤٨٧ غروش اوله‌رق تعیین ایدلمشدر]

ماده‌نك اشارت ایتدیکی (آ) جدولنه مراجعت ایدرسه‌ك ماده‌ده‌کی یکونك بروجه آتی دوائر بیننده منقسم اولدیغنی کورورز : [١]

[١] مطالعه‌یی تسهیل ایچون صوك بودجه‌نك ارقامی آلنمشدر .

دوائر	غروش
دیون عمومیه	۱ ۱۸۳ ۲۱٦ ۹۰۳
خاندان سلطنت	۵۰ ۳٤۸ ۰۰۰
مجلس عمومی	۲۱ ۸۷۱ ۱۰۱
مالیه	۲۸۵ ۵٤۵ ٦٦۲
دیوان محاسبات	۱ ۹۱۷ ۰۹۰
رسومات	۵۰ ۸۰۸ ۲٤۸
پوسته وتلغراف	۸۹ ۵۳۷ ٦۰۸
دفتر خاقانی	۱۱ ٦۵۹ ۹۰۰
صدارت	۲ ٦٤۰ ۳٦۰
داخلیه	۱۳۵ ۵۸۱ ۳۵۲
امنیت عمومیه	٤۸ ۳۵۱ ۱۷۰
شورای دولت	۳ ۳۰۸ ۲۰۰
خارجیه	۲٤ ۵۱۸ ۸۲٤
علمیه	۵۱ ۰٦۸ ٦٤۲
عدلیه	۷۸ ٦٤۵ ۲۲٤
معارف	۹۹ ٤٤۸ ۱۸۵
نافعه	۱۵۵ ۳۸٦ ٦٦۰
اورمان	٤۸ ۱۹٤ ۰٦۳
بحریه	۱٦۸ ۲۷۱ ٦۱۲
حربیه	۹۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰
اعمالات حربیه	٤۹ ۱۵۷ ٤۷۸
ژاندارمه	۱۷۳ ۸٤۲ ۲۰۵
یکون ــــــــ	۳ ٦۲۳ ۳۱۸ ٤۸۷

فقط تقسیمات بونکله قالماز بودجه‌نك یاپراقلرینی بر آز چویره‌جك اولورسه‌ق آ جدولندن دها مفصل مصارف بودجه‌سنه راست کلیرزکه بوراده بالاده‌کی دائره‌دن هر برینك آیری بر مصرف بودجه‌سی واردر و آ جدولنده یکوناً کوستریلن مصارف اشبو دوائر بودجه‌لرنده برطاقم تقسیمات تالیه‌یه تابع طوتیلمشدر .

هر مصرف بودجه‌سی اولا برطاقم قسملره ایریلیر مثال اولمق اوزره ١٣٢٧ سنه‌سی دیون عمومیه بودجه‌سنی آلیرسه‌ق بوراده بش قسمه تصادف ایدرز :

برنجی قسم: استقراضات ؛ ایکنجی قسم: آوانسلر ومتفرق دیون؛ اوچنجی قسم : دمیر یوللرینك کیلومترو باشنه تأمینات آقچه‌لری مخصصاتی ؛ دردنجی قسم : معاشات ذاتیه ؛ بشنجی قسم : متقاعدین ومعزولین . دیکر بودجه‌لرده بویله‌جه اقسامه ایرلمشدر .

مصارف بودجه‌سنك هر قسمی «فصل» نامیله ایکنجی بر تقسیمه دها تابع طوتیلور : ینه دیون عمومیه بودجه‌سنك برنجی قسمی اولان استقراضاتی نظردقته آلنیرسه بروجه آتی فصوله منقسم اولدیغی کوریلور .

« ١ : مصر ویرکوسی ، وقبریسی فضله‌ٔ وارداتی ایله تأمین اولنان مستقرضات

« ٢ محرم قرارنامه‌سی احکامنه تابع طوتیلان مستقرضات

« ٣: محرم قرارنامه‌سنك نشرندن صکره عقد ایدیلوب مرتبات سنویه‌سنك جبایت و تأدیه معاملاتی دیون عمومیه اداره مجلسنه تودیع اولونان مستقرضات

« ٤ : محرم قرارنامه‌سنك نشرندن صکره عقد اولنوب مرتبات

سنویه‌سنك جبایت وتأدیه معامله‌لری ، بعض مؤسسات مالیه‌یه تودیع اولونان مستقرضات ،

« ٥ : مرتبات سنویه‌سنك جبایت و تأدیه معامله‌لری ، دوغریدن دوغری‌یه حکومت طرفندن اجرا اولونان مستقرضات . »

نهایت بودجه‌نك هر فصلی درجهٔ ثالثه‌ده تقسیماته تابع طوتیلمشدرکه بو تقسیمات تالیه‌یه‌ده (ماده) اطلاق اولنور [*]

سوزلریمزی خلاصةً تکرار ایده‌لم :

متنك ایلك ماده‌سی مصارفاته متداثر اوله‌رق عموم دوائره عائد مصارفك یکوننی محتویدر . بو یکون عمومی (آ) اشارتلی جدولده اسامیسی ذکر ایدیلان ٢٢ دائره‌یه انقسام ایدر . بو دائره‌لردن هر برینه عائد مصرف‌ده بودجه‌نك «فصل» مصرف جدولنده تفصیلاً دوائره؛ دوائر، قسملره؛ قسملره فصللره ؛ فصللر ، ماده‌لره آیریلیر .

بناءً علیه برنجی ماده بزی (آ) جدولنه کوندرییور . و بو جدولده «اصل » مصرف جدولنه کوندرییورکه مصارفك ، بودجه‌نك تصدیق بخشنده کوریله‌جکی وجهله ، اصل تصدیق اولنه‌جق اقسامی اولان (فصللر) بو جدولده‌در .

واردات :

متنك ایکنجی ماده‌سی وارداته تعلق ایدر . مثلا : ١٣٢٧ سنه‌سی بودجه‌سنده اشبو ایکنجی ماده شووجه ایله‌در :

ماده : ٢ [١٣٢٧ سنهٔ مالیه‌سی موازنهٔ عمومیه مصارفنه قارشولق

[*] متن قانونك ماده‌لریله فصلك تقسیمات تالیه‌سی اولان ماده‌یی بربرینه قاریشدیرمامليدر .

اولان واردات تخمنه اشبو قانونه مربوط (ب) اشارتلی جدولده کوسترلدیکی وجه ایله «٢,٨٤٤,٥٧٩,٥٠٠» غروشدن عبارتدر .]

ماده‌ده مذکور (ب) جدولی وارداتی بروجه آتی اقسامه آیریلمشدر :

	نوع واردات	غروش
١	بلاواسطه آلنان ویرکولر	١ ٣٥٥ ٢١١ ١٠٠
٢	تمغا ، خرجلر قیدیه‌لر	١٢٧ ٧٣٥ ٥٠٠
٣	بالواسطه النان ویرکولر	٥٣٥ ٩٩٧ ٣٠٠
٤	انحصارلر	٣٤٣ ٨٠٨ ٠٠٠
٥	صنایع دولت حاصلاتی	٢٣ ٩٥٨ ٧٠٠
٦	املاك دولت حاصلاتی	٧٩ ٣٦٣ ٦٠٠
٧	مقطوع ویرکولر	٨٩ ٣٨٧ ١٠٠
٨	متفرقه	١٢٦ ٤٤٨ ٨٠٠
٩	استردادات	٣٨ ٩٦٥ ٨٠٠
١٠	تقاعد ومعزولین صندقلری عائداتی	١٢٤ ٨٦٣ ٢٠٠
	یکون	٢ ٨٤٤ ٥٧٩ ٥٠٠

وارداتك قسملرندن هربری کرك اشبو ب جدولنده وکرك ایلریده‌دها مفصل اولان مصارف جدولنده فصللره آیریلیر .

مثلا :

منابع وارداتك برنجی قسمی اولان بلا واسطه ویرکولر طقوز فصله آیرلمشدر :

(١) : مسقفات واراضی وعرصه‌لر ویرکوسی .

(٢) : تمتعات ویرکوسی .

(٣) : بدل نقدی .

(٤) : طریق بدل نقدیسی .

(٥) : اغنام ، دوه ، جاموس ، جانوار .

(٦) : اعشار .

(٧) : خصوصی اورمانلر حاصلاتندن آلنان رسوم .

(٨) : معادن رسومی .

(٩) : ویرکو تذکره‌لری.

اشبو فصللردن بعضیلری‌ده درجهٔ ثالثه‌ده ماده‌لره آیریلیر .

مثلا اعشار : (١) اصل اعشار ، (٢) توتون عشری (٣) ایپك عشری اولمق اوزره اوچ ماده‌دن متشکلدر. بورادده آتیده کوره‌جکمزی وجهله تصدیقنه اقتران ایده‌جك اولان فصل یکونیدر .

ایشته بوصورتله موازنهٔ عمومیه قانونلرینك برنجی ماده‌سی مصارفه ایکنجی ماده‌سی وارداته منحصر اوله‌رق بونلر بودجه‌نك الك اساسلی موادینی تشکیل ایتمکده‌در .

فقط بونلردن ماعدا بودجه‌لرده هر سنه تکرر ایدن بر طاقم مواد دها بولنمقده‌در :

بوماده‌لرك بری آلنمقده اولان تکالیفك ، هانکی قانونلره مستنداً جبایت ایدلمکده اولدیغنی کوستریرکه شویولده‌در : [موازنهٔ عمومیه واردات قسمنه داخل اولان و اشبو قانونه مربوط (ت) اشارتلی جدولده کوستریلن کافهٔ رسوم و تکالیفك فلان سنه‌سنده‌ده تحصیل و جبایتنه دوام اولنه‌جقدر] اشارت ایدیلن جدولده‌ده هرنوع تکالیفك هانکی قانونلره مستنداولدیغی کوسترلمشدر .

کذا هر سنه بودجه‌لرده تکالیفه راجع اوله‌رق غایت مهم و شوشکلده برماده دها موجوددر: [موازنهٔ عمومیه قانونیله تحت مأذونیتده بولنمیان بالجمله رسوم و تکالیفك تطبیق و تحصیلی قطعیاً ممنوع اولوب بونك خارجنده هر نه نام و صورتله اولورسه اولسون طرح و جبایت تکالیف حقنده امر اعطا واجرا ایدنلر تعقیبات قانونیه‌یه تابع طوتوله‌جقلردر]

شو صولك ایکی ماده‌ایله ویرکونك سنوی اولماسی قاعده‌سی قبول ایدلمش اولیور. معین ویرکولر هر سنه تکراراً جبایت ایدیله بیلمك ایچون مجلس ملینك مساعده‌سنك تکرر ایتمسی اقتضا ایلر؛ بوصورتله مجلس ملی بودجه اوزرنده‌کی حاکمیتی تقویه ایتمش و حکومتی هر سنه بهمه حال پارلمنتویه مراجعته مجبور قیلمش اولیور. ماده‌نك عمومیتندن دخی صراحةً آکلاشیله‌جغی وجهله بوقاعده‌یه رعایت یالکز هیئت وکلا ایچون بالجمله دکل مأمورین ایچون مجبوریدر. یعنی بوراده، آمرك فوق‌القانون اولان امری مأموری مسئولیتدن قورتارمیه‌جغی، قاعده‌سی کمال شدتله تطبیق اولنیور؛ بوماده دەموجبنجه، سنه ختامه ایرنجه بودجه‌ده ختامه ایرمش و آرتق اسکی سنه بودجه‌سنده تکالیفك جبایتی ایچون ویریلان مأذونیتك حکمی قالمامش دیمکدر. قابینه بودجه‌سز جبایت تکالیفی امر ایده‌میه‌جك، و فوق‌العاده قانون امر ایتسه بیله جبایت و تحقق مأمورلری بو امری اصغا ایتمیه‌جکلردر.

بوسایه‌ده قوهٔ اجرائیه‌نك سنه‌دن اول دائما مجلسه مراجعت ایدوب بودجه‌یی تصدیق ایتدیرمسی مجبوریتی تأیید ایدیلیور دیمکدر. [١]

---

[١] بوبابده قانون اساسینك ١٠٢ نجی و محاسبهٔ عمومیه قانوننك ٩ نجی ماده‌سی موجبنجه براستثنا موجوددر: [بودجه‌نك حکمی عائد اولدیغی سنه‌یه مخصوصدر. اوسنه‌نك خارجنده حکمی جاری اوله‌ماز. انجق بعض احوال فوق‌العاده‌دن

هر سنه بودجه‌ده اخذ موقع ایتمه‌سی ایجاب ایدن ماده‌لردن بر بشنجیسی‌ده شودر :

[محاسبهٔ عمومیه قانوننك اون برنجی ماده‌سی موجبنجه مجلس عمومینك اثنای تعطیلنده حکومتجه تخصیصات منضمه اعطا ایدیله‌بیله‌جك اولان خدمات ۱۳۲۷ سنه‌سی ایچون اشبو قانونه مربوط [ت] جدولنده تعداد ایدلمشدر]

تخصیصات غیر متحوله (crédits lmitalifs) ایله تخصیصات متحوله (crédit évaluatifs) ك نه اولدیغی مقدما کورولمشدی . (مصارفك تقدیری بحثنه مراجعت) تخصیصات متحوله‌ده احتیاج حقیقینك مقداری انجق بودجه‌نك اجراسی کیفیتی تعیین ایدر بناءً علیه بو مصارف بالفرض سنه ایچنده نقصان کلدیکی تقدیرده مجلس بونك ایچون قولایجه تخصیصات منضمه ویریر ؛ و اکر مجلس منعقد دکلسه مجلس وکلادن صدور ایده‌جك برقانون موقتله تخصیصات منضمه آلنمسنه هر یرده جواز ویرلمشدر .

حالبوکه تخصیصات غیر متحوله‌نك مقداری قطعیدر . مجلس منعقد اولسه بیله ناظر بونك ایچون تخصیصات آرامغه جسارت ایده‌مز . ایتسه‌بیله ، اغلب احتمال ، مجلسك ردینه اوغرار ؛ وهله مجلس منعقددکلسه مجلس وکلا قانون مخصوص ایله بو خصوصده تخصیصات منضمه اعطا ایده‌مز . ایشته بالاده‌کی ماده واوکا ملحق (ث) جدولی ایله هانکی

دولابی مجلس مبعوثان موازنه‌یی قرارلشدیرمقسزین فسخ اولندیغی حالده حکمی برسنه‌یی تجاوز ایتمه‌مك اوزره برقرارنامه ایله وکلای دولت باارادهٔ سنیه سنهٔ سابقه موازنه‌سنك جریان احکامنی مجلس مبعوثانك کله‌جك اجتماعنه قدر تمدید ایدرلر]

قسم مصارفده، مجلسك عدم انعقادنده ، مجلس وكلا طرفندن تخصيصات منضمه ويريله‌بيله‌جكی تعيين و تخصيصاتك متحول اولانلری صراحةً ذكر ايدلمشدر .

بو جدولده هر سنه تجربه‌يه مستند بعض تعديلات و تصحيحات اجرا اولنور . يعنی بعضی فصللر تخصيصات غيرمتحوله‌دن ايكن اقتضای حال ايله تخصيصات متحوله ميانه ادخال ويا عكسی اجرا ايديلير.

بودجه‌ده هر سنه بولنان موادن بر آلتنجيسی‌ده شودر :

[بانق عثمانی ايله اولان خزينه حساب جاريسندن ماعدا ماليه نظارتی ايجابی حالنده سنهٔ ماليه ظرفنده اوده‌مك ومقداری ايكی ميليون ليرايی تجاوز ايتمه‌مك اوزره خزينه تحويلاتی اخراجنه ويا موقت آوانسلر ويا حساب جاريلر عقد وكشادينه مأذوندر .]

(٣٢٧ بودجه‌سی ماده : ٦)

اسباب موجبه لايحه‌سندن بحث اولنديغی اثناده‌ده ايضاح ايدلديكی وجهله حكومت سنه‌نك هر دورنده مصارفاتی منتظماً تأديه ايدر. لكن واردات بر اطراد تام ايله خزينه‌يه داخل اولماز. علی الاكثر كوريلديكی اوزره واردات تشرين ثانی‌ده جبايت اولنه‌جق ايكن آغستوسده بر مصارفك مهم برقسمنی تأديه ايتمك اقتضا ايدر .

بوحالده ماليه ناظرينك، تأديهٔ مصارفه موفق اولمق ايچون واردات استحصال اولنديغی زمان اوده‌مك اوزره ، بر مقدار خزينه تحويلاتی اخراج ايتمه‌سی ويا آوانسلر عقد ايلمه‌سی مجبوريدر .

ايشته سوء استعمالاته مانع اولمق ايچون هرسنه بودجه‌سنده بر مادهٔ مخصوصه ايله ماليه ناظرينك اعظمی اوله‌رق اخراج ايده‌جكی تحويلاتك

مقداری تعیین وتحدید ایدیلیر (*)

اشبو مواددن ماعدا بودجه‌لرده سائره دها برطاقم مواد دها واردرکه موضوعی هرسنه عیناً تکرر ایتمز. سنه‌دن سنه‌یه کوره بوماده‌لرك مقداری تبدل ایدر.

بوماده‌لر مواد اداریه، نافعه، مالیه وسائره‌یه عائد اولور : مثلا، دولت، بویوك بریول، قنال، لیمان یاپدیره‌جق؛ بونی حکومتك نه کبی شرائطله احاله ایده‌بیله‌جکی حقنده برماده قونه‌بیلیر.

کذا، مثلا بودجه‌ده تنسیقات قانوننك تعدیلنه دائر ماده بولنور. یاخود ویرکویه بر مقدار ضم اولنه‌جغنه ویا تعدیل یا الغـا ایدیله‌جکنه وحتی بعضاً یکی بر ویرکو وضـع اولنه‌جغنه دائر بعض احکام موجود اولور. کذلك چوق دفعه‌لر تشکیلات اداریه بودجه‌لر ایله یاپیلیر. مثلا بردائره تأسیس اولنور، بودجه‌ده برماده ایله، نظارتك تشکیلاتی مأمورینك استانولری تبدیل ایدیلیر.

ایشـته بوکبی خصوصاته متعلق احکام، واردات ومصارفات کبی بر سـنه نهایتنده اولوب کیتمز، بلکه، یا یکی بودجه ایله ویا بر قانون مخصوص ایله تبدیل ایدلمه‌دکجه، سنین مستقبله اثناسنده‌ده دوام ایدر. [**]
بودجه‌یه بویله مستقل قانون تشکیل ایده‌بیله‌جك ماهیتده بولنان، یعنی

(*) [قانون مخصوصه ویا موازنهٔ عمومیه قانوننـده مصرح بر مأذونیته مبتنی اولمقسزین حق قیصـه وعده‌لی بیله اولسـون هیچ بر اسـتقراض عقد اولنه‌ماز] محاسبهٔ عمومیه قانون موقتی ماده : ۱۲

[**] بوندن دولایی هرسنه بودجه‌سنده شوشکلده برماده دها موجوددر.
[اسکی موازنه قانونلرینك اشبو قانون وقوانین مخصوصه ایله فسخ وتعدیل اولنمیان احکامی معتبردر]

ویرکولری تبدیل وتغییر ، ویاخود یکی بر ویرکو احداث ایده‌جك اولان وکذا دوائرك تشکیلاتنه مأمورینك «استاتو»لرینه تعلق بولنان ماده‌لری ادخال ایتمك دوغرو دکلدر. بعض اهمیتسز اصلاحات وتبدلات اداریه‌نك بودجه قانونلری ایله یاپیلمه‌سنه بر شی دینه‌منسه‌ده مستقل بر قانون تشکیل ایده‌جك ماهیتده اولان احکام اداریهٔ مالیه و نافعه‌نك بودجه‌یه ادخالی هم بودجه‌یی هم بومسائلی متضرر ایدر .

چونکه بودجه‌نك تصدیقی اکثریا طار ویك صیقیشیق بروقتده وقوع بولور . بناءً علیه شوزمانده قوهٔ قانونیه برسنه ظرفنده چرخ اداره‌یی تدویر ایده‌جك اولان واردات ومصارفی تدقیق وتخمینه آنجق فرصتیاب اولابیلیر . بودجه‌یه بو کبی اجنبی مواد علاوه اولندیغی تقدیرده ایسه نه واردات ومصارفك ونه‌ده بو موادك لایقیله تدقیقنه امکان قالمش اولور .

بوندن هم بودجه وهم‌ده بومواد قانونیه ضرر کوریر ، ایکیسی‌ده لایقیله دوشونولوب حاضرلنه‌مز . بنابرین بو کبی موادی بودجه‌نك خارجنه آلمق اسلم طریقدر .

٢ .ـــ متن قانونك ایکنجی قسمی ملحق بودجه‌لردر ملحق بودجه‌لرده طبقی موازنهٔ مالیه کبی بر طاقم مواد قانونیه‌دن و بونلره مربوط واردات و مصارف جدوللرندن مرکبدر . بو جدوللر دخی عمومی بودجه کبی قسملره ، قسملر فصللره وفصللرده ماده‌لره آیریلیر. اوقاف بودجه‌سنك وارداتی دولت بودجه‌سندن آیری ایسه‌ده دیکر دیکر ملحق بودجه‌لرده کوزولن وارداتك مهم برقسمنك موازنهٔ مالیه قانوننده مصرف اوله‌رق موجود اولدیغنی خاطردن چیقارمامیلیدر . (٦٨ نجی .

صحيفه‌يه مراجعت) ٣٢٧ سنه‌سی ملحق بودجه‌لرینك مصارف قسملرینك یکونلری بروجه آتیدر :

	غروش
اوقاف نظارتی	٧٦ ٠٤٤ ٣٦٢
حجاز تیمور یولی مدیریتی	٤٧ ٦٥٠ ٦٧٥
زراعت بانقه‌سی	٢٠ ٩٧٢ ٨٢٢
حجاز صحیه اداره‌سی	١ ٨٧٥ ٢٨٠
صحیه دائره‌سی	١٤ ٤٢٧ ٥٧٠
عثمانلی سیر سفائن اداره‌سی	٣٤ ٠٣١ ٤٨٠
امنیت صندیغی مدیریتی	١ ٣٠١ ١٢٦

ایشته بودجه پروژه‌سنك متن قانونیسی، عثمانلی بودجه‌سی نظر دقته آلنه‌رق ، ایضاح ایدلمش اولیور: ممالك متمدنه بودجه‌لرینك اکثریسی ، تفرعاتده بو شکل و صورتدن بر آز آیریلیرسه‌ده اساس اعتباریله بزمکنه مشابهدر . از جمله فرانسه بودجه‌سنده مواد قانونیه بر بحث حالنده دوام ایتدیریلمیه‌رك درت قسمه آیرلمشدر . (١) عمومی بودجه (٢) ملحق بوجه‌لر (٣) تدابیر خصوصیه (٤) تدابیر سنویه ؛ بوده بزم بودجه‌مزده کورولن موادك صورت اخرله تصنیفندن باشقه برشی دکلدر . لکن بالطبع ، بوراده ، مملکتك احوال وایجاباتنه کوره، بزده موجود بولنمیان بر طاقم مواد دخی واردر .

٣ — اوراق ولوایح ملحقه

بودجه پروژه‌سنك صوکنه برطاقم وثائق دخی علاوه ایدیلیرکه بو قسم تصدیقه اقتران ایتمیوب یالکز متن قانونك وحتی اسباب موجبه

لايحه‌سنك بعض مواد واحكامنى توضيحه خدمت ايليه‌جكدر . اوراق ولوايح ملحقه بودجه پروژه‌سنك الك حجملى قسميدر . بودجه‌يه الف ايدلمسى معتاد اولان اوراق ولوايح زماندن زمانه دكيشه‌بيلير بزيالكز ممالك متمدنه بودجه‌لرنده على العموم موجود بولنان برقاچندن بحث ايده‌جكز .

(اولا) كچمش سنه‌نك واردات ومصارفاتنك تطبيقاتنى مصور بر خلاصهٔ حسابيه موجوددر .

كچن سنه‌نك اكزه‌رسيسى بالاخره محاسبهٔ قطعيه قانونى حالنده مجالس تشريعيه‌يه كله‌جكدر . فقط هنوز كلمه‌ديكى ايچون مبعوثان بوحساباته يعنى تخميناتك تطبيقاته درجهٔ تقربنه واقف دكل . اسكى اكزه‌رسيس ايسه يكى سنه بودجه‌سنه اساس اولابيلير . بناءً عليه قوهٔ تشريعيه‌يى سنهٔ سابقه حساباتندن خبردار ايتمك ايچون بوحسابك خلاصه‌سنى شو اوراق ولوايح ملحقه ايچنه ادخال ايتمك اعتياد حكمنه كيرمشدر .

(ثانياً) بودجه‌ده‌كى وارداتك مقدار وتفصيلاتنى محتوى بر جدول موجوددر .

بوراده واردات اينجه‌دن اينجه‌يه تحليل ايدلمش ، بر چوق قسملره ايرلمشدر . هر قسمده مصارف تحصيله‌نك نه‌يه بالغ اولديغى ، صوكره اشبو وارداتك بش سنه‌لك وسطيسى نه اولديغى وهانكى اصول ايله تخمين ايدلديكى .. الخ كوسترلمشدر .

(ثالثاً) مفصل بر مصارف دفترى واردر . هر نظارتك طلب ايتديكى تخصيصات حقنده ايضاحات مفصله ويرير ، نظارتك مأمورلرينه واشياسنه متعلق براطاقم معلومات اعطا ايدر . وبوراده حتى تخصيصاتك فصل وماده دورنده‌كى تفرعاتى بيله كوستريلير .

خلاصه بوجدولده مصارفاتك انجه‌دن انجه‌یه تدقیقنه یارار.

(رابعاً) دیون غیرمنتظمه‌یه Dette flottante یعنی قیصه وعده‌لی استقراضاته وخزینه تحویلاتنه عائد معاملاتی محتوی بر جدول دها موجوددر . دولتك منتظم صورتده عقد ایتدیکی استقراضلر ، – « Dette-Consolidée » بومیانده موجود دکلدر. آرزو اولنورسه بوبابده‌ده آیریجه برجدوله ربط اولنه‌بیلیر .

(خامساً) ، انشا آته متعلق برقسم موجوددر . بوراده فرضا بحریه نظارتنك یاپدیره‌جغی سفائنك حربیه نظارتنك یاپدیره‌جغی بر قیشله‌نك صورت انشاسی برمکتبك، برنظارتك پلانی والخ کورولور.

ونهایت بواوراق ملحقه میاننده برده ، مالیه ناظرینك سنهٔ سابقه ظرفنده نه قدر تخصیصات منضمه آلدیغنه دائر برجدول کورینور . بوجدولدن‌دخی کچن‌سنه‌مجلس‌وکلانك‌ویا مجلس‌مالینك ، مجموعاً، نه مقدار تخصیصات‌منضمه‌ویردیکی وبالنتیجه‌بودجه‌نك تخمینات ابتدائیه‌سی‌نه‌مرتبه تجاوز ایدلدیکی اکلاشیلیر . بو صورتله مجلس ، هم بودجه‌نك ارقام ابتدائیه‌سنك سنه‌ایچنده نه‌قدر تزیید ایدلمش‌اولدیغنی وهم‌ده تخصیصات غیر متحوله‌دن مجلس وکلا قراریله ضمیات آلنوب آلنمادیغنی تحقیق ایده‌بیلیر .

ایشته بوصورتله اسباب موجبه لایحه‌سی، متن‌قانون واوراق وثائق ملحقه‌دن عبارت‌اولان بودجه پروژه‌سی تنظیم ایدلدکله‌معاملهٔ احضار ختام بولمش‌اولیور. شمدی بوپروژه‌برای‌تصدیق قوهٔ تشریعیه‌یه‌کله‌جکدر.

بودجه‌نك تصديقى

١٠

بودجه حقنك تاريخى

بودجه‌نك تصديقى بوكون على العموم هر يرده ملته عائد بر حقدر. فقط ملتك معامله تصديقه بالذات اشتراكى ممكن اولامديغندن بو وظيفه كنديلرينك وكيللرى عد ايتديكمز مجلس مبعوثان واعيانه توجه ايدر. عجبا بو حقك ماهيتى نه‌در؟

ابتداى امرده « ويركى‌يى اوده‌ين ملت اولديغى ايچون، اولا بوويركى‌يه راضى اولمق وثانياً، تحميل ايده‌جكى ويركو مقدارينى معقول برصورتده تعيين ايله‌مك ايچين، مصارفى تونترول ايتمك ملتك حقيدر » دينيله‌بيلير.

فقط بوتون حق تصديقى بوجمله‌ده مندمج عد ايتمك خطادر. چونكه مكلف اولان افراد ملتك ويرديكنك حسابنى صورامامه‌سى اكثريا كورلمش اولان احوالدندر. مثلا بر دولت براراضى‌يه استيلا ايدوب اوراده ساكن اولان خلقدن ويركى الديغى زمان اهالينك بونى مراقبه ايتمه‌سى احتمالى يوقدر. ناپوليون ١٩ نجى عصر ابتداسنده آلمان حكومتنه ازجمله پروسيه‌يه قارشى احرازغلبه ايتديكى صيره‌لرده، مغلوبلر اوزرينه ويركيلر تعيين ايتديكى حالده، اهالى بوپاره‌نك نره‌يه صرف اولنديغنى كنديسندن صورامامشدى!

اوقدر اوزاغه كيتمكه نه حاجت! دها دون بزده، روسيه‌ده

وعلی العموم حکومات مطلقه‌ده ویرکویی ویرن خلق حکمداره قارشی «ویرکویی ویرن بزلرز، بونك مقدار وتطبیقاتی بز مراقبه ایده‌جکز» دیه بیلیرمی ایدی ؟

دیمك اولیورکه ویرکویی اوده‌مك دائما بودجه حقنه مالك اولمانی ایجاب ایتمه‌یور . اوحالده بودجه حقنی بشقه براساسه استناد ایتدیرمك لازم کایرکه بوده حاکمیت ملیه اساسیدر . بوکون هرطرفده بودجه‌یی تصدیق اولان ملتدر؛ چونکه هرطرفده حاکم اولان ملتدر، اکرحاکم، ملتدن بشقه‌سی اوله‌یدی ، مثلا مملکتلر مطاقیت اصولی اوزره اداره اولنسه‌یدی، اوزمان بوحق حکمداره راجع اوله‌جقدی ؛ نته‌کیم اویله اولمشدر .

حاکمیت ملیه‌نك اعلان واستحصالی نصل‌که اختلاللر ، انقلابلر نتیجه‌سنده ممکن اوله بیلمشسه بونك برجزئی اولان بودجه حقنك استحصالی‌ده اویله‌جه غایت کوج اولمشدر . ذاتاً اختلالات سیاسیه‌دن اکثریسنك اساسنی ، نوه‌سنی، بوپاره مسئله‌سی، اوده‌نیله‌جك ویرکونك مقدارینی مراقبه ایده‌بیلمك کیفیتی تشکیل ایلر .

تاریخاً بودجه حقنی الك اول استحصال ایتمش اولان مملکت انکلتره‌در . بعده فرانسه بووادیده انکلتره‌یی تعقیب ایله‌مشدر . ممالك متمدنهٔ سائره ایسه تماماً بو ایکی حکومتدن ملهم اولمشلر اونلرك وضع ایتدکاری بودجه اساساتنی ، آز چوق تعدیل ایله ، قبول ایله‌مشلردر.

بودجه حقنك تماماً استحصالی ایچون اولا ویرکونك اونی اوده‌ینلر طرفندن تصدیق اولنمسنی، یالکز بو نقطهٔ نظردن حاکمیت ملیه‌نك قبولنه جهد ایدلمش واپچه مشکلات ایله بواساس قبول ایتدیرلدکدن صکره ، تصدیق

واردات حقنك ویركوی ایجاب ایتدیرن اسبابك‌ده تدقیقنی مستلزم اولدیغی ادعا اولنه‌رق، تصدیق مصارف صلاحیتنك‌ده الده ایدلمسنه موفقیت حاصل اولمشدر. بوندن صوكره بوحق مطرداً ، سنوی اولمق اوزره، مراقبه اولنمغه باشلایه‌رق بودجه حاكمیتی اتمام ایدلمشدر .

اولا وارداتك تصدیقی، مصارفك تصدیقی واطراد تصدیق خصوصنده انكلتره‌نك كچیرمش اولدیغی تكاملك خطوط اساسیه‌سنی مختصراً كوزدن كچیره‌لم :

١ وارداتك پارلمنتو طرفندن تصدیقی — « ویركو مكلفینك رضاسی اولمادن طرح ایدیله‌مز » قاعده‌سنك قبولی انكلتره‌ده غایت اسكیدر . بوحقك طانمسی اوقدر اسكیدركه كیمسه بونك ظهور تاریخیسنی بیانه مقتدر دكلدر .

بتون قرون وسطاده، انكلتره‌ده قبول اولنان قاعدهٔ مالیه « قرال، مملكتك مصارفنی كندی املاكی وارداتیله اوده‌ر » یولنده ایدی . قرالك بوپاره‌یی نه صورتده صرف ایده‌جكی ایسه « اسرار دولت » دن معدود ایدی ؛ احتیاجات فوق‌العاده ویا موقته حالنده قرال فوق‌العاده اوله‌رق افراد مملكتدن برمقدار پاره جبایت ایدر، فقط بونك ایچون‌ده مكلفینك وكیللرینك رضاسنی استحصال ایتمك اقتضا ایله‌ردی .

زمان كچدكجه مصارف دولت آرتمغه ، املاك قرالیه وارداتی آرتق بومصارفه كفایت ایده‌مه‌مكه باشلادی؛ اوزمان ویركوده استثنائی اولمقدن چیقارق دائمی اولمق استعداد وتكاملنی كوستردی ؛

فقط ویركونك ملت طرفندن تصدیقی قاعده‌سنی تأسس ایتدیكی زماندن اعتباراً بوحق انكلتره‌ده حكمدارانك برچوق تعرضاتنه معروض قالمش هله ١٧ نجی عصرده استوارت خاندانی طرفندن همان كاملاً

دوچار رد اولمق تهلكەسنى كچيرمشدر . برنجى ژاق وخلفى برنجى شارل ،
پارلمنتونك مقاومتنە حوالۂ سمع اعتبار ايتميەرك ، كندى كنديلرينە
ويركو طرح ايلمك كبى برفكر فاسدە دوشمشلردى . فقط پارلمنتو
١٦٢٨ دە برنجى شارلك الندن ، ايچندە ملتك ويركويى تصديق حقى
صراحةً مذكوربولنان ، بيانناميەيى Pétition of rigths قوپارمشدى.
قرال بالاخرە وعدينك خلافنە حركت ايتمك ايستيەرك ship money
نامليە مشهور اولان بحريە ويركوسنى وضع وپارلمنتويى طاغيتمشدى .
اهالى مقاومت ايتدى . Hampden نامندەبرانكليزويركوسنى اودەمكدن
استنكاف ايدەرك ايشى محكمۂ قراليە عكس ايتديردى ، محكوم اولدى ،
فقط مملكتدە بيوك برغليان توليد ايلدى ؛ نهايت ١٦٤٩ اختلالندە
قرال اعدام وملتك ويركويى تصديق حقى تأييد اولندى .

آز مدت صكرە ، استوارتلر تكرار مواقع اقتدارە كلديكى وقت ،
يكى قرال ايلەپارلمنتو آرەسندەاسكى مجادلات ، بودفعەدهاشدتلە ، باشلامش
و١٦٨٨ انقلابنە منجراولەرق (كيوم دورانژ Yillaume d'Orange)
ك انكلترە تختنە صعودينى ، انتاج ايلەمشدر . كيوم دورانژ بومقامە
وصول ايچون اول امردە ملتك ويركويە راضى اولمق حقنى رسماً
تصديق ايتمش بوبابدە Bill of Rigths نام بيانناميەيى نشر ايلەمشدر .
بوندن صكرە انكلترەدە بوحق بالعموم وارداتە تشميل ايدلمش واصلا
اعتراض كورمەمشدر .

ويركونك مكلفين طرفندن تصديقى قاعدەسى اون سكزنجى عصر
صوكندە انكلترەدە مهم بر موقع تطبيق بولمش يالكز انكليزلرك دكل
مستملكات اهاليسنك دخى كندى ويركولرينە كنديلرينك راضى اولماسى
اساسنى انتاج ايلەمشدر .

۱۷٦٥ تاريخنده انكلتره پارلمنتوسى كندى مستملكه‌سى بولنان امريقاى شمالى اوزرينه اهميتسز برايكى رسم وضعنه قرار ويرمش وبو صورتله بركانون اختلالك اشتعالنه سبب اولمشدر. باشده واشينغتون اولمق اوزره بتون آمريقا انكلتره‌نك، كندى رضالرى اولمقسزين، ويركو طرح ايتمسنه قارشى عصيان ايتمش وظهوره كلن محاربه اوزرينه ۱۷۸۲ ده مملكت استقلالنى احرازه موفق اولمشدر. اثناى حربده، ۱۷۷۸، انكليز پارلمنتوسى مستملكات اهاليسنك رضالرى اولمينجه اونلرك مكلف طوتوله‌بيله‌جكى قرارينى ويرمشسه‌ده، بوقرار متحدهٔ امريقا ايچون پك كيچ ايدى.. فقط ديكر انكليز مستملكاتى ايچون اليوم تطبيق اولنمقده‌در.

۲ — مصارفك پارلمنتو طرفندن تصديقى — تا اون دردنجى عصردنبرى انكلتره پارلمنتوسى تصديق ايتديكى وارداتك نه ايچون ويرلديكنى ونره‌يه صرف ايدلديكنى اكلامق حقنى قراله طانيتمغه چاليشمش وبعضاً ده موفق اولمشدى. فقط انجق ٦٨٨ اختلالندن صكره، كيومدورانژه قبول ايتديريلن اساس دائره‌سنده، بوحق حقيقةً تطبيق اولنمه‌يه باشلانمشدر.

يالكز ٦٨٨ دن صكره دخى پارلمنتو مصارف خصوصنده‌كى حق تصديقى كافهٔ مصارفه تشميل ايده‌مه‌يوردى؛ چونكه حكومتك ادارهٔ ملكيه‌سى مصارفى تخصيصات حكمدارى ايچنده داخل ايدى. تخصيصات حكمدارى ايسه يكوناً اعطا اولنور و تحليل اولنمازدى؛ بو تخصيصاتى حكمدار ديله‌ديكى كبى تصرف ايدردى. حتى الآن خزينهٔ خاصه‌يه انكليزجه‌ده، وكلمه‌يى بورادن اقتباس ايدن سائر اوروپا السنه‌لرنده، ياكلش اوله‌رق Liste civile (ملكيه بودجه‌سى) نامى ويرلمسنك سبب تاريخيسى بودر.

ديمك اوليوركه ابتدا انكلتره‌ده يالكز مصارف عسكريه بودجه‌سى

پارلمنتونك تصديقنە اقتران ايتمەكە باشلامش ومصارف ملكيۀ سائرە خزينۀ حكمداريدن افتراق ايتمەكە باشلادقجە يواش يواش دائرۀ تصديق تعمم ايتمشدر. نهايت ١٨٣٧دە قرالىچە ويقتوريانك تختە جلوسى اثناسندە تخصيصات حكمداريە آرتق تماماً مصارف دولتدن آيرلمش وخزينۀحكمدارى انجق خاندان حكمدارى يەعائد مصارفە راجع قالەرق مصارف دولتك كافەسى مجلسك قونترولنە تابع اولمشدر.

٣ ــ واردات ومصارفك مطرداً هرسنە تصديقى .ــ اطراد سنوىٔ تصديق دخى انكلترەدە انجق ١٦٨٨ سنەسندن صكرە جاى تطبيق بولمشدر. بوندن اول پارلمنتو منتظماً اجتماع ايتمديكى ايچون تصديق سنوى اصولى موجود دكلدى.

بو تاريخدن صكرە پارلمنتو منظماً اجتماع ايتمەكە باشلايجە ودوائر مصارفى خزينۀ خاصە مصارفندن آيرلدقجە، بونلرك هر سنە يكيدن تصديق اولنمسى اساسى قبول ايدلمشدر. معمافيە اليوم بيلە، ايلريدە كورەجكمز وجهلە، بر قسم مصارف، فون قونسوليدە fonds consolidé ناميلە، قانون دكشديرلمدكچە هرسنە تكرر تصديق ايجاب ايتمەمك اوزرە، بر دفعە ايچون تصديق ايدلمكدە بولنمشدر.

واردات كلنجە: ١٦٨٨ دن صكرە بر قسم وارداتك حكمدارك بتون حياتنجە و ديكر بر قسم ويركولرك دە « تكاليفك معين و قيصە مدتلر ايچون تصديقى پارلمنتونك منتظماً اجتماع ايدەجكنە دائر الك بيوك تأمينات اولديغى ايچون » سنوى اولەرق تصديقى اصول اتخاذ ايدلمشدر. بوكون بيلە اينقوم تاقس يعنى ايراد عمومى ويركوسيلە چاى ويركوسنك سنوى اولەرق وديكر ويركولرك دە، قانون مخصوصلە دكيشديرلمدكچە دوام ايتمك

اوزره، دائمی اوله‌رق تصدیق ایدلمسنك وارداتك فون قونسولیده‌نك واردات قسمنه داخل اولمسنك سبب تاریخیسی بودر . (ایلریده برسنه‌دن زیاده مدتله تصدیق اولنان بودجه‌لر بحثنه مراجعت)

فرانسه :

فرانسه‌ده ، مملکت اوزون مدت بودجه مسئله‌سنده غریب بر لاقیدی کوستردیکی جهتله ، بودجه حقنك تاریخی انکلتره‌دن دها آز فجیع ، دها آز قانلی صفحات کچیرمشدر .

فی الحقیقه قرون وسطادن بری etats généraux ئه‌تا ژه‌نه‌رولر ، (*) ویرکوی تصدیق حقنی متعدد کره‌لر یورولمقسزین طلب ایتمشدی . بالخاصه هانده اختلالجی دینه‌جك قدر حقوقنی استحصاله جبالایان ١٣٥٥ ، ١٣٥٦ مجالسنك بو خصوصده‌کی تمایلات و تظاهراتی پك کورولتولی اولمشدی ؛ لکن بو حرکت متجلدانه ، قرالیتك کوندن کونه تزاید ایدن نفوذ ومطلقیتی اوکنده اوزون مدت دوام ایده‌مدی پك چابوق انطفا بولدی . قراللر ئه‌تا ژه‌نه‌رولرك ویرکویی تصدیق حقنه رعایت ایله‌مکی وعددن کری طورمازلردی ؛ بالخاصه ١١ نجی لوئی ودردنجی هانری بو یولده‌کی بیاناتده غایت سخی داورانمشلردی ؛ لکن بو وعدلرك هیچ بریسی طوتیلمادی بو مجالس اصلا مطرداً اجتماعه دعوت ایدلمدیکی کبی قرالیت بیوك بر اضطرابه دوشمدکجه بو مجالسدن تخصیصات طلب ایتمه‌دی . حکمدارلر فعلاً ویرکولری کندی ارزولریله طرح ایدرلر ومالیات مملکتی دیدکلری کبی اداره ایلرلردی .

(*) ئه‌تا ژه‌نه‌رولر . فرانسه‌ده ١٣٠٢ — ١٦١٤ تاریخلرنده پك غیر منتظم وپك فاصله‌لی اوله‌رق اجتماع ایدن ، رهبان ، اصلزادکان ، و اهالی وکیللرندن مرکب مجالس ایدی ؛ بو مجالسك دائرهٔ صلاحیتی غایت محدوددی .

فرانسه‌ده ١٦١٤ دن صكره ئه‌تازه‌نه‌رولر قطعیاً دعوت اولنمادی فقط بونكله دولتك خزینه‌سی دها فنا بر وضعیته دوشمش اولمدی و بلكه ده ایيلشدی. كرچه پارلمانلر (*) ، حقلری اولمدیغی حالده ، ویركویی تصدیق ایتمك ایچون قراله بالخاصه ١٥ نجی و اون التنجی لوئی‌یه بعضی مرتبه مقاومت كوستردی . لكن قراللر ، پارلمانك ادعا ایتدیكی امتیازات مالیه‌یی رد و اونلرك مقاومتنی كسر ایلیوردی ؛ بونكله برابر ، قرالك یالكز باشنه ویركو طرح ایتمكه حقی اولمدیغی فكری مملكتده باقی ایدی. وخلق حكمدارك قوۀ مطلقه‌سنه قارشی یوكسه‌لن بوبكانه قوته ظهیر ایدی. حتی تكرار ئه‌تا ژه‌نه‌رولرك اجتماعه دعوتی یعنی بودجه‌نك اصل اهالی‌یی تمثیل ایتدیكی قبول اولنان اعضادن مركب مجالسه تصدیق ایتدیرلمسنی طلب ایلین ، ١٧٨٧ تاریخنده‌ینه پارلمان اولمشدی .

انقلاب كبیردن (١٧٨٩) صكره ، آرتق ویركویی تصدیق ایتمك صرف ملته عائد برحق اولدیغی شبهه‌كوتورمز برصورتده قبول ایدلدی. بو سایه‌ده بوقدر زماندنبری ، یالكز نظریاتده وجودی قبول ایدیلوب فعلیاتده سقوط ونسیانه دوشمش اولان بوحق بر تمامیٔ تطبیق بولمش اولیوردی .

فقط انقلاب مجالس تشریعیه‌سنك ویركولری، وعلی العموم وارداتی، هر سنه تصدیقده خریص كوروندكلری قدر ، مصارفی تصدیقده دخی استعجال ایتمش اولدقلرینی ظن ایتمه‌ملیدر . فی الحقیقه فرانسه‌ده ایالك

(*) (پارلمان) لر اسكی دورده، یعنی انقلاب كبیره قدر، فرانسه‌نك اعیاندن مركب باشلیجه مؤسسات عدلیه‌سی ایدی. پارس پارلمنتوسنك قرالك حواله ایده‌جكی اموری مذاكره ایتمك حكمدارك امرنامه‌لرینی وقوانینی قید ایدوب قراله مطالعه‌سی بیلدیرمك كبی امتیازاتی واردی .

مجالسك ایشی ، خزینهٔ خاصه‌یی خزینهٔ دولتدن آییرمق اولدی ؛ فقط بو مجالس مصارف دولتی تصدیق و تفتیشه قدر كیده‌مدی ، و بو تفتیشك عدم موجودیتی (او دورده كلیتلی مقدارده اخراج ایدیلن قوائم نقدیه‌نك توحید ایتدیكی نتایجك انضمامیله) فرانسه‌یه ٤ نجی سنه (۱۸۹۷) افلاسی كبی مهم برجریحهٔ مالیه آچمغه سبب اولدی . برنجی ایمپراطورلق دورنده‌ده تصدیق مصارف حقی قبول اولنمامشدی انجق ره‌ستوراسیوندن صكره بوحق، قانون مكتوب صورتنده اولمامغله برابر، غیرقابل اعتراض برشكلده قبول ایدلمش ، و آتیده كوره‌جكمز وجهله، بو حق تصدیق یواش یواش توسع ایدرك فصللره قدر ایتمشدر .

بو تاریخچه‌دن بودجه حقنك اولا انكلتره‌ده قبول ایدیله‌رك برعصر صكره فرانسه‌یه كچدیكی مستبان اولیور . انكلتره و فرانسه‌نك بودجه تأسیساتی ۱۹ نجی عصرده بتون اوروپا و امریقا حكوماتنه مودل اولمش ومشروطیته داخل اولدقچه هر حكومت بو حقی اعلان و تصدیقده تردد ایله‌مه‌مشدر .

قانون اساسیٔ عثمانیسنك ۹٦ نجی وبونی متعاقب موادی كرك ۹۳ واردات وكرك مصارف خصوصنده حاكمیت ملیه‌یی تأیید ایتمكده‌در .

١١

بودجه‌نك تصديقنده مجلس مبعوثان واعيانك حقوق متقابله‌سی

صربستان ، يونانستان ، بلغارستان وسائر بر ايكی دولت مستثنا اولمق اوزره ديكر ممالكده قوهٔ تشريعيه‌نك ايكی مجلسدن، مجلس مبعوثان ومجلس اعياندن، مركب اولديغی معلومدر. بناءً عليه اول امرده، بودجه‌نك تصديقی خصوصنده، بو ايكی مجلسدن هانكيسنك دها زياده حائز صلاحيت وامتياز اولديغنی ايضاح ايلمك اقتضا ايدر .

مجلس مبعوثان هر يرده ملتدن انشعاب ايلديكی اونك انتخابيله وجود بولديغی حالده مجلس اعيان بعض يرلرده تماماً ويا قسماً منصوب اعضادن متشكلدر. حتی انكلتره‌ده قسماً ارثيدر. هرايكی مجلس انتخاب ايله تشكل ايدن يرلرده بيله اعيان اعضاسنك انتخابی مبعوثانككندن فرقليدر : مبعوثان دوغرودن دوغرويه بر درجهٔ انتخاب ايله تعيين اولنورلر اعيان ايسه ايكی وحتی اوچ درجه ايله منتخبدر ؛ بوكا بناءً همان طرفده مجلس اعيانك ، حاكميت مليه‌يی، مجلس مبعوثان درجه‌سنده تمثيل ايده‌ميه‌جكی صريحاً ويا ضمناً قبول اولنمش وبونك نتيجه‌سی اوله‌رق بودجه مسائلنده مجلس مبعوثانه آز چوق بر امتياز ويرلمشدر .

مجلس مبعوثانك مجلس اعيانه قارشو حائز اولديغی امتيازك الك طبيعيسی بودجه‌يی تدقيق خصوصنده حائز تقدم اولمقدر : هر مملكتده

بودجه اولا مجلس مبعوثانه تقدیم واونك طرفندن تصدیق اولنور بعده اعیانه ویریلیر . یالکز المانیا واسویچره بو قاعده‌نك ایکی مستثناسیدر . المانیا حکومتی بودجه‌یی ایلك اوکجه دیلر رایشستاغه Reichtag دیلر بونده‌سراته Bundesrath تودیع ایدر . کذا اسویچره‌ده بودجه ابتدا کرك conseil national وکرك conseil des Etats یه ویریله‌بیلیر.

ممالك سائره‌ده‌کی تقدم تدقیق کیفیتی مجلس مبعوثان ایچون یالکز ظاهری بر امتیاز اولمیوب عینی زمانده بر اهمیت فعلیه‌یی‌ده حائزدر . چونکه بودجه‌یه ایلك اوکجه کیم مالك اولورسه اوکا الڭ زیاده حاکم اوله‌جقی ینه اواولدیغی تجربةً ثابت اولمشدر .

مبعوثان بودجه پروژه‌سنی ابتدا تدقیق ایدرکن کندی ایزواثرینی اوراده براقیر . مبعوثانجه اساسلی صورتده تدقیق اولنمش بر بودجه‌نك ارقامنی تبدیل وتحویل ایتمك اعیانجه غیرممکن دکلسه‌ده‌یك کوچ اوله‌جغندن بودجه‌یه مبعوثانك حاکم قالمسی احتمالی زیاده‌در. اساساً اعیان بودجه‌یی یوم تطبیقنه یاقین برکونده آلیر ، بناءً علیه تدقیق وتصدیقی قیصه بر زمانده یاپمق مجبوریتنده بولنور . بویله صیقیشیق بر مدتده ایسه اینجه‌دن اینجه‌دن تدقیقات اجراسی بالطبع امکان داخلنده دکلدر . بوحالده ایسه بودجه‌ده مبعوثانك اثر تدقیق وفعالیتنك باقی قالمسی طبیعیدر .

ایشته ایتالیاده ، متحدهٔ امریقاده ، اسوچده وسائر بعض ممالکده مبعوثانك بوحق تقدمدن ماعدا امتیازی یوقدر :

ایتالیاده بودجه‌یی اوکجه مبعوثان تصدیق ایدر . بعده اعیانه کوندریر . اعیان او بودجه‌یی ایکنجی اوله‌رق تدقیق ایدرسه‌ده ارقامه دیلدیکی کبی تصرف ایتمك ، مجلس مبعوثانك اوکجه رضاسنی آلمادن

قصەلرى تزييد ويا تنقيص ايتمك صلاحيتنه مالكدر . اعيان طبيعتيله دكشديرديكى قسملرى تصديق ايتديرمك اوبودجەيى ينه مجلس مبعوثانه اعادە ايدەجكندن بوصورتله ايكى مجلس آرەسنده براختلاف ظهور ايتمش اولور. بودجه برقاچ دفعه ايكى مجلس آرەسنده ، كيدركلير ونهايت هرايكى طرف ادعاسندن برقسمنى ترك ايدرومساعدات متقابلەدەبولنەرق مسئله حل اولنور .

متحدهٔ آمريقادەده بودجه ابتدا مجلس مبعوثانجه تدقيق اولنور بعده اعيانه كوندريلير اعيان بونك بعض نقاطنى تعديل ايدر ومبعوثانه اعادە ايلر . فقط امريقادە تعاملدندر، مبعوثان اعيانك بودجه حقندەكى نقطهٔ نظرينى ديكلەمەدن، تدقيق ايتمەدن همان رد ايدر. بونك اوزرينه اوچ مبعوث واوچ اعياندن مركب برمجلس تشكل ايدر . بو قوميسيون برصورت حل بولور. مجلس مبعوثان واعيان بوصورت حلى قبول ايدر. بوصورتله مبعوثانك امتيازى يالكز برتقدم تدقيقدن عبارت قالير ومختلط قوميسيونه كونديريلن اعيان اعضاسى برآز مصر وناطقەپرداز اولەحق اولورسه كندى نقطهٔ نظرلرينىدە قبول ايتديرمكه موفق اولور .

بلچيقا، هولاندا ، پروسيه، انكلتره وسائر بعض حكومتلردەمجلس مبعوثانك حائز اولديغى امتياز يالكز تقدم تدقيقدن عبارت اولميوب دها واسعدر :

بلچيقا مجلس اعيانى مبعوثانك تكليفاتنى تعديل ورد ايدەبيليرسەدە بودجەيه يكى برمصرف ويا يكى بر ويركو علاوه ايدەمز. يكى تخصيصات ويا يكى ويركونك اوكجه بودجەيه علاوەسى مبعوثانه عائد برامتيازدر .

هولاندا وپروسيەده مجلس مبعوثانك امتيازى بوندن دها واسعدر.

بودولتلرده اعيان مبعوثانك بودجه‌سنى تعديل ايده‌ميوب يكوناً قبول ويا رد ايتمكه مجبوردر .

انكلتره‌ده مجلس مبعوثانك ، مسائل ماليه‌ده ، لوردلر مجلسنه قارشى اولان امتيازى هيچ بر قانون مكتوب اوزرينه مستند اولميوب، تا پك اسكى زمانلردن برى رعايت ايديله‌كلمش اولان تعامل و عرف و عادت اوزرينه مستنددر . ذاتاً انكلتره‌ده قوانين اساسيه‌دن مهم بر قسمنك عرف وعادتدن باشقه بر شى اولمديغى معلومدر .

بودجه حقنك تاريخى مناسبتيله‌ده كورديكمز وجهله ، انكلتره‌ده غايت اسكى‌زمانلردن‌برى ويركونك ملت طرفندن تصديق ايدلمسى قبول ايدلمش وبو حقك توسعى نتيجه‌سى اوله‌رق بودجه حقى تعميم ايتمشدر . ملتى تمثيل ايده‌جك هيئت ايسه ، بعضى صنوف مخصوصه‌نك ممثلى اولان لوردلر دكل، انجق مبعوثان اوله‌جغندن بودجه حقنك تصديقى اولويتله بونلره اضافه ايدلمش ولوردلرك مداخله‌سى، صرف ظاهرى قورتارمق ايچون ، عادتا برمراسم قبيلندن اولمق اوزره تلقى ايدلمشدر . بناءً عليه انكلتره‌ده‌ده لوردلربودجه‌يى يايكوناً قبول‌ايتمكه ويا ردايله‌مكه‌مجبوردرلر. لوردلرمبعوثانك وضع ايتديكى ارقامى نه‌تزييد نه‌تنقيص‌ايده‌بيليرلر(*) ذاتاً

(*) صوك زمانلرده ليبراللر اعيانك يكوناً بيله بودجه‌يى رد ايتمك حقنى حائز اولمديغنى ادعا ايتمشلردر. ١٩٠٩ انكلتره‌ده سرزده ظهور اولان پارلمنتو بحراننده باش وكيل موسيو آسكويت وماليه ناظرى موسيو لوئيد ژورژك قبول ايتديرمك ايستدكلرى اساس، يالكز بودجه‌ده دكل على‌العموم مسائل

بودجه لوردلر مجلسنه اكثريا سنه‌نك غايت كيچ بر موسمنده كلدكده بولنديغى جهتله بوراده بودجه‌يى على العجله تصديق ايدوب چيقارمق مجبوريتى كنديكنديته حاصل اوليور .

فرانسه‌يه كلنجه :

اشبو دولتك بو قاريده‌كى زمرۀ دوليه‌دن هانكيسنه داخل بولنديغى دها حل اولنمامشدر . اختلاف ۱۸۷۵ قانون اساسيسنك ۸ نجى ماده‌سندن توليد ايديور ؛ بو ماده موجبنجه « قوانين ماليه ابتدا مجلسى مبعوثانه عرض اولوب اونك طرفندن تصديق اولنور »

بو قيدك تفسيرنده ايكى مجلس آره‌سنده بيوك بر اختلاف موجوددر .

مبعوثان طرفدارانه كوره مجلس مبعوثانك امتيازى بودجه‌يى ابتدا تدقيق ايتمكدن دها واسعدر . اعيان بودجه‌يى ايكنجى اوله‌رق تدقيق ايتدكدن ماعدا مبعوثلرك بودجه قويمش اولدقلرى واردات ومصارفاتى تزييد ايتمه‌مكله محكومدر . چونكه مجلس اعيان مصارف ويا وارداتى تزييد ايده‌جك اولورسه ابتدا مجلس مبعوثان طرفندن تصديق اولنمامش بر تصديقده بولنمش اوله‌جقدر ، بو ايسه ماده‌ده‌كى « اونك طرفندن تصديق اولنور » قيدينه مخالفدر .

ماليه‌ده صوك سوز مجلس مبعوثانك اولمسى اساسيدر: اكرمالى برقانون، ايكى سنه ظرفنده اوچ دفعه اعيان طرفندن رد ايديلوب ده مبعوثان طرفندن اصرار ايديليرسه صوك دفعه‌سنده آرتق لوردلر مجلسنك تصديقنه احتياج حس اولنمه‌دن قانون حكمداره براى تصديق، عرض اولنه‌بيله‌جكدر . بر قانونك مالى اولوب اولمديغنده اختلاف اولنديغى تقديرده مجلس مبعوثان اسپيكورينك ويره‌جكى قراره اعتبار اولنه‌جقدر .

اعيان طرفدارلرينك طرز تفسيرى بسبتون باشقه‌در : مبعوثان يالكز بر تقدم تدقيق امتيازينى حائز اولوب بوندن فضله هيچ بر صلاحيتلرى يوقدر . « اونك طرفندن تصديق اولنور » قيدندن مقصد بودجه‌نك يالكز مبعوثانه «عرض اولنمسى» كافى اولميوب عينى زمانده اونك طرفندن « تصديق اولنمسى » لزومنى تأكيد ايتمكدر . چونكه اعيانه كوره، يالكز ابتدا عرض قيدى موجوداولوب ابتدا تصديق قيدى مجبور اولميه‌جق اولسه‌يدى هيئت وكلا بر مجبوريت حس ايتديكى زمان ابتدا مبعوثانه عرض اولنمش وفقط رداولنمش بولنان بودجه‌يى، ايكنجى اوله‌رق اعيانه عرض ايده‌جك ويالكز مجلس اعيانك تصديقى ايله اكتفا ايليه‌بيله‌جكدى. ايشته « تصديق اولنور » قيديله قوهٔ اجرائيه‌سنك بويله بر مناسبتسزلكنك ، بودجه حقنك بويله بر سوء استعمالنك ، اوكى آلنمق ايسته‌نيلمشدر ، دينيليور .

فى الحقيقه برقاچ دفعه فرانسه‌ده قانون اساسينك تعديل وتفسيرى ايله مكلف ومبعوثان ايله اعيانك اجتماعندن مركب مجلس عمومى congrès اجتماع ايتمشسه‌ده هر دفعه‌سنده ، قونغره‌ده موضوع بحث اوله‌جق مسائل ، فرانسه‌قانون اساسيسى ايجابنجه، اولجه تعيين اولنور كن، بومسئله‌نك موضوع بحث اولماسندن بالخاصه اجتناب اولنمش وبوصورتله مسئله هنوز برشكل قطعى اخذ ايتمه‌مشدر .

فعلياتده ايسه مجلس اعيان ، بر بودجه اختلافى ظهور ايتدكجه ، هر دفعه‌سنده كندى نقطهٔ نظرينى مدافعه و محافظه ايتديكنى اعلان ايتمكدن كرى قالمامقله برابر ، بودجه‌نك اعيانده تدقيق ايدلمسى اكثريا

غایت طار بر زمانه دوشمکله، دائما مبعوثانك نقطهٔ نظرینه اقتفا ایتمکه مجبور قالمقده‌در. هر نه دینیلیرسه دینسون بو کیفیت مجلس مبعوثانه، تقدم تدقیقدن دها فضله، بر امتیاز بخش ایتمش اولیور.

حکومت عثمانیه :

عثمانلی مجلس مبعوثاننك بودجه‌یه دائر اولان امتیازی منحصراً حق تقدم تدقیقینه مالکیتدن عبارتدر، یعنی مجلس مبعوثان بودجه‌یی اولجه تعدیل وتدقیق ایدر. وبعدالتصدیق هیئت اعیانه ایصال ایلر. لکن هیئت اعیانك‌ده بو مصدق بودجه لایحه‌سنی تعدیل وتبدیله، وایجاب ایدرسه بوکا بعض شیلر علاوه سنه حقی واردر.

نته‌کیم قانون اساسیمزك اللی بشنجی ماده‌سی بونی مفیددر :

[بر قانون لایحه‌سی اولا مجلس مبعوثانده بعده – هیئت اعیانده بند، بند اوقونوب وهر بر بندینه رأی ویریلوب اکثریت آرا ایله قرار ویرلدکجه وبعدالقرار هیئت مجموعه‌سیچون دخی بتکرار آرا اکثریتله قرار حاصل اولمادقجه قبول ایدلمش اولماز]

کذا قانون اساسینك هیئت اعیانه متدائر اولان (٦٤) نجی ماده‌سنده شویله دینیلیور.

[هیئت اعیان هیئت مبعوثاندن ویریلان قوانین وموازنهٔ لایحه‌لرینی تدقیق ایله واکر بونلرده اساساً امور دینیه‌یه وذات حضرت پادشاهینك حقوق سنیه‌سنه وحریت وقانون اساسی احکامنه ودولتك تمامیت ملکیه‌سنه ومملکتك امنیت داخلیه‌سنه، ووطنك اسباب مدافعه ومحافظه‌سنه وآداب عمومیه‌یه خلل ویرر برشی کوریرسه مطالعه‌سنك علاوه‌سیله یا قطعیاً

ویاخود تعدیل و تصحیح اولنمق اوزره هیئت مبعوثانه اعاده ایدر .
وقبول ایتدیکی لایحه‌لری تعدیل ایله مقام صدارته عرض ایلر]

بوماده‌لردنده مستبان اولدیغی اوزره اعیان مجلسی موازنه قانونلرینی ایکنجی اوله‌رق تدقیق ایدر . فقط بعضی محذورلر تصور ایتدیکی تقدیرده یاکلیاً ویاخود تعدیل اولنمق اوزره هیئت مبعوثانه رد ایده‌بیلیر.

مجلس مبعوثان ایله مجلس اعیان آره‌سنده اشبو تعدیل کیفیتندن براختلاف چیقارسه بونك صورت تسویه‌سی مبعوثان نظامنامه‌ٔ داخلیسنك ١٠٣ نجی ماده‌سنده مذکور اولدیغی اوزره شویله‌جه وقوع بولمسی ایجاب ایدر .

ماده — ١٠٢ [هیئت مبعوثاندن قبول اولنان بر قانون لایحه‌سی تعدیل اولنمق اوزره هیئت اعیاندن اعاده اولنورسه، برانجمن تعیین ایدیلیر. بو انجمن هیئت اعیاندن تعیین اولونان انجمنله برلشدیریلوب طلب اولونان تعدیلات عباره‌سنك قرارلاشدیرلمسنی مبعوثلردن بری تکلیف ایده‌بیلیر . بو صورت هیئتجه قرارلاشدیرلدیغی حالده بو مأموریت یا لایحه‌یی مقدما تدقیق ایدن انجمنه یاخود مجدداً انتخاب اولونان دیکر برانجمنه حواله اولونور. طرفین انجمنلری تعدیلات مطلوبه‌نك عباره‌سی حقنده اتفاق واتحاد ایدرلرسه هیئت مبعوثان انجمنی موافقت طرفین ایله تنظیم اولنان عباره‌یی حاوی برمضبطه قلمه آلوب هیئت عمومیه‌نك مذاکراتی عباره اوزرینه جریان ایدر .]

ایشته بو ماده‌ده دخی ایکی مجلس آره‌سنده قانونك تصدیق وتعدیلی

خصوصنده اختلاف افکار چیقارسه مسئله‌نك هیئت مختلطه‌یه حواله ایدیله‌جکی تصریح ایدلمشدر .

معمافیه بودجه خصوصنده بو مختلط قومیسیونه شیمدی‌یه قدر مراجعت اولنمامشدر .

١٢

بودجه انجمنلری

و

انجمنلرده صورت تدقیق

بودجه‌نك برای تصدیق ابتدا مجلس مبعوثانه کلمسی ایجاب ایتدیکی اکلاشیلدقدن صکره قانونك بوراده صورت تدقیقنی مطالعه ایتمك ایجاب ایدر .

بودجه پروژه‌سی ، هیئت عمومیه‌ده موقع تذکره وضع ایدلمزدن اول ، بالجمله قانون لایحه‌لری کبی ، برای تدقیق قومیسیونلره یعنی انجمنلره کوندریلیر وبو قومیسیونلره بودجه قومیسیونی نامی ویریلیر . بناءً علیه اول امرده بودجه قومیسیونلرینك صورت تشکلی وبعده بوقومیسیونلرك نه صورتده ایفای وظیفه ایتمکده اولدقلرینی کوره‌لم :

١ داٸمی وسنوی قومیسیونلر . — بودجه قومیسیونلری برتقسیمه کوره داٸمی وسنوی اولمق اوزره ایکی‌یه آیریلیر .

داٸمی بودجه قومیسیونلری مجلس مبعوثانك مدت انتخابیه‌سی ظرفنده ایفای وظیفه ایدر وبناءً علیه بردورهٔ تشریعیه‌ده هر سنه عینی مبعوثلردن ترکب ایدر . بوقومیسیونلره داٸمی قومیسیون - Commission prmenante نامی ویریلیر . مثلا بزده مبعوثلر درت سنه ایچون انتخاب اولندقلری جهتله داٸمی قومیسیون اصولنك تطبیقی حالنده ، عینی مبعوثلرك درت سنه صیره ایله ایفای وظیفه ایتمسی لازم کلیردی .

بوکا مقابل بودجه قومیسیونلرینك مدت خدمت وصلاحیتی یالکز برسنه‌یه انحصار ایدوبده هردورهٔ اجتماعیه‌ده یکی بر بودجه قومیسیونی تشکیل ایدیلیرسه‌ده بونلره‌ده سنوی قومیسیون Commission annuelle نامی ویریلیر .

همان بتون دولتلرك مجالس مبعوثاننده بودجه قومیسیونلری موقتدر. یالکز متحدهٔ امریقاده دائمی قومیته‌لر موجوددر . بوراده اسپیکور ، مجلسك اجتماعی متعاقب اعضایی دائمی برطاقم قومیته‌لره آییریر . بناءً علیه اولا قومیته‌لر اعضاسی مجلس طرفندن منتخب اولمیوب رئیس طرفندن منصوبدر . ثانیاً اشبو قومیته‌لر بر سنه ایچون تشکل ایتمیوب مجلس طاغیلنجه‌یه قدر ایفای وظیفه ایدرلر . بوقومیته‌لر داخلیه ، خارجیه ، عدلیه، حربیه قومیته‌سی والخ نامنی آلیرکه هربری بر نظارته عائد قوانین ایله اشتغال ایدر . ایشته بونلرك بریده یوقاروده (صحیفه ۲۰) کورولن تخصیصات قومیته‌سیدرکه بودجه‌نك احضاری بوقومیته‌یه راجعدر .

فرانسه‌ده‌ده اختلال دورنده بویله دائمی بودجه قومیسیونلری واردی . چونکه فرانسه‌نك‌ده ایلك قانون اساسیلرنده قوهٔ تشریعیه ایله قوهٔ اجرائیه آره‌سنده مطلق برتفریق وظائف قاعده‌سی جاری ایدی . الیوم بیله فرانسه‌ده بودجه قومیسیونلرینك مجلسك بوتون مدت دوامی ایچون تعیین اولنمسنه آرزوکش مؤلفین موجوددر . بوصورتده، بو قومیسیونلره تعیین اولنه‌جق مبعوثانك ، ابتدالری بودجه مسائلنده تماماً اختصاص صاحبی اولمسه‌لر بیله، بو اوزون مدت طرفنده بر آز تجربه اکتساب ایده‌جکلری ودرت سنه‌نك بودجه‌سنی متوالیاً تدقیق ایتدکلری ایچون بوبودجه‌لرك فرقلرینی‌دها قولایلقله کوره‌جکلرینی بناءً

علیه‌دها ای مقایسه‌ایده بیله‌جکلرینی درمیان ایدییورلرکه مطالعه‌لری تماماً واردر. فقط فرانسزلر، بودجه‌قومیسیونلرینك، دائمی اولدیغی دورلرده، صلاحیتلرینی پك زیاده تجاوز ایتدکلرینی ومالیه ناظرینك صلاحیتی غصب ایلدکلرینی کوردکلری جهتله بوتاریخی سوءاستعمالك تکررندن قورقیورلر، بزده ایسه مجلس مبعوثانده بویله برسوء استعمالدن قورقولمدیغی کبی بودجه مسائلنده صاحب اختصاص ذواتك پك آز موجود اولدیغی مشهود اولدیغندن، مبعوثانك بوتون مدت انتخابیه‌لری ایچون تعیین اولنمسی برفائده‌یی منتج اولمسی ملحوظدر.

۲ خصوصی وعمومی بودجه قومیسیونلری .ــ دیکر بر تقسیمه کوره بودجه انجمنلری خصوصی commission fermée و عمومی commission ouverte اولمق اوزره ایکی‌یه آیریلیر:

خصوصی قومیسیونلره اشتراك ایده‌جك اولان مبعوثان انجق او بودجه‌نك تدقیقنه مجلس طرفندن مأمور ایدیلان مبعوثلردر. خارجدن هیچ بر مبعوث، ولو سامع صفتیله اولسون، بو انجمنلره داخل اولاماز (*)

خصوصی قومیسیونلرك صورت انتخابی تدقیق ایچون حکومت عثمانیه‌یی نظر دقته آلهلم:

مجلس مبعوثان نظامنامهٔ اداخلیسی (ماده : ۲) موجبنجه مجلس اجتماع ایدر ایتمز باقرعه اعضا بش شعبه‌یه تفریق اولنور وبو شعبه‌لر برنجی، ایکنجی، اوچنجی، دردنجی، بشنجی شعبه نامله یاد اولنور.

(*) یالکز اوستریاده قومیسیونلر خصوصی اولدیغی، یعنی بورادهٔ تدقیقاتده بولنه‌جق اعضا معین بولندیغی حالده سائر مبعوثلرده، یالکز سامع صفتیله، اجتماعاتده حاضر بولنه‌بیلیر.

مجلسده تشکل ایده‌جك اولان بتون قومیسیونلر بو شعبه‌لردن انتخاب اولنان بر و عندالحاجه ایکیشر ویا اوچر اعضادن ترکب ایدر انجق بودجه قومیسیونی بهمه‌حال هر شعبه‌دن تعیین اولنان اوچر اعضادن مرکب اوله‌رق اون‌بش کشیلکدر؛ [هرسنه موازنهٔ مالیه قانونی لایحه‌سنك تدقیقی ایچون اعضای شعبه‌لردن انتخاب اولنمق اوزره اون‌بش اعضادن مرکب ایریجه بر انجمن تشکیل اولنور . موازنهٔ قطعیه قانونی وواردات و مصارفات دولتك تزیید وتنقیصی ایجاب‌ایده‌جك خصوصاته دائر قانون لایحه‌لرینك جمله‌سی موازنه انجمننه حواله ایدیلور]؛ ماده : ٢١

فرانسه‌ده یقین وقتلره قدر بودجه قومیسیونی مجلس مبعوثانك اون‌بر شعبه‌سنك بهرندن انتخاب اولنان ٣٣ اعضادن مرکبدی . فقط ١ تموز ١٩١٠ تاریخندن اعتباراً ، انتخاب نسبی امللرینك تأثیریله، بو اصول دکشدیرلدی وبو صورتله مجلس کندی داخلنده بر انتخاب نسبی نمونه‌سی کوسترمك ایسته‌دی . بو تاریخدن اعتباراً فرانسه‌ده بودجه قومیسیونی ٤٤ کشیدن عبارت اوله‌رق ، بر سنه ایچون ، سیاسی غروپلرك عرض ایده‌جکلری نامزدلر میاننده‌ن ، هر غروپك مجلسده‌کی اعضاسی ایله متناسب اولمق اوزره ، مجلسجه ، انتخاب اولنمقده‌در .

عمومی بودجه قومیسیونلرینه کلنجه : بورایه اشتراك ایده‌جك اوله‌جق اعضا نه منتخب نه ده معیندر . هر ایسته‌ین مبعوث بودجه قومیسیونلرینه داخل اولوب مذاکراته اشتراك ایده‌بیلیر . بو اصولده انکلتره ومتحدهٔ امریقاده جاری اولمقده بورالرده‌ده قومیسیونلره قومیته نامی ویرلمکده‌در .

انکلتره‌ده بودجه کانون ثانی ویاشباطده مجلسه کلدیکی زمان اسپیکور

بودجهنك وردودینی تفهیم و قومیته حالنـده مذاکرهسی لزومنی بیـان ایدر . مبعوثلردن بری « اسپیکور قولتوغنی ترك ایدسون » یولنده بر تقریرویرمسی وبواعضانك اکثریتهاقتران ایتمسی اوزرینه رئیس موقعندن چکیلیر وقومیته حالده مذاکراتی اداره ایچون شـهرمان chairmann نامیله بر رئیس موقت انتخاب ایدیلیر. مسائل مالیهیه میلی وقوفی، استعدادی اولان هر مبعوث بوقومیته مذاکراتنه اشتراك ایلر . اختصاصی اولمیانلر مجلسدن چکیلیر، مذاکرات غیررسمی بناءً علیه دها آزشعشعهلی وفقط دها پراتیك اولور. انکلترهده بر مبعوث عینی مسئله حقنده اوچ کرهدن زیادهسوز آلهمدیغی حالده بوراده بوکبی قیوده رعایت اولنماز هرکس دیلهدیکی کبی ودیلهدیکی قدر سوز سویلر .. بودجه قومیتهسی اولا مصرف قومیتهسی بعده واردات قومیتهسی شکلنده اجتماع ایدر وبودجه هیئت عمومیهنك پیش تدقیقنه آرتق بك ساده برشکل آلمش اولدیغی حالده وضع اولنور. فی الحقیقـه بودجهدن اکلایانلر، اوکا اعتراض ایدهجك اولانلر، تدقیق و اعتراضلرینی، مجلس قومیته حالنده ایکن سرد و اتیان ایتمش اولدقلری ایچون آرتق تکرار، اسپیکورك ریاستی تحتنده اجتماع ایدلدیکی زمان، یکی مناقشـات ظهور ایتمز ؛ ذاتاً انکلترهده مبعوثان حکومتك بودجهسـنه قارشی اعتمادسزلقده کوسـترمزلر . بناءً علیه هیئت عمومیهده یاپیلهجق معامله عادتا بر قید رسمی معاملهسیدر . شـهرمان بوراده راپورتورلك وظیفهسـنی کورور . قومیتهنك اثنای مذاکرهسـنده آلمش اولدیغی نوطلری شـفاهاً مجلسه عرض ایدر . دیکر مملکتـلرده اولدیغی کبی قومیسیون نامنه بودجهنك تکراراً طبعنه حاجت یوقدر . ایشتهبوصورتله انکلترهده تصدیق سریعاً اجرا ایدیلیر .

جماهر متحدهٔ امريقاده‌ده بودجه‌نك تدقيقی ایچون مجلس انكلتره‌ده اولديغی كبی عمومی قوميته حالنده طوپلانير. ذاتاً بو اصول امريقايه انكلتره‌دن ادخال ايدلمشدر. يالكز بوراده عمومی قوميته‌لرك اهميتی انكلتره‌ده‌كی قدر دكلدر؛ چونكه بودجه ايلك اوكجه، اولجه كورديكمز خصوصی، دائمی و منصوب تخصيصات قوميته‌سی طرفندن تنظيم و تدقيق اولنديغی ايچون، اصل تدقيقات عميقه اجرا ايدن بوراسيدر. اوندن صكره مجلس بودجه‌يی عمومی قوميته حالنده بردها تدقيق و نهايت هيئت عموميه حالنده قبول ايدر.

٣ً قوميسيونلرده تدقيقات:

ايشته صورت تشكلنی كورديكمز بودجه قوميسيونلرينك، دائمی اولسون موقت اولسون، خصوصی اولسون عمومی و اسون، وظيفه‌لری ماليه ناظرينك كنديلرينه توديع ايتديكی بودجه‌يی تدقيق ايتمكدر. بو وظيفه‌لرينی قوميسيون حالنده مجتمع اوله‌رق ايفا ايتدكلری كبی مشغوليتلرينی بينلرنده تفريق ايده‌رك دخی تدقيقات اجرا ايدرلر.

اعضانك بريسی رئيس انتخاب اولنور. برينی مضبطه محرری و برينی ده ضبط كاتبی ياپارلر. (مبعوثان نظامنامهٔ داخليسی ماده ٢٢) و مختلف دوائر بودجه‌لرينك و واردات بودجه‌سنك آره‌لرنده تقسيم ايدرلر. صكره هر اعضانك نتيجهٔ تدقيقاتی قوميسيونده مذاكره اولنور نظار و؛ نظارك توكيل ايده‌جكی مأمورلر ديكله‌نير. ماليه ناظرينك ويرديكی پروژه تبديل و اصلاح اتمام اولنور. يكيدن بر قانون ميدانه كلير. فقط بو قانون آرتق ماليه ناظرينك دكل انجمنك قانونيدر. يعنی انجمنك مذاكراتی اوزره تعيين ايتمش يكی بر قانوندر. ماليه ناظرينك پروژه‌يه قويمش اولدنی مواد لغو ويا تبديل اولنمشسه ناظر هيئت عموميه‌ده، قانونك مذاكره‌سی صيره‌سنده، بو ماده‌لرك ردينی كندی ماده‌لرينك قبولنی طلب ايده‌جكدر.

مالیه ناظرینك پروژه‌سی نصلکه براسباب موجبه لایحه‌سنی محتوی ایسه انجمنك طبع ایتدیردیکی قانونك باشنده‌ده اوصورتله برمضبطه موجوددر. بومضبطه مختلف قسملردن مرکبدر: بردفعه هیئت عمومیه‌سنه عائد برقسم واردرکه بو، واردات ومصارفك هیئت عمومیه‌سندن، بودجه‌نك شکلندن ومقایسه‌سندن باحثدر. مضبطه‌نك دیکرقسملری دوائر مصارفك هربرینی آیری آیری وکذا وارداتك هربرینی آیری آیری تدقیق ایدر؛ وهر رایوری عائد اولدیغی دائره‌نك بودجه‌سی تعقیب ایلر.

ایشته بوصورتله حاضرلانمش اولان انجمن بودجه‌سی ده مالیه ناظرینك پروژه‌سی کبی طبع وتوزیع وبرای مذاکره مجلسك هیئت عمومیه‌سنه سوق اولنور.

١٣

بودجه‌نك مجلس مبعوثانك هیئت عمومیه‌سنده تصدیقی

١

انجمن مضبطه‌سی طبع اولنوب هیئت عمومیه‌یه کلدکدن صکره یوم مذاکره تعیین اولنوب مذاکرات عمومیه‌یه باشلانیلور . فقط بو بابده ، اول امرده خاطره برسؤال وارد اولور .. عجبا هر مبعوث پروژه‌ده‌کی واردات ومصارفی دیلدیکی کبی تزییدویا بعض منابع وارداتی بودجه‌دن لغو وتنزیل صلاحیتنی حائز اوله‌جقمیدر؟ یعنی پارلمنتونك تشبثی ایله پروژه‌ده‌کی مصارف تزیید ویا واردات تنقیص اولنه‌بیلیرمی ؟

مبعوثلرك تزیید مصارف ویا تنقیص واردات خصوصنده مطالباتده بولنملری الطبیعی بر حق اولدیغی ادعا ایدیله‌بیلیر؛ ملت وکیللرینك مراقبه صلاحیتی ، اونلره مملکتك منافعنی کوردکاری مصارفك تزییدی ویا تکالیفك تنقیصی حقنی ویرمشدر دینیله‌بیلیر؛ خصوصاکه مجلس هرمبعوثك طلبنی قبوله مجبور دکلدر. اکر اکثریت بوبابده واقع اوله‌جق برطلبك مملکتك نفعنه خادم اولمدیغنی کوررسه بونی رد ایدر ، مطالعه‌سی وارد اولور .

فقط ممالك متمدنه‌ده فعلیات وتجارب، حکومتك ارقامنی پارلمنتونك تشبثی ایله دکشدیرمك کیفیتنك پك مضر ، مملکتك سیاست مالیه‌سی نقطهٔ نظرندن پك ناخوش ، نتایج تولید ایتدیکنی اثبات ایله‌مشدر .

بودجه قومیسیونلری مساعیلرینی ، علی الاکثر ، بودجه‌ده بر آز تصرف حصوله کتیرمکه، مصارفك یکونی بر آز آزالتمغه صرف ایدرلر؛ حالبوکه ایش مجلسك هیئت عمومیه‌سنه کلنجه کیفیت بر آز دکیشیر. ناطقه پرداز ، فقط غیر مسئول ، برچوق مبعوثلر فلان دائره مأمورینك طلبی، فلان صنف مکلفینك استرحامی ویاخود کندی مشاهدات ذاتیه‌لری اوزرینه .. شوویا بوتخصیصاتك تزییدینی.. فنا صورتده طرح وتوزیع اولنان شو ویا بو ویرکونك الغاسنی طلب ایدرلر .

کرسیده بر مبعوث شوکوچك صنف مأمورینك پك زواللی ، پك مغدور اولدیغنی، آلدقلری معاشك سکز اون کشیدن عبارت بولنان عائله‌لرینك تأمین معیشتنه کفایت ایده‌مدیکنی .. بوبیچاره‌لرك پك سفیل وسرکردان قالدقلرینی کمال طلاقتله مدافعه ایدر . بوآتشین نطق ایله هیجانه کلن رفقاسنك‌ده اوآنده موافقتلرینی استحصال ایده‌رك کوچك معاشلره یوزده شوقدر ضم اولنور.. بودجه یوز بیك لیرادها یوکسه‌لیر.

دیکر بر مبعوث فلان ولایته ــ اغلب احتمال کندی دائرهٔ انتخابیه‌سیدر ــ بر مکتب ، بریول ، برکوپرونك مطلق یاپیلمسی اقتضا ایتدیکنی ایلری سورر. قبول ایتدیرمکه موفق اولورسه، فلان فصل یکونی ٤۰ ، ٥۰ بیك لیرا ترفع ایدر .

نهایت اوچنجی بر مبعوث‌ده شو غایت فنا صورتده طرح وتحصیل اولنان، اساساً واردات بیله‌دینه‌میه‌جك جزئی حاصلات کتیرن‌ویرکونك، عدالت تکلیفیه نقطهٔ نظرندن همان الغاسی ایجاب ایده‌جکنه‌دائر رفقاسنی ارضا ایدر .

ناطقه پردازانك زبونی اولان مجلس چوق کره بودجه‌نك هیئت

عموميه‌سنی دوشونه‌ه‌دن، سريع الزوال بر آن تهيجك تحت تأثيرنده، بتون بو تكليفاتی قبول ايدر ؛ موازنهٔ عموميه‌يی بوزه‌جق قدر طاشقينلق كوستريز . مصارف آرتار ديكر طرفدن واردات تنزل ايدر .

مبعوثلرك بوخصوصده‌كی سربستيلرينك مصارف عموميه‌نك تزايدی خصوصنده توليدايتديكی نتايجی برچوق مؤلفلر وبودجه راپورتورلری الده يكونلر و وثيقه‌لر موجود اولديغی حالده اثبات ايتمشلردر بعض مملكتلرده بوكيفيت نظردقتی جلب ايتديكندن بوبابده بعض قواعد تحديديه وضع اولنمشدر .

انكلتره‌ده پارلمنتو، هر ايستديكنی يابه‌بيلديكی حالده، كندی صلاحيتنی كندی كنديسنه ، نظامنامهٔ داخليسنده قبول ايتديكی ماده‌لرله ، تحديد ايتمشدر . بومملكتده « تكليف حكومتك حقی ، بخش واعطا پارلمنتونك حقيدر » دستوری قبول ايدلمكده و ايكی عصردن بری موجود اولان بر قاعده موجبنجه پارلمنتو اعضاسی قطعياً هيچ بر مصرفك تزييدينی وياهيچ بر منبع وارداتك بودجه‌دن طی واخراجنی، طلب ايده‌مه‌مكده‌در: قوهٔ تشريعيه تزييد مصارف ويا تنقيص واردات حقنی بالقوه حائزدر . فقط مملكت ايچون مضر نتايج توليد ايده‌بيلمك ماهيتنده اولديغندن بوحقك بالفعل تطبيقی جهتنه كيدلمه‌مكده‌در .

شوراسنی‌ده سويليه‌لم‌كه : بو قواعد اليوم دخی رسماً موقع تطبيقده اولديغی حالده صوك زمانلرده ، انكلتره‌ده دخی دولامباجلی طريقلرله بونلری اخلال جهتنه كيدلمكده‌در. موسيو استورمك ظريفانه برصورتده ديديكی كبی « كل‌يوم قرار مقدماولان مصارف جريانی بوسدلری ييقامه‌يورسه‌ده اوزرندن آشمغه موفق اوليور » پارلمنتو دوغرودن دوغرويه مصارفك

تزييدينى طلب ايتميورسه‌ده ، آيريجه بر قرار ، بر رأى اعطا ايدييور و بوقرار بالآخره حكومتى تزييد مصارف طلبنده بولنمغه مجبور ايليور ؛ ياخود مبعوثلر ، دوغرودن دوغرويه مصارفك تزييدينى طلب ايتمكسزين ، شخصاً قوهٔ اجرائيه اعضاسنه مراجعتده بولنيور ، حتى اونلرى بعضاً تضييق ايدييور ، وبوصورتله حكومتى تزييد مصارفه دائر بر قانون تقديمنه سوق ايليور .

انكلترهده بر چوق ماليه ناظرلرى بوحالدن شكايت ايله‌مشلردر . ١٨٨٧ ده موسيو غوشه‌ن مصارف ملكيه‌نك ٢١٦ ميليون تزايدندن بحث ايتديكى صيره‌ده « بو تزايد ٢٠ سنه‌دنبرى موقع حكومتده كان قوهٔ اجرائيه‌لرك اثرى اولمقدن زياده پارلمنتونك اثريدر ؛ خزينه‌نك حالى فنا اولمامغله برابر پارلمنتو اعضاسى ، تابلولر صاتون المق ، موزه‌لر تشكيل ايتمك ، مكتبلر ، ليسه‌لر تأسيسى ، مستملكاتك تقويه‌سى كبى خصوصاتده ناظرلرك معاونتنى طلب ايلمكدن منع نفس ايتمه‌ليدرلر » ديوردى كذا ١٨٩٧ ده سير هيق‌بيچ Hick - Beach « تصرف خصوصنده وعدده بولنمق ايستەمم كچن سنه بونى تجربه ايتدم ، لكن كمال تأسفله سويله‌مكه مجبورم كه مجلس مبعوثان بالجمله مصرف دوائرندن دها فنا بر صورتده حركت ايدييور » مطالعه‌سنده بولنمشدر .

آكلاشيليوركه مجلس مبعوثانك نظامات داخليه ايله تزييد مصارف حقنى تحديد ايتمسى بوبابده بر تدبير كافى دكلدر . افكار عموميه تصرف طرفدارى اولديغى زمان بو قاعده بيوك خدمتلر ايده‌بيلير . فقط ، صوك زمانلرده انكلترهده كورلديكى وجهله ، اسراف جريانى حكمفرما اولمغه باشلار مملكت چارمبرله‌نك Chamberlain امپرياليسمنه ، ويا تزييد

تسليحات اختراصاتنه قاپيلير سه بو قاعده‌نك اشبو احواله مانع اوله‌جغنى ظن ايتمه‌مليدر. مقدمه‌ده دخى ايضاح ايتديكمز وجهله بو قاعده‌نك وجودى انكلتره بودجه‌لرينك بوكون درت ميلياري تجاوز ايتمه‌سنى منع ايده‌مه‌مشدر. خلاصه، مبعوثانك تزييد مصارف وتنقيص واردات حقلرينى تحديد ايتمش اولمسى كيفيتندن انكلتره، انجق اسكيدن اولديغى كبى بر دورهٔ تصرفه داخل اولديغى زمان استفاده ايده‌جكدر.

فرانسه‌ده، صوك زمانلرده، انكلتره قدر ايلرى كيده‌مه‌مكله برابر اونى تقليد ايتمك ايسته‌مشدر. مبعوثان نظامنامهٔ داخليسنه وضع ايديلان ايكى ماده موجبنجه اولا: اجرتلرك، معاشاتك، تقاعديه‌لرك تزييدى ويا يكيدن احداثى، بودجه‌نك حين مذاكره‌سنده بر تقرير ايله طلب ايديله‌ميوب، قانون مخصوص ايله طلب ايدلمسى، وثانياً: انجمن راپورينك توزيعندن اوچ كون كچدكدن صكره هيچ بر مبعوثك، بر مصرفى تزييد خصوصنده مجلسه تقرير ويره‌مه‌مسى، اساسلرى قبول اولنمشدر.

بو ماده‌لرك برنجيسى ايله، مبعوثانك مداخله‌سندن اك زياده قورقولان بعضى مصارفك تزييدينك اوكى آلنمق، ايكنجيسى ايله‌ده انجق حين مذاكره‌ده مبعوثلرك غليانندن استفاده ايده‌رك تخصيصات قوپارلمسى منع ايدلمك ايسته‌نيلمشدر. معمافيه فرانسه بو قواعدن پك بيوك استفاده تأمين ايده‌مه‌مكده‌در.

بلچيقا و ايتاليا وديكر دول متمدنه‌نك برچوقلرى‌ده مبعوثانك تشبثاتى يوزندن پك متضرر اولمقده‌در.

بو بابده بالنتيجه سويلنه‌جك سوزشودر: مبعوثانك تزييد مصارف ويا تنقيص واردات خصوصنده كندى كنديلرينى تحديد ايتمسى بعضى

سوءاستعمالانك اوكنى آله جغى جهتله اساساً موافقسه‌ده، مملكت اسراف جريانه قاپيلمش اولديغى زمان بوندن بيوك بر فائده استحصالى ممكن دكلدر.

ايشته شو مسئلهٔ متقدمه‌نك حلندن صكره بودجه‌نك تصديقى معامله‌سنه دوام ايده‌لم :

انجمن مضبطه‌سى ايله متن مجلسه كلنجه مجلسك ايشى بودجه‌نك مذاكره‌سنه نه‌كون باشلانه‌جغنى تعيين ايتمكدر . معين اولان كون كلنجه بودجه‌نك هيئت عموميه‌سى مذاكره ايديلير يعنى دولتك سياست ماليه‌سى حقنده سوز سويله‌نير . بودجه‌نك موازنه‌سى ، دولتك اعتبارى، بودجه‌ده آچيق وار ايسه كله‌جك سنه‌لرده بونك نه مرتبه‌يه بالغ اولاجغى، آچيغى قپاتمق خصوصنده توسل ايديله‌جك چاره‌لر والخ.. موضوع بحث ايديلير و مقايسه‌لر ياپيلير. مذاكراته على الاكثر ماليه ناظرينك عمومى بر نطقى ايله باشلانير؛ بالآخره مضبطه محررى ده ايراد نطق ايله بودجه قومیسیوننك نقطهٔ نظرينى مدافعه ايدر .

بونى متعاقب هر نوع خطبا سوز آله‌رق مطالعه‌لرينى سرد ايتمكه باشلارلر . كيمى تنقيد ايدر ، كيمى حكومتك ويا انجمنك نقطهٔ نظرينى مدافعه ايلر . ماليه ناظرى ايله مضبطه محررى مذاكره‌نك هر آننده بيان فكره مأذوندرلر . نهايت يا خطيبلرك ارقه‌سى آلينير، ويا مناقشاتك الى نهايه اوزايه‌جغى حس ايديله‌رك هيئت عموميه حقنده مذاكرات كافى كورلديكنه دائر رأيه مراجعت ايديلير و بعد القبول ماده‌لرك تصديقنه كچيلير .

اولا برنجى ماده اوقونور؛ خاطرلرده‌دركه برنجى ماده مصارفك هيئت عموميه‌سنى جمع ايدن بر ماده اولوب بزى مصارف تابلوسنه

كوندريبيوردی ، بناء عليه مصارف يكوننك تصديقی ايچون مبعوثانك اولا مصارف بودجه‌سنی تصديق ايتمه‌سی اقتضا ايدر .

بودجه‌نك مصارف قسمنك تقسيماتی اوله‌جه كورلمشدی : برنجی ماده يكونی بو جدولده بر طاقم دوائر ، مصارفی قسملره ، قسملر فصللره ، وفصللرده ماده‌لره آيريلير . (فصلك اقسام تاليه‌سی اولان بو ماده‌یی بالذات قانونك ماده‌لری ايله قاريشديرمامليدر)

عجبا مجلس مبعوثان بو تقسيماتدن هانكيسنی تصديق ايده‌جكدر ؛ يعنی دوائر بودجه‌لری يكونی‌می ، قسملر يكونی‌می ، فصللر يكونی‌می ، ماده‌لر يكونی‌می قبول ايده‌جكدر . فی الحقيقه هر هانكی قسمی قبول ايدرسه ايتسون اونك تقسيمات تاليه‌سنی بردفعه كوزدن كچيره‌جك ، محتوياتنه اطلاع حاصل ايده‌جك ورأينی اوكا كوره ويره‌جكدر ؛ بونكله برابر تصديقك هانكی يكون اوزرينه اقتران ايده‌جكنك بو راده‌ده بر اهميت عظيمه‌سی واردر : چونكه مجلس ، بالفرض بر دائره مصرفنی كوزدن كچيره‌رك صوكنده دائره‌نك يكونی مجموعاً قبول ايتسه حين تطبيقاتده ناظر ، كندی نظارتی ايچون ، مجلسك قبول ايتديكی رقمی تجاوز ايتمه‌مكه اعتنا ايده‌جك ، فقط عند الاحتياج اودائره داخلنده‌كی اقسام ، فصول و موادك بريندن ديكرينه كندی رأيی ايله مناقلات اجرا ايده‌بيله‌جكدر ؛ مجلسك رأيی دائره يكونی اوزرينه اقتران ايدوب اشبو ارقام تاليه اوزرينه اقتران ايتمديكی جهتله نظار بو تقسيمات تاليه‌نك حدودلرينه رعايته مجبور قالماز . كذا رأی قسم ويا فصل يكونلری اوزرينه اقتران ايدرسه او قسم ويا فصللری تجاوز ايتمه‌مك اوزره ، ناظرلر قبول اولنان يكونك تقسيمات تاليه‌سی آره‌سنده ديله‌دكلری كبی مناقلات اجرا ايده‌جك و بو خصوصده هيچ بر قيد ايله مقيد اوليه‌جقلردر .

نتكيم مناقلهٔ تخصيصات بحثنده بوبابده دها فضله ايضاحات ويريله‌جكدر .

ايشته ممالك متمدنه‌نك همان كافه‌سنده بوكون قبول ايديلن اصـول (فصل) يكونلريني تصديق ايتمكدر .

عجبا فصلي نصل تعريف ايتمليدر ؟ فصـل (عيني ماهيتده بولنان ويا يكديكريله مناسـبتدار اولان مصـارفي احتوا ايدر .) فقط بوجمله فصله‌بر تعريف‌تام اوله‌ماز ؛ چونكه قسملركده حتى دوائركده مصـارفي يكديكريله مناسبتداردر هله ماده‌لر بسبتون عيني ماهيتده‌كي مصـارفدر . بناءً عليه فصلي (بودجه‌نك تقسيمات تاليه‌سـندن بريدركه قسـملرك تقسـيمندن ويا ماده‌لرك مجموعندن مركب وعيني ماهيتده بولنـان ويا يكديكريله مناسـبتدار اولان مصارفي محتويدر] ديه تعريف ايتمكه مجبور قاليورز . ماده‌نك ويا قسـمك نه اولمسي لازم كلديكي تماماً معين اولمديغي ايچون بوتعريفده پك مبهم اوليور . فقط فصـلك دها صريح بر صورتله تعريف اولنمسي امكان خارجنده‌در . چونكه فصل ، مبهم الاستيفي اولديغي كبي حدودي قوهٔ اجرائيه و تشريعيه‌نك حكم و آرزوسيله توسع ايدر ويا دارالير ومجلسك قبول وتلقيسنه كوره دكيشـيربرشيدر . بناءً عليه فصلي ايكي حدودي ايله تعريفه مجبورز .

مثلا بزده صوك بودجه‌ده ٣٢٠ قدر فصل واردر، يكوني برقاچ يوز ليرادن عبارت فصللردن طوتكزده تا ٤ ميليون ليرا مقدارنده فصللر موجوددر . نظار مصـارفي اجرا ايتديكي زمان بو فصللرك يكوننه رعايت‌ايدر، حتي بر فصل فضله كلوب‌ديكر فصل كندي احتياجاتنه‌تقابل ايتمسـه ، بر قانون مخصوص اولمينجه ، بونلرك برندن ديكرينه منـاقله يابه‌ماز ؛ يالكز ، آتيده كوره‌جكمزوجهله ، فصللرك اقسام تاليه‌سي اولان

ماده‌لر بیننده مالیه ناظرینك موافقتیله مناقلات یاپه‌بیلیر. خلاصه هرفصل یکونی یوقاریده کوردیکمز وجهله برر تخصیصاتدرکه حدودلرینه رعایت مجبوریدر. ایشته بودجه‌بوصورتله هرمملکتده فصل فصل تصدیق اولنور یعنی ناظرلر فصللرله تقیید ایدیلیر.

شیمدی بر مسئله بحث اولیور: بودجه نیچون فصل فصل تصدیق اولنیورده ماده‌ماده تصدیق اولنمیور، یعنی نظار نچون‌ماده‌لرك‌ده حدودینه رعایته مجبور طوتلمیور.

بعضلری بودجه‌نك ماده ماده (فصل ماده‌سی) قبول اولنمسنی ایستیورلر ناظرلرك‌مصرف‌خصوصنده اقتداری ماده‌لرله تحدید ایدیلیرسه دها زیاده اقتصاد تأمین ایدلمش اوله‌جغنی، ناظرلرك حرکتی دها زیاده تفتیش ایدلمش بولنه‌جغنی ادعا ایدییورلر.

بومطالعه‌مفرطدر : چونکه اولا مجلس بودجه‌یی ماده ماده تدقیق ایده‌جك اولورسه ،مادةً پك چوق زمان‌صرف ایتمکه مجبوراوله‌جقدر.

ثانیاً: فضله‌انقسام‌فضله‌مصرفی‌مؤدیدر. ناظرلر بوصورتله‌ماده‌لرك‌حدودلرینه رعایت‌ایتمکه مجبوراولنجه، برماده‌مصرفه‌کفایت ایتمدیکی‌تقدیرده، همان‌مجلس مبعوثانه‌کله‌رك‌اوماده‌ایچون تخصیصات‌منضمه‌طلب ایده‌جکلر دیکر ماده‌لرده قاله‌جق جزئی تصرفلری ، امر اعطالرده دائما کوریلن آچ کوزلیلك سائقه‌سیله، همان‌محو واستهلاك ایلیه‌جکلردر. بو حالك‌دولته دها بهالی مال اوله‌جغی‌شبهه‌سزدر. فقط ناظرلر فصل‌حدودینه‌رعایته‌مجبوراولورلرسه‌بومحذور باش‌کوسترمز. چونکه بوتقدیرده مجلس مبعوثانه کلوب یوز قیزارتمقدن و بلکه‌ده دوچار رداولمی کوزه آلمقدنسه برماده‌یتمدیکی حالده عینی‌فصلك اوته‌کی ماده‌لرنده‌قالان‌جزئی متفرقاتی‌طوپلایه‌رق ایشلك‌ایچندن چیقمه‌یی البته ترجیح ایدرلر.

ثالثاً : لوایح ملحقه آرەسنده بولنان مفصل مصارف جدولنده مصارف دها زیادەتفصیل ایدلمشدر. اکر، مقصد قوۀ اجرائیەیی بسبتون تقییدایسه ، معاملۀ تصدیقیەیی یالکز مادەلره قدر توسیع ایتمکله اکتفا ایتمیوب ، بونلری‌ده تجاوزله، دهامفصل تقسیماته‌قدر تشمیل ایلمك‌اقتضـا ایدرکه‌بوتقدیرده قوۀتشریعیه حدودوصلاحیتی کچمش هیئت‌اجرائیه‌نك دائرۀ اجرا آتنه خطوەانداز اولمش اولور . انجق بوحالده قوۀ اجرائیه ایستەنیلدیکی کبی تقییدایدلمش اولور .فقط‌بوقیدبتون‌اقتداری‌قوۀتشریعیه‌نك الـه ویرەرك قوۀ اجرائیەنك الی آیاغنی باغلاربونك‌مضراتی‌ایسه اشکار اولدیغندن قوۀ اجرائیەیی یالکز فصللرایله تقییدایدوب‌اوندن آشاغیسی ایچون حکومته برسربستی بخش ایدلمیدر .

اساساً بوتون شومحاذیری منتج اولدیغی حالده تصدیقك مادەلرەقدر تشمیل ایدلمسنی‌طلب‌ایدنلرناظرلرك‌کیف‌ما اتفق مادەلر آرەسنده مناقلات اجرا ایتملرینه‌مانع اولمق مقصدینی تعقیب ایلیورلر .

حالبوکه مادەلربیننده اجرای مناقلات آننده‌ناظرلرك مالیه‌ناظرینك موافقتنی استحصال ایتملری‌مجبوریتنی وضع‌ایتدیکمز تقدیرده‌شومحذوری، بر درجـەیه قدر ، برطرف ایتمش اولورز . فی‌الحقیقه همان هرمملکتده ناظرلر برفصله داخل مادەلر آرەسنده مناقلات اجرا ایدەجکلری زمان بر تقریر ایله مالیه ناظرینك موافقتی استحصال ایدرلر . بو صورتله بوراده بر تفتیش اداری‌یاپلمش‌اولور.وحتی‌مناقلات‌اهمیتلی مادەلر آرەسنده وقوع بولور ایسه مجلس مبعوثانه بیله عرض معلومات اولنور .

خلاصه‌بوکون‌هریرده‌بودجەنك‌مصارفی‌فصل‌اعتباریله‌تصدیق‌ایدلمکدەدر؛ فقط‌کیفیت‌هرزمان بویله اولمامشدر.بودجه‌حقنی‌ایلك‌اولکه‌استحصال ایدن مملکتلرده‌بوفصل‌فصل‌تصدیق‌اصولی‌زمان‌ایله‌قزانمشدر .مثلا ، فرانسەده

اون‌دوقوزنجی عصر ابتداسنده بودجه یکوناً en bloc تصدیق‌اولنوردی .
بالاخره - ١٨١٧ ده بو اصول تبدیل ایدیله‌رك «هر دائره‌نك یکون تخصیصاتنی آیری آیری تصدیق‌ایتمك» صورتی قبول اولندی . نهایت - ١٨٣٠ - ده بودجه‌نك شیمدی اولدیغی کبی بودجه‌نك فصل، فصل ، تدقیقنه باشلاندی . الیوم فرانسه بودجه‌سی بیك قدر فصلدن مرکب اولدیغی جهتله بودجه‌نك تصدیقی ایچون بیك کره رأی‌ویریلیر. وصوکره‌ده یکون عمومیسی تصدیق اولنور .

بزده‌ده بودجه فصل فصل تصدیق ایدلمکده‌در [*] فقط فصللر میاننده اوچ درت میلیون لیرالق تخصیصاتلره تصادف اولنمقده‌در . (حربیه‌وبحریه بودجه‌لرنده) ناظرلره بو خصوصده بوقدر بیوك بر صلاحیت ویرمك دوغری‌اولمیه‌جغندن بوکبی بیوك فصللرك مستقل بر قاچ‌فصل حالنه‌قونمسی وبالنتیجه بودجه‌ده فصللرك عددی تزییدایدلمسی شایان تمنیدر .

خلاصه برنجی ماده اوقوندقدن صکره دوائر بودجه‌لری مصارفی فصل فصل تصدیق وبعده او دائره‌نك یکونی تصدیق اولنور؛ بوصورتله بتون فصللر ودائره‌لر یکونی تصدیق اولندقدن صکره تکرار برنجی‌ماده

---

[*] [بودجه یعنی موازنهٔ عمومیه قانونی مجلس مبعوثانده ماده بماده (قانون ماده‌سی) قبول اولنور . واردات و مصارفات تخمینه‌نك مفرداتنی جامع اولمق‌اوزره اکا مربوط اولان‌جدوللر نظاماً تعیین‌اولنان نمونه‌سنه توفیقاً اقسام وفصول ومواد متعدده‌یه منقسم اوله‌رق بونلرك مذاکره‌سی دخی فصل فصل اجرا اولنور] قانون اساسی ماده : ٩٨

[قانون‌لایحه‌لری حقنده ماده بماده اکثریته مراجعت اولنور مالیه قانونه مربوط جدوللرحقنده فصل‌بفصل استحصال‌رأی اولنور. هربرقانون لایحه‌سنك ماده‌لری بربر اکثریتله قبول ویا رد اولندقدن‌صکره هیئت مجموعه‌سی حقنده دخی اکثریته مراجعت ایدیلیر] مبعوثان نظامنامهٔ داخلیسی ماده : ٦٩

اوزرينه كلنه‌رك اوماده‌نك هيئت مجموعه‌سى قبول اولنور .

بوندن‌صكره وارداتى مبين اولان ايكنجى ماده اوقونور ووارداتك جدولى اوزرينه كلنه‌رك بونلرده فصل فصل تصديق اولنور . هر نوع وارداتده مبعوثلرك نظر دقته آله‌جقلرى جهت ماليه ناظرينك وانجمنك تخميناتده خطا ايدوب ايتمديكيدر . يوقسه واردات ، تخصيصات كبى ، بر حكم قطعى افاده ايتمز ؛ تصديقدن مطلوب اولان ، بودجه‌نك تطبيقى آننده ، اووارداتك مطلقا عيناً حصوله كلمسى دكلدر . آرانيلان جهت وارداتك اوارقامك دونده قالمامسى وشايد بعض اقسامده تناقص وارسه ديكر اقسامده‌كى تزايد ايله بوتناقصك قپانمسى ، يعنى بودجه‌يه وارداتك يكونى ناميله قونان رقمك هيئت عموميه‌سنك حصول بولمسيدر .

ايشته بوصورتله بودجه‌ماده‌لرى بربر مذاكره‌ايديلير وماده‌لر بيتنجه بودجه‌نك هيئت عموميه‌سى‌ده تعيين اسامى صورتيله رأيه قونولدقدن صكره مجلس مبعوثانده تصديق معامله‌سى اكمال ايدلمش‌اولور بعده قانون مجلس اعيانه كوندريلير .

بودجه‌نك تصديقى مجلسك اك‌چوق زمانى اشغال ايدن اك مهم بر وظيفه‌سيدر قوميسيونلرده تدقيق مدتيله برابر هر يرده مجلس ، درت بش آى مدت بودجه‌اوزرنده توقف ايده‌رك فعالانه‌چاليشمغه مجبور اوليور . بودجه‌نك تصديقى بوصورتله مجلسك اك كوچ وظيفه‌سى . فقط اك قيمتلى برحقى وقوهٔ اجرائيه‌يى قونترول ايلمك ، عضويت اداريه‌يى تدقيق ايده‌بيلمك ايچون اك قوتلى بر سلاحيدر .

بودجه‌نك مجلس اعيانده تصديقى :

بودجه‌نك مجلس اعيانده تصديقى دخى مجلس مبعوثانده‌كى تصديقك عينيدر . يعنى بودجه‌اولا قوميسيونده بعده هيئت عموميه‌ده‌مذاكره‌اولنور ،

وقانون‌ماده‌ماده، جدوللر فصل‌فصل قبول‌اولنور. شوقدر وارکه‌بومذاکره مدتی اعیانده دها آز سورر . اختلاف ظهور ایتـدیکی تقدیرده قانون مجلس مبعوثانه اعاده اولنور. بوحالده‌مجلس‌مبعوثان انجق اعیانك‌اعتراض ایتدیکی قسملری تکرار مذاکره ایدر . وبوصورتله بودجه برقاچ‌دفعه اعیاندن مبعوثانه‌مبعوثاندن اعیانه کیدوب کله‌رك نتیجه‌ده‌مساعدات متقابله ایله برصورت حل بولنور. بودجه اعیاندن‌چیقدقدن صکره ذات‌حضرت پادشاهینك‌ده ارادەسنه اقتران‌ایده‌رك برای تطبیق قوهٔ اجرائیه‌یه کلیر[1].

١٤

برسنه‌دن زیاده ویا برسنه‌دن آز
مدت ایچون تصدیق ایدیلن بودجه‌لر

١

بودجه‌لری متعدد سنه‌لر ایچون تصدیق ایدن دولتلر

دولت عثمانیه‌ده، فرانسه، المانیا، انکلتره وممالک سائره‌نک اکثریسنده بودجه برسنه ایچون تنظیم وتصدیق اولنور .

فقط بودجه‌نک تعریفنده سنه قیدینی قویمه‌رق برمدت موقته تعبیرندن دخی استعمال ایتمکلکمزدن دخی آکلاشیله‌جغی اوزره عمومی بودجه‌لری متعدد سنه‌لر ایچون تنظیم وتصدیق ایدن دولتلرده واردر .

ازجمله عمومی بودجه‌یی هس‌غران دوقه‌لغی اوچ سنه ایچون ساقس قوبورغ غوتادرت ، ساقس‌وایمار ، ساقس آلتمبورغ ، باویرا [مقدما بوراده بش سنه ایدی] وورتمبرغ ، باد ایکی سنه ایچون احضار وتصدیق ایدرلر. صورت تصدیقک برسنه‌لک بودجه‌لردن فرقی یوقدر.

بیسمارق دخی ١٨٨٠ تاریخنده آلمانیا بودجه‌سنی ایکی سنه‌لک یاپمق، وبو صورتله رایشتاغ ایله بوندسرات اعضاسنک تنقید ومراقبه‌سنه ممکن مرتبه اوزون فاصله‌لر ایله معروض قالمه‌یی تأمین ایتمک، ایسته‌دیسه‌ده Reichtag قابینه‌یه بو وسیله استراحتی ویرمکدن امتناع ایتمشدی .

٢

بودجه‌لرینك بعضی اقسامنی متعدد سنه‌لر ایچون تصدیق ایدن دولتلر

بعض دولتلرده عمومی بودجه‌نك هیئت عمومیه‌سی دكلسه‌ده ، بعض اقسامنی متعدد سنه‌لر ایچون تنظیم ایدرلر .

انكلتره‌ده بودجه‌نك فون قونسولیده (واردات ومصارف محكمه) fonds consolidé دینیلن برقسمی واردركه، بردفعه‌ایچون تنظیم اولنور. بو قسم یکی بر قانونله تعدیل ایدلمه‌یجه هر سنه تكراراً تصدیق ومذاكره‌یه تابع طوتیلماز. فون قونسولیده برقسم مصارف ایله بعض وارداتدن مركبدر . فون قونسولیده‌یه داخل اولان مصارف شونلردر :

خاندان سلطنت تخصیصاتی ، دیون منتظمه وغیر منتظمه فائض وآمورتیسمانلری ، ملكی و عسكری بویوك تقاعدمعاشاتی ، مجلس عمومی رئیسلرینك، سفرانك ، بعض بویوك حكامك معاشاتی .

فون قونسولیده‌یه داخل اولان واردات یسه مطرحلری ونسبتلری بر قانون ایله معین اولوب دوچار اعتراض اولمایه‌جق اولان ویركولردن عبارتدر . یالكز اینقوم تاقس التمش سنه‌دنبری جاری اولدیغی حالده الآن موقت بر ویركو ماهیتنی حائز عد ایدیلمش اولدیغندن، ونسبتی هر سنه بودجه‌لرله تعیین ایدلدكده بولندیغندن بو میانه داخل دكلدر . كذا چای ویركوسی وسائر بعض كوچوك ویركولرده هر سنه مذاكره اولنوب تعیین اولندقلرندن فون قونسولیده‌یه داخل دكلدرلر .

فون قونسولیده آیری بر بودجه اولمدیغندن بوراده توازن شرطی یوقدر بوراده‌كی مصارف (٧٥٠) ملیونی ، واردات ایسه بر ملیارفرانغی

متجاوزدر . فون قونسولیده خصوصی بر بودجه دکلدر . انکلتره‌ده خصوصی بودجه اصولی تطبیق اولنمه‌مقده اولدیغنی یوقاریده کورمشدك. یالکز واردات ومصارفك بو قسمی برقانون مخصوص ایله تبدیل ایدیلنجه‌یه قدر هرسنه عیناً عمومی بودجه‌یه کچر. وحین مذاکره‌ده اوقونوب یالکز کچیله‌رك آیریجه بر رأیه اقتران ایتمز .

بزده دخی بوکا مشابه بعض تخصیصات واردر. مثلا تخصیصات شاهانه، دیون عمومیه رأس المال وفائضلری . . . والخ بر کره تعیین ایدیلیر وهر سنه دکیشمز، کذا بر کره تعیین ایدیلمش اولان ــ « مقطوع ویرکولر »، رژینك سنوی اعطا ایتدیکی (۷۵۰,۰۰۰) لیرا تنباکی اداره‌سنك ویردیکی ـ (٤۰) بیك لیرا الخ بوقبیلدندر. شوفدر وارکه کرك فرانسه‌ده وکرکسه بزده بودجه‌نك بوقسملری اوزون اوزادی‌یه مذاکره اولنمامقله برابر ینه اوقونور . فصل فصل معامله‌ٔ تصدیقیه ایفا اولنور ، هر برینه آیری رأی ویریلیر .

فون قونسولیده‌ده انکلتره‌ده بودخی یاپیلماز ویاپیله‌ماز . بونك فائده‌سی هیئت تشریعیه‌یه بودجه‌نك سائر اقسامنی تدقیق ایتمك ایچون بر آز وقت قازاندیرمق معامله‌ٔ تصدیقیه‌نك سرعت اتمامنی تسهیل ایتمکدر . یوقسه فون قونسولیده‌ده باشقه براهمیت اساسیه موجود اولدیغی ظن ایدلمه‌ملیدر .

آلمانیا ، انکلتره ، فرانسه وسائر ممالکده انشاآت عظیمهٔ نافعه ، وحربیه‌وبحریه انشاآتی کبی یالکز برسنه بودجه‌سنه صیقیشدیریله‌مه‌یه‌ن مصارف جسیمه ایچون بش آلتی وحتی اون سنه‌لك بودجه‌لر یاپیلمقده‌دره .

آلمانیاده بونك مثاللرینه تصادف ایدیلور : بیسمارق (۱۸۶۶)ده

صادووا محاربه‌سی نتیجه‌سنده ، شیمدیکی آلمانیا ایمپراطورلغنك اساسنی وضع ایتدیکی زمان حربیه بودجه‌سی ایچون شواصولی وضع ایتمشدی:
« قونفه‌ده‌راسیون»ه داخل هردولت ، اهالیسنك یوزده بری نسبتنده عسکر ویره‌جك وکذلك ویردیکی هرعسکرباشنه سنوی (٨٤٣)فرانق اعطا ایده‌جکدر؛ بوصورتله الده ایدیلن پاره حربیه بودجه‌سنی تشکیل ایدییوردی . بواصوله آلمانلر (پوچقوآنتوم Pauschquantum) نامنی ویرمشلردی .

دائمی برحربیه بودجه‌سی ماهیتنی حائز اولان بو اصول (١٨٧٤) ده ترك ایدلدی واوندن صکره یدی‌سنه‌لك حربیه بودجه‌لری یاپیلدی. صوك زمانلرده ده بحریه نظارتی ایچونده التی سنه‌لك بودجه‌لر تنظیم اولنمقده‌در. بونکله برابر بو آلتی یدی‌سنه‌لك بودجه‌لرك هرسنه‌یه اصابت ایدن مقداری ینه عمومی بودجه‌یه کیرە‌ر. بو یاپیلان قانونلر یدی سنه‌لك بر بودجه دکل بلکه عمومی برپروغرامدرلر. انکلتره‌ده دخی فوق‌العاده مصارف بحریه ایچون بوطرز موجوددر. فرانسه‌یه کلنجه : بورا‌ده‌ده حربیه ، بحریه وانشاآت جسیمهٔ نافعه ایچون آلتی ، یدی سنه‌لك پروغراملر یاپیلمقده‌در . حتی فرەسینه‌نك انشاآت جسیمهٔ نافعه‌یه متعلق پروغرامی اون سنه دوام ایتمشدر .

فقط ینه تکرار ایدە‌رز بو پروغراملرك هرسنه صرف ایدیله‌جك قسمی عمومی بودجه‌لره کیرمکده‌در .

٣

موقت بودجه

بودجه برسنه‌دن‌زیاده برمدت‌ایچون قبول ایدلدیکی کبی بعض‌کره‌ده

بر سنه‌دن آز بر مدت ایچون تصدیق ایدیلیر ؛ بونلره موقت بودجه Douzièmes Provisoirs نامی ویریلیر :

معلومدرکه عمومی بودجه سنه ابتداسنده قابل تطبیق اوله‌بیلمك ایچون، امر تصدیقك سنه‌نك ایلك کوننده‌ن اول اکمال ایدلمش اولمسی، پروژه‌نك سنه‌نك دخولندن مقدم کسب قانونیت ایلمش بولنمسی اقتضا ایدر . حالبوکه فعلیاتده، همان هر دولتده، بو خصوصده تأخرات واقع اولمقده‌در. بعضاً احوال فوق‌العاده‌دن، مثلا بر حرب، بحران، اختلال وسائره‌دن دولایی سنهٔ آتیه بودجه‌سی وقتیله حاضرلانه‌من. فقط اکثریا هیچ بر حال فوق‌العاده‌اولمدیغی حالده، محضا بودجه‌نك قوهٔ اجرائیه‌طرفندن تنظیمی وبالخاصه قوهٔ تشریعیه طرفندن تدقیقی اوزاماسندن دولایی یکی سنه‌یه کیرلدیکی زمان الده مصدق بر قانون بولنه‌ماز . بودجه قانونی اولمینجه دولت نه بر پاره جبایت ونه‌ده بر حبه تأدیه ایده‌بیلیر . بو حالده ایسه حیات اداریهٔ دولتك دوچار توقف اولمسی اقتضا ایدر .

ایشته موقت بودجه‌لرك قبولی بوکا بناءً‌در. سنه‌یه کیریلوب‌ده الده مصدق بر بودجه بولنه‌میه‌جغی حس ایدلدیکی زمان هر مملکتده موقت بودجه تنظیم اولنمق تعامل حکمنه کیرمشدر .

موقت بودجه‌یی [موقت بر توزیع و تقسیمه کوره، بر ویا برقاچ آی ظرفنده، وارداتی جبایت ومصارفی تأدیه‌یه مساعده اعطا ایلین برقانوندر] دیه‌بیلیرز. موقت قیدی ، بو بودجه‌نك، عمومی بودجه قبول اولننجه‌یه قدر ادارهٔ امور ایتمك اوزره، بر تدبیر اولدیغنی کوستریر . فقط بوندن صکره تصدیق اولنان عمومی بودجه‌نك آرتق سنه‌نك مدت متباقیه‌سی ایچون اقتضا ایدن مصارف ووارداتی احتوا ایده‌جکی ذهابنه دوشمه‌ملیدر . ایکی آیلق موقت بر بودجه‌دن

صکره چیقان سنه بودجه‌سی اون آیلق چیقه‌جق دکلدر: عمومی بودجه سنه تمام یعنی اون ایکی آیلق اولمق اوزره تصدیق اولنور، انجق موقت بودجه ایله علی‌الحساب ویریلوب صرف ایدلمش اولان تخصیصاتك بوندن محسوبی اجرا ایدیلیر.

بودجه سیاستنده السالم اصول موقت بودجه‌لره مراجعت ایتمه‌ورا سنه‌نك ایلك کونی عمومی بودجه‌یی حاضر بولندیرمقدر؛ چونکه موقت بودجه‌نك محاذیر عدیده‌سی واردر:

اولا: موقت بودجه، اکثر یرلرده، بودجه‌نك فصل فصل تصدیقی قاعده‌سنه مخالفت عرض ایدر. موقت بودجه‌نك سنه ابتداسنده علی‌العجله قبول و تصدیقنه مجبوریت حاصل اولدیغی ایچون هر دائره‌یه، فصل فصل دکل، انجق یکوناً بر تخصیصات en bloc ویریلیر؛ بونك فصول و مواد آره‌سنده تقسیمی قوهٔ اجرائیه‌یه براقیلیر بو حالده ایسه مصارفك مجلس طرفندن فصل فصل تصدیقی قاعده‌سی موقتاً تعطیل ایدلمش دیمکدر.

ثانیاً: موقت بودجه اسکی بودجه‌نك تخصیصاتنه کوره حساب ایدلدیکی وقوهٔ اجرائیه طرفندن فصل ومواده حین تقسیمنده‌ده اسکی سنه بودجه‌سی نظر دقته آلندیغی ایچون حساباتده تشوشاتی و بعضاً اسرافاتی موجب اولور: یکی سنه بودجه‌سنده تصنیفاتك دکیشه‌جکی ویا بعض تخصیصاتك لغوی ویا تزیید و تخفیفی جهتنه کیدیله‌جکی، ویرکولردن برینك الغا اولنه‌جغی ویا نسبتنك آرتیریلوب اکسیلتیله‌جکی، (دولتلرك بعض اصلاحات اداریه ومالیه‌یی بودجه قانونلرینه ماده‌لر علاوه ایده‌رك یاپمقده اولدقلرینی بودجه‌نك شکلی بحثنده ایضاح ایدلمشدی) موقت بودجه‌نك حین اعطاسنده قطعیاً نظر دقته آلنماز. بونلر آنجق یکی سنه بودجه‌سنك اثنای مذاکره‌سنده تقرر ایدر. فقط تصنیفات دکشدیکی

حالده ، موقت بودجه حسابانندن بعضی فصللرك یکی اکرسیسه نصل گیریله‌جکی اکلاشیله‌ماز ، بودجه حسابی تشوش ایدر ؛ یکی بودجه‌ده بر تخصیصات لغو اولنورسه، موقت بودجه‌لرده موجود اولوب بودجه حسابنی اتمام ایچون عینی سنه اکزرسیسنه علاوه ایدلمسی اقتضا ایدن، بعضی تأدیاتك محل قیدی بولنه‌ماز. بوندن ماعدا لغوی التزام اولنان بر مصرفك یکی سنه‌نك بر قاچ آینده اجرا ایدلمش اولمسی کبی بر اسراف تولد ایدر . بر ویرکونك لغونده، نسبتنك تزیید ویا تنزیلنده ایسه او ویرکونك سنه ابتداسنده بر قاچ آی باشقه درلو ، مدت متباقیه ظرفنده باشقه درلو جریان ایتمش اولمسی کبی غرابتلره میدان ویریر .

بونکله برابر بعضی مملکتلر واردرکه اوراده بودجه‌نك سنه ایچنده تصدیقی بر تعامل حکمنه کیرمشدر . بوقاریده کوریکمز وجهله بلچیقا وانکلتره بو میانده‌در. بوحکومتلرك معامله تصدیقی سنه ایچنده ایفا ایلیکدن الده ایتدکلری استفاده‌ده، بودجه‌یه وضع اولنه‌جق ارقامی دها یقیندن کورمك وبالنتیجه تخمینی دها صحیح بر اساسه استناد ایتدیرمك اولدیغنی‌ده ایضاح ایله‌مشدك ؛ بناء علیه بوفائده‌یه مقابل بوحکومتلرده موقت بودجه‌نك قبولی ضروریدر . فقط ، هیچ اولمازسه، بوحکومتلر موقت بودجه‌نك بر آز اول ذکر ایتدیکمز محذورلرینی تخفیف ایچون بعض تدابیر اتخاذ ایتمشدرلر ... بوندن دولایی موقت بودجه‌یی هر دولتده عینی درجه‌ده بر قطعیتله محکوم ایدیه‌مییز ...

ازجمله بلچیقاده اوزون مدتدن بری موقت بودجه‌لر طبیعی برشکل اکتساب ایتمشلردر . بلچیقا مجلس مبعوثانی یکی سنه‌یه کیرمزدن اول

بودجه‌نك واردات قسمنی تصدیق ایدر . بناءً علیه وارداتك ، تماماً برسنه ایچون؛ قطعی اوله‌رق، جبایته باشلانمسنده هیچ برمحذور قالمامش دیمکدر ؛ مصارف ایچون دخی سنه ایچنه کیرلدکدن صکره هرنظارت ایچون، فصل فصل، برقاچ آیاق تخصیصات طلب ایدن برموقت بودجه تقدیم ایدیلیر. بوموقت بودجه‌قطعیاً استغراب وحیرتی واعتراضاتی جلب ایتمز باچیقا پارلمنتوسی بوکا آلیشمشدر ؛ بونی کمال دقتله تدقیق ایدر وتخصیصاتی فصل فصل قبول ایلر . بوحال درت بش وحتی آلتی آی دوام ایدر .

موقت بودجه‌نك مصارفی عمومی بودجه‌نك مصارفنه تطبیق ایتمك خصوصنده دخی بلچیقالیلر موفق اولیورلر ؛ حکومتك تنظیم ایتدیکی بودجه‌یی چوقلق تحولاته تابع قیلمیورلر بناءً علیه بوراده بو محذورده بر درجه برطرف اولیور . یالکز واردات بودجه‌سی ایله مصارف بودجه‌سی توازن ایتمك مجبوریتنده بولندقلرندن یکدیکرینی متعاقباً وعینی‌زمانده تصدیق اولنملری ایجاب ایدرکن بوصورتله بودجه‌نك ایکی قسمنك آیری آیری تصدیق ایدلمسی بر محذوردر . کرچه بلچیقالیلر ناظرك پروژه‌سنده کلی تعدیلات یاپمامقله ایکی قسمك توازننی محافظه‌یه مقتدر اولیورلرسه‌ده هر حالده بودجه‌نك بویله ایکی قسمه انقسامی دوغرو برشی دکلدر .

بالخاصه انکلتره‌ده موقت بودجه سیستمه‌سی غایت معقول وطبیعی بر شکلده جریان ایتمکده‌در . معلومدرکه انکلتره‌ده مجلسك هیئت عمومیه‌سنده بودجه‌نك مذاکره‌سنه، سنه کیردکدن صکره، نیسانده باشلانیر ومعامله‌ٔ تصدیقیه‌ـ ایکی مجلسده ـ برقاچ آی دوام ایدر . بودجه، سنه‌یه

كيرمزدن اول، بودجه قوميسيونده مذاكره اولنمقده‌در. سنه باشی كلديكی مصرف قوميسيونی بحريه و حربيه نظارتلرينه يكوناً ايكی قسم علی الحساب تخصيصات تفريق ايدر، وديكر نظارتلر ايچونده، فصل فصل اولمق اوزره، تخصيصات اعطا ايديلير؛ صكره مجلسك هيئت عموميه‌سی بو تخصيصاتی قبول ايدر؛ نهايت واردات قوميته‌سی بو مصارفه متقابل علی الحساب صورتيله جبايت اولنه‌جق وارداتی تعيين ايده‌رك آيريجه تصديق ايتديرير. حكومت بو علی الحساب صورتيله اعطا اولنان واردات وتخصيصات ايله Vote on accounte بر قاچ آی اداره اولنور.

اغستوسده موازنۀ عموميه قانونی act of appropriation چيقديغی زمان هر فصلده علی الحساب صورتيله ويرلمش اولان تخصيصاتلر ايله اوندن صكره صرف اولنه‌بيله‌جك اولان تخصيصاتلر آيری آيری جمع ايديله‌رك كوستريليرك. ايشته بو صورتله انكليزلر موقت بودجه‌يی دائمی وطبيعی بر شكله افراغ ايتدكاری كبی تخمينلرينی‌ده سنه ايچنده اجرا ايده‌رك دها دوغرو اساسلره استناد ايتديريرلر.. بوراده موقت بودجه اصولنك يوقاريده ذكر ايتديكمز محذورلری باش كوسترمز.. چونكه هيئت نظارك مجلسك حضورنده فوق العاده بيوك بر حيثيتی واردر. مجلس اعضاسی صرف كندی قريحه‌لرندن بودجه‌يه مصارف علاوه ايتمكدن ويا مصارفی تنزيلدن وياخود وارداتی دكشديرمه‌دن اجتناب ايدرلر؛ هر سنه بودجه‌نك شكل وتقسيماتنی التاوست ايتمزلر؛ ايشته بو سببدن انكلتره‌ده موقت بودجه‌لر ديكر مملكتلرده‌كی محذورلری حصوله كتيرمه‌مكده‌در.

ممالك متمدنه‌نك ديكرلرنده‌ده موقت بودجه‌لر موجوددر؛ فقط

بونلرك عددی هپسندە عینی درجەدە دکلدر، مثلا صوك زمانلردە پروسیە و آلمانیادە موقت بودجەلرك عددی آزالمشدر. فقط بالخاصە فرانسەدە همان هر سنە برایکی وحتی دها زیادە موقت بودجە کورلمکدە ومجلس طرفندن استغراب ونفرتلە قارشیلانمقدەدر. فرانسەدە بو بودجەلر سنەیە برقاچ کون قالە تدقیق ایدلدیکی ایچون پك قابادر؛ حتی فرانسەدە موقت بودجەلرلە ویریلان تخصیصات، بلچیقا وانکلترەدە اولدیغی کبی، فصل فصل ویرلمز دائرە اعتباریلە اعطا اولنور، صکرە رئیس جمهورك بردە قرەسی ایلە نظارتلرە یکوناً ویریلان بو تخصیصات فصللرە آیریلیر. بوندن فرانسە مالیونی پك شکایت ایدییور، موقت بودجەلرك هیچ اولمازسە دیکر مملکتلردە اولدیغی کبی طبیعی برمؤسسە حالنەقونمسنی وتخصیصاتك فصل فصل اولەرق ویرلمسنی طلب ایلەیورلر.

حکومت عثمانیەدە ۳۲۵ سنەسندن بری هر سنە متعدد موقت بودجە موجود اولمشدر. موقت بودجەلر بزدەدە فرانسز سیستەمنە مشابهدر. تخصیصات دائرە اعتباریلە ویریلیر. ۳۲۵ سنەسندە درت و ۳۲۶، ۳۲۷ سنەلرندە اوچر موقت بودجە ویرلمشدر. ۱۳۲۷ سنەسندە تخصیصاتك فصللر بیننده تقسیمی بر نظامنامەایلە اجرا اولنەجغی اولنەجغی قرارکیر اولمشەدە مذکور نظامنامەدەکی فصللر اوندن اولکی بودجە تصنیفنك عینیدر.

١٥

تخصیصات مؤخره

Credits additionnels

مصارفك مقدارینی ، بودجه‌نك اثنای تصدیقنده ، وقبل الاجرا ، تعیین ایتمك حاکمیت ملیه ایجاباتندندر . فقط بوصورتله تصدیق ایدلمش اولان بودجه‌نك، اثنای تطبیقنده، بعض فصللرك یکونی، مصارفی تأدیه‌یه کفایت ایده‌میه‌جکی ثابت اوله‌بیلیر، یاخود سنه ظرفنده برزلزله ، برفیضان برحرب کبی آفات ظهور ایدر و بوندن دولایی بودجه‌یه، اولجه موجود اولمیان بر طاقم فصللر علاوه‌سی اقتضا ایدر . ایشته بو کبی احوالده بودجه‌یه برطاقم تخصیصات جدیده علاوه‌سی لازم کلیر که بونلره تخصیصات مؤخره نامی ویریلیر . اوحالده تخصیصات مؤخره‌یی (موازنهٔ مالیهٔ سنویه‌نك تقررندن صکره اعطا ایدیلن تخصیصاتدر) دیه تعریف ایده بیلیرز .[١]

تعریفده « اعطا ایدیلن » تعبیری استعمال ایدیله‌رك « مجلسك اعطا ایتدیکی تخصیصاتدر » دینمه‌مه‌سنك سببی واردر : فی الحقیقه بودجه‌یه علاوه ایدیله‌جك اولان یکی تخصیصاتك تصدیقی ده ملت وکیللرینه راجع اولماسی اقتضا ایدر ، چونکه عکسی تقدیرده بودجه‌یی تصدیق حقی تمام

---

[١] تخصیصات مؤخره تعبیرینی تخصیصات فوق العاده، تخصیصات منضمه وایلریده کوریله‌جك اولان تخصیصات متممه‌یه شامل وفرانسزجه Crédits additionnels مقابلی اولمق اوزره استعمال ایدییورز .

اولماز وبر معنای قطعی و حقیقی‌یی احتوا ایتمز ؛ مجلس ملتك یاپدیغی بودجه‌یی قوۀ اجرائیه کندی قرارلریله بوزه‌جق، تخصیصات ابتدائیه‌یه حکومتك قرار ذاتیسیله‌بر طاقم تخصیصات مؤخره علاوه ایدیله‌جك اولدقدن صکره مجلسه بودجه حقی ویرمك نه‌یه یارار ؟.. بناءً علیه تخصیصات ابتدائیه‌یی اعطا ایتمك یعنی بودجه‌یی یاپمق نصل ملتك حقی ایسه تخصیصات مؤخره اعطاسی‌ده اویله‌جه ، اساس اعتباریله، ملتك حقیدر . شو قدر وارکه مجلسك منعقد بولنمدیغی زمانلرده‌ده بعضاً ابتدائی تخصیصاتك تزییدینه احتیاج حس اوله‌بیله‌جکندن بوتقدیرده قیود وشروط تحتنده، وبالخاصه ، عقیب اجتماعنده ، مجلسك تصدیقنه عرض اولنمق اوزره ، حکومتك مجلس وکلا قراریله تخصیصات مؤخر آلمسنه هر مملکتده مساعده ایدلمشدر .

تخصیصات مؤخره‌یی بسبتون منع ورفع ایتمك امکان خارجنده‌در . چونکه بودجه نه‌قدر دقت واعتنا ایله یاپیلیرسه یاپیلسون ، بعض احوال فوق العاده موازنۀ عمومیه‌یه یکی بر طاقم تخصیصات وضعنی ایجاب ایتدیر بیلیر؛ تخصیصات مؤخره‌نك بو نوعنه تخصیصات فوق العاده Crédits extra-odinaires اطلاق اولنور که اصول محاسبۀ عمومیه قانوننده شو وجهله تعریف اولنمشدر: [بودجه‌نك تنظیم وتصدیقی زماننده متصور ومجزوم اولمیان بعض احتیاجات جدیده ومبرمه‌نك تسویه‌سی ایچون بر دورۀ حسابیه‌نك اثنای جریاننده ویریلن تخصیصاتدر . ماده : ١٠]

دیمك اولیورکه تخصیصات فوق العاده‌یه ، فوق العاده، اولدن تخمینی غیر قابل ونادر احوالده مراجعت اولنیور . برفیضان ، بر بیوك یانغین بر حرب والخ کبی . . بو نوع تخصیصات مؤخره‌یی معذور کوسترن ایشته بوضرورت نادره‌ در تدر. بوکبی احوال نادرالوقوع اولمیه‌جق اولسه‌یدی

بودجه‌یه هر سنه [احوال فوق‌العاده مصارفی] نامیله بر فصل علاوه اولنور ولزومی تقدیرنده بو فصلدن صرفیاتده بولونیله‌رق تخصیصات فوق‌العاده‌یه مراجعته احتیاج مس ایتمزدی ؛ اوحالده ، تکرار ایده‌لم ، تخصیصات فوق‌العاده‌یه احتیاج حس اتدیرن وبونی مشروع کوسترن، ضرورت وندرتدر .

فقط تخصیصات مؤخره دائما تخصیصات فوق‌العاده شکلنده اولماز. بعضاً فوق‌العاده هیچ برحال موجود اولمدیغی حالده ، احوال عادیه داخلنده‌ده ، تخصیصات ابتدائیه‌نك تزییدینه احتیاج حس ایدیلیر ؛ بو احوالده آلنان تخصیصاتده، تخصیصات منضمه Crédits supplémentaires اطلاق اولنور. محاسبهٔ عمومیه‌قانونی تخصیصات منضمه‌یی شو صورتله تعریف ایدییور [موازنهٔ عمومیه‌ده موجود اولوب ماهیتی دکشمکسزین کفایتسزلکی ثابت اولان اموردن برینه اکمال نقصانی ایچون علاوةً ویریلن تخصیصاتده تخصیصات منضمه تسمیه اولنور . ماده : ١٠]

تخصیصات منضمه‌یه، بعضاً تخصیصات متحوله نوعندن اولان مصارفك قبل‌الاجرا حقیله تقدیر ایدلمسنك پك‌مشکل اولمسندن دولایی مراجعت اولنور . نه قدر دقت و مهارتله تقدیر اولنورسه اولنسون بعض تخصیصات متحوله‌نك سنه ایچنده تزییدی لزومی تحقق ایده‌بیلیر. مثلا فعالیت اقتصادیه‌یه بناءً ، بر سنه ، مملکته ادخال اولنان اموال تزاید ایده‌جك ویا پوسته‌مناقلاتی آرته‌جق‌اولورسه طبیعتیله رسومات ویاپوسته فصللرندن بعضیلرینی تزیید ایتمك لازم‌کلیر؛ فقط چوق کره تخصیصات منضمه، بودجه ناظملرینك نفوذنظرصاحبی‌اولمامالرندن ویا سوءنیتلرندن

دولابى باش كوستريرر . ناظرلر نفوذ نظر صاحبى بولنماز . بودجه‌نك اثناى تنظيمنده مصارفى حقيله تقديره مقتدر اوله‌مازلر ؛ ياخود حسن صورتله تقديره مقتدر اولورلر ده بودجه‌يى توازن ايتديرمك ايچون، سوءنيتله ، بعضى مصارفى نقصان كوستررلر . ايشته بوكبى احوالده تخصيصات منضمه‌لر ، تكرر وتوالى ايدر ، وآتيده كوره‌جكمز وجهله بودجه‌ده بيوك تخريبات حصوله كتيرير ..

خلاصه تخصيصات مؤخره‌يى ، تخصيصات فوق‌العاده وتخصيصات منضمه اولمق اوزره ايكى قسمه آيره‌بيليرز : بوايكى نوع تخصيصاتك مدار تفريقى اول امرده احوال فوق‌العاده ويا احوال عاديه داخلنده آلنمش اولمريدر . بوندن ماعدا ديكر برفرقلرى‌ده واردر : تعريفدن دخى اكلاشيله‌جغى وجهله تخصيصات فوق‌العاده احتياجات جديده حالنده بودجه‌يه علاوه اولنه‌جق يكى برتخصيصات ، يكى برفصلدر . حالبوكه تخصيصات منضمه بودجه‌ده اساساً موجوداولان برفصله علاوةً ويريله‌جك اولان تخصيصاتدر . [١]

تخصيصات مؤخره‌نك محاذيرى :

بالجمله مصارف وواردتك بربودجه‌يه ادخال اولنمسى، يعنى عموميت قاعده‌سنه رعايت ايدلمه‌سى لزومنى ، بودجه‌نك احضارى بحثنده اوزون اوزادى‌يه تدقيق ايتمشدك .

تخصيصات مؤخره‌ده ايسه بواصوله تطبيق حركت ايتمكه امكان قالمامقده‌در . چونكه تخصيصات مؤخره ، عمومى بودجه‌نك تصديقندن

[١] بوايكنجى فرق بزم محاسبهٔ عموميه قانوننه كوره‌در . ايلريده ايضاح ايديله‌جكى وجهله فرانسه‌ده اساساً موجود برفصل ايچونده ، علاوةً ، تخصيصات فوق‌العاده ويريله‌بيلير .

صوكره ، سنه ایچنده ، آیری آیری قانونلرله آلنیر شو حالده بودجه متعدد اقسامه ایرلمش اولور ، وعمومیت ووحدت قاعده‌سنه عدم رعایتدن متولد محذورلرك یكیدن تحدث ایدر :

(۱) تخصیصات مؤخره دولتك حال مالیه‌سنی صریح اوله‌رق كوسترمز.

تخصیصات مؤخره‌یی سوء استعمال ایدن مملكتلرده بودجه‌ده مصرف یكونی اوله‌رق كوروان رقم دولتك مقدار حقیقی مصارفی دكلدر ؛ مصارفك مقدار حقیقیسنی آكلامق ایچون مختلف زمانده اصدار ایدلمش متعدد تخصیصات منضمه وفوق العاده قانونلرینی‌ده آرایوب بولمق وبونلری بودجه‌نك فصول متناظره‌سنه علاوه ایتمك لازمدر .

(۲) تخصیصات مؤخره اسرافاتی منتج‌در. فی الحقیقت، بودجه‌یی تنظیم وتصدیق ایدنلر، سنه ابتداسنده، معامله تنظیمیه وتصدیقیه‌یی ایفا ایدرلركن، مصارفات آره‌سنده عادتا بر مسابقه اجرا ایدرلر. بونلردن هانكیسی دها ضروری ایسه بودجه‌یه اونلری ادخال ایدرلر؛ ودائما نظرلری بودجه‌نك توازنی تأمین ایتمك غایه‌سنه معطوف اولدیغی جهتله ، موازنتی اخلال ایده‌جك اولان اهمیتسز ولزومسز مصارفی قیریارلر، كسوب حذف ایدرلر. حالبوكه تخصیصات منضمه‌ده بونك امكانی یوقدر:

« شو فصلده‌كی تخصیصات كفایت ایتمدی، تخصیصات جدیده ویركز» دنیلدیكی زمان ارتق توازن جهتی دوشونلمز، مسابقه اجرا ایدلمز وطبیعتیله موازنهٔ مالیه بوزولیر .

ایشته تخصیصات مؤخره‌نك امكان اعطاسنه كووه‌نن آچیق كوز ناظرلر بودجه‌نك حین تنظیمنده طلب ایتدكلری تخصیصات جسیمه‌یی قوپاره‌بیلمك مقصدیله، اكثریا بودجه‌لرینك بعض فصللرنده‌كی مبالغی بیله بیله تقلیل ایدرلر. بوحالده ابتدا كی بودجه نه مرتبه توازن بولنورسه بولنسون صكره‌دن اوموازنه

بوزولور : شبهه‌سزكه بو ، برسوء استعمال وبراسرافدر .

(٣) تخصیصات مؤخره ، عمومی بودجه‌نك احضاری آننده مبعوثلرك تقیداتی تخفیف ایتمكه وسیله اولمق حسبیله‌ده اوچنجی بر محذوری احتوا ایدر .

فی الحقیقه تخصیصات منضمه‌نك سوء استعمال ایدلدیكی مملكتلرده ، مبعوثلر بودجه‌یی صوك درجه دقت واهتمام ایله تدقیق ایلمه‌یی ، امكان دائره‌سنده موازنتی تأمین ایتمه‌یی ، آرزو ایتسه‌لر دخی ابتدا حسن صورتله ترتیب اولونان بوبودجه‌ده‌كی موازنتك بالاخره تخصیصات مؤخره‌لرله اخلال اولنه‌جغنی بیلیرلر . بناءً علیه بیهوده زحمت اختیارینی آرزو ایتمزلر . بالنتیجه بودجه‌یه ویریله‌جك اهمیت اساسیه ضایع اولور ، بودجه‌نك تصدیقی ، عادی برفور مالیته مسئله‌سی حالنه انقلاب ایدر .

شواوچ بویوك محذور هرمملكتده كندینی كوستردیكی جهتله دولتلر تخصیصات مؤخره‌نك اعطاسی خصوصنده بر طاقم تحدیدات قانونیه وضع ایتمشلردر . فقط تخصیصات فوق العاده‌نك حدوثی ضروری اولدیغندن ممالك متمدنه‌ده بوبابده وضع اولنان تحدیدات الك زیاده تخصیصات منضمه‌یه معطوف بولنمقده‌در .

بونكله برابر اشبو تخصیصات مؤخره ، آنجق قوهٔ اجرائیه وقانونیه‌نك بونوع تخصیصاتی منع ایتمكه كندی كندینه ارزوكش اولدیغی زمان تحدید ایدیله بیلیر

بر مملكتده‌كه ناظرلر تخصیصات منضمه خصوصنده حسن نیتله حركت ایتمزلر ، بر مملكتده‌كه مبعوثلر دائما بونوع تخصیصاتك اعطاسنه مساعده‌كار بولنورلر ، اومملكتده ، نه‌قدر قواعد مكتوبهٔ تقییدیه موجود اولورسه اولسون ینه تخصیصات منضمه اظهار وجود ایدر ، ومحاذیرینی

كوسترر . فرانسه بوبابده اك كوزل بر مثال عرض ايدر : بوممالكتده ، موجود برچوق تقييداته رغماً ، هرسنه ٣٠٠ مليون فرانقه بالغ تخصيصات منضمه كوريلمكده‌در .

خلاصه تخصيصات منضمه‌نك آز وياچوق اولماسنك سببى برمملكتك اخلاق سياسيه‌سنده آرامق لازمدر .

بويله اولمقله برابر ، هرمملكتده ، تخصيصات مؤخره‌نك تكثرينى منع ومضراتنى تحديدايچون خصوصنده بعض تدابير تقييديه وضع اولنمشدر : تخصيصات مؤخره‌نك تحديدى امرنده اك زياده موفقيت كوسترن مملكت انكلتره‌در .

اولا : معلومدركه انكلتره‌ده بودجه سنهٔ ماليه‌يه كيردكدن صكره تصديق اولنور . بويله بودجه‌لرده ايسه : اصابت تخمينك همان قطعيت درجه‌سنه وارەجغى شبهه‌سزدر . بو سايه‌ده انكلتره‌ده بعض مصارفك حسن تخمين ايديله‌مه‌مسندن دولايى تخصيصات منضمه‌يه مراجعت احتياجى مهماامكن برطرف ايديلمش اولور .

ثانياً : انكلتره‌ده ناظرلر جدى ، متين وصاحب مسلكدرلر . اونلر تخمينلرينك بالاخره وقوعات طرفندن زيروزبر ايديلمه‌سنى آرزو ايتمزلر وبودجه‌لرينى او صورتده تنظيم ايدرلر ، بوندن كنديلرينى مادةً ومعناً مسئول عد ايلرلر يعنى حيله‌كارانه برصورتده بعض مصارفى طى ايتمك كبى كوچوكلكلرده بولنمازلر .

اساساً ناظرلر حقنده اعتماد بسله‌ين مبعوثلر ، اونلرك ويردكلرى ارقامى يك تبديل جهتنه كيتمزلر . سنه ابتداسنده ايسته‌ديكى درجه‌ده تخصيصات آلان قوۀ اجرائيه بالاخره تخصيصات منضمه طلبنى عزت نفسه مخل

عد ايدر .

بونكله برابر انكلتره ده دخى تخصيصات منضمه موجوددر . فقط مقدارى هر سنه ، ٣٠ ـ ٤٠ ، مليون فرانقى تجاوز ايتمز بونك ايسه درت مليارە بالغ اولان بر بودجه ايچون همان هيچ مقامنده اولديغى آشكاردر .

انكلتره ده تخصيصات منضمه اعطاسى شو صورتله در :

احوال فوق العادەده بعض تخصيصات فوق العاديه احتياج حس ايدلديكى تقديرده قوۀ اجرائيه درعهدۀ مسئوليت ايدەرك بوتخصيصاتى آلير وصكرەدن مجلسه اخبار كيفيت ايدر .

احوال عاديه ده تخصيصات منضمه يه احتياج حس اولنديغى زمانده ايسه بو تخصيصات آيرى آيرى قانونلرله طلب ايديله مز . مجلسك قپانه جغى زمانده ـ كه اغستوس آييدر ـ ويا مجلسك آچيلديغى زمانده ـ كه كانون ثانى وشباط آيلريدر ـ تخصيصات منضمه جدوللريله برر كره تخصيصات منضمه طلب اولنور ؛ يعنى طلب اولنه جق تخصيصات منضمه سنه نك معين زمانلرنده حساب ايديله رك هپ بردن آرانير ؛ برنجى دفعه سنده آرانيلان تخصيصات منضمه دوائر ملكيه ، ايكنجيسنده حربيه وبحريه نظارتلرى ايچوندر . دوائر ملكيه ايچون تقديم ايديلن تخصيصات منضمه قانوننه Supplementary estimate دينور كه بورادە طلب اولنان تخصيصات هر فصل ايچون آيرى آيرى كوسته ريلير بوسايه ده هم بونلرك لزوم وعدم لزومى دها قولايجه تفتيش ايدلمش اولور ، هم ده تخصيصات منضمه لر ديكر مملكتلرده اولديغى كبى آيرى آيرى آرانمديغى ايچون ،

ابتدا کی بودجه‌نك موازنه‌سنه خلل طاری اولوب اولمیه‌جغی عمومی بر نظرله کوروله‌بیلیر .

حربیه و بحریه نظارتلری ایچون‌ده احوال عادیه‌ده تخصیصات منضمه‌یه احتیاج مس ایدیلورسه سویله مانته‌ری تقسیماتلرله فصل فصل تخصیصات طلب ایدیلور . فقط شاید اشبو مصارفك حرب وسائره کبی بعض احوالدن دولایی فصل فصل تفریقی قابل اولامیورسه Vote of crédits نامیله‌ده یکوناده برتخصیصات منضمه آرانه‌بیلیر . بو تفریقه انکلتره‌ده بیوك براهمیت ویرلمکده حربیه و بحریه‌یه ویریله‌جك تخصیصات منضمه‌نك و سویله مانته‌ری تقسیماتلرله تفریقی ممکن اولدیغی تقدیرده Votes of crédits جهتنه کیدلمه‌مکده‌در .

ایشته انکلتره بوکبی تدابیر سایه‌سنده تخصیصات منضمه‌نك توسعنه مانع اولمقده ، بودجه‌سنك موازنتنی محافظه ایده‌رك مصارفك تزییدینه میدان ویرمه‌مکده وموازنه قانونلری اکثریا فضله‌ٔ وارداتله قپانمقده‌در .

ایتالیاده دیکر بعض وسائط ایله ، تخصیصات منضمه‌نك ، بودجه‌سنی تخریب ایتمه‌سنه مانع اولمقده‌در :

برکره ایتالیاده آتیده کوره‌جکمز وجهله مصحح بودجه نامی ویریلان براصول موجوددرکه بوسایه‌ده سنه‌اورته‌سنده ، ابتدا کی بودجه‌یی بردها تصحیح ایده‌رك ، مصارفاتی کوریلان احتیاجاته کوره تعدیل ایتمك ممکن اولمقده‌در ؛ بو اصول طبیعتیله تخصیصات منضمه‌یه میدان ویرمه‌مك محسناتنی حائزدر .

بوندن ماعدا ایتالیا بودجه‌لرنده بری « مصارف غیر ملحوظه احتیاط اقچه‌سی » Fonds de réserves pour les dépenses

fonds de اجقیسی احتیاط ضروریه مصارف « ودیکری Imprévues reserves pour les depenses obligatoires et d'ordre نامیله ایکی فصل موجوددر . تخصیصات فوق العاده‌یه احتیاج کورلدیکی زمانده بو فصللرك بریجیسیدن و تخصیصات منضمه‌یه احتیاج کورلدیکی زمان بو فصللرك ایکنجیسندن بر مقدار آلنه‌رق اشبو مصارف قپادلمقده، بودجه‌نك ابتداکی موازنتی اخلال ایده‌جك اولان تخصیصات فوق العاده ومنضمه‌یه پك آز مراجعت اولنمقده‌در . فی الحقیقه بو صورتله بودجه‌یه ایکی فصل علاوه‌سی ایله تخصیصات مؤخره‌یی منع ایتمك ایی بر سیستمه‌در . فقط بو ایکی فصل بودجه ایچنده کیزلی بر قاصه، بر منبع مصارف، تشکیل ایدرك سوء استعمال ایدلمك محذورینی‌ده حائزدر ؛ ناظرلرك اولور اولماز سببلرله بو ایکی فصله مراجعت ایتمسی تهلکه‌سی واردر . قوهٔ اجرائیه‌سندن امین اولمیان مملکتلر بو اصولدن توحش ایتمکده پك حقلیدرلر .

فرانسه : فرانسه‌ده تخصیصات مؤخره credits additionnelles اوچ نوعه آیریلیر .

(١) تخصیصات فوق العاده — credits extraordinaires

(٢) تخصیصات منضمه — crodits supplementaires

(٣) تخصیصات متممه — credits complémentaires

تخصیصات فوق العاده :

« غیر ملحوظ وعاجل اسبابدن دولایی سنه ایچنده بودجه‌یه علاوه اولونان یکی بر تخصیصات ویاخود اساساً بودجه‌ده موجود بر فصله علاوه اولونان فضلهٔ تخصیصات » در

کوریلیورکه فرانسزلر تخصیصات فوق العاده‌یی ، بزده اولدیغی کبی ،

یکی بر فصل احداثیله تقیید ایتمه‌یورلر ؛ احوال فوق‌العاده حسبیله بر بر فصلك تزییدی جهتنه کیدیلیرسه بونی‌ده تخصیصات فوق‌العاده‌دن عد ایدییورلر .

(٢) تخصیصات منضمه، بزده‌کینك عینیدر. یعنی موازنهٔ عمومیه‌ده موجود اولوب ماهیتی دکیشمه‌کسزین کفایتسزلکی ثابت اولان اموردن برینه اکمال نقصانی ایچون ویریلن تخصیصاتدر .

(٣) تخصیصات متممه‌دخی تخصیصات منضمه‌نك بر نوع دیکریدر: تخصیصات منضمه بر قانون مخصوصله مصارفك تعهد واجراسندن اول، آلنمق لازم ایکن بعضاً قوهٔ اجرائیه بوکا رعایت ایتمیه‌رك تخصیصاتی موجود اولمقسزین بعض مصارفی اجرا وتأدیه ایلر .

بالنظریه بو صورتله تخصیصاتك تجاوزی ممنوعدر و وقوعی تقدیرنده مسئولیت نظارك موضوع بحث اولمسی اقتضا ایدر . فقط بو قانونسزلغك‌ده تصحیحی لازم کلیر ؛ حساب قطعی قانوننده آچیق کورونمه‌مسی ایچون ، بوقانون مجلسه کلدیکی زمان ، بلامأذونیت صرف ایدلمش اولان بوتخصیصاتك تصدیقی طلب ایدیلیر . ایشته بلا تخصیصات تأدیه ایدلمش اولان فضلهٔ مصارفی تحت تصدیقه آلمق ایچون محاسبهٔ قطعیه قانونیله آچیلان تخصیصاته‌ده تخصیصات متممه اطلاق اولنور .

فرانسه‌ده تخصیصات مؤخره‌نك اوکی آلمق ایچون واضع قانون برچوق تقییدات وضع ایله‌مشدر :

١ : مجلس ملی حال انعقادده بولندیغی زمان ، کرك تخصیصات فوق‌العاده وکرك تخصیصات منضمه آلنه‌بیلمك ایچون برقانون ایله مجلسه مراجعت ایتمك لازمدر .

٢ : مجلس حال انعقاددە دکلسە قوۀ اجرائیە ، کندی کندینە ، تخصیصات فوق‌العادەنك برنجی قسمنی ، یعنی بودجەیە دوغرودن دوغرویە برفصل جدید علاوەسنی ایجاب ایدن تخصیصات فوق‌العادەیی ، قطعیاً آلاماز. بویلە براحتیاج ظهورندە قوۀ اجرائیەنك همان مجلسی انعقادە دعوت ایلمسی اقتضا ایدر . ١٨٧٩ قانون اساسیسنك مادۀ مخصوصەسی بومآلدە ایسەدە ، فوق‌العادە احوالدە حکومتك مسئولیتی اوزرینە آلەرق فوق‌القانون حرکت ایتدیکی کورلمشدر. نتکیم ١٨٩٨ فاشودا ، ١٩٠٦ فاس حادثەسندە حکومت رئیس جمهورك بردە قرەسی ایلە تخصیصات فوق‌العادۀ جدیدە آلمشدر .

تخصیصات فوق‌العادەنك ایکنجی قسمی (اساساً موجود برفصلە علاوە تخصیصات) ایلە تخصیصات منضمەیە کلنجە :

بوبابدە مجلسك عدم انعقادی حالندە تخصیصات آلنوب آلنەمیەجغنی کسدیرمك ایچون اولا مجلسك نیچون منعقد بولنمدیغنە نظر اولنور: اکر مجلس فسخ ایدلمش ویا فرانسز قانون اساسیسنك مادۀ مخصوصەسنە توفیقاً رئیس جمهور طرفندن موقتاً تعطیل ایدلمشسە اوزمان قوۀ اجرائیە مجلس وکلا قراریلە قطعیاً برفصل تخصیصاتنی تزیید ایدەمز. اکر مجلس طبیعتیلە تعطیل ایدلمش ایسە اوزمان قوۀ اجرائیە بونوع تخصیصات مؤخرەیی آلەبیلیر فقط بونك ایچونده آتیدەکی شرائطە رعایت ایدلملیدر : [١]

[١] فرانسزلرك ١٨٧٩ قانون اساسیسیلە ، مجلسك عدم انعقادی حالندە ، تخصیصات مؤخرەنك حکومت طرفندن آلنمسی خصوصندە بوقدر مشکلات کوسترملری یالکز مسئلۀ مالیەدن ، تخصیصات منضمەنك مضاماتی تحدید ایتمك ارزوسندن ، ایلری کلیور : قوۀ اجرائیەیی پارە خصوصندە تضییق ایدەرك مجلسی اجتماعە دعوت ایتمکە مجبور ایلك بوتحدیداتك اسباب وضعیەسنك الك مهملرندن بریدر.

١ً تزییدی طلب ایدیلن تخصیصات ، تخصیصات متحوله قسمندن اوله‌جقدر. تخصیصات غیر متحوله‌نك مقداری ، مجلس منعقد اولمدیغی زمانده ، تزیید ایدیله‌من .

٢ً کیفیت شورای دولتده بعدالتذکر مجلس وکلادن کچه‌جك ویرده‌قره ایله رئیس جمهورك اراده‌سنه اقتران ایده‌جکدر .

٣ً اشبو فضلهٔ مصرفك نه کبی بر واردات ایله قپانه‌جغی‌ده قره‌ده کوستریله‌جکدر ؛ مع‌مافیه علی‌الاکثر بو فضله‌نك عمومی بودجه وارداتی ایله تقابل ایتدیریله‌جکنك ذکریله اکتفا ایدلمکده‌در .

٤ً پارلمنتو انعقاد ایدر ایتمز ، ١٥ کون ظرفنده کیفیت مجلسك تصدیقنه عرض اولنه‌جقدر .

ایشته فرانسزلر تخصیصات مؤخره اعطاسنی بودرجه تقیید ایله‌مشلردر . بو تقییداته رغماً ، تخصیصات منضمه‌نك تحدید مضرتنه انکلتره درجه‌سنده موفق اوله‌میه‌رق همان هرسنه بودجه‌لرینك یکونی ٢٥٠ — ٣٠٠ میلیون فرانق راده‌سنده قبارمقده بولنمشدر . بوحال تخصیصات منضمه‌یی منع ایتمك ، قواعد تقییدیه‌دن زیاده ، مملکتك اخلاق سیاسنه تابع بر کیفیت اولدیغنی اثباته کفایت ایلر .

بزده تخصیصات فوق‌العاده ومنضمه حقنده موجود اولان اصول فرانسه نظریاتندن اقتباس ایدلمش فقط مسئله اوقدر تقییداته تابع طوتیلمامشدر .

[موازنهٔ عمومیه‌ده موجود اولوب ماهیتی دکشمکسزین کفایتسزلکی ثابت اولان اموردن برینه اکمال نقصانی ایچون علاوةً ویریلن تخصیصاته

تخصیصات منضمه تسمیه اولنور . بودجه‌نك تنظیم وتصدیقی زماننده متصور ومجزوم اولمیان بعض احتیاجات جدیده ومبرمه‌نك تسویه‌سی ایچون بر دورهٔ حسابیه‌نك اثنای جریاننده ویریلان تخصیصاته دخی تخصیصات فوق‌العاده نامی ویریلیر] (محاسبهٔ عمومیه قانونی موقتی ۱۰)

دیمك اولیورکه بزده تخصیصات فوق‌العاده ایله تخصیصات منضمه بینده‌کی فرق دها بسیطدر . بودجه‌ده اساساً موجود اولمیان یکی بر تخصیصات آلنورسه بو تخصیصات فوق‌العاده ، اساساً موجود اولان بر تخصیصات تزیید ایدیلیرسه ، بوده تخصیصات منضمه‌در .

بو ایکی تخصیصاتك صورت اعطاسنه کلنجه :

مجلس منعقد اولدیغی زمان کرك تخصیصات منضمه وکرك تخصیصات فوق‌العاده آنجق مجلسك تصدیقی ایله آلنه‌بیلیر .

مجلس ، هرنه‌سببله اولورسه اولسون ، مسدود بولندیغی قوهٔ اجرائیه بر قرار مخصوص ایله تخصیصات منضمه وفوق‌العاده آله‌بیلیر . فقط آتیده‌کی شرائطه رعایت ایتمك لازمدر :

۱ کیفیت هیئت وکلاده تذکر ایدیله‌رك بو خصوصده بر قانون مخصوص یاپیلمق وارادهٔ اقتران ایتمك

۲ تزییدی طلب اولنان فصل ، موازنهٔ عمومیه قانوننده مندرج بولنان تخصیصات غیرمتحوله جدولنه داخل فصللردن اولمق ؛ دیمك اولیورکه تخصیصات غیرمتحوله داخل فصللردن هیچ بر صورتله ، مجلس وکلا قراریله ، تخصیصات منضمه آلنه‌ماز ؛ تخصیصات فوق‌العاده یکی بر فصل اولدیغی جهتله بوقیدك طبیعتیله اوکا شمولی یوقدر ؛ یعنی تخصیصات فوق‌العاده خصوصنده یالکز دیکر ایکی شرطه رعایت کافیدر .

٣ مجلسك عقيب اجتماعنده اشبو قانون موقت مجلسك تصديقنه عرض اولنمق

نتکیم آتیده‌کی ماده‌لر بو جهتی ایضاح ایدر :

[مجلس عمومینك منعقد بولنمدیغی اثناده اسباب مجبرهٔ فوق‌العاده‌دن دولایی موازنه خارجنده مصرف اختیارینه لزوم قوی تحقق ایدرسه مسئولیتی هیئت وکلایه عائد اولمق و مجلس عمومینك کشادی عقبنده اکا دائر قانون لایحه‌سی مجلس عمومی‌یه ویرلمك اوزره او مصرفك تسویه‌سی ایچون اقتضا ایدن مبالغك طرف حضرت پادشاهی‌یه عرض و استیذان ایله صادر اوله‌جق ارادهٔ سنیه اوزرینه تدارك و صرفی جائز اولور] (قانون اساسی ماده ١٠١)

[کرك تخصیصات منضمه و کرك تخصیصات فوق‌العاده بهمه‌حال بر قانونه مستند اولملیدر . مع‌مافیه تخصیصات متحوله‌یی متضمن اولوب بودجه‌ده تصدیق ایدلمش اولان خدماتك ایجاب ایلیه‌جکی مصارفك تسویه‌سی ایچون تخصیصاتك مجلس وکلا قراریله و ارادهٔ سنیهٔ پادشاهی ایله تزییدی جائزدر . تخصیصات متحوله‌یی متضمن خدماتك جدولی هر سنه موازنهٔ مالیه قانوننه ربط ایدیله‌جکدر] (موازنهٔ مالیه قانونی موقتی ماده : ١١)

٢
ابطال تخصیصات

ابطال تخصیصات annulation de crédits کیفیتی تماماً تخصیصات منضمه‌نك معکوسی اولوب « قسماً و یا تماماً استعمال اولنمیان تخصیصاتی موازنهٔ عمومیه قانوندن ترقین ایتمك » دیمکدر .

ابطال تخصيصات ایکی سببله واقع اولور :

اولا : اصول محاسبه‌نك انتظامنی تأمین ایچون واقع اولان ابطال تخصيصات :

مثلا : بودجه‌ده ایفاسی امر اولونان برطاقم خدمات ایفا اولنمش فقط تأدیه ایدلمه‌دن نهایت دورهٔ حسابیه قپانمش بولنور .

بو تقدیرده اوسنه‌یه عائد سپارشلرك بودجه‌ده هنوز تأدیه اولنمایان مقابللری ، حساباتك قپادلمسی حسبیله ، طی وابطال اوله‌رق ایرتسی سنه بودجه‌سنه نقل اولنور .

بوحالده صرف اصول محاسبه‌نك انتظامنی تأمین ایتمك ایچون واقع اولان اشبو ترقین تخصیصات کیفیتی خزینه ایچون برکار عد اولنه‌ماز .

ثانیاً : حقیقی بر تصرفی مؤدی اولان ابطاللر :

بونلر خزینه ایچون حقیقی برقازانجدر . مثلا حربیه بودجه‌سنده موجود بعض فصللر تماماً ویا قسماً استهلاك ایدلمه‌مش ، تعبیر دیکرله معاملاتده تصرف ایدلمش اولورکه سنه صوکنده حربیه بودجه‌سنده کوریلان بوفضله قسملرك ترقین وابطالی لازم کلیر .

شونی ده سویلیه‌لم که بوطرزده ابطال تخصیصات پك اندر واقع اولمقده‌در . چونکه، برکره ناظرلرك طبیعت اسرافپرورانه‌لری بوکا مانع اولیور .

بوندن ماعدا شاید برسنه بودجه‌سنده بعض ابطال معاملاتنه میدان ویرله‌جك اولورسه ایرتسی سنه مبعوثلر، برسنه اول فضله تخصيصات ویرلدیکی حالده صرف اولنمادیغنی کوره‌رك ، فصللری طارالتمغه تمایل ایتدکلری بالتجربه ثابتدر . ناظرلرده بالطبع بوجهته هیچ باناشمق ایسته‌مدکلرندن مبعوثانه ممکن اولدیغی قدر ابطال حقیقی‌یی آز اوله‌رق کوسترمکه چالیشیرلر .

بناءً علیه مبعوثلرك برسنه‌کی تصرفی نظر دقته آله‌رق ایرتسی سنه مصرفی تنزیله مجبور اولمالری، بوصورتله ناظرلری اسرافه تشویق ایتدیکی ایچون، ایی برشی دکلدر.

ابطال تخصیصات سنه صوکنده وقوع بولور و حساب قطعی قانونلری ایله تصدیق ایدیلیر. ابطال تخصیصاتك بوراده مطالعه ایدلمسی بعض مملکتلرده، اشبو تصرفاتك تخصیصات منضمه ایله قارشیلاشدیرلمسنه بناءً در:

مثلا فرانسه‌ده بعضاً ناظرلر تخصیصات منضمه طلبی ایچون مجلس مبعوثان حضورنده عرض وجود ایتدکاری زمان بر الده تخصیصات منضمه جدولنی دیکر الده‌ده ابطال تخصیصات لیسته‌سنی طوتارلر و مبعوثلره دیرلرکه:

« ایشته شو وشو فصللردن شو مقدار مبالغ تصرف ایتدك بونلری ابطال ایدیکز. بوکا مقابل فلان وفلان فصللرده کفایتسزلك موجوددر بونلر ایچونده تخصیصات منضمه ویریکز؛ تخصیصات منضمه‌دن توحشه معنا یوقدر چونکه طلب ایتدیکمز تخصیصات منضمه‌نك مقدار صافیسی پك آزدر ».

کوریلیورکه، قوهٔ اجرائیه‌نك سنه ایچریسنده مجلسه مراجعت ایدوب ابطال تخصیصاتی تصدیق تکلفنده بولنماسی مجلسه قارشی تخصیصات منضمه قوپارمق مقصدیله یاپیلمش برشی ایشدن باشقه برشی دکلدر. بودجه‌ده‌کی تصرفلری قطعیاً بو صورتله اسراف ایتمه‌ملی وتصرف اجرا ایدلمکده اولدیغی نظر دقته آله‌رق تخصیصات منضمه ایله دیکر مصرفلری تزیید جهتنه کیتمه‌ملیدر. تخصیصات منضمه، مادامکه بر ضرورت صیره‌سنه کچمشدر، هیچ برآلایشه قاپیلمه‌دن دقتله تدقیق ایدیله‌رك اعطا اولنملی وابطاللرده محاسبهٔ قطعیه قانونیله قبول اولنملیدر.

بزده محاسبهٔ عموميه قانوننك دردنجى ماده‌سى [دورهٔ حسابيه ظرفنده تماماً ويا قسماً استعمال ايديلمين تخصيصات اغستوس غايه‌سنده ابطال ايديلور] ديمكله ابطالارك دورهٔ حسابيه نهايتنده ادارةً واقع اوله‌جغنى ومحاسبهٔ قطعيه قانونيله تصديق ايدلمسى لازم كله‌جكنى كوستريور.

١٦

مناقلهٔ تخصيصات

بودجه‌نك بر فصلنه عائد تخصيصاتدن برقسمنك ديكر برفصله كچيرلمسنه فصلدن فصله مناقله وبر فصلك برماده‌سنده‌كی يكونك برقسمنك ينه اوفصلك ديكر برماده‌يه كچيرلمسنه‌ده ماده‌دن ماده‌يه مناقله اطلاق اولنور.

فصلدن فصله مناقله virements decrédits ـ كه مناقلهٔ تخصيصاتدن مقصود اولان بودر ـ مجلس مبعوثانك مساعده‌سی استحصال اولنمقسزين يعنی برقانونه استناد ايدلمكسزين ياپيله‌مز. چونكه عكس تقديرده ملت وكيللرينك ويردكلری رأی تصديقه تجاوز وتعرض ايدلمش اولور.

ماده‌لر آره‌سنده‌كی مناقله ايسه ـ مجلسك رأيی فصل يكونی اوزرينه اقتران ايتمش اولديغی ايچون ـ ناظرلرك حدود وصلاحيتلری داخلنده بولنمقله برابر ينه بوخصوصده ماليه ناظرينك مساعده‌سنی آلمق اقتضا ايدر.

فی الحقيقه بودجه‌نك اجراسی بحثنده‌ده كوريله‌جكی اوزره حوالات مادّه مادّه ياپيلير و ماليه ناظری بر ماده‌نك حواله‌سنی مراقبه ايدركن بودجه‌نك اوماده‌سنك تجاوز ايدلمه‌مسنه دقت ايدر. [*] بو قونترولك حسن صورتله ايفاسی ايچون ايسه برفصلك برماده‌سندن اوته‌كی ماده‌سنه مناقله حالنده، ماليه ناظرينك رأی وموافقتی آلنمسی ضروريدر.

[*] بودجه‌نك اجراسی قسمنده حوالات وحوالات وامر اعطالرك قونترول بحثنه مراجعت

بعض مؤلفلر فصلدن فصله مناقلهٔ تخصیصاتك ده قوهٔ اجرائیه طرفندن یاپیلمه‌سنه مساعده اولنماسنی ترویج و فکرلرینی شو صورتله مدافعه ایدرلر: اگر فصلدن فصله مناقله قوهٔ اجرائیه‌نك یدنده اوله‌جق اولورسه، بو اصول قبول اولنورسه، تخصیصات منضمه‌نك اوکی آلنمش اولور.

چونکه؛ بو تقدیرده تخصیصات منضمه‌یه لزوم کوریلنجه مجلسه مراجعت ایده‌جك یرده ناظرلر بر فصلدن تصرف اجرا ایده‌رك بر قسم تخصیصات آلیر، کفایتسزلکی کوریلن فصله علاوه ایدرلر. بو صورتله بودجه‌نك یکونی تجاوز ایدلمیه‌رك موازنهٔ عمومیهٔ مالیه‌نك محافظه‌سی ممکن اولور.

ازجمله مشهور مالیه ناظری أشیل فو «Atchille Fould» بو فکری درمیان ایتمشدر (١٨٦٠)

فقط، بو فکر قبول اولنورسه بر طاقم نتایج سقیمه تولد ایدر:

اولا: بودجه‌ده هیچ بر زمان تصرف ممکن اولاماز. چونکه: ناظرلر اسرافانه متمایلدر. کندیلرینه ویریلان تخصیصاتی ـ لزوم مبرم اولمسه بیله ـ صرف وا کمال ایتمکه و بو صورتله دها سهولتله ادارهٔ اموره طرفدار اولدقلری تجربه ایله ثابتدر. بناءً علیه بعض فصللرده بر مقدار تصرف امکانی موجود اولسه بیله، مناقله‌نك سهولتی حسبیله، بو امکان سبب ایدلمش، ابطال تخصیصاتك اوکی آلنمش اولور.

ثانیاً: ناظرلرك بو فصللر آره‌سنده مناقله ایتمه‌لرینه جواز ویریلیر ایسه مجلس ملینك بودجه‌یی فصل فصل تصدیق و تعیین ایتمسنك حکمت وماهیتی زائل اولمش اولور.

شو حالده، فصلدن فصله مناقله‌یی تحدید ایله ناظرلره بو اقتداری

بخش ايتمەمك اقتضا ايدر . بوندن ماعدا مناقله اكر مادەلر آرەسندە وقوع بولورسە بوبابدە دخى ماليه ناظرينك موافقتى آلنمق لازم كلير .

مناقلهٔ تخصيصات، بر وقتلر فرانسەدە قوۀ اجرائيه طرفندن يايپلەبيلمكدە ايكن بالآخره بو اصول دكيشديرلمشدر. چونكه: بو اصول نتيجەسى اولەرق بودجەدە اصلا تصرف مشهود اولميوردى؛ بر فصلدە تخصيصاتك بر آز فضله قالەجغى حس ايديلنجه، ابطاله امكان براقامق ايچون، قوۀ اجرائيەنك همان اونى باشقه بر فصله نقل ايتديكى كوريليوردى

(١٨٧١) تاريخندن صوكره فرانسەدە مناقلهٔ تخصيصات كيفيتى بالكليه لغو اولنمش وحتى قانون مخصوص ايله مناقله طلب ايتمك اصولى بيله منع ايدلمشدر. چونكه ؛ فرانسزلر مناقله كيفيتنك ماهيت حقيقيەسنى نظر اعتباره آلنجه بوكا هيچ‌دە لزوم بولنماديغنه قناعت كتيرمشلردر .

فى الحقيقه مناقله ايكى معاملهٔ متخالفەدن، بر ابطال تخصيصاتدن، و بوكا مقابلدە باشقه بر فصله عين مقداردە بر تخصيصات منضمه اعطاسندن عبارتدر. مثلا ، بر فصلدە موجود بشيوز بيك ليرادن يوز بيك ليراسنى ابطال ايدەرك نقصان اولان ديكر بر فصله عينى مقداردە تخصيصات منضمه علاوه ايديليور و بوكا مناقله اطلاق اولنيور .

ايشته بونى نظر دقته آلان فرانسزلر اكر بر فصلدە تخصيصات يتيشمزسە ناظر بوبابدە تخصيصات منضمه ايستەيەبيلير؛ يوقسه ، ديكر بر فصلدن ابطال صورتيله ديكر بر قسم تخصيصات آلوب ديكر فصله علاوه صورتيله مناقله ياپەماز، ديمشلردر .

انكلترەدە بحريه وحربيه نظارتلرى بودجەلرينك يكونى ثابت قالمق اوزره، مجلسدن مساعده استحصال ايتمكسزين بيله، اجراى مناقلاته

مأذوندرلر . یالکز ایالك فرصتده کیفیتی مجلسك تصدیق وقبولنه عرض ایتمك لازم کلیر ... انکلتره‌ده ناظرلرسوءاستعمالاتده بولنمیه‌تنزل ایتمه‌دکاری کبی مجلس‌معوثان دخی قوهٔ اجرائیه‌یه اظهارامنیت واعتمادایدر. بناءً علیه بوممالکتده مناقله کیفیتندن دولایی اختلاف ظهور ایتمز .

بزده ، مجلس منعقدایسه بهمه‌حال مجلسك تصدیقی ، واکر دکلسه برقانون موقت اصداری ایله مناقله اجراسی قابلدر .

معدل اصول محاسبهٔ عمومیه قانون موقتنك « ٢١ » نجی ماده‌سنده شویله دنیلمکده‌در .

[بر فصلدن دیکر فصله تخصیصات قانون مخصوص ایله‌اولابیلیر...]

آنجق بوماده‌نك فقرات متباقیه‌سنده شایان دقت بر شی واردر :

بر فرقهٔ حربیه ویا بوکامعادل قوای بحریه‌نك حال سفربری‌یه وضعنده، یاخود عمومی سفربرلك اعلاننده ویاخود حرب وقوعنده حربیه‌وبحریه نظارتلری ـ برقانون مخصوص‌موجوداولمه‌دن ـ بودجه‌لری‌یکونی‌تجاوز ایتمه‌مك اوزره‌بوتون‌تخصیصاتلرینی (سفربرلك‌فصلی)نامیله‌یکی آچه‌جقلری بر فصله نقل ایده‌بیلیرلر . مصارفات سفر بریه وحربیه هپ بوفصلدن تأدیه اولنور.وبوکا مقابل‌بالجمله تخصیصاتك‌فضله‌سی‌ـ‌هپ‌بوفصله‌کتیریلیر .

طرابلس غرب مسئله‌سندن بری حربك وجودی حسبیله‌مملکتمزده حربیه وقسماً بحریه نظارتلری بواصولی تعقیب ایتمکده‌درلر .

[... برفرقه‌نك ویااوکا معادل قوانك وکذلك عین درجه‌یه معادل قوای بحریه‌نك بالارادهٔ سنیه سفربر حالنه وضعنده تخصصات فوق‌العاده ویا منضمه آلنه‌جه‌یه قدر حربیه ویا بحریه بودجه‌لرنده سفر برلك وضع نامیله برفصل مخصوص کشاداولنه‌رق سفربرلکی اجرا اولونان قطعاتك

هر درلو مصارفي نظارت عائده‌سي بودجه‌سنك يكون مخصصاتي دائره‌سنده قالمق اوزره مذكور فصل مخصوصدن تسويه اولنور . عموم سفربرلك ويا اعلان حرب وقوعي حالنده بالعموم مصارف عسكريه حقنده بو اصول تطبيق اولنه‌جقدر . بو خصوصده مانوره سفربرلكدن معدوددكلدر .]

ماده: ۲۱

مجلسك رخصتي اولمقسزين فصلدن فصله نقل تخصيصاتده بولنان بر ناظرك مسئوليتي عين زمانده هم سياسي هم ده حقوقيدر . يعني مجلسك رضاسي خلافنده حركت ايتديكندن دولايي ناظر مجلس حضورنده سياسةً مسئول طوتيله‌جغي كي اجراسنه صلاحيتدار اولمديغي بر مصرفي اوده‌تديكندن دولايي آمر اعطا حقنده مسئوليت حقوقيه‌ده موضوع بحث اوله‌بيلير؛ بالقوه قبول ايديلن بو مسئوليت حقوقيه‌نك بالفعل استعمالي نه‌قدر بيوك مشكلاته معروض قاله‌جغي بودجه‌نك اجراسي بحثنده كوروله‌جكدر .

لكن ماده‌دن ماده‌يه مناقله وقوعنده نظارك ياكاش حركتندن دولايي مسئوليت سياسيه موضوع بحث اوله‌بيليرسه‌ده، ناظرلر بوراده قانوناً صلاحيتدار اولدقلري بر معامله‌يي ايفا ايتدكلري جهتله مسئوليت حقوقيه موضوع بحث اولاماز .

۱۷

مصحح بودجه

مصحح بودجه budget rectifcatif (بر سنه بودجه‌سنده‌کی تخميناتدن بعضلرينی دورهٔ حسابيه ايچنده تعديل ايلين ايكنجی بر بودجه‌در) بو تعريفدن ايکی خاصه مستبان اولور :

اولا : موقت بودجه طبقی عمومی بودجه‌کبی بر بودجه‌در. بناءً عليه بو بودجه‌ده‌کی مصارف ووارداتك تخمين وتعيينی خصوصنده طبقی عادی بودجه قواعدينه اتباع حرکت ايتمك لازمدر .

ثانياً : موقت بودجه ايکنجی بر بودجه‌در . بناءً عليه بو بودجه سنه اورته‌سنده ، سنه ابتداسنده موقع تطبيقه وضع اولنان، موازنهٔ عموميه‌يی تعديل ايدر واونك مقامنه قائم اولور .

آکلاشيليورکه موقت بودجه اصولنده ، سنه‌يه کيردکدن صکره ، ايکنجی بر بودجه ياپيلور ، احوال و وقوعات کوز اوکنده بولنديغی ايچون، وقوع بوله‌جق واردات ومصارف‌دها اي بر صورتده کوريلور، بواحواله کوره برنجی بودجه تعديل وتصحيح ايديلير وسنه صوکنه قدر آرتق بو مصحح بودجه تطبيق اولنور

مصحح بودجه اصولنی فرانسزلر ۱۸۶۲ — ۱۸۷۰ تاريخلرنده استعمال ايتمشلر واوندن صکره فعلاً بسبتون ترك ايتمشلردر .

مصحح بودجه‌یی زمانمزده تطبیق ایدن یکانه حکومت ایتالیادر . ایتالیاده تموز آینده ابتدائی بودجه تطبیق‌اولنمغه باشلانیر، کانون‌اوله قدر بو صورتله کیدیلیر، کانون اولده اوسنه ایچنده ایجاب ایده‌جك مصارف و آلنه‌جق واردات دها قطعی بر صورتده اکلاشیلمغه باشلاندیغندن، مالیه نظارتی مجلسه مصحح یکی بر بودجه تقدیم ایدر ؛ بو بودجه‌ده کوریلان لزومه کوره واردات و مصارفك ارقامی دکشدیریلیر، و بعدالتصدیق سنه‌نك صوکنه قدر آرتق بو ایکنجی بودجه تطبیق اولنور . ایتالیاده مصحح بودجه مجلسه کانون اول آینده کلیر، عینی زمانده اسکی سنه‌نك حساب قطعی قانونی وکله‌جك سنه‌نك ابتدائی بودجه‌سی‌ده مجلسه تقدیم اولندیغندن اوچ ، وحتی ایچنده بولونیلان سنه‌نك ابتدائی بودجه‌سی‌ده داخل اولمق اوزره ، درت بودجه‌نك فرقلرینك قولایلقله وکمال‌وضوح ایله تدقیق ایدلمسنه امکان حاصل اولور .

مصحح بودجه‌نك فائده‌سی سنه ایچنده تخصیصات منضمه‌لرك حدوثنه مانع‌اولمسیدر ؛ چونکه بوصورتله هانکی فصللرایچون تخصیصات منضمه‌یه احتیاج مس ایده‌جکی ؛ هانکی فصللرده ابطاللر واقع اوله‌جغی تام زماننده تدقیق ایدلمش وبودجه اوکا کوره تصحیح ایدلمش اولور . بناءً علیه واردات ومصارف یکی باشدن توزین ایدیلیر آرتق تخصیصات منضمه‌یه پك اندر احوالده مراجعت اولنور . تخصیصات منضمه‌نك محذورلری ایسه حال مالی‌یی صریح اوله‌رق کورمه‌مك وشو وبوزمانده مصارفی آرتیره‌رق وارداتله توزنی جهتی دوشونمه‌مك ایدی ؛ ایشته بو اصولده بومحذورلر مندفع اولور ؛ وقوع بوله‌جق ضمیات وتنزیلات مصحح بودجه‌ده هپ بردن یاپیله‌رق حال مالی صریح‌اوله‌رق کوریلور ؛

وقوع بوله‌جق ضمائم وتنزیلات وعلاوه ایدیله‌جك واردات عینی زمانده دوشونیله‌جكندن اسرافاته میدان ویرلمز .

ایتالیا حكومتی ایشته مصحح بودجه‌دن بو استفاده‌لری تأمین ایتمش وبو اصولی تطبیق ایتمكه باشلادیغی ۱۸۸۳ ده بودجه‌سی دائما آچیقله قپاندیغی حالده یواش یواش توازن حاصل اوله‌رق والیوم هرسنه ایتالیان بودجه‌لری بر فضله وارداتله قپانمقده بولنمشدر .

فقط مصحح بودجه اصولنك محذوری‌ده یوق دكلدر :

بو محذورده بر سنه ایچنده ایكی بودجه یاپیلمقدن تولد ایدییور . بو صورتله ایكی بودجه آره‌سنده بر رقابت تولد ایدییور ، بریسی دیكرینك ضررینه حاكم اولیور . ضرر كورن بودجه‌ده دائما ابتدا كی بودجه‌اولیور ؛ چونكه مصحح بودجه‌دها كنجدر ، دها صحیح ارقامی احتوا ایدر . سابق بولنان ابتدائی بودجه‌ده كی ارقام ایسه دها مبهمدر بناءً علیه مبعوثانك اصل اهمیت ویردكلری بودجه مصحح بودجه‌در ، ایتالیاده مبعوثلر بوایكنجی بودجه ارقامی اوزرنده صوك درجه دقتله تدقیقات اجرا ایدییورلر ؛ ابتدا كی بودجه‌یی مذاكره ایدركن سنه ایچنده دكیشه‌جكنی بیلدكلری ایچون اوقدر بیوك بر اهمیت ویرمیورلر . یعنی بر كلمه ایله دیه‌بیلیرزكه بوراده غرشام قانوننك تام عكسی حكمفرما اولیور . ایی بودجه فنا بودجه‌یی قوغیور ...

ایشته بر زمان فرانسه‌ده والیوم ایتالیاده بو سببدن دولایی اصل نظر دقتی جلب ایدن مصحح بودجه‌در .

فقط تخصیصات منضمه‌نك توالیسی سنلكده بردرجه‌یه قدر بومحذوری تولید ایتدیكنی بوقاریده كورمشدك . مثلا فرانسه‌ده متوازن یاپیلمش بر بودجه‌یی بیله تخصیصات منضمه‌نك آلت اوست ایده‌جكی حساب ایدلدیكی ایچون سنه

ابتداسنده‌کی بودجه‌نك اهمیتی بر آز تنزل ایدییور . ایشته بو سببدن دولاییدر بعضی فرانسز مؤلفلری، مصحح بودجه اصولنك محذورینه رغماً، بو اصولك فرانسه‌ده یکیدن تطبیقنی ارزو ایدییورلر ودییورلرکه «هر ایکی تقدیرده‌ده یعنی مصحح بودجه ایله‌ده تخصیصات منضمه ایله‌ده بودجه‌لر حین تنظیمنده اهمیتی غائب ایدییور بناءً علیه مصحح بودجه اصولی قبول اولنملی وهیچ اولمازسه فوائدندن استفاده ایدلمیدر »

انکلتره‌ده تخصیصات منضمه قانونلری‌ده سنه ایچنده منتظماً ایکی دفعه آغستوس ومارت آیلرنده مجلسه کلدیکی ایچون بوراده تخصیصات منضمه سیستمه‌منك، من وجه ، مصحح بودجه اصولنه مشابه اولدیغنی اونوتمامق ایجاب ایدر ..

۱۸

بودجه‌نك ردی

بودجه حقی طبیعتیله بودجه‌نك مجلس طرفندن ردینی‌ده انتاج ایدر. چونکه بودجه‌یی تصدیق حقی مجلسه عائد اولنجه، قوهٔ قانونیه‌نك او بودجه‌یی دیلر قبول ایتمسی دیلرسه تماماً رد ایتمك صلاحیتنی حائز اولمسی غایت طبیعی بر کیفیتدر؛ بو صلاحیت ردی قبول ایتمه‌دیکمز تقدیرده مملکت وکیللرینك حق تصدیقنی ناتمام و نتیجه‌سز براقمش اولورز.

بونکله برابر، بالنظریه قبوله مجبور اولدیغمز شو حق رد دائرهٔ فعلیاتده پك چوق محاذیری داعی، عظیم ضررلری مؤدی اولور.

بودجه رد ایدلدیکی تقدیرده، سنهٔ مالیه‌یه کیرلدیکی زمان، الده مابه التطبیق بر قانون موجود اوله‌میه‌جغندن مصارف تأدیه اولنه‌ماز؛ اصحاب تحویلات فائضلرینی آله‌مازلر؛ مأمورینه معاش ویریله‌مز؛ کذا عسکر معاشاتی وارزاق بدلاتی تأدیه اولنه‌ماز؛ متعهدلر بیهوده یره دولت وزنه‌لرینه قوشوشورلر. بناءً علیه بو حالده دولتك حیات اداریه‌سی دوچار تعطیل اولور.

واردات جهتنه کلنجه: ویرکولرك جبایتی‌ده ـ اولجه کورلدیکی وجهله ـ بودجه‌ده مساعده اعطاسیله جائزدر. حالبوکه الده بودجه موجود بولنمدیغی ایچون بالطبع وارداتك جبایتنه‌ده تشبث ممکن اوله‌میه‌جق واکر تحصیل ایتمك ویا ایتدیرمك جرأتنده بولنانلر اولورسه بونلر

دوچار مجازات اوله‌جقلردر . تحصیلدارلر ، قوهٔ اجرائیه‌نك تشویقیله ، مجازاتدن قورقیوب مكلفینه مراجعت ایده‌جك اولسه‌لر بیله اونلردن ویركو یرینه شو جوابی آله‌جقلر : مادامكه بودجه یوقدر او حالده هانكی قانونه مستنداً بو ویركویی جبایت ایده‌بیلیورسكز ؛ بوندن ماعدا شبهه‌سز كومروك رسمی‌ده استیفا اولنه‌میه‌جغی جهتله مملكته خارجدن ، سربست اوله‌رق ، اجنبی مالالری هجوم ایده‌جك ، استهلاكات داخلیه رسومی جبایت ایدیله‌میه‌جكی جهتله هركس بلا رسوم كئول توتون ، طوز الخ اعمال ایلیه‌جكدر . بالاخره بودجه قبول اولنسه‌بیله كومروك تأدیه ایتمكسزین مملكتی استیلا ایدن ، رسومی اوده‌مكسزین استحصال اولنان بومالالری دیگرلرندن تفریق ایله حدود خارجنه چیقارمق ویاویركولرینی آلمق اصلا ممكن اوله‌میه‌جقدر . بو ایسه عظیم ، پك عظیم بر ضرر خزینه‌در .

ایشته شو مطالعاتدن اكلاشیلدیغی اوزره بودجه‌نك ردی حیات اداریه ومالیه‌نك توقفنه وبالنتیجهٔ احتمالكه مملكتده براختلال ظهورینه سبب اوله‌جقدر .

بو سببله‌دركه بعض مؤلفلر ، مبعوثلره بودجه‌یی تصدیق حقنك اعطاسی مملكتك حیات اداریه‌سنی تنظیم ایتملری ایچون اولدیغندن بوغایه‌نك تماماً معكوس برنتیجه حصوله كتیرن برحق‌ردك شایان قبول ومحق اولماسی ادعاسنده‌درلر . اسكی فرانسز سیاسیونندن Bonald « بر آدمك كندی كندیسنی اولدیرمكه حقی اولمدیغی كبی بر مجلسك ده بودجه‌یی رد ایده‌رك مملكتك حیات اداریه‌سنی محكوم ممات ایتمكه حقی یوقدر » دیمشدی .

فقط بحثك ابتداسنده‌ده سويلديكمز وجهله بودجه‌نك ردى مجلسك برحق طبيعيسيدر . بو اعتراضات بوحقك احتياطله استعمالى امر ايدر. يعنى حق رد مجلسك النده برسلاحدر ؛ اويله برسلاح كه كوستريلور ، استعمال اولونماز ؛ ياخود آنجق پك اهميتلى زمانلرده استعمال اولنه‌بيلير. بودجه‌نك ردينك توليد ايده‌جكنى تعداد ايتديكمز نتايج نظريه‌در . فعلياتده مجلس بودجه‌يى رد ايتمش اولسه‌بيله ، قوۀ اجرائيه ويركولرى قوتنه استناداً تحصيل ايدر ، بعض مصارفى تأديه ايلر وحيات اداريهٔ مملكتى بوصورتله دائرۀ انتظامه ادخاله چاليشور ؛ فقط ايش بودرجه‌يه كلديمى آرتق مملكتده مشروطيت قالمامشدر ؛ آچيق برتعبير ايله بوحال ضربهٔ حكومت coup d'Etat در .

شونى‌ده سويلمك ايجاب ايدركه بودجه‌نك ردى حقوق اشخاصى اخلال ايده‌ميه‌جكى كبى بعض نقطهٔ نظردن حقوق دولتى‌ده خللدار ايتمز. مثلا دولتك بعض آله‌جقلرى واردركه بونلر ، بودجه قبول ايدلسون ايدلمسون ، هرزمان تحقق ايدر وغائب اولماز ؛ دولتك ايجار ايتديكى املاكدن آله‌جغى اولان مبالغ كبى ؛ بوكا مقابل بعض ديون واردركه بونلر بودجه موجود اولسون اولمسون ، كذلك تحقق ايدر ؛ اسهام تحويلات فائضلرى كبى ؛ يالكز بودجه موجود اولمديغى زمانده حكومت بونلرى تأديه ويا جبايت ايده‌مز ؛ بودجه تصديق اولنور اونماز ايلك ايش بو آله‌جقلرى آلمق وبورجلرى تأديه ايتمك ، واكر قوده‌تا حالنده ايكن بورج اودنمش ويا واردات جبايت اولنمشسه ، بومعاملاتى تصديق ايليه‌رك ، اونلره برشكل مشروعيت ويرمكدر .

بودجه‌نك ردى حقنده شمدى‌يه قدر پك آز تشبث واقع اولمشدر

بو تشبثاتده بودجه‌نك ماهیةً عدم قبولنه معطوف اولمیوب علی الاکثر مجلسنك « بودجه‌یی شو ویا بو ناظرك عهدهٔ تطبیق وادارهسنه تودیع ایده‌مم » یولنده‌كی ادعاسندن انبعاث ایتمشدر . یعنی اشبو رد حالنده موضوع بحث اولان مسئله، مالی وحقوقی دكل سیاسیدر .

وكلانك مجلس مبعوثان حضورنده مسئولیت اساسنی قبول ایدن « پارلمانتر حكومات ـ gouvernement parlementaire » ده بودجه‌نك ردی بر بحران سیاسی تولید ایدر وقابینه استعفایه مجبوریت كورر ؛ بو مملكتلرده رئیس حكومت دوشونور ، وقت وحاله مناسب اولان طریقی ترجیح ایدر ؛ یعنی ایجاب ایدرسه هیئت وكلایی اسقاط واكر بونی موافق بولمیور ، ملتدن بر وضع مخالفتكاری ظهورینه امكان ویرمیورسه، وقانوناً ممكنسه، مجلسی فسخ ایدر ؛ بوصورتله یكی كلن مجلسك قرارینه اتباع لازم كلیر .

آلمانیا ، اوستریا كبی پارلمانتر اولمیان حكومات مشروطه‌ده بودجه‌نك ردی ، قابینه‌نك طوغریدن طوغری‌یه استعفاسنی انتاج ایتمه‌یوب ، حكمداره ، هیئت وكلایی عزل ایتمسی حقنده توجیه ایدلمش بر خطاب ضمنیدر . حكمدار یا موافقت ایدر ویا اقتدار ونفوذینه كوه‌نیورسه، ۱۸٦۲ ده پروسیه‌ده اولدیغی كبی، برقاچ سنه تصدیق اولنمامش بودجه ایله حركت ایدر .

پارلمانته‌ر حكومتلردن انكلتره‌ده مبعوثلرك حق استنكافی بالنظریه هیچ برزمان رد اولنمه‌مقله برابر، موازنهٔ عمومیه، شمدی‌یه قدر فعلاً یالكز بردفعه رد اولونمشدر : ۱۷۸۳ ده قرال اوچنجی ژورژ رأس كارده بولنان پورتلاند Portland قابینه‌سنی دوشوره‌رك یرینه ویلیام پیت

پورتلاند William Pittی كچیردی . كندی اعتمادینه مظهر بولونان پورتلاند قابینه‌سنك اسقاطندن منفعل اولان مجلس مبعوثان پیت ایله اختلاف چیقاردی وكندیسنی استعفایه مجبور ایتمك ایچون بالنظریه دائما النده بولندیردیغی حق ردی استعمال ایله بودجه‌یی قبولدن استنكاف ایتدی ؛ قرال پیتی عزل ایتمدی ، مجلسی طاغیتدی ؛ سنه ایچنه كیرلدیكی حالده الده بودجه اولمینجه پیت هر سنه آریجه مجلسك تصدیقنه عرض اولنمیان (fonds consolidé) یه داخل واردات ایله بر مدت ادارهٔ امور ایتدی . یكی كان مجلس پیته ظهیر اولمغله مسئلهٔ سیاسیه مندفع اولدیغی جهتله بودجه تصدیق ایدلدی .

فرانسه‌یه كلنجه : بوراده دخی بودجه بردفعه رد اولونمشدر . ١٨٧٧ سنه‌سنده رئیس جمهور ماق ماهون مجلسك مظهر اعتمادی اولان « ژول سیمون ـ Jules Simon » قابینه‌سنی عزل ایله یرینه « Broglie Foutrou » قابینه‌سنی كتیردی ؛ یكی قابینه‌نك طرفدارلری مجلسده حائز اكثریت دكلدی ؛ بناءً علیه عدم اعتماد بیان اولوندی ؛ فقط « بروغلی » چكیلمه‌دی . بونك اوزرینه مجلس بودجه‌دن اول تصدیق ایدلمسی لازم كان دوغریدن دوغری‌یه وبالخاصه توزیع اصولیله جبایت اولنان تكالیفی تصدیقدن استنكاف ایتدی . [ولایت مجلس عمومیلری بو ویركولری آروندیسمانلر بیننده توزیع ایده‌جكلندن اونلر ه وقت براقق ایچون طوغریدن طوغری‌یه جاری ویركولر ، فرانسه‌ده سنه‌یه كیرمه‌دن وبودجه كسب قانونیت ایتمه‌دن اول تصدیق ایدیله‌رك چیقاریلیر] وایشته اختلاف حكومتك بو رد اولنان تكالیفی (مجلس تصدیق ایتمدیكی حالده) جبایت ایدوب ایده‌میه‌جكی مسئله‌سی ایله ابتدار ایتدی ؛ یعنی ایش بودجه‌نك

بتمامها ردینه قدر ایلریله‌مدی ، یالکز بو نوع ویرکولری مجلس تصدیق ایتمدیکی جهتله اختلاف ظهوره کلدی ؛ رئیس جمهور مجلسی فسخ جهتنی اختیار ایتدی . فقط یکی هیئت مبعوثان دخی بروغلی‌یه اعتماد ایتمدیکندن قابینه چکیلدی . فرقهٔ حاکمه‌یه پك اعتماد ایده‌میان ماق‌ماهون ینه مجلسك داخلندن اولمیان بر قابینه « ministère d'affaire » تشکیل ایتدی — « Rochbouet » قابینه‌سی — اوزمان مجلس قابینه‌نك جائز اکثریت اولان فرقه اعضاسندن تشکیلنی درمیان ایدرك بودجه‌یی آچیقدن آچیغه رد ایتدی ؛ نهایت هیئت وکلا استعفا ایله‌یرینه جمهوریتپرور برقابینه کلدی ، وبونی متعاقب مجلس‌ده برقاچ جلسه‌ده بودجه‌یی تصدیق ایتدی . ایشته کوریلیورکه بودجه‌نك ردی کیفیتی بوراده‌ده برمقصد مالی‌یه استناد ایتمه‌یور بلکه برمسئلهٔ سیاسیه‌دن متحدث بولونیور .

۱۸۹٦ ده له‌ئون بورژوا « Leon Bèurgeois » قابینه‌سی مجلس اعیانك عدم اعتمادینه معروض قالدی . اوزمان ماداغسقار سفری ایچون طلب اولنان تخصیصاتی — مجلس مبعوثان قبول ایتمکله برابر — هیئت اعیان رد ایتدی . مقصدی تخصیصاتی رد دکل حکومتی اسقاط ایدی . بناءً علیه قابینه‌نك اسقاطی موضوع بحث اولدی ؛ و مجلس اعیانك قابینه‌یی دوشوروب دوشوره‌میه‌جکی حقنده اوزون اوزادی‌یه مباحثات جریان ایتدی ؛ نهایت قابینه اعیانك کندیسنی اسقاطه اصلا صلاحیتدار اولمدقلرینی ادعا ایتمکله برابر وقایعك نزاکت ووخامتی حسبیله موقع اقتداردن چکیلدیکنی سویلدی ، و استعفا ایتدی ؛ بو مسئله طوغریدن طوغری‌یه بودجه‌نك دکل بر تخصیصاتك ردی مسئله‌سی اولمغله برابر کیفیت رد بوراده‌ده سیاسی برمقصدله استعمال اولندیغندن موضوع بحثمزه علاقه‌سی درکاردر .

پروسیه‌ده دخی ١٨٦٢ دن ١٨٦٦ یه قدر درت سنه متعاقباً مجلس مبعوثان بیسمارقك بودجه‌یه قویدیغی مصارف عسکریه‌یی تنقیص ایتمك ایسته‌دی. اوزمان بیسمارق متمادیاً مصارفاتی تزیید ایدییور، ومقصدینك آوستریایه قارشی بر حرب اجراسی اولدیغنی بالطبع سویله‌میوردی. بونك اوزرینه بیسمارق لانتاغك تصدیقنه لزوم کورمیه‌رك بودجه‌یی درت سنه اعیانه « Chambre des Seigneurs » ه تودیع ایتدی. واونك تصدیقیله اکتفا ایلدی؛ فقط مبعوثلرك آواز اعتراضی یوکسلدی، بیسمارق ضربهٔ حکومت یاپمقله اتهام اولندی؛ صکره صادووا محاربه‌سی وقوعه کلدی. حربدن مظفراً عودت ایدن هیئت حکومت تزیید مصارفدن مقصدی نه اولدیغنی کمال غرور ایله مجلس مبعوثانه ایضاح ایدرك تکرر ایتمیه‌جکنه دائر بیاناتدن صکره مسئله‌یه نهایت ویردی.

بودجه‌نك اجراسی

١٩

بودجه مجلسدن چیقوب حكمدارك تصدیقنه اقتران ایتدكدن صكره آرتق واجب الاجرادر . قوهٔ اجرائیه كرك واردات كرك مصارف خصوصنده موازنه قانوننك چیزدیكی طریق حركتی تعقیبه و بونك خارجنه چیقمامغه مجبوردر .

بودجه‌نك اجراسی آتی الذكر درت معامله‌نك ایفاسندن عبارتدر :

١ً واردانك جبایتی

٢ً وارداتك خزینهٔ دولتده جمعی وخزینه معاملاتنك ایفاسی

٣ً بودجه‌ده موجود تخصیصات دائره‌سنده مصارفك تأدیه‌سی

٤ً بودجه حسابنك قپادلمسی وكچمش سنه‌لره عائد دیونك صورت تسویه‌سی

بزده اشبو ترتیب اوزره بودجه‌نك اجراسی معاملاتی مطالعه ایلیه‌جكز ؛ بناءً علیه اول امرده تكالیفك صورت جبایتندن بحث ایده‌جكز : منتظم براصول طرح وجبایت كوره‌بیلمك ایچون اولا فرانسه‌ده‌كی طرز تكالیفك طرح وجبایتندن بحث ایدیله‌جك وایكنجی بر فصلده‌ده تكالیف عثمانیه‌نك طرح وجبایت معاملاتی كوروله‌جكدر .

١

فرانسه‌ده بلاواسطه تكاليفك صورت طرح وجباتى

هر نوع تكاليفده، معاملات تحققيه ويامعاملات طرحيه (assiette) معاملات جبايتدن باشقه‌در معاملات تحققيه دولتك هرفرددن آله‌جغى ويركو مقدارينى تعيين ايتمك معاملات جبايت ايسه بوصورتله تحقق ايدن ويركو مقدارينى تحصيل ايله‌مكدر. دوغرودن دوغرويه جارى تكاليفده معاملات تحقيقيه معاملات جبايتدن آيرى اوله‌رق اجرا ايديليرى؛ بالعكس آتيده كوروله‌جكى وجهله تكاليف بالواسطه‌نك اكثريسنده معاملات طرحيه ومعاملات جبايت عينى زمانده اجرا اولنور.

فرانسه‌ده تكاليف بلاواسطه‌نك معاملات تحققيه‌سى معاملات جبايتدن آيرى اولمقله قالميوب بوايكى نوع معامله‌يى يكديكرندن باشقه ايكى سلسله مأمورين طرفندن ايفا ايدلمكده‌در؛ بناءً عليه اول امرده بلاواسطه تكاليفك معاملات تحقيقيه‌سنى بعده معاملات طرحيه‌سنى مطالعه ايده‌لم:

معاملات تحقيقيه:

فرانسز بودجه‌سنده موجود بلاواسطه تكاليف: اراضى، مسقفات، قپو وپنجره، اجاره‌لره نسبةً آلنان موبيليه ويركوسيله شخصى ويركو، وبرده پاتنت (تمتع) ويركوسندن عبارتسه‌ده تكاليف متشابهه Taxes assimilés نامى ويريلن معادن، جمعيات، قلوبلر، آتلر، آرابه‌لر، بيلاردولر والخ كبى ويركولرده دوغرودن دوغرويه جارى تكاليف صنفنه تفريع ايدلمشدر. ١٩٠٩ سنه‌سنده بوزمرهٔ تكاليفدن دولت نامنه ٥٧٠ ميليون ونواحى و ولايات نامنه‌ده، كسورات منضمه شكلنده اولمق اوزره، ١٦٥

میلیون فرانق جبایت ایدلمشدر . بوصورتله اشبو صنف تکالیف ایچون برمیلیار فرانغی متجاوز بر یکون تحقق ایتدیرمك لازم کلیور .

فرانسه‌ده دوغرودن دوغرویه جاری تکالیفی تحقق ایتدیرمك وظیفه‌سی مالیه نظارتنه مربوط فقط بزده‌کی رسومات مدیریتی کبی نیم مستقل بر دائره اولان بلاواسطه جاری تکالیف مدیریت عمومیه‌سنه Direction générale des contributions directes راجعدر .

بو مدیریتك هر دپارتمانده بر مدیری وبوکا مربوط اولمق اوزره هر آروندیسمانده ، آروندیسمانك وسعته کوره ، بر قاچ تحقق مأموری contrôleur واردر . هر تحقق مأمورینك دائرهٔ مأموریتنه تقریباً ۴۰ـ۵۰ ناحیه اصابت ایدر . بوندن ماعدا تحقق مأمورلرینی قونترول وظیفه‌سیله مکلف مفتشلر موجوددر .

معاملات تحققیه‌یی بالفعل اجرا ایتمك وظیفه‌سی تحقق مأمورلرینه راجعدر دوغرودن دوغرییه جاری تکالیفك هربری ایچون، هرناحیه‌ده، بر اساس یاخود آنا دفتری matrice موجوددرکه بو دفترلر تحریرلر ، قاداسترولر نتیجه‌سنده وجوده کتیرلمش برطاقم سجلاتدر . بوسجلاتده بتون مکلفینك اسامیسی وهر مکلفه عائد عناصر تکالیفیه موجود اولمغله برابر هر سنه بونلرك تعدیل ویا تصحیحی ایجاب ایدر . مثلا اراضی ویرکوسنده ، مسقفاتده مالك دکیشیر ، تارلالری صو باصار ، اولر یانار ییقیلیر ، ملحقاتی آرتار ، اکسیلیر، ایرادی تزاید ویا تناقص ایدر الخ . . . ایشته بتون بو تبدلاتی تعقیب ایله اوکرنمك و انا دفترلرینی بو اساسه کوره تعدیل وتصحیح ایتمك لازم کلیر . .

تحقق مأمورلرینك ایلك وظیفه‌لری انا دفترلرنده وقوعاته کوره

لازم كلن تعدیلات وتبدلاتی اجرا ایتمكدر . بووظائفی اجرا ایچون تحقق مأمورلری سنه‌ده اون آی دائرهٔ مأموریتلری داخلنده دور وتفتیش ایدر وهرناحیه‌یه سنه‌ده برقاچ كره اوغرارلر؛ ناحیه‌لرده كندی كندیلرینه تفتیشات اجرا ایتمكله برابر مكلفینك شكایاتنی دخی دیكلر وایجابنی اجرا ایدرلر .

بوصورتله تعدیل وتصحیح ایدلمش اولان آنا دفتری برموده‌لدر. بوموده‌لدن هرسنه ، هرویركو وهرناحیه Commune ایچون برتكلیف جدولی Rôle چیقاریلیر وبوجدولده هرمكلفك كرك دولت كرك‌ولایات ونواحی نامنه نه‌اوده‌یه‌جكی كوستریلیر . بو جدوللری وجوده‌كتیردكدن صكره تحقق مأموری بونلری دهپارتمانده‌كی مدیریته كوندریر .

دهپارتمان تكالیف مدیری ، دهپارتمانده‌كی تحققاتك رئیسیدر ؛ بتون معاملاتی اداره ایدر ، بتون مأمورلره اوامر لازمه‌یی ویریر ، تفتیشاتك صورت اجراسنه نظارت ومدیریت عمومیه ایله مخابره ایلر ، نهایت تحقق‌مأمورلرندن‌كلن‌جدوللری تفتیش وهرمكلف ایچون‌برویركو تذكره‌سی املا ایتدیره‌رك جمله‌سنی تحصیل مأمورلرینه تودیع ایلر .

ایشته بو صورتله تكالیف جدوللری وویركو تذكره‌لری حصوله كلدكدن‌صكره معاملات تحققیه ختام بولمشدر .

معاملات جبایت :

دهپارتمانك تكالیف مدیری تكالیف جدوللرینی والی‌یه Préfet تصدیق ایتدیردكدن صكره ، بونلری،وهرمكلفه یداً بید توزیع اولنمق اوزره تنظیم ایتدیردیكی ویركو تذكره‌لرینی،جبایت مأمورلرینه تودیع ایله‌مشدی .

مأمورین تحصیلیه مأمورین جبایتدن باشقه اولوب مالیه نظارتی محاسبات عمومیه مدیریتنه مربوطدر. هر ده پارتمانده بزده‌کی محاسبه‌جی مقابلی اولمق اوزره Trésorier Payeur général و بونك معیتنده، هر آروندیسمانده بزده‌کی مال مدیرلری مقابلی اولمق اوزره، Receveur Particulier des finances ونهایت بونك معیتنده‌ده، وسطی اوله‌رق، هر سکز اون ناحیه ایچون بر تحصیلدار موجوددر.

تکالیف جدوللری محاسبه‌جی‌یه کلنجه، محاسبه‌جی بونلری معیتنده‌کی مال مدیرلری بیننده تقسیم ایدر. مال مدیری‌ده بونلری عائد اولدیغی تحصیلدارلره توزیع ایلر: اصل معاملات تحصیلیه‌یی اجرا ایده‌جك اولان تحصیلدارلردر.

تحصیلدارلرك ایلك وظیفه‌سی هر ویرکو ایچون آیری اوله‌رق تنظیم ایدلمش اولان جدوللری، مکلفینك اسامیسنك حروف هجاسی ترتیبیله یاپیلمش اولان بر تك جدول حالنده طوپلامقدر؛ اصل جدوللرك قوپیه‌سندن عبارت اولان بو جدول بلدیه رئیسی وساطتیله ناحیه‌نك اعلانات رسمیه محلنه تعلیق ایدیلیر؛ هر مکلف بو صورتله کرك کندیسنك کرك قومشولرینك درجهٔ مکلفیتنی اوکلامغه واعلان تاریخندن اعتباراً اوچ آی ظرفنده اعتراض ایتمکه موفق اولور. بوندن صکره تحصیلدار مدیریتدن کلن تذکره‌لری تکالیف جدوللك اعلانی تاریخی ایله کندیسنك هر ناحیه‌ده، دائرهٔ بلدیه‌ده‌کی بوروسنده، هانکی کون هانکی ساعتده بولنه‌جغنی قید وعلاوه ایتدکدن صکره توزیع ایتدیریر؛ بیوك مرا کزده بو توزیع معامله‌سی پوسته‌لر وساطتیله ایفا ایدیلیر.

بو معاملات متقدمه‌نك ایفاسندن صکره بالفعل معاملات جبایته باشلانیلور. ایام وساعات معینه‌ده مکلفین کلوب تقسیطلرینی تأدیه ومقابلنده قوچانلی بر دفتردن قوپارلمش بر علم وخبر آلیرلر.

ویرکونك عدم تأدیەسی حالندە فرانسەدە سریع بر طاقم تدابیر اجرائیەیە توسل اولنور : ویرکوسنی وقت وزمانیلە تأدیە ایتمینلرە اولا : بلا اجرت بر اخباریە ، ثانیاً : جزئی مجازات نقدیەیی محتوی اجرتلی بر اخباریە ثالثاً تعقیبات عدلیەیە باشلاندیغنی مشعر اولان بر ورقۂ عدلیە Commandement کوندەریلیر. ورقۂ عدلیەدن اعتباراً اوچ کون ظرفندە بورجنی تأدیە ایتمینلرك قانون مدنی واجرا قانوننە توفیقاً ضبطی مجاز اولان اموالی اجرا مأموری معرفتیلە، حجز ومزایدە ایلە فروخت اولنور. انجق مکلفینی تحصیلدارك حکم وارزوی مجردیلە تعقیباتە دوچار اولمقدن صیانت ایچون اجرتلی اخباریە واوراق عدلیە سوپرەفە Sous Préfet نك رأی وامضاسی آلنمادن کوندریلەمز .

ایشتە اهالینك ثروت ورفاهی ، تربیۂ مدنیەسی وعینی زماندە بو تعقیبات مؤثرە سایەسندە فرانسز تکالیف جدوللرینك هماندە یکونی سنە ایچندە تحصیل ایدلمکدە ویوزدە بر رادەسندە بیلە بقایا قالمامقدەدر ؛ بوندن ماعدا تعقیباتك مؤثر برصورتدە ایفاسنە تأثیر ایدن اساسلی برسبب دها واردرکە اودە جبایت مأمورلرینك تکالیف جدوللری یکونندن بالذات ونقداً مسئول اولملریدر :

فی الحقیقە تحصیلدار سنەصوکندە کندیسنە ویریلن تکالیف جدوللرندە خطاءً وحقسز اولەرق ویرکویە تابع طوتیلمش اولان کیمسەلرك اسامی ومقدار تکلیفلرینی مبین بر جدوللە فقر وضرورت ، هجرت ، وفات کبی اسبابدن دولایی ویرکوسی ممتنع التحصیل بر حالە کلمش اولان مکلفینك اسامیسنی مبین دیکر بر جدول تنظیم ووالی یە تقدیم ایدر . بو جدوللر مجلس قرارینە اقتران ایتدکدن صکرە تحصیلدارە اعادە ویکونلری تکالیف جدوللرندن تنزیل اولنور . تکالیف جدوللرینك یکون متباقیسنی

تحصیلدارلر بهمه‌حال تحصیل ایتمکه و تحصیل ایتمدکاری تقدیرده کیسه‌لرندن اوده‌مکه مجبوردرلر .

اکزرسیسی تعقیب ایدن سنه‌نك تشرین ثانیسندن اعتباراً مال مدیرلری تحصیلدارلرندن مسئول اولدقلری جداولك بقایاسنی، اکر تحصیل ایتدیره‌مه‌مشلرسه، کندی کیسه‌لرندن اوده‌رلر و بونك ایچون بالآخره تحصیلداره مراجعت ایدرلر؛ تحصیلدارلرده اکزرسیسك آچیلدیغی تاریخدن اعتباراً اوچ سنه نهایتنده کندیلرینه عائد جدوللرك تحصیل اولنه‌میان قسمنی مال مدیرینه، کندی پاره‌لرندن، تأدیه ایتمکه مجبوردرلر . فقط بونلرده ینه مکلفه رجوع ایده‌بیلیرو بورجلولره قارشی خزینه‌نك حائز اولدیغی حقوق و امتیازه مالك اوله‌رق اجرا مأموری واسطه‌سیله مکلفنی تعقیب ایتدیره‌بیلیرلر : بویله بر اصول مکمل سایه‌سنده، تحصیلدارلری و مال مدیرلرینی تعقیب تحصیلاته مجبور ایتمك ایچون مفتشلر تعیننه شبهه‌سزکه بیوك بر احتیاج حس ایتمیه‌رك، مالاً مسئول اولان هیئت تحصیلیه تعقیب تحصیلات ایچون بتون وسعیله چالیشمغه مجبور اولور .

شوقدر وارکه فرانسه‌نك ثروت و رفاهی بو درجه متوسع بولنمامش اولسه‌یدی ، یاخود مملکتك تربیهٔ مدنیه‌سی بو درجه یوکسلك اولمیوب‌ده مکلفین ویرکو بورجنی دیون سائره‌کبی مقدس بر بورج اوله‌رق طانیمامش اولسه‌یدی، شبهه‌سز تحصیلدارلر بویله بر دین آلتنه کیرمکدن اجتناب ایده‌جکلر ویا هیچ اولمازسه درعهده ایتدکاری مسئولیت مقابلی اولمق اوزره دها یوکسك بر اجرت و تضمینات طلب ایده‌جکلردی؛ بناءً علیه مأمورین تحصیلیه‌یی، بر تفتیش تضییقی آلتنده اولمقسزین، مالاً مسئول ایده‌بیلمك کیفیتی انجق فرانسه سویه‌سنده بولنان مملکتلرده قابل تطبیق بر اصولدر .

بالنتیجه‌فرانسه‌ده دوغرودن‌دوغرویه‌جاری تکالیفده نظردقتی‌جلب ایدن کیفیت معـاملات تحقیقیه‌نك معاملات جبـایتدن آیری اولماسی ومأمورین تحصیلیه‌نك مسئولیت مالیه‌سی‌اولدیغی اکلاشیلیور. تحصیلدارلر بو صـورتله تحصیلاتی مال مدیرلرینه تسـلیم ایدرلر ، وبتون بو قسم حاصلات مال‌مدیری وزنه‌سنده طوپلانمش اولور .

٢

فرانسه‌ده قیدیه وپول ویرکولرینك طرح وجبایتی

فرانسه‌ده ادارهٔ بالواسـطه تکالیف میاننده عد اولنان ویرکولری جبایتله موظف اوچ دائره واردر: ١ً قیدیه اداره‌سی ٢ً نه‌استهلاکات داخلیه رسـومی اداره‌سی ٣ً کمرك اداره‌سی . بونلری آیری آیری مطالعه ایتمك ایجاب ایدر :

معلومدرکه قیدیه ویرکولری اموال غیر منقوله‌نك بیع ، هبه ، اجاره ، رهن کبی معاملاتدن اموال منقوله وغیرمنقوله‌نك انتقالندن ، تولدات ، وفیات ، منـاکحات کبی نفوس وقوعاتندن النان خرجلردن جزائی وحقوقی محاکم خرجلرندن وسـائره‌دن مرکبدر . بوندن ماعدا هرنوع پول رسمیله فرانسه‌ده اسهام وتحویلات فائضی اوزرندن آلنمقده اون یوزده درت رسمك جبایتی‌ده قیدیه اداره‌سـنه محولدر . ١٩٠٩ بودجه‌سـنده بو ویرکونك مقداری برمیلیار فرانغی متجاوز اوله‌رق کوسترلمشدر .

فرانسه‌ده قیدیه وپول ویرکوسـنك هم معاملات تحقیقیه هم‌ده معاملات جبایتی دوغرودن دوغرویه جاری تکالیف مدیریت عمومیه‌سی

کبی مالیه نظارتنه مربوط نیم مستقل بر دائره اولان قیدیه وپول مدیریت عمومیه‌سنه، Direction générale de l'Enrégistrement et du timbre راجعدر . بو اداره‌نك‌ده هر دپارتماننده بر مدیری وهر قانتونده [۱] بر قیدیه مأموری Receveur de l' enrégistrement واردر . بوندن ماعدا اجرای تفتیشات ایله مکلف برنجی وایکنجی صنف مفتشلر موجوددر .

قیدیه وپول ویرکولری بلا واسطه ویرکولره نظراً بشقه ماهیتی حائزدرلر : بلا واسطه ویرکولرك تحققی آیری جبایتی آیری اولدیغی حالده اشبو ویرکولرك کرك تحقق وکرك جبایتی عینی زمانده ، یعنی معاملات ایفا اولندیغی آنده، عین مأمور طرفندن ، اجرا اولونور . قانتونك قیدیه مأمورینك الده اوقانتونده ساکن اولان ویا اورایه مناسبتی بولونان اشخاصك حروف هجا صیره‌سی ایله اسملرینی محتوی بردفتر موجوددر . معاملات قیدیه بودفتراوزرنده یورودیلیر. بودفترده هر فردك اسمی حذاسنده ـ اوقانطون داخلنده‌کی ـ املاکی واجرا ایده‌جکی هردرلو عقودات ومعاملات ونفوس وقوعاتی ایچون برر خانه تعیین وتفریق ایدلمشدر .

کوریلیورکه بودفتر شخص اوزرینه یوردیلمکده‌در. اونی صاتەجق ویا رهن ویاخود هبه ایده‌جك کیمسه وکذلك ازدواج ایدن ، چوجغی دنیایه کلن ویاخود بروجه قانون بر کاغدی ، بر سندی توثیق ایتمك

[۱] قانتون فرانسه‌نك تقسیمات عدلیه‌سندندر؛ آروندیسمانلر متعدد قانتونلره آیریلیر ؛ هرقانتون اوچ بش ناحیه‌دن متشکلدر . قانتونده بر صلح حاکمی بوموضوع بحثمز اولان قیدیه مأموری واردر .

ایسته‌ین شخص قیدیه تحصیل مأمورینه مراجعتله کندیسنی ایشدن خبردار ایدر . مأمور بوتون معاملات ووقوعاتی دفترده اوشخصك اسمی صیره‌سنده‌کی خانهٔ مخصوصنه قید وعینی زمانده خرجنی یعنی استیفا ایلر . کذا بر ملك بیع ایدلك ایسته‌نیلنجه بایع ایله مشتری قیدیه مأمورینه مراجعتله ، رسم معینی بعدالتأدیه اوملکی بایعك اسمی صیره‌سندن مشترینك اسمی حذاسنده‌کی خانهٔ مخصوصه‌یه نقل ایتدیرر . بوتون بومعاملاتك اجراسی اثناسنده تحصیل مأموری اصلا حیله‌کارلغه میدان ویرمه‌مك ایچون تدقیقاتده بولونور ؛ مثلا دفتره رهن ایدیلمش صورتنده قید ایتدیرمك ایسته‌نیلن برملکك حقیقةً رهنمی ایدلدیکنی یوقسه رهن نامیله استیجارمی اولندیغنی و فیئات بیعیه‌نك تمامی تمامنه بیان اولنوب اولنمدیغنی تدقیق ایدر ؛ ایجاب ایدرسه دیکر رفیقلری ایله مخابره ایلر . وشاید اکسیك فیئاتله صاتیلدیغنی اکلارسه معاملهٔ بیعیه‌دن آلنه‌جق خرجك ، قانونده تصریح اولندیغی اوزره بعدالحکم ، ایکی ویاخود اوچ مثلی آلمق کبی تدابیر مانعه وجزائیه اجرا ایدر .

بو صورتله کافهٔ عقوداتك معتبر اولمسی ایچون بهمه حال عاقدینك بالذات کاوب قیدیه تحصیل مأمورینه اخبار کیفیت ورسم معینی تأدیه ایتملری اقتضا ایدر ؛ تحصیل مأموری بونك ایچون دولاشمغه مکلفی آراشدیرمغه مجبور دکلدر ؛ مکلف کندی آیاغنه کاوب ویرکوسنی اوده‌مه‌مش ایسه ، مثلا سند عادی ایله املاك آلنوب صاتیلمشسه ، کیفیت نظر قانونده غیر معتبردر .

قيديه مأمورلرينك معاملاتنى تفتيش ايتمك ايچون ايريجه مفتشلر موجوددر؛ اولا مفتش معاونلرى كلوب دفترلرى يكيدن صحيفه‌صحيفه معاينه ايدر، تكميل حساباتى اوراقى يكيدن تدقيق ايلر وصكره هانكى صحيفه‌ده قالديغنى رسماً اشارت ايتديكندن كنديسندن صكره كان معاونده تدقيقه نره‌دن دوام ايدلمك لازم كلديكنى آكلار . بونلرك فوقنده اولان مفتشلر ايسه هم مأمورلرى همده مفتش معاونلرينى تفتيش ايدر .

مفتشلر راپورلرينى‌ده پارتماننده‌كى قيديه مديرينه كوندرير ، كذا قيديه مأمورلرى مديره هر آى بوردرولر تقديم ايدرلر؛ مدير بونلرى تدقيق واداره‌ٔ مركزيه‌يه عرض ايدر؛ خلاصه قيديه مديرى ده‌پارتمانك بتون قيديه معاملاتنى اداره وتفتيش ومركزه اخبار ايده‌رك مركز ودوائر سائره ايله مخابره ايتمك صلاحيتنى حائزدر .

اصل جبايت تكليف ايله مكلف اولان قيديه مأمورى تحصيلاتنى معين برمقداره بالغ اولديغى حالده، ويا معين زمانلرده، مال مديرينه تسليم ايدوب آمرينه انجق مقبوضلرينك برنسخه‌سنى كوندرديكى جهتله بوقسم وارداتده بلا واسطه تكاليف كبى مال مديرلرنده جمع ايدلمش اوليور .

٣

فرانسه‌ده استهلاكات داخليه رسومنك جبايتى

استهلاكات داخليه رسومى ، مسكرات ، شكر ، طوز ، موم ، زيت ، سيركه ، سيم وزر اوانى ، اويون كاغدى والخ كبى مواددن وتوتون ، كبريت باروت انحصارلرندن آلنان ويركولر اولديغى معلومدر؛ بوويركولرك جبايتنه مأمور اولان دائره‌ده ينه اولكيلر كبى ماليه نظارتنه مربوط

فقط نيم مستقل بالواسطه جارى تكاليف (استهلاكات داخليه ويركولرى) مديريت عموميه‌سى - Direction générale des Contributions indirectes دەدر . ١٩٠٩ بودجه‌سنده بو تكاليف برميليار ايكى يوز اللى ميليون فرانغى متجاوز اوله‌رق كوسترلمشدر .

بو موادن آلنان ويركولرك هپ‌سى عينى براصول ايله جبايت ايدلمك ممكن اوله‌ميه‌جغندن هر برى ايچون اصول طرح و جبايت باشقه‌در معمافيه جمله‌سى حقنده جارى اولان اصوللرى بش نوعه ارجاع ايده‌بيليرز :

١ : اشيايى اعمال ايدن فابريقه ومؤسساتى حكومت طرفندن تحت تفتيش ومراقبه‌يه آله‌رق اعمال ايديلن مواد مكلفه‌نك مقدارينى اكلامقدن عبارت اولان Exercice des fabricants اصولى

٢ فابريقه‌نك حجمنى ماكنه‌و آلاتى اساس تخمين اتخاذ ايتمك اوزره سنوى بر مقدار معين ويركو تعييننددن عبارت اولان آبونمان Abonnement اصولى.

٣ توتون، كبريت وباروت حقنده جارى اولان دولت انحصارى اصولى .

٤ ويركويه تابع طوتيلان موادك حين نقلنده آلنان مروريه رسمى: Droit de circulation

٥ بعض نوع مستهلكاتى صاتان واز جمله كئول بيع ايدن محللردن آلنان رخصتيه Licenes رسمى [١]

معمافيه بعض نوع اشيانك عينى زمانده ايكى صورتله ويركويه تابع طوتيلديغى ده واردر. مثلا عادى شراب يالكز مروريه رسمنه تابع طوتيلديغى

---

[١] بو اصوللرك ايضاحى تكاليف درسلرينه راجع اولديغندن تفصيلندن صرفنظر ايدلمشدر .

حالده مسکرات سائره حین اعمالده ویرکویه تابع اولدیغی کبی حین نقلده‌ده بر مروریه رسمی تأدیه ایله مکلفدر.

بوبش نوع اصول جبایتك بعضیلرنده، ماهیتلری ایجابی اوله‌رق، تحقق وجبایت کیفیتی عینی زمانده یاپیلمق ایجاب ایدر؛ یعنی مروریه رسمنده اشیایی نقل ایتمك ایچون واقع اولان مراجعت آننده ویرکویی تحقق وجبایت ایتمك لازم کلیر؛ کذا دولت انحصارلرنده انحصار تحتنه النان موادك مبایعه‌سی ایچون مراجعت ایدن اصنافك حین طلبلرنده ویرکو، هم تحقق هم جبایت ایدلمش اولور؛ بناءً علیه بوصنفه « پشیناً جبایت ایدیلن رسوم Droits au comptant » نامی ویریلیر.

بالعکس اکزرسیس، آبونمان ورخصتیه شکللرنده استهلاکات داخلیه رسومی، برآزدن کوریله‌جکی وجهله، اکثریا عینی مأمورین طرفندن تحقق وجبایت ایتدیریلیرسه‌ده، ینه ماهیتلری ایجابی اوله‌رق، تحقق معامله‌سی جبایت معامله‌سندن آیری اوله‌رق جریان ایتدیکی ایچون بونلره‌ده « بعد التحقق آلنان رسوم Droits constatés اطلاق اولنور.

پشیناً جبایت ایدیلن رسومك الك مهملری دولت انحصارلریدر. بونلردن توتون وکبریت مالیه نظارتنه تابع فابریقه‌لرده، باروت ایسه حربیه نظارتنه تابع اعمالاتخانه‌لرده اعمال اولنمقده‌در. بونلرك بیع وفروختی ینه بالواسطه جاری تکالیف اداره‌سنه عائد اولوب بو دائره‌نك هرآرونديسمانده ده‌پو مأموری Entreposeur نامی ویریلان مأمورلری واردرکه توتون وباروتی دوغرودن دوغرویه فابریقه‌لرندن آلوب ده‌پولرده حفظ ایدر وپراکنده‌جیلره صاتارلر. کبریتی تجارانه تسلیم ایلین فی الحقیقه فابریقه ایسه‌ده سپارش آلوب بدللرینی تحصیل ایدن ینه ده‌پو مأموریدر.

یشیناً جبایت ایدیلن رسومك اك مهمی اشبو انحصار رسومی اولوب ٥٠٠ میلیونی متجاوز واردات کتیرمکده‌در .

مروریه رسومنك قسم اعظمی، بالخاصه کویلرده ، عائدات تحصیلیه آلان دکانجیلر ، عطارلر ، بقاللر وساره طرفندن جبایت ایدیلیر؛ بونلره Receveur Buraliste نامی ویرلمکده ایسه‌ده بو صنف تحصیلداران معنای صحیحیله مأمور عد ایدیله‌مزلر. بو وظیفه ایله مکلف اولان دکانجیلر، دکانلرینك برکوشه‌سنه بردفتر رسمی وضع ایدروویرکویه تابع طوتیله‌جق اشیایی نقل ایتدیره‌جك اولان کیمسه‌لرك حین مراجعتنده، طلب ایتدیکی مروریه تذکره‌سنی ویروب، ویرکوسنی جبایت ایلرلر. کذا برایشه باشلادیغی ویاترك صنعت ایتدیکی ویا اصول عملیه‌سنی، آلات وادواتنی دکشدیردیکی وقت کاوب اخبار کیفیت ایتمکله مکلف اولان بعض مکلفینك اخباراتنی استماع ایلر وقید رسمیسنی ایفا ایله ویرکوسنی جبایت ایدرلر. مروریه رسومنك بر قسم جزئیسیده بعض شهرلرك قاپوسنده بر طاقم مواددن (اوقتروا رسمندن باشقه اوله‌رق) آلنان دخولیه رسمیدر .

بعد التحقق آلنان رسومه کلنجه: بو ویرکولری طرح وجبایت ایدن مأمورین بسبتون باشقه‌در : بو وظیفه کویلرده وکوچك مراکزده Receveur ambulant (سیار قابض) و دها بیوك مراکزده Chef de Poste ویا Contrôleur نامی ویریلان مأمورینه راجعدر؛ بونلرك معیتنده Cmmis نامیله بر طاقم مأمورین دها واردر . بیوك مرکزلرده قونترولور و «قومی» لری ویرکویه تابع طوتیله‌جق استهلاکاتی یالکز تحقق ایتدیرمك وظیفه‌سیله مکلف اولوب ویرکونك جبایتی ینه عینی مدیریته منسوب (Receveur Partic ulier sédentaire) استهلاکات

ويركولرى تحصيلدارى) نه راجعدر. ديمك اوليوركه استهلاكات مديريتى بيوك محللرده تحقق آيرى جبايت‌ده آيرى مأمورينه‌يابديرمقده‌در .

كويلرده‌كى سيار قابضلره كلنجه بونلر هم تحقق همده تحصيل معامله‌سنى ايفا ايتدكدن‌ماعدا آيريجه قولجيلق وظيفه‌سنى‌ده كوررلر :

اولا براى‌تحقيق اعمالاتخانه‌لره كيدركن يوللرده تصادف‌ايتدكلرى، مروريه رسمنه‌تابع، اشيا نقلياتى معاينه ايدر بوبابده لازمكان معامله‌نك ايفا ايديلوب ايدلمديكنه تذكره آلنوب آلنمديغنه قناعت حصوله‌كتيريرلر. عكس‌حالده برضبطورقه‌سى تنظيم وتحقيقات لازمه‌سى ايفا ايدلمك اوزره مواد مكلفه‌يى ضبط ايدرلر . بوتفتيشاتك يولبله اجرا ايديلوب ايدلمديكى آكلاشيلمق‌اوزره‌سيار قابضلر دائره‌لرندن چيقاركن‌كيده‌جكلرى يرلرى بر دفتره قيد ايتمكه، كيتدكلرى‌هرناحيه‌دن‌مدير عمومى‌يه‌برقارت كوندرمكه، اداره‌نك كويلرك توتونجى دكانلرى نزدنده براقديغى دفترلرى امضا ايتمكه مجبوردرلر . بو صورتله سيار قابضلرى تفتيشات متماديه‌يه تابع طوته‌رق ايفاى وظيفه‌يه مجبورايتمك ممكن اوليور .

سيار قابض معاملات تحقيقه‌يى بالفعل مكلفينك اعمالاتخانه‌لرنده تحريات وتدقيقات اجرا ايده‌رك ايفا ايدر . بالفرض نه قدر كئول استحصال اولنديغنى وكئولك درجه‌سنى دائما برابرنده طاشيديغى الات ايله معاينه‌ايده‌ر؛ فوچيلرى، قابلرى ، وسائره‌يى اولچه‌رك اكلار و اوكا كوره دفترينه قيدايلر؛ بالخاصه اعمالاتخانه‌دن‌قاچاقجيلق صورتيله يعنى‌ويركو مأمورلرينه كوسترلمه‌دن مواد مكلفه چيقاريلوب چيقارلمديغنى تحقيقه غيرت ايدر .

تحقق معامله‌سندن‌صكره‌ده جبايت وظيفه‌سى باشلار؛ سيار قابض معين

زمانلرده مكلفينه مراجعت ايده‌رك ويركو مقدارينی تحصيل ايلر و بر مقدار معينه بالغ اولدقدن صكره بونلری مال مديرينه توديع ايدر . اساساً شهرلرده صرف تحصيلات وظيفه‌سی ايله مكلف اولان استهلاكات رسومی تحصيلداری‌ده بتون وارداتی مال مديرينه تسليم ايتديكندن بالجمله استهلاكات داخليه رسومی بوصورتله ينه تماماً آروندیسمان قاصه‌لرينه كيرمش اوليور .

استهلاكات رسومی مأمورلرينی تفتيش ايتمك اونلره خط حركت تعيين واصول تدقيقی اوكرتمك ، عندالايجاب بعضی مهم تحققاتی كنديسی ياپمق وظيفه‌سيله مكلف اولان استهلاكات رسومی مفتشلری موجوددر .

بوندن ماعدا هر آروندیسمانده بر مدير و هر دهپارتمانده دوغرودن دوغرويه بالواسطه تكاليف مديريته مربوط برباش دها واردركه بتون دهپارتمانك استهلاكات رسومنی اداره ايلمه‌ك وظيفه‌سی بو باش مديره مودوعدر .

٤

كمرك رسومی

فرانسه‌ده ۱۹۰۹ بودجه‌سنده ٥٣٥ ميليون فرانق مقدارنده تخمين ايدلمش اولان كمرك رسومی‌ده ماليه نظارتنه مربوط نيم مستقل كمرك مديريت عموميه‌سی Dir. générale des Douanes طرفندن اداره اولنور : بو اداره‌نك مملكتك هر طرفنده حدود وساحل اعتباريله تقسيم اولنمش باش مديرينلری ، بونلرك معيتنده مديريتلر ونهايت درجهٔ ثالثه‌ده مأمورلقلر موجوددر .

معلومدركه فرانسه‌ده كمرك رسمی همانده ادخالات رسومندن مركبدر Droits à l' Importation خارج مملكتده نه قدر مواد

کوندریله‌جکی اکلاشیلمق ایچون النان کوچك براستاتستیق رسمیله مرا کب بحریه‌دن آلنان سیرسفائن رسومی پك حائز اهمیت دکلدر . کمرك رسمی تعرفه اصولی Droit spécifique اوزره جبایت اولنور .

فرانسه‌یه خارجدن بر مال ادخال اولندیغی زمان الك یقین کمرك اداره‌سنه کتیریلیر . بوراده اوچ معامله واردر . اولا اموال معاینه ایدیلیر ، بعده تعرفه‌یه تطبیق ایدیله‌رك رسومك مقداری تحقق ایتدیریلیر . واوندن صکره کمرك قاصه‌سنه تأدیات اجرا ایدیله‌رك مال کمرکدن چیقاریلیر .

مالك معاینه‌سی Vérificateurs دینلین معاینه مأمورلری طرفندن ایفا ایدیلیر . مال صاحبی بر بیاننامه ویره‌رك اشیانك مخرجنی مقدارینی جنسنی وسائره‌سنی بیلدیرمشدر ؛ فقط معاینه مأموری بوکا ایناغمه مجبور دکلدر ، همان ایجاب ایدن صندقلری چواللری وسائره‌یی آچار تحقیق ایدر ، واوکا کوره نتیجهٔ مطالعه‌سنی اوراق مخصوصه‌سنه یازار .

اوندن صکره بو اوراق تحقق مأمورینه Contrôleur کلیر اوده معاینه مأمورینك ایضاحاتنه مستنداً اومالك تعرفه‌ده یرینی بولور . ومقدارینه کوره ویرکوسنی حساب ایدر .

بوندن صکره یاپیله‌جق معامله کوتوروب صندوغه پاره‌یی تسلیم ایتمك ومالی چیقارمقدر .

کوریلیورکه بوراده تحقق وجبایت معامله‌سی همان بربری آرقه‌سی صیره یاپیلیور ؛ حتی کوچك اداره‌لرده بو معامله‌نك اوچنی بردن عینی مأمورین ایفا ایلر .

کمرك جبایت مأموری باالآخره حاصلاتی دپارتمان مال مدیرینه کوتوروب تسلیم ایلیه‌جکدر ،

کوریلیورکه کمرك ویرکوسنك جبایتی بالنسبه دها سهلدر . فقط بوراده الڭ زیاده مشکلاتی داعی اولان بر کیفیت وارسه اوده قاچاقجیلغی منع ایله‌مك مسئله‌سیدر . . . بوکا مانع اولمق ایچون فرانسه سیار ایکی قولجی دائره‌سی، حتی بعضاً اوچ دائره، ایله تحت نظارته آلندیغی کبی بعضی اشیانك معین برطاقم کمرك دائره‌لرینه چیقارلماسی وحدودمحللرنده بعض اشیانك صاتیلمامسی کبی تحدیدات‌ده واردر .

تفتیشاتی علی‌العموم اجرا ایدن قولجیلردر . . بونلرك باشنده اونباشیلر، چاوشلر، ملازملر، یوزباشیلر، وسائر ضابطان واردرکه بونلر پك مهم برقولجی اردوسی تشکیل ایدوب عسکراولمدقلری حالده عسکری بردیسیپلینه تابعدرلر . قولجیلر هیئتی قچاقچیلغی منع ایتمك ایچون مملکتی ایکی چنبر ایچنه آلمشدر . متمادیاً ضابطلری طرفندن تفتیش اولنورلر وتفتیش قارنه‌لره امضا ایدیله‌رك اجرا ایدیلیر، حتی قولجیلر یکدیکرینی‌ده تفتیش ایدرلر، تهلکه‌لی نقطه‌لره نوبتجیلر قونور؛ فقط ایکی قولجی کابه‌سی آره‌سنده‌ده متمادیاً اونباشیلر معیتنده بولنان مفرزه‌لر دولاشیر . معین زمانلرده ایکی کابه‌دن‌ده بر نقطه‌یه دوغرو مفرزه‌لر چیقارلدیغی ایچون بونلریولده برلشیر متقابلاً یکدیکرینك دفترلرینی امضا ایدرلر دیکر ضابط ومفتشلرده بودفترلره باقه‌رق حدودلرك تماماً تفتیش ایدیلوب ایدلمدیکنه مطلع اولورلر. فرانسزلر بوسایه‌ده قچاقچیلغك ممکن مرتبه اوکنی آلمغه موفق اولمشلردر.

٢٠

دولت عثمانیه‌ده طرح وجبایت تکالیف

١

بلاواسطه تکالیفك طرح وجبایتی

عثمانلی بودجه‌سنده دوغرودن دوغرویه جاری تکالیف بروجه آتیدر :
١ مسقفات واراضی ویرکوسی ، ٢ تمتع ویرکوسی ، ٣ طریق بدل نقدیسی ، ٤ اعشار ، ٥ اغنام ، ٦ بدل نقدیٔ عسکری . ٧ خصوصی اورمان حاصلاتندن آلنان رسوم ، ٨ معادن رسومی ، ٩ ویرکو تذکره‌لری

بونلردن املاك واراضی ، تمتع وطریق بدل نقدیسنك طرح وجبایتی عینی اصوله تابع طوتیلدیغی جهتله اول امرده بوقسمی مطالعه ایده‌لم : اشبو اوچ ویرکونك وارداتی ١٣٢٧ بودجه‌سنده بروجه آتی تخمین اولنمشدر :

مسقفات واراضی	٢٦٦ ٧٩٨ ٠٠٠
تمتع	٣١ ٩٩٥ ٦٠٠
طریق بدل نقدیسی	٥٥ ٢٩٣ ٨٠٠

بوویرکولرك تحققی جبایتندن آیری اولوب باشقه باشقه مأمورین طرفندن ایفا ایدیلیر :

اولا معاملات تحققیه :

وظیفهٔ تحقق، ولایتلرده، دفتردارك [كه معاملات تحققیه اعتباریله

مالیه نظارتی واردات مدیریت عمومیه‌سنه مربوطدر] تحت امرنده بولنان ویرکو ممیزی ایله بونك معیتنده‌کی قالمك وظیفه‌سیدر . مذکور قلم املاك اراضی ، اعشار ، اغنام ، تمتع ، طریق بدل نقدیسی کاتبلری عنوانی حائز مأمورینه‌دن وبونلرك رفقاسندن مرکبدر . بوقلم بالکز مرکز ولایت قضالرنده‌کی تکالیفك تحققی ایله مشغولدر . فقط عینی زمانده ویرکولرك تحققنه عائد خصوصاتده لوا وقضالر ایله مخابراتی ایفا ایدن اشبو قلمدر . سنجاقلرده کذلك ویرکو مأمورلری وبونلرك معیتلرنده برر قلم واردر . بوقلم دخی املاك ، اراضی کاتبی ، تمتعات مأموری وطریق کاتبندن متشکلدر . بونلرده یالکز لوا قضاسنك تحققاتنی اجرا ودیکر قضالر ایله اولان مخابراتی ایفا ایدرلر .

قضالره کلنجه : بورالرده مال مدیری معاونی واردرکه تحققات بونك وظیفه‌سیدر . معیتنده بر ویرکو کاتبی ، لزومی حالنده بر رفیق وقری کاتبلری واعشار واغنام کاتبی بولنور .

ایشته بو صورتله موضوع بحثمز اولان املاك واراضی ، تمتع ویرکولرینك وطریق بدل نقدیسنك تحققی ولایت ، لوا وقضا ویرکو مأمورلرینه عائد اولدیغی آکلاشیلیور . بو مأمورین فرانسه‌ده اولدیغی کبی سیار دکلدرکه بوحال بزم اصول طرح وتحققمزك الك بیوك نقصانی تشکیل ایتمکده‌در ؛ یالکز صوك زمانلرده ویرکو اداره‌لرینه دور وتفتیش ایله مکلف برطاقم مأمورین علاوه اولنمشدر .

قضا ، لوا و ولایت ویرکو قلملرنده کندی دائرهٔ وظیفه‌لرینه عائد تحقیقاته اساس اوله‌جق آنادفترلری واردر ؛ بودفترلرك تعدیل وتصحیحی هپ بومأمورینك عهده‌سنه مودوعدر ؛ فقط ویرکو آنا دفتری قیوداتی غایت اسکی اولدیغی ایچون بیوك برقیمتی حائز دکلدر .

آنا دفترلرینك تعدیل وتصحیحنی متعاقب مکلفینك اسامی ومقدار تکلیفنی مبین اولمق اوزره هر قریه ویامحله اعتباریله تکالیف جدوللری یاپیلور بوندن ماعدا هرفرد ایچون آیری برر ویرکو تذکرەسی تنظیم ایدیلور . بوندن صکره آرتق وظیفهٔ تحققیه ختام بولمشدر . یالکز اعتراضات قوانین مخصوصەسنه توفیقاً مجلس بلدی ویا مجالس ادارەده تدقیق اولونور .

ثانیاً معاملات جبایت : بزده مأمورین جبایت شونلردن عبارتدر:

قضالرده : مالمدیرلرینه مربوط تحصیل مأموری ایله بونك معیتنده سواری وپیاده تحصیلدارلری

لوالرده : محاسبەجینك امرنده تحصیل مأموری ایله بونك معیننده سواری وپیاده تحصیلدارلری: لوا تحصیل مأمورینك وظیفەسی صرف کندی قضاسی داخلندەکی تحصیلاتی اجرا ایتمك ، لوایه مربوط قضالردەکی تحصیلاته نظارت ایتمك وسنەده برکره دولاشوب تفتیشات ایلمك

مرکز ولایتده ایسه : دفترداره مربوط اولمق اوزره برتحصیلات مدیری واردرکه بونكده وظیفەسی مرکز قضاسی تحصیلاتنی اجرا ایتمك وبوندن ماعدا لوا ، تحصیل مأموری کبی ، یالکز مرکز ولایت لواسندەکی تحصیلاته نظارت ایتمك وبونك ایچون دور اجرا ایتمکدر .

هیئت تحصیلیەنك ایلك وظیفەسی ویرکو جدوللرینی نشر و اعلان ایتمکدر . تحصیلدارلر بوندنصکره مکلفینه ویرکو تذکرەلرینی توزیع ایدرلر: جبایت ایچونده مکلفین مأمورك دکل بالعکس تحصیلدار مکلفینك نزدینه کیتمك مجبوریتندەدر .

ویرکو وقت و زمانیله تأدیه ایدلمدیکی تقدیرده وسائط اجرائیەیه مراجعت ایدیلیر :

بورجی اوده‌مه‌ین مکلفینه ایکنجی بر تذکره کوندرمك اصـولی ١٣٢٥ تحصیل اموال قانونی ایله ملغادر . الیوم تعقیب ایدیلان اصول شودر: ویرکوسنی ویرمینلرك برجدولی تنظیم اولنه‌رق محله‌نك مناسب برمحلنه تعلیق اولونور ؛ بو جدولده اسامیسی مذکور مکلفین سکز کون ظرفنده ویرکولرینی ینه ویرمزلرسه ماللری حجز اولونور ؛ معامله حجزیه فرانسه‌ده اولدیغی کبی اجرا مأموری طرفندن دکل ، مال مدیری (ویا محاسبه‌جی ویاخود دفتردار) ایله تحصیل مأمورندن وبر بلدیه اعضاسندن مرکب بر « تحصیل قومیسیونی » واسطه‌سیله (نواحی وقراده اختیار ویا ناحیه مجلسلری معرفتیله) یاپیلیر .

قومیسیون حجزه قرار ویرنجه مکلفك اقامتکاهنه کیدیلور . وقومیسیون اعضاسندن برینك حضورنده مکلفك اموالی صاتیله‌رق ویرکو جبایت اولونور .

کوریلیورکه بزدده املاك ، اراضی ، تمتع وطریق بدلی ویرکولرینك تحقق وتحصیل مأمورلری آیری آیری کیمسه‌لردر . یالکز دفتردار کرك مأمورین طرحیه‌نك کرك مأمورین تحصیلیه‌نك آمری اولدیغی جهتله بوایکی معامله ینه دفتردارك تحت امرنده بولنیور دیمکدر .

مشروطیتك تأسیسندن صکره بالاده‌کی اصول وتشکیلاتك یك چوق نقصانلری اولدیغی نظر دقته آلنه‌رق اصلاحی جهتی‌ده دوشـونلدی ؛ اسکی سیستمی بردن بره دکیشدیرمك ممکن اوله‌میه‌جغی کبی چوق مصرفی دخی ایجاب ایده‌جکی دوشـونیله‌رك تدریجاً توسیع ایدلمك اوزره اولا استانبول ولایتنده یکی برصورت طرح وجبایت احداث اولندی . شویله‌که :

معاملات طرحیه‌یی ایفا ایده‌جك استانبول ولایتنده دفتردارلغه مربوط اولان واردات مدیریتی‌در . بونك معیتنده اراضی ، مسقفات ، طریق بدلی

وتمتع ویرکولرینك تحققنه مأمور تحقق شعبه‌لری موجوددر . بوشعبه‌لر بر آز دن بحث ایده‌جکمز تحصیل شعبه‌لری یاننده اخذ موقع ایدرلر، استانبول مناطقه آیریله‌رق هر بر منطقه‌نك ویرکولرینك تحققی بر تحقق شعبه‌سنه تودیع ایدلمشدر .

تحقق شعبه‌سنك وظیفه‌سی یالکز معاملات طرحیه‌یی اجرادن عبارتدر واولکی اصوله مخالف اولمق اوزره بو شعبه‌لرده‌کی مأمورین سیار اولوب متمادیاً دائره‌مأموریتلری داخلنده دورو اجرای تفتیش ایدرلر ؛ بوسایه‌ده املاك واراضی وتمتع ویرکوسنده وقوعه کله‌جك تحولاتی تدقیق ایله آنا دفترلرینی تصحیح ایلرلر . بوندن ماعدا او کله‌یه قدر ده موقع مأموریتلرنده بولنه‌رق مراجعت ایدن مکلفینك شکایاتنی استماع ایدرلر . آنا دفترلری اصلاح وتعدیل اولندقدن صکره اشبو مأمورین برویرکو جدولی تنظیم وویرکو تذکره‌لرینی تنظیم ایتدیروب آمرلری اولان ولایت واردات مدیریتنه کوندررلر واردات مدیریده بونلری تعدیل وتصدیق ایدر؛ بوصورتله تحقق کیفیتی ختام بولور ؛ تحقق مأمورلرینك آرقه‌سنده دائما تحقق مفتشلری دولاشوب بروجه مطلوب ایفای خدمت اتملرینه نظارت ایدرلر .

جبایت ایچونده مقیم هیأت تحصیلیه موجوددر . بونلر تحصیل شعبه‌لری حالنده اولوب تحقق شعبه‌لری یاننده اخذ موقع ایدرلر . بوراده بر تحصیل مأموری بر معاونی ورفیقلری ومعقبلر واردر . تحصیل شعبه‌لری دفتردارلك (واردات مدیرینك دکل) تحت امرنده‌در .

شعبه‌لر کندیلرینه ویریلان تکالیف جدوللرینی نشر واعلان ایدرلر . عینی زمانده معقبلر واسطه‌سیله مکلفینه ید بید ویرلمك اوزره ویرکو تذکره‌لری ارسال ایله تقاسیط معینه‌سندن تحصیل شعبه‌سنه کله‌رك

ادای دیون ایتمسنی مکلفه تنبیه ایدرلر. سیار تحصیلات اجراسی ممنوعدر.
مکلف کندیسی کاوب شعبه یه ویرکوسنی تأدیه ایتمزسه اموالی حقنده بر آز
اول کوردیکمز وجهله حجز معامله سی تطبیق اولونور.

ایشته بزده املاك ، اراضی ، مسقفات ، تمتع ویرکولری و طریق
بدل نقدیسی بو اصوله توفیقاً طرح وتحصیل ایدیلمکده ومال صندیغنه
تسلیم اولنمقده در . دیکر نوع ویرکولرك طرز تحقق وجبایتنه کلنجه:

اغنام : (١٩٥ ٧١٢ ٢٠٠ غروش) بونك طرز تحقق وجبایتی
الیوم غایت یولسز اولمغله برابر ینه آیری آیری اجرا اولونور . تحقق
ایچون اولا مختاران وائمه قریه ده موجود اغنامك بردفترینی تنظیم ایدرلر
بعده هر قریه یه تعداد مأمورلری اعزام اولونور ، هر مأمور کندی
دائرهٔ وظیفه سی داخلنده کی حیواناتی تعداد ایتدکدن صکره دیکر قرایه ده
کیدرك اوراده اولجه یاپیلمش اولان تعدادی قونترول ایدر؛ بو صورتله
تعداد مأمورلری متقابلاً یکدیکرینی تفتیش ایتمش اولورلرکه بوکا (یوقلمه
معامله سی) دینور، بعض یرلرده ده تحقق ، تعداد مأمورلری طرفندن
دکل ، تحصیلدارلر طرفندن یاپیلور . تعداد مأمورلری طرفندن امر
اولنان معاملهٔ طرحیه ختام بولدقدن صکره تحصیلدارلر تقاسیط معینه سنده
ویرکویی جبایت ومال صندیغنه تسلیم ایدرلر. ایشته بوراده ده تحقق وجبایتك
آیری آیری اجرا اولندیغی کوریلیور. یالکز تحقق تحصیلدارلر طرفندن
یاپیلورسه جبایتده آنلر طرفندن اجرا ایدلدیکی جهتله هر ایکی معامله عینی آدملر
عهده سنده برلشمش اولور .

تعدادك مأمورین موقته طرفندن یاپلسی سوء استعمالی مؤدی اولدیغی
جهتله قانونك دکیشدیرلسنه تشبث ایدلمشدر. بعض یرلرك اغنام حاصلاتی

دیون عمومیه‌یه مودوع اولدیغی جهتله ویرکونك بوقسمی اصول ونظامنه توفیقاً اشبو اداره طرفندن تعداد وجبایت اولونور .

اعشار : (۶۸۸ ۵۹۰ ۰۰۰ غروش) اعشار اکثر یرلرده مجلس اداره قراری ایله التزامه ویریلور . التزام واقع اولنجه ملتزملره تقاسیط معینه‌ده آلمق اوزره سندلر امضا ایتدیریلور .

جبایتده ایسه وعده‌لر حلول ایتدکجه ملتزم پاره‌یی کتیروب مال صندیغنه تسلیم ایتمکه مجبوردر . واکر ایتمز ایسه هم فائضی ایشلر وهم‌ده اجرا مأموری واسطه‌سیله (تحصیلات قومیسیونی دکل) کندیسنك وکفیلنك اموالی حجز اولونور .

امانةً اداره اولونان اعشارده ایسه معشرلر اصول مخصوصه‌سنه توفیقاً دفترلر طوته‌رق عیناً آلنان محصولاتی میری انبارینه ییغارلر . ومال مدیری‌ده پاره‌سی پشین اولمق ویا معتبر کفیل کوسترمك شرطیله ویره‌سیه اولمق اوزره مالی صاتار وبدلی مال صندوغنه کیرر ،

اعشاری دیون عمومیه‌یه مودوع اولان یرلرده احاله‌یی‌نه مجلس اداره اجرا ایدرسه‌ده سندات دیون عمومیه امرینه تنظیم اولونور .

بدل نقدئ عسکری : (۱۰۲۰۰۰۰۰۰) خدمت عسکریه‌دن معاف اولمق ایسته‌ین کیمسه‌لرك مال ویاردیف صندقلرینه تسلیم ایلدکلری بدللدر .

معادن رسومی (۷۴۲۳۲۰۰) ده معدن قانوننه توفیقاً معدن مأمورلری واسطه‌سیله جبایت وبالاخره مال صندوغنه تسلیم اولونور . خصوصی اورمانلردن (۵۷۹۸۳۰۰) آلنان اودون ، کومور رسمی ایله کراسته عشری اورمان مأمورلری طرفندن آلنوب کذلك مال صندوغنه ارسال اولونور .

خلاصه : دوغریدن دوغری‌یه تکالیف جمله‌ٔ بزده‌ده مال‌صندوقلرنده جمع اولنور .

۲

تمغارسمی ، خرجلر ، قیدیه‌لر

بزده معاملات ویرکولری : تمغا رسمی ، خرجلر ، قیدیه‌لر نامیله اوچ قسمه آیریلمشدر :

(۱) تمغا رسمی (۱۰۰ ۲۱۸ ٤۸) قانونک تعیین ایتدیکی بعض اوراقه پول الصاقی صورتیله آلنان ویرکودر . پولک عدم الصاقی حالنده اشبو اوراق معتبر اولمیه ونقصان پول الصاق ایدلمش اولان اوراق آغیر جزای نقدی‌یه تابع طوتوله‌جقدر

بزده پول وارداتی دیون‌عمومیه‌یه محول اولدیغی جهتله حاصلاتی دیون عمومیه‌واردات مخصصه اداره‌سنه‌راجعدر. پوللری بواداره‌طبع ایده‌رك بایعلره صاتار .

(۲) ایکنجی درجه‌ده خرجلر کایر . بونلرده محاکم ، پساپورط نفوس ، قانجلاریا خرجلری اوله‌رق درت نوعدر .

محاکم خرجلری (۰۰٦ ۷۹۳ ٤۲) . ــ پول رسمندن بشقه اولمق اوزره ــ محاکم شرعیه ، جزائیه ، حقوقیه وتجاریه‌دن آلنان خرجلردن عبارت اولوب بالآخره حاصلاتی مال مدیرینه دورایده‌جك اولان‌محکمه صندیغنه تأدیه اولنور.

پساپورط وتفوس خرجلری‌ده نفوس اداره‌لرینه ویریلور ؛ کذلك قانجلاریا حاصلاتی‌شهبندرلره تسلیم‌اولنور ؛ بومأمورین‌مدت‌معینه ظرفنده حاصلاتی مال مدیرلرینه تسلیم ایتدکاری‌جهتله بونوع رسوم‌ده‌دیکرلری کبی‌مال صندقلرنده طوپلانمش‌اولور

(۳) قیدیه‌لره کلنجه : (٤٠٠٠ ۷۷۸ ۳٦) بونلر دفتر خاقانی اداره‌سی طرفندن و اموال غیرمنقوله‌نك بیع و فراغی ، هبه‌سی، انتقالی، وفاءً بیعی ، قیوداتنك اخراج و تصحیحی کبی معاملاتدن آلنان ویرکولر اولوب اوبش ، اون آلتی نوعه بالغ اولمقده‌در . [۱] ولایتلرده دفتر خاقانی اداره‌لری موجوددرکه صورت تشکلی شو وجهله‌در : مرکز ولایتده بر دفتر خاقانی مدیری لوا وقضالرده طاپو مأمورلری موجود اولوب بونلر سلسلهٔ مراتب اعتباریله، مالیه‌یه مربوط، نیم مستقل بر اداره اولان دفتر خاقانی امانتنه تابعدرلر .

قیدیه ویرکولرنده تحققات ایله جبایت عینی زمانده واقع اولور . مثلا بر أو صاتیله‌جغی زمان دفتر خاقانی مأمورینه مراجعت اولنور ؛ مومی الیه طرفندن خرج مخصوص بالحساب تعیین و بعده مقدار تکلیف صاحب استدعا طرفندن مال صندیغنه تودیع اولونور؛ خرج اوده‌نیلمدکجه معاملهٔ قیدیه ایفا ایدلمز . خصوصی سندات اوزرینه تصرف معاملاتی محاکم ودوائر رسمیه نزدنده مقبول و معتبر عد اولونماز .

بزده سوء استعماله مانع اولمق اوزره درجهٔ کافیه‌ده تفتیشات یاپیلمامقده‌در . لوا دفتر خاقانی مأمورلرینك قضا مأمورلری اوزرنده بر حق تفتیش موجود اولوب سند خصوصی ایله اموال غیرمنقوله تصرفاتی

[۱] ۱ ورقه‌بها وکاتبیه ، ۲ بیع وفراغ ، ۳ مجاناً فراغ وهبه، ٤ مبادلهً بیع وفراغ ، ٥ انتقالات ، ٦ ترهین ، وفاء، استغلال ، ۷ سندسز تصرفات، ۸ حق قرار ایله تفویض اراضی ، ۹ توسیع حد انتقال، ۱۰ مساحه، ۱۱ رسم تحصیل ودلالیه، ۱۲ تقسیم وافراز ۱۳ احالهٔ محلولات قیدیه‌سی، ۱٤ قید تصحیحی، ۱٥ قید اخراجی ، ۱٦ خصوص خرجلری .

وقوعبولمامق ایچون ائمه و مختارانك دخی دفتر خاقانی اداره‌سنه اخبار کیفیت ایتمه‌لری قانوناً مجبوری ایسه‌ده بوتدابیر کافی کلمه‌مکده وبك چوق کتمیات واقع اولمقده‌در .

بوحالدن هم خزینه ضرر ایدییور همده اموال غیر منقوله قیوداتی تأسس ایده‌میور. دولت برمدتدنبرو انتقالات ویرکوسنی عفو ایتمش وبوصورتله اصحاب انتقالی، یالکز قیوداتك تنظیمی ایچون، بلاتکلیف، ابواب حکومته مراجعته تشویق ایتمه‌یی ارزو ایلمش ایسه‌ده بونده‌ده موفقیت کورلمامش الیوم بر چوق املاك، آباء واجداد اوزرنده مقید بولونمشدر. [١]

خلاصه : دیون عمومیه وزنه‌سنه عائد بولنان پول رسمندن ماعدا محاکم ، پساپورط، قانجلاریا، نفوس خرجلری ودفترخاقانی مأمورلرینك جبایت ایتدیکی قیدیه وارداتی هپ « مال صندقلرنده » طوپلانیر .

٣

بالواسطه جاری تکالیفك جبایتی

دولت عثمانیه‌ده بالواسطه جاری ویرکولر، باشده کمرك رسمی اولمق اوزره ، ١٣٢٨ سنه‌سی بودجه‌سنده بروجه آتی تخمین ایدلمشدر. فقط بالواسطه جاری تکالیف میاننده کوستریلیوب انحصارلر نامی تحتنده ایری برقسم داخلنده کوستریلان طوز ، توتون ، تنباکی وباروت انحصار وارداتی‌ده بومیانه ادخال ایلمه‌ملك لازمدر.

---

[١] اخیراً نشر اولنوب ١٣٣٠ سنه‌سی مارتندن اعتباراً تطبیق اولنه‌جق برقانون موجبنجه بیع وفراغ خرجلری سویاً ٪ ٥ وانتقال خرجلری‌ده درجهٔ قرابته کوره تفاوت ایتمك اوزره ٪ ١٥ ـ ١٠ اولمق اوزره تعیین ایدلمشدر . اموال غیرمنقوله‌نك انتقال ویرکوسی، قیوداتك تصحیحنی تسهیل ایتمك اوزره، ینه برسنه ایچون عفو اولنمشدر .

	غروش
کمرك رسومی	٥٠٠ ٠٠٠ ٠٠٠
مسکرات رسمی	٣١ ٨٣٠ ٠٠٠
تنباکی بیعیه‌سی	١٩٨ ٤٠٠
رسوم بحریه (لیمان، سیرسفائن و فنارلر رسومی)	١٤ ٨١٢ ٠٠٠
رسوم صحیهٔ حیوانیه	٢ ٤٧٩ ٤٠٠
صید بری و بحری	١٩ ٩٥٣ ٠٠٠
طوز انحصاری	١٢١ ٤٠٠ ٠٠٠
توتون انحصاری	١١٠ ٢٣٣ ٣٠٠
تنباکی انحصاری	٤ ١٠٤ ٠٠٠
باروت انحصاری	٩ ٠٠٠ ٠٠٠
یکون	٨١٤ ٠١٠ ١٠٠

کوریلیورکه تکالیف بالواسطهٔ عثمانیه‌نك کمرك رسمندن ماعداسنك مجموع وارداتی تقریباً اوچ میلیون لیرادن زیاده دکلدر . بو تکالیفدن : مسکرات رسمی، برلی تنباکی بیعیه‌سی صید بری و بحری رسومی، طوز، توتون اجنبی تنباکیسی انحصارلری وارداتی ، یعنی تقریباً ٢٨٠ بیك لیراسی، استقراضات خارجیه‌مزك فائض و رأس المال تأدیاتی قارشولنی اولمق اوزره دیون عمومیه واردات مخصصه اداره‌سنه ترك ایدلمش اولدیغی کبی ١١٠ بیك لیرا قدر طوتان فنارلر حاصلاتی ده فنارلر ادارهٔ مختاره‌سی طرفندن جبایت ایدلدیکندن بو قسم تکالیفدن مالیه نظارتنك دوغرودن دوغرویه جبایت ایلدیکی مقدار ٢٠٠ بیك لیرایی تجاوز ایله‌مکده‌در، بو صوك قسم ایسه لیمان، سیر سفائن ، رسوم صحیهٔ حیوانیه وبرده باروت انحصاری وارداتندن عبارتدر .

دیون عمومیه اداره‌سنك جبایت ایتدیکی وارداتدن مسکرات رسمی قدح و قیه ایله مسکرات صاتانلردن مغازه و دکانلری ایجارلرینك ٪ ٢٥ ی نسبتنده ویردکاری بیعیه رسمی ایله مسکراتك بهر قیه‌سنك مجلس اداره طرفندن قطع اولنان فیئاتی اوزرندن النان ٪ ١٥ رسم میری و خارجدن کئول کتیرلدیکی تقدیرده کمرك رسمندن ماعدا بهر قیه‌ده النان ٤٨ پاره ایله کذلك عثمانلی اسپرتولرینك بهر قیه‌سندن آلنان ٤٨ پاره‌دن عبارتدر .

بو رسمی استحصال ایچون دیون عمومیه مأمورلری مسکرات اعمال ایدن و صاتان محللری دور و تفتیش ایدر و مقدار کئولی قید ایده‌رك تقاسیط معینه‌سنده ویرکوسنی جبایت ایلرلر .

یرلی تنباکی بیعیه‌سی دیون عمومیه طرفندن بو ماده‌یی صاتان کیمسه‌لردن دکانلرینك اجاره‌سنه کوره ویا مقطوعاً آلنان تذکره رسمیدر .

صید بری رسمی آوجیلق ایده‌جکلردن آلنان تذکره رسمیدر صید بحری ویرکوسی ایسه بالق صیادلرندن آلنان تذکره رسمی ایله بالقلرك و محصولات سائره‌نك صاتیش فیئاتندن آلنان ٪ ٢٠ رسمدرکه دیون عمومیه مأمورلری طرفندن و قسماً ادارهٔ مذکوره طرفندن التزامه ویرلمك صورتیله جبایت اولنمقده‌در .

طوز استحصالی منحصراً دیون عمومیه اداره‌سنه راجع اولوب فیئات مقرره‌سی داخلنده بایعلره صاتیلمق و قاچاقچیلق وقوعه کلمه‌سی ایچون طوز مناقلاتی تذکره‌لرله ایفا ایتدیرلمك اوزره جبایت اولنمقده‌در .

توتون انحصار وارداتی ، مشترك المنفعه رژی اداره‌سنك ویرمکده اولدیغی بدل مقطوع ایله تمتعاتندن آلنان خزینه و دیون عمومیه حصه‌لرندن و یرلی تنباکیدن آلنان استهلاك رسمندن عبارتدرکه خزینه حصه‌سی ده داخل

اولمق اوزره جمله‌سی استقراضاتمزه قارشولق طوتیلمش ودیون عمومیه وزنه‌سنه کیرمکده بولنمشدر .

اجنبی تنباکو انحصاری دخی اجنبی تنباکورژیسنك ویرمکده اولدیغی مقطوع ٤٠ بیك لیرادن عبارت اولوب ینه استقراضلرمز قارشولغی اولمق اوزره دیون عمومیه اداره‌سنه عائددر .

فنارلر رسومی‌ده سواحل عثمانیه‌ده سیاحت ایله‌ین سفاینden فنارلر اداره‌سنك آلمقده اولدیغی رسمدرکه بونك خزینه حصه‌سی ینه فنارلر شرکتندن عقد ایدیلن استقراضه قارشولق طوتیلمشدر .

لیمان، سیرسفائن رسومنك جبایتی ممالك سائره‌ده کمرك اداره‌لرینه راجع اولدیغی حالده بزده بو وظیفه لیمان اداره‌لری طرفندن اجرا ایدلمکده وتحصیلات واقعه مال صندوقلرینه تسلیم اولنمقده‌در .

رسوم صحیۀ حیوانیه ممالك عثمانیه‌یه ادخال ویا مملکتمزدن اخراج اولنان حیوانات پوستلری و سائر مواد حیوانیه ایله جانلی حیوانلرك معاینه‌سندن آلنان رسمدرکه بیطرلر و سائر مأمورین صحیۀ حیوانیه طرفندن جبایت اولنمقده ومال صندقلرینه یاتیرلمقده‌در .

باروتك هم استحصالی هم بیعی تحت انحصارده اولوب طوپخانه اداره‌لری طرفندن اعمال وادخال اولنه‌رق یا دوغرودن دوغرویه بو اداره‌لر طرفندن ویا متقاعد ضابطان ترجیح ایدلمك اوزره دیکر امین بایعلر طرفندن صاتدیرلمقده وحاصلات مال صندقلرینه تسلیم ایدلمکده‌در.

دولت عثمانیه‌ده کمرك ویرکولرینك جبایتنه کلنجه : بزده کمرك ویرکوسی ٪ ۱۱ ادخالات ، ٪ ۱ اخراجات وکذا ٪ ۱ ترانسیت

رسمندن عبارتدر ؛ بونلرك جمله‌سی تعرفه اصولی اوزره دکل رایج اصولنه Ad valorem توفیقاً جبایت اولنمقده‌در . کمرك ویرکولرینك جبایتی مالیه نظارتنه مربوط نیم مستقل بر مدیریت اولان رسومات امانتنه راجعدر . بو دائره‌نك حدود و سواحلده باش مدیریتلری و بونلره مربوط مدیریتلریله مأمورلقلری موجوددر .

صورت جبایت شو وجهله‌در : کرك بحراً ، کرك براً اشیا ادخال ایدن کیمسه ــ صوك زمانلرده تطبیق ایدیلان اصول موجبنجه ــ اشبو اشیانك مقدار قیمت و منشأنی محتوی بر بیاننامه تنظیم ایدر . اکر بوراده اشیانك مقدارینی نقصان کوسترمش ایسه کندیسندن فضله‌سی ایچون ایکی مثل کمرك رسمی استیفا اولونور . بیاننامه‌نك اعطاسنی متعاقب « کومروك مبصرلری » بو اشیانك مقدارینی تدقیق ایله بر بوردرویه قید ایدرلر ؛ مخمنلرده اشیانك قیمتنی تقدیر ایدرك بوردرویی امضا ایلرلر . مخمنلر ، تجارك کوستره‌جکی قونشمنتولر ایله مانیفستولره و سائر اوراقه اعتماد ایتمك مجبوریتنده اولمیوب بالذات کندیلری اشیانك قیمتنی تخمین ایله موظفدرلر ؛ مخمنلردن صکره ایش حساب مأمورلرینه کلیر ؛ بونلر رسمك مقدارینی حساب ایدرلر . مال صاحبی تأدیه‌یه مجبور اولدیغی مقدار رسمی کمرك وزنه‌سنه بعد التودیع مالنی آلوب کوتورر . نه‌ستیاتور ایله مال صاحبی آره‌سنده تقدیر قیمت خصوصنده اختلاف چیقارسه کمرك رسمی عیناً آلنه‌رق اشیای عینیه آنبارلرینه سوق ایدیلور و اوراده صاتیلور ؛ اشبو عیناً آلنمق معامله‌سی کرك تجارك و کرك دولتك ضررینی مؤدی بر اصولدر .

کمرك رسمی کمرك وزنه‌سنه تسلیم اولندقدن صکره فرانسه‌ده اولدیغی کبی مال مدیریتنه دور اولنماز . بوراده مأمورلر حاصلاتی مدیریتك ، مدیریت

دخی باش مدیریتك ، باش مدیریتلر ایسه مدیریت عمومیه نك امرینه تابع طوتارلر. بناءً علیه مالیه نظارتی بوپاره نك كمرك اداره لری طرفندن تأدیه ایدیله جك اولان مصارفدن فضله قالان قسمنه انجق مدیریت عمومیه واسطه سیله وضع ید ایده بیلور ؛ بوصورتله كومروك ویركولری بزده شمدی یه قدر كورمدیكمز برخصوصیتی حائز اولیور . حاصلات بش میلیون لیرادر؛ بزده قچاقجیلغی منع ایچون قولجی هیئتلری وساحل محافظه مأمورلقلری وارسه ده ینه عظیم مقدارده قچاقجیلق واقع اولمقده در .

بوصورتله تكالیفك صورت جبایتی مطالعه ایدلمكله هرمملكتده منابع واردات دولتك اك مهم قسمنك نه صورتله خزینه یه جلب وجمع اولندیغی كورلمش اولیور . حكومت عثمانیه ده یالكز تكالیف وارداتی عموم بودجه وارداتنك یوزده ۸۵ ینی متجاوز بولنمقده در. ممالك سائره نك اكثریسنده بونسبت دها یوكسكدر . یالكز پروسیه وسائر بعضی آلمان حكومتلرینك بودجه لرنده املاك وارداتی ، بودجه یه وضع اولنان ارقام اعتباریله ، تكالیف وارداتی قدر یوكسك بریكون تشكیل ایتمكده در .

تكالیفدن ماعدا اولان واردات دولتك صورت تحقق وجبایتك ایضاحی ، برچوق تفرعات اداریه نك بیلنمسنه محتاج اولدیغی جهتله ، بوراده ممكن دكلدر . بناءً علیه بو وارداتك جمله سنك مال صندقلرنده طوپلانمقده اولدیغنك ذكریله اكتفا ایدیله جكدر. یالكز پوسته وتلغراف وارداتی حقنده بوقاچ سوز سویله مك اقتضا ایدر : فرانسه ده پوسته وتلغراف حاصلاتی ده پوسته اداره لری كیشه لرنده جمع اولنور وبعده واردات سائره كبی آروندیسمان مال صندیغنه تسلیم ایدیلیر . بزده ایسه ،

گمرك وارداتنده اولدیغی وجهله ، پوسته وارداتی‌ده مال صندقلرینه تسلیم اولنمیوب کیشه‌لر ، حاصلاتی مدیریتلرك ، مدیریتلرده باش مدیریتلرك وباش مدیریتلرده دوغرودن دوغرویه پوسته وتلغراف نظارتنك امرینه تابع طوتمقده‌درلر ؛ مالیه نظارتی پوسته وتلغراف فضله‌ٔ حاصلاتنه انجق اشبو نظارت واسطه‌سیله دسترس اولمقده‌در .

خلاصه فرانسه‌ده بتون واردات مال صندقلرنده جمع ایدلمکده اولدیغی کبی بزده‌ده بالجمله واردات قضا ، لوا وولایات مال صندقلریله ینه خزینه‌نك شعباتی عد اولنه‌بیلن رسومات وپوسته باش مدیتلرنده وبرده‌دیون عمومیه‌واردات مخصصه اداره‌سنده طوپلانمش اولیوز . بوصورتله واردات دولت مملکتك هرطرفنه‌داغیلمش اولان آلتی ، یدی‌یوز قاصه‌یه گیرمکده‌در . شیمدی‌ده وارداتك صورت تمرکزینی و خزینه معاملاتنك نه‌صورتله ایفا اولندیغنی مطالعه ایتمك اقتضا ایدر .

٢١

خزینه معاملاتنك صورت ایفاسی

وارداتك طوپلانه‌جغی مرکزخزینهٔ دولت trésor public در .
خزینهٔدولت برشخصیت ومعنویه بروحدت مرکبه‌در : مملکتك بوتون اقسامنده موجود قاصه‌لرك هیئت مجموعه‌سندن وجوده کلدیکی حالده بونلردن آیری بر شخصیت معنویه کبی تلقی اولنور .

بو شخصیت معنویه بودجه‌نك بانکریدر وارداتی جلب ایده‌جك وتأدیاته مأمور قاصه‌لر واسطه‌سیله اشبو وارداتی مملکتك اقسام مختلفه‌سنه توزیع ایلیه‌جکدر. وارداتی جبایت‌ایدن قاصه‌لرك اکثریسی عینی‌زمانده خزینه نامنه تأدیاتده بولنمق صلاحیتنی حائزدر ؛ او حالده بو پاره‌لرك هپسنی مرکزه جلب ایله تکرار توزیعاتده بولنمغه احتیاج یوقدر ؛ واردات مرکزده انجق بالحساب جمع اولنور . یالکز مختلف قاصه‌لر وارداتی، مصارفه نظراً فضله ویا نقصان کلنجه محاسبه‌جینك، دفتردارك ونهایت نظارت مرکزیه‌نك امریله قضالر لوالر ویا ولایتلر آره‌سنده مناقلهٔ نقود معامله‌سی اجرا ایدیلیر و نهایت‌ولایت فضله‌لری‌ده مرکزه جلب اولنور که مالیه ناظرینك عهده‌سنه محول بروظیفه‌در . ایشته بو معامله‌یه « خزینه معامله‌سی Opération dela trésorerie » دینور .

قضادن لوایه ، لوادن ولایته وولایتدن مرکزه نقل‌نقود معامله‌سی ایچون اوچ اصول متصوردر :

١ً پاره‌یی طوربه‌لرله وپوسته ایله نقل ایتمك : بو اصول مدنیتده کری قالمش اولان ممالکده جاری اولوب هم مصرفلی هم صعوبتلیدر

٢ً بوسببله علی الاکثر بوخصوصده قامبیو معامله‌سی یاپیلور. مثلا: دیاربکردن استانبوله پاره کوندریله‌جکی زمان اوراده استانبولده مطلوباتی بولونان تجار مراجعت اولونه‌رق کندیلرینه استانبول پیاسه‌سنده‌کی آله‌جقلری ویریلور، وبوکا مقابل اونلردن بورجلیلرینه خطاباً چکیلمش بر پولیچه آلنیر. دفتردار بوپولیچه‌لری مرکزه کوندریر مرکزده بونلری تحصیل ایدر؛ بویله‌جه حواله طریقی ایله پاره خزینهٔ دولته نقل ایدلمش اولور؛ بوتقدیرده مصارف نقلیه‌دن دخی اقتصاد واقع اوله بیلیر؛ لکن بعضاً قامبیال، ندرتدن طولایی، فضله پریم یاپار یعنی یوز غروشانی یوزدن فضله‌یه صاتیلمغه باشلار. بوپریم برحددن یوقاری چیقارسه پاره‌یی پوسته ایله کوندرمك دها کارلی اولور؛ بوحالده پوسته ایله کوندریلور.

٣ً حقیقت حالده پاره نقلیاتنده قبول اولونان اصول نه طوربه ایله کوندرمك ونه‌ده قامبیالدر؛ نقل نقود معامله‌سی اك زیاده بانقه‌لر واسطه‌سیله وقوع بولور. هرمملکتده بر طاقم بیوك بانقه‌لر واردر. مثلا انکلتره‌ده Banque d Angleterre بلچیقاده Banque nationale de Belgique آلمانیاده Reichs bank بزده عثمانلی بانقه‌سی کبی؛ حکومتك مناقلات نقدیه‌سنی اجرا ایلیان بوبانقه‌لردر؛ مال مدیری فضلهٔ وارداتی بونلرك شعبه‌لرینه تودیع ایدر، بوشعبه‌لرده بانقه‌نك نواده‌کی شعبه‌سنه اخبار کیفیت ایده‌رك پاره‌یی محاسبه‌جی‌یه تسلیم ایتدیررلر. کذا بوصورتله محاسبه‌جی فضلهٔ وارداتی دفترداره ودفترداررده مرکزه ارسال ایدر؛ خلاصه پاره‌لر زمان حاضرده فعلاً آنجق بانقه حساب جاریلری واسطه‌سیله نقل موقع ایدرلر.

اکلاشیلورکه بوتون وارداتك خزینه‌ده جمعی یالکز حساب جاریلر ایله

وقوع بولمقده فعلاً بوتون پاره‌لر تبديل موقع ايتمه‌مكده‌در محاسبلر، مقدار حاصلاتى مركزه بيلديررلر؛ فقط عينى زمانده تأدياتده بولنه‌جقلرى مبالغك مقدارى تعيين اولنمشدر؛ واكر بو تأدياتدن صكره فضله واردات قالیرسه انجق بو فضله مركزه جلب اولنه‌جق محلنده تأديه اولنان قسم ايسه آنجق بالحساب مركزه بيلديريله‌جكدر.

ماليه نظارتى مناقلات نقديه‌يى چوق كره محاسبلرك واردات حسابلرينه مالك اولمدن دخى اجرا ايده‌بيلور؛ چونكه نظارت هرطرفده نقدر واردات حاصل اوله‌جغنى بالتجربه بيلير. بناءً عليه بر صندوقك وارداتى نه‌يه بالغ اوله‌جغى حساب جاريلر ايله تعيين ايتمسنى بكله‌مه‌دن نقل نقود معامله‌سى ياپار؛ «بنم حسابمه شورايه شونى كوندركز» ديه دفترداره امر ايدر؛ بر آز اول عرض اولنديغى وجهله، بوتون بوخزينه معاملاتى ايله اشتغال ايدن ماليه ناظرى دها دوغروسى ماليه نظارتى معيتنده‌كى مديريتلردر.

بو معاملاتله اشتغال ايتمك اوزره ماليه ناظرينك معيتنده ايكى بيوك مديريت موجوددر:

(١) محاسبۀ عموميه مديريتى Direction générale de la Comptabilité publique

(٢) معاملات نقديه مديريتى Direction générale de mouvement desfonds

ايشته محاسبلر ايله خزينه‌نك متقابل حساب جاريسنى طوتان بوبرنجى مديريت نقل نقود معامله‌سنى اجرا ايدن ايكنجى مديريتدر.

كوريليوركه ماليه ناظرينك بووظيفه‌سى پك آغيردر. مملكتك واردات عموميه‌سى بر مركزه جمع احتياجات محليه‌يه كوره تنظيم وتوزيع

ایده‌جك واوندن صکره تأدیاتده بولنه‌جقدر ؛ بوندن ماعدا اکر موقة کفایتسزلك کوریلورسه ینه معاملات نقدیه مدیریتی واسطه‌سیله خزینه تحویلاتی (bons du trésor) اخراج ایده‌رك تأمین توازنه غیرت ایده‌جکدر. ایشته مالیه ناظرینی بو آغیر وظائفك برقسمندن قورتارمق ایچون بعض مملکتلرده بووظیفه بشقه بر ناظره ویرلمش یعنی معاملات مالیه ایکی ناظرك عهده‌سنه حواله اولونمشدر. بونلردن برنجیسی : بودجه قانونلرینی یاپمق، اعتبار عمومی دولتی محافظه ، سیاست دولتی مدافعه ایتمك ودوغریدن دوغری‌یه جاری تکالیفی طرح ایلمك وظیفه‌سیله مکلف اولان مالیه ناظری ministre des finances دیکری‌ده وارداتی برمرکزه طوپلامق واحتیاجاته کوره مملکتك هر طرفنه توزیع وتقسیم ومصارفی تأدیه ایتمك یعنی معاملات نقدیه اجراسی ایله مکلف اولان « خزینه ناظری ـ ministre du trésore » در .

۱۸۸۷دن بری ایتالیاده مالیه ناظرندن ماعدا بویله مستقل برخزینه ناظری موجوددر . معماقیه بعض قابینه‌لرده مالیه ناظرینك، عهده‌سنده خزینه ناظری وظیفه‌سنی‌ده جمع ایتدیکی کورلمکده‌در .

فرانسه‌ده دخی قونسیلتو آنت و قونوانسیون دورنده مجلسده (Comité de la trésorerie) نامنده برانجمن موجود اولوب معاملات نقدیه‌وتأدیات کیفیتلری بونك طرفندن اداره اولونمقدی ایدی. بالآخره اون‌نجی سنه (an dix)ده ـ یعنی ۱۸۰۳ده ـ مالیه نظارتی الیوم ایتالیاده اولدیغی کبی ایکی‌یه تفریق اولندی ؛ بونکله برابر بوایکی مستقل نظارت ایمپراطورك شخصنده ینه برلشیوردی. چونکه ناظرلرك فوقنده بوتون امور ومعاملات مالیه‌یی اداره ایدن بالذات ایمپراطور ایدی. (۱۸۱۵) ده ناپولیونك سقوطندن

صکره بوتفریق الغا ایدلمش ومالیه نظارتی ینه بر ناظرك زیر اداره‌سنه توديع اولنمشدی .

بونکله برابر ۱۸۷۰ سنه‌لرنده مجلسده مالیه نظارتنك تفریق وتقسیمی حقنده یکیدن مطالعات یورودلمش ویاخود یالکز خزینه ایشلری (tréiorerie) ایله اشتغال ایتمك اوزره بر مستشار ...aire d'Etat sous تعیینی طلبنده بولنلمش ایسه‌ده بوطلب مقبول کورلمه‌مشدر .

مالیه ناظرینه دیکر وظائفی ایله اشتغاله وقت وامکان براقان بوتفریق قاعده‌سی عجبا حد ذاتنده موافق بر اصولمیدر :

اکثری مؤلفلر بونك ایی بر اصول اولمدیغی قناعتنی درمیان ایده‌رك اونلر دیرلرکه: «مالیه ناظری وارداتی طرح وجبایت ایده‌جك خزینه ناظری ایسه توزیع ایلیه‌جك . فقط واردات ایله مصارفات آره‌سنده‌کی مناسبت قویه‌یی انکار ایتمك ممکنمیدر ؟ طرح ایدن تأدیهٔ مصارفاتدن مسئول وعلاقه‌دار طوتیلمزایسه وبوکا مقابل توزیع وتأدیه‌یه مأمور اولان خزینه ناظری وارداته قاریشه‌مزسه امور مالیه‌ده وحدت ضایع اولور ومعاملاتده دقت واعتنای تام وجودینه امکان قالماز ؟»

ناپولیونك خزینه ناظری اولان قونت « موللیه‌ن comte Mollien » بونی پك کوزل ایضاح ایتمشدر. مشارالیه شویله دییور : « عینی زمانده خزینه ناظری اولمیان بر مالیه ناظری ایشسز بر تخمین ناظریدر . عینی زمانده مالیه ناظری اولمیان برخزینه ناظری ده تخمینسز درعهدهٔ امور ایدن بر ایش ناظریدر »

ثانیاً یکدیکرینه صوك درجه مربوط اولدیغی غیرقابل رد بولونان واردات ایله مصارفاتی بربرندن آییرنجه ناظرلرك مسئولیتی ده تجزی ایدر ، ضایع

اولور ويا هيچ اولمازسه قوتى تخفف ايتمش بولونور . بوندن ماعدا بعض احوالده برايشك مسئوليتى هرايكيسى يكديكرينه عطف ايدروبو جهتله معاملاتده تعويقات وقوعه كلور .

خلاصه هرطرفده ماليه ناظرى ـ ايتالياده ايسه خزينه ناظرى ـ وارداتى بالحساب مركزه جمع وبالاخره هرطرفه توزيع ايدر .

بزده وارداتك صورت جمع وتوزيعى شويله‌در : بيليورسكزكه جبايت اولونان مبالغك (برايكى استثنادن ماعداسى) مال صندقلرنده طوپلانير . مال مديرلرى بوپاره‌لرى محاسبه‌جينك أمرينه اماده‌طوتارلر . امر ايتديكى تأدياتى بعد الاجرا متباقيسنى بانقه‌لر ويا پوليچه ايله ياخود نقداً محاسبه‌جى‌يه كوندررلر . محاسبه‌جى‌ده لوانك تأدياتنى بعدالاجرا مبالغ متباقيه‌يى دفترداره ارسال ايدر؛بوتون ولايت وارداتى بوصورتله دفترداره تراكم ايدر؛دفتردارده‌خى كندى‌تادياتنى اجرا ايلر؛ونهايتا اكر برقسم فضلۀ واردات قاليرسه بوده بانقه‌لر واسطه‌سيله مركزه ويامعاملات نقديه مديرينك امرايده‌جكى محله كوندرر . وارداتدن،صرف اولنديغى ايچون ، مركزه كليان قسم دخى بالاخره حساب جاريلر واسطه‌سيله محاسبۀ عموميه‌يه بيلديريله‌جكندن محاسبۀ عموميه‌ده دولتك مقدار وارداتى تعين ايدر . يالكز اولجه كورديكمز وجهله بزده پوسته وتلغراف وكومرك اداره‌لرى مبالغ متراكمه‌يى على الدرجات مافوقلرينك امرلرينه آماده بولنديررلر ونهايت ماليه ناظرى مركزده پوسته وتلغراف ناظرى ورسومات مدير عموميسى واسطه‌سيله فضلۀ وارداته‌وعموم وارداتك حسابنه‌وضع‌يد ايدر .

فرانسه‌ده على العموم وارداتك جبايت ايدلدكدن‌صكره آروندسمانده‌كى Receveur particulier des Finances نزدنده قالديغنى كورمشدك بو پاره‌لرك مركزه صورت جلب وجمعنه كلنجه: اشبو R.P.des Finances

تأدیه مأموری دکلدرلر. اونلر بوتون مبالغی TrésorierPayeur général
ك امرینه تابع طوتارلر . نقل نقود کیفیتی بوراده‌ده اکثریا بانقه‌لر
واسطه‌سیله یاپیلور . T.P.général دخی بومبالغی بانقه‌لر واسطه‌سیله
کندیسنه جمع ایدر. دەپارتمانك مصارفی بعد التأدیه فضله‌سنی یا مرکزه
ویا معاملات نقدیه مدیریتنك امر ایده‌جکی محله کوندریر .

نقل نقود امرنده بانقه‌لرك ایفا ایتدکاری خدمت پك عظیمدر .
ازجمله فرانسه‌ده Banque de France پك مهم خدمتلر ایفا ایتمکده‌در .
سنوی ۹ میلیار فرانق نقلیات بو صورتله واقع اولمقده‌در . مع مافیه
فرانسه‌ده دخی بانقه‌لردن انکلتره وبلچیقاده اولدیغی قدر استفاده
ایدیله‌مامکده‌در . چونکه بوراده مبالغ متراکمه اولا مال مأمورلری
یدنده طوپلانوب بعده بانقه‌لر وساطتیله مرکزه کیدر . حالبوکه انکلتره‌ده
اصول بویله دکلدر : اوراده تحصیلدارلر جبایت ایتدکاری مبالغی دوغرودن
دوغرویه انکلتره بانقه‌سی شعبه‌لرینه تسلیم ایدرلر ؛ بانقه‌ده بونی
مرکزه بیلدیرر . مرکز بانقه‌سی‌ده بو مقداری مالیه ناظرینه عائد ـ
compte de l' Echiquier ـ نامنده‌کی حساب جاری‌یه قید ایدر . بو
صورتله وارداتی برمرکزده ، فقط حساباً ، جمع ایدن بانقه اولیور .

صوکره تأدیات واقع اوله‌جغی زمان بانقه تأدیه ایدیله‌جك پاره‌لری
مالیه ناظرینك حسابنه مصرف قید ایدر ؛ بو صورتله مصارفده بر
مرکزده جمع ایدلمش اولیور ؛ فقط همان تأدیه ایتمز . ایلریده کوره‌جکمز
وجهله انکلتره‌ده « Paymaster general مصرف ناظری » نامنده بر
محاسب عمومی موجوداولوب خزینه‌دن چیقه‌جق پاره‌لر اولا بونك حسابنه ایراد
قیداولنور ؛ آندن صکره بانقه آتیده کوره‌جکمز وجهله تأدیاتده بولندیغی‌ینه

یه ماسته‌رك حسابنه مصرف قید اولنور. انكلتره بانقه‌سی بوتون بو معاملاتی بلا اجرت ایفا ایدر. بوندن ماعدا دیون عمومیه تأدیاتی دوغرودن دوغرویه بانقه‌یه محول بر وظیفه‌در.

باچیقاده دخی Banque nationale de Belgique موجوددر که بو بانقه‌ده بر حكومت بانقه‌سیدر؛ حكومتك ایسته‌دیكی هر یرده بر شعبه آچمغه مجبوردر. بانقه‌ده عمومی كیشه‌لرك یاننده برده حكومت كیشه‌سی موجوددر. بو كیشه‌لرده بر حكومت مأموری واردركه معاشلری بانقه طرفندن تأدیه اولونور؛ وارداتك اخذی وظیفه‌سیله مكلف اولان بو مأمورلردر. بو مأمورلره واقع اولان تسلیمات حساب جاریلر واسطه‌سیله مركزده خزینه حساب جاریسنه ایراد قید اولونور.

صكره عینی مأمور، آتیده كوره‌جكمز وجهله، تأدیاتك اجراسیله مكلفدر؛ تأدیاتده ینه خزینه حسابنه قید اولونور؛ مركزده خزینه‌نك حساب جاریسنی طوته‌جق دیكر مأمورلرده واردركه بونلركده معاشاتنی كافةً بانقه ویرر.

باچیقا ملی بانقه‌سی هم بو معاملاتی بلا اجرت ایفا ایدر، هم بو مأمورلرك معاشاتنی ویرر، همده تمتعاتندن دولته بر حصه ویرر بوكا مقابل حكومتده بوتون معاملاتنی بو بانقه ایله كورير. بوندن ماعدا و بانقنوط اخراجی صلاحیتنی بو بانقه‌یه بخش ایتمشدر.

آلمانیاده دخی بوكا مشابه اوله‌رق رایخشبانق موجوددر. یالكز بوراده خارجیه، حربیه، بحریه، پوسته نظارتلرینك آیریجه تأدیات قاصه‌لری واردر.

بو بانقه‌لردن شو خدمتلر تأمین ایدلمكده‌در: اولا بو سایه‌ده فضله

مأمور استخدام اولونماز ؛ ثانیاً معاملات کسب بساطت ایدر . مال مدیرندن محاسبه‌جی‌یه، اوندن دفترداره ودفترداردن مرکزه نقل حسابه احتیاج کورلمز . بتون معاملات حسابیه‌یی بانقه نزدنده‌کی مأمورین ایفا ایلر ، خلاصه بو اصول ایله معین بر بانقه خزینه بانکری یاپلمش اولیور؛ ثالثاً نقل نقود کیفیتی دها آز مصرفله واقع اولور. دولت بانکری اولمقدن بانقه‌ده معناً ومادةً استفاده ایدر ؛ بوندن ماعدا دولت بویله بانقه‌لره دائما بانقنوط اخراجی صلاحیتنی وحتی اکثریا انحصارینی بخش ایلر؛ بو سایه‌ده ترقی ایدن بانقه‌ده دولته تمتعاتندن بر حصه ویرر ویاهیچ اولمازسه بلا فائض پاره اقراض ایدر .

بانق عثمانینك دخی بو صورتله خزینه بانکرلکنی ایفا ایده‌بیله‌جکی امتیازنامه‌سنده مصرح ایسه‌ده بوکیفیت هیچ برزمان تطبیق ایدلمه‌مشدر. بعدالمشروطیه حکومت وارداتك تمرکزی وتأدیاتك اجراسی بانقه طرفندن یاپیله‌جغنه دائر برقانون پروژه‌سی وجوده کتیرلمش ایسه‌ده بعض اسباب سیاسیه طولاییسیله بالآخره بو پروژه‌دن صرف نظر ایدلمشدر .

٢٢

مصرف بودجه‌سنك تطبيقی

آمر اعطا معامله‌لری

واردات دولتك صورت جبايتی ايله خزينه معامله‌لرينك صورت ايفاسی ايضاح اولندقدن صكره مصارف بودجه‌سنك تطبيقندن وبالنتيجه تأديات معامله‌سنك صورت ايفاسندن بحث ايدلمك ايجاب ايدر .

بودجه‌نك تمامیٔ تطبيقنی تأمين ايتمك ايچون فصل فصل ويريلان مصارف دائره‌سنی تجاوز ايتمامك، يا كاش فصللردن تأدياتده بولنمامق ، اجرا ايدلمامش بر خدمت ايچون پاره ويرمه‌رك دولتك آله‌جقليلری كيم ايسه تأدياتده اونلره واقع اولمق والخ... كبی شرائطه رعايت ايدلمك اقتضا ايدر... بو شرائطك صورت ايفاسنی ومصارفك اجرا وتأديه‌سنده انتظاملك نه صورتله محافظه ايدلديكنی اكلامق ايچون ايسه مصارف معامله‌لاتنی بر طاقم صفحاته آييرمق وهر بر صفحه حقنده‌كی احكامی آيری آيری كوزدن كچيرمك لازمدر. فی الحقيقه مصارف معامله‌لاتی آتی الذكر بش معامله‌ده جمع اولنور :

١) تعهد	Engagement
٢) حوالات	Delegations
٣) تحقق	Liquidation
٤) امر اعطايه اقتران	Ordonnancement
٥) تأديه	Payenient

اول امرده شوراسنی سویلمك اقتضا ایدرکه مالیه ناظری تأدیه مصارفده ، کیفیت جبایتده اولدیغی کبی ، مستقل دکلدر . چونکه بو معامله‌لرك درت اولکیسنی ایفا ایدن مأمورین باشقه ، بشنجیسی اولان بالفعل تأدیه وظیفه‌سنی ایفا ایدن مأمورین‌ده بسبتون باشقه‌در : اولکی درت معامله‌یی مالیه ناظری، تفتیش ایتمك حقنه مالك اولمقله برابر، دوغریدن دوغری‌یه اجرا ایتمیوب بونلرك اجراسی Ordonnateur آمر اعطالره یعنی دیکر نظاره عائددر؛ یالکز مالیه ناظری‌ده خزینه ناظری صفتیله آمر اعطادر .

تأدیه معامله‌سنی یاپان محاسب مسئوللر (Comptables) ایسه دوغریدن دوغری‌یه مالیه ناظرینك امری آلتنده اولدقلرندن تأدیه کیفیتی تماماً مالیه ناظرینك وظائفی میاننده‌در .

آمر اعطالر اولا هر نظارتك ناظری وایکنجی درجه‌ده طشره‌لرده نظارتلرك بویوك مأمورلری‌در : مثلا داخلیه نظارتنك والی متصرفلری نافعه نظارتنك نافعه مدیری ویا لواده باش مهندسی، معارف نظارتنك معارف مدیری . . . کبی .

بر آز اول سویلدیکمز وجهله تأدیه معامله‌سی ایله درت اولکی معامله یکدیکرندن آیری بشقه اولوب بشقه بشقه مأمورلر طرفندن ایفا اولنمق لازمدر . نته‌کیم مرکزده بزده‌ده بویله‌در ؛ یعنی آمر اعطا ناظرلر ویا وکیللری تأدیه مأموری ایسه ـ آتیده کوره‌جکمز وجهله ـ وزنهٔ عمومی مدیریدر . فقط طشره‌ده کیفیت بویله دکلدر : طشره‌ده دفتردارلر محاسبه‌جیلر عینی زمانده هم آمر اعطا وهم‌ده محاسب یعنی تأدیه مأمورلریدر . یعنی بو مأمورلر (آلدقلری حواله‌لر اوزرینه) بر مصرفی تعهد ایدرلر .

صکره تحقق ایتدیره‌رك امر اعطا ویررلر ونهایت ینه بالذات کندیلری تأدیه ایدرلر. بواصولده‌کی مناسبتسزلك یك نظرده کوزه چارپمقده‌در.
فی‌الحقیقه بوبرمأمورك عینی زمانده حاکم واجرا مأموری اولمسی قبیلندندر:
آمر اعطالر ایله محاسبلری آییرمقدن مقصد قونترولی تزییدو تأمیندر.
فی الحقیقه بالفعل تأدیه بحثنده کوره‌جکمز وجهله محاسبلر تحقق ایدن مصرفك حواله‌نك حدودی داخلنده اولوب اولمدیغی ، پاره‌نك حقیقةً آکا مستحق اولان آله‌جقلی کیمسه‌یه‌ویریلوب ویرلمدیکنی نهایت لازم التأدیه اولان فصل داخلنده تحقق ایتدیریلوب ایتدیرلمدیکنی تدقیق وظیفه‌سیله مکلف اولوب آمر اعطالر اوزرنده اجرای تفتیشات ایدرلر . حالبوکه طشره‌ده آمر ومأمور محاسبه‌جی اولونجه بالذات کندی کندیسنی تفتیش ایتمش دیمکدر . بناءً علیه بزده طشره‌ده آمراعطا ومحاسب وظیفه‌سنك تماماً آیرلمسی و آمر اعطا وظیفه‌لرینك هیچ اولمازسه والی ومتصرفلره ویرلمسی اقتضا ایدر .

امر اعطا معاملاتنی آیری آیری ایضاح ایده‌لم :

١ً تعهد معامله‌سی . — تعهدی شوصورتله تعریف ایتمك قابلدر .
« تعهد ، حالاً واستقبالاً برمصرفك احداث وتزییدینی موجب اوله‌جق برایشك اجراسنی تحت قراره آلمقدر . » ایضاح ایده‌لم :
آتیده اجرا اولنه‌جق برمصرفك ، مثلا انشا ایدیله‌جك بربنانك ، برشوسه‌نك ، استخدام اولنه‌جق برمأمورك ، یاپیله‌جق برسفینه‌نك هنوز انشا واستخدام کیفیتلری واقع اولمه‌دن نه‌مقدار مصارفی ایجاب ایده‌جکی تخمین ایدیله‌رك قونطوراتولره واوامره ربط اولنور . بوصورتله هنوز برمعامله یاپیلمه‌دن ، بودجه‌ده‌کی برقسم پاره‌نك ، برایشه حصر وتخصیص

ایدیله‌جکی تعهد ایدیلور . بعضی تعهدات دائمیدر یعنی مثلا مأمورین استخدامی کبی... بوبابده اجرا ایدیلن تعهد معامله‌سی هرسنه تکرار ایتمیوب یکی بر قرار ایله الغا ایدلمدکجه الی الابد دوام ایدر . بالعکس بعضیلری موقت اولوب ایجاب ایتدکجه مأمورین عائده‌سنك مقرراتی ، قومیسیون قرارلری اوزرینه اتخاذ ایدیلور؛ تعهد دائما امر اعطالرك تصدیقنه اقتران ایدر . مثلا بر مکتب بنا اولونه‌جق: بر هیئت تخمینیه تشکیل اولنور ، واونك ویره‌جکی قرار اوزرینه ناظر تعهداتده بولنور؛ یعنی بودجه‌نك فصل ومادهٔ معینه‌سنده اومقدار تخصیصاتی موقوف طوتار ..

آمر اعطالرك تعهداتده هیچ بر زمان نظردقتدن قاچیرمامالری لازمکلن بر نقطه وارسه اوده مجموع تعهداتك بودجه‌ده ویا حوالاتده ــ که محلی بودجه‌سی مقامنده‌در ــ کی یکون تخصیصاتی تجاوز ایتمامسیدر . یعنی بودجه‌نك فصلنده (٥٠٠٠) لیرا تخصیصات موجود اولدیغی حالده ناظر تعهداتك مجموعنی (٥٠٠١) لیرایه ابلاغ ایتمامليدر؛ تعهد تخمینه مستند اولدیغی ایچون مبهمدر. چوق دفعه بر بنا انشاسی ایچون بر مقدار مصرف تعهد اولونور . فقط انشا آته باشلانلدیغی اوده‌نمسی ایجاب ایدن مبلغك تعهد اولنان مقداری تجاوز ایتدیکی کوریلور؛ بوکا سبب تعهدك حقیقته عدم مطابقتی‌در؛ اولجه‌اوجوز بر صورتده اوبنانك انشاسی ممکن اوله‌جق ظن اولنمش ایدی . فقط نتیجه‌نك تخمینه عدم توافقی کوریلنجه غیرك حقوقی خلل و ضرردن مصون بولندیرلمق لازمکلدیکی جهتله بالطبع بوفضله مصارف تأدیه ایدلمك اقتضا ایدر و بوصورتله بودجه‌ده‌کی تخصیصاتك مقداری تجاوز ایدلمش تخصیصات منضمه‌یه مراجعت اولنمسی لازمکلیر ؛ چوق کره‌ده ناظرلر تعهداتی قصداً نقصان کوسترلر :

بر بنا یاپیله‌جق ، بودجه‌ده عائد اولدیغی فصلده کافی درجه‌ده پاره اولمینجه ناظر بیله بیله تعهدی آز کوستر ، وتأدیه آننده مالیه ناظرینی بر امر واقع قارشوسنده بولندیرر. بوصورتله‌ده بالنتیجه بودجه حدودینی تجاوزه وتخصیصات منضمه اخذینه مجبوریت حاصل اولور .

بودجه تجاوز ایدلدیکی تقدیرده ایسه مجالس تشریعیه‌نك تصدیقی همان بوتون اهمیتنی غائب ایتمش اولیور ، بناءً علیه بوسوء استعمالات وتشوشاته مانع اولمق ، مصرف متعهدلری اولان ناظرلری یعنی تعهداتك اجراسنی مالیه ناظرینك مراقبه‌سی تحتنه وضع ایتمك اقتضا ایدر :

ازجمله بوخصوصده فرانسه‌ده شو تدابیر اتخاذ اولونمشدر: اولاً هر نظارت ، قانوناً بر مصارف متعهده حسابی طوته‌رق بونك یکونی هر آی مالیه ناظرینه بیلدیرمك ناظر مشار الیه‌ده اشبو تعهداتك بودجه فصللرنده‌کی تخصیصات مقدارینی تجاوز ایدوب ایتمدیکنی تدقیق ایدرك محاسبهٔ عمومیه‌ده برحسابه قید ایتمك وظیفه‌سیله مکلفدر.

ثانیاً : هر نظارتده مالیه ناظری ایله ناظر عائدی طرفندن مشترکاً منصوب برر « مصارف متعهده قونترولور ـ Contrôleurs des dépenses engagées لری واردر . بونلر اکثریا مالیه مفتشلری میاننده آلینیر وتعهداتك لزوملی اولوب اولمدیغنی دکل، یالکز تخصیصاتی تجاوز ایدوب ایتمیه‌جکنی تدقیق ایدرلر ؛ یعنی اشبو تعهد ایدیلان مبلغك بودجه‌نك فصل مخصوصنی تجاوز ایدوب ایتمدیکنه باقارلر ؛ اکر بوراده تجاوز وقوع بولدیغنی ویا بوله‌جغنی کورورلرسه درحال ناظر عائدینه اخبار ایدرلر. ناظر عائدی اهمیت ویرمزسه مسئله‌یی مالیه ناظرینه بیلدیررلر. وبوصورتله فضله مصارفك وجودینه ـ هنوز او مصرفك تعلق ایتدیکی ایشی یاپیلمزدن

مقدم ـ مانع اولمش اولورلر . مصارف متعهده مفتشلری ماليه ناظری طرفندن ناظر عائدينك موافقتيله منصـوب اولدقلری جهتله ناظرلرك نفوذينه تابع دكلدرلر. عندالايجاب ماليه نظارتنه التجا ايده بيله‌جكلرندن كمال استقلال ايله ايفای وظيفه ايتملری ممكندر .

انكلتره‌ده دخی هر نظارتده ، ناظر عائدی طرفندن انتخاب ايدلمش وعينی زمانده خزينه مجلسنك تصويب وقبولنه مظهر اولمش آقونتيغ اوفيسور . Acounting officer اسمنده مأمورين واردر . بونلرك وظيفه‌سی فرانسه‌ده‌كی مصارف متعهده مفتشلری كبی بودجه‌نك دائره‌سی خارجنده فضله تعهداتك اجراسـنه مانع اولمقدر ؛ اكر بويله بر تعهد وجودينی كورورلرسه ناظر عائدينه بيلديررلر . ناظر ديكله‌مزسه « بورو دوتره‌زوی » يه اخبار كيفيت ايدرلر .

آقونتيغ اوفيسورلر اكثريا هر نظارتك سياسی مأمورلرندن صكره اك بويوك مأموريدرلر .

بزده‌ده بو وجه ايله هر نظارتده تعهداتی تفتيش ايده‌جك مأمورين واردر ، اصول محاسبهٔ عموميه قانوننده بو بابده برقاچ ماده موجوددر:

[هر نظارتده ماليه ناظرينه مربوط واونك طرفندن منصوب بر مأمور محاسبه امورينی ايفا وصرفياتی مستلزم تعهداتی بودجه‌يه مطابقتی نقطهٔ نظرندن مراقبه ايله مكلفدر . شايد بر ناظر اشبو مأمورك مطالعات وافاداتی نظر دقته آلميه‌جق اولورسه مأمور مومی اليه كيفيتی ماليه ناظرينه اخباره مجبور اولوب عكس حالده مسؤل طوتيلور . اشبو اخبار اوزرينه ماليه ناظری ده ديوان محاسباتی خبردار ايلر . ديوان محاسـبات دخی نهايت

سکز کون ظرفنده بوبابده‌کی مطالعه‌سنی بیان ایدر .] محاسبهٔ عمومیه قانونی ماده : ۲۲

[دیوان محاسبات صرفیات تعهداتنده مطلع اوله‌جغی یولسزلقلردن هراوچ آی نهایتنده صورت مخصوصه‌ده تنظیم ایلیه‌جکی راپور ایله مجلس عمومی‌یه عرض معلومات ایلر] محاسبهٔ عمومیه قانونی ماده : ۲۳

شومادهٔقانونیه‌دن‌ده آکلاشلدیغی‌وجهله هرنظارتك محاسبه مدیرلری مالیه ناظری طرفندن منصوبدر. یالکزاستثناءً حربیه وبحریه نظارتلری محاسبه مدیرلری حربیه وبحریه ناظرلری طرفندن نصب اولونور .

بومأمورلرك وظائفی متعدد اولوب بوراده موضوع بحث اولان بر وظیفه‌سی‌ده تعهداتی مراقبه اتمکدر. اکرایلربده فضله مصرف اختیارینی موجب اوله‌جق تعهدات کوررلرسه اولا ناظر عائدینه ، اونظر اعتباره آلمدیغی تقدیرده مالیه ناظرینه بیان مطالعات ایدرلر. مالیه ناظری‌دخی کیفیتی دیوان‌محاسباته‌بیلدیرر . دیوان‌محاسبات سکزکون ظرفنده‌بر مطالعه درمیان ایدر . ناظرمسئول بومطالعه موجبنجه عمل ایدرسه فبها ، اکر اتمزسه دیوان محاسبات هراوچ آیده بر ویرمکه مجبوراولدیغی تقریرلرایله مجلس مبعوثانی کیفیتدن خبردار ایلر ؛ دیوانك اوچ آیلق تقریرلرینك بعضیلرنده‌اعتراف‌ایدلدیکی‌وجهله‌محاسبه مدیرلرینك‌یولسز تعهداتدن‌دولایی اعتراضلری هنوزمسبوق‌دکلدر. ۲۲ نجی‌ده‌ده‌طشره‌لرده‌تعهداتك‌مراقبه‌سی ایچون‌بر نظامنامهٔمخصوصه‌قلمه‌آلنه‌جغی‌سویلنمکده ایسه‌ده‌هنوزبر نظامنامه وجوده کتیرلمه‌مشدر .

کذلك (۲٤) نجی ماده‌ده شو قید واردر :

[بودجه‌ده صراحةً معین اولمیان ویوز بیك غروشدن فضله بر

مصرف اجراسنى ايجاب ايدن هر نوع مقررات اول بأول ماليه ناظرينه بيلديرلمك لازمدر . تخصيصات مقدارينك سنه نهايتنه قدر تجاوز ايدلميه‌جكنه ماليه ناظرنجه قناعت حاصل اولمدقجه بوقبيل مقررات موقع اجرايه قونيله‌ماز .]

بوندن‌ده آكلاشـلديغى اوزره مثلا حربيه نظارتنده اوتوموبيل مصرفى بودجه‌ده صراحةً معين اولمسه وبونك ايچون يوز بيك غروشى متجاوز بر مصرف اختيارى لازم كلسه ياالكز محاسبه مديرينك دكل دوغريدن دوغرى‌يه ماليه ناظرينك‌ده موافقتى استحصال ايدلمك لازمدر .

ديكر بر ماده دخى شويله دنيلمكده‌در :

[بش ميليون غروش و دها زياده صرفياته محتاج اولان هر درلو انشاآت و اعمالاته عائد تعهداتك اجراسى بر قانون مخصوصه ويا بودجه‌ده صراحةً معين بولنمسنه متوقفدر . بر سنه بودجه‌سنده داخل اولان تخصيصاته استناداً نهايت بش سنه ايچون تعهدات اجرا اولنه بيلور . فقط مجموع تعهد قدر بر مبلغك اوسنه بودجه‌سنده‌كى تخصيصاتندن بر تفريق بشـقه حصوله استعمال اولنمه‌مسى مشروطدر . استلزام ايده‌جكى مصارفك مجموعى سنهٔ جاريه بودجه‌سندن تفريق اولنمامق وقسماً سنين آتيه بودجه‌لرندن محسـوب اولنمق اوزره تعهدات اجراسى بر قانون مخصص ايله تصديق اولنمغه ويا بودجه‌ده مصرح بولنمغه متوقفدر بويولده‌كى مصارفك بر جدولى بودجه‌يه ربط اولنه‌جقدر] (محاسبهٔ عموميه قانونى ماده ١٣)

شو مادهٔ قانونيه‌ده مصرح اولديغى وجه اوزره ناظر بر قسمى سنهٔ جاريه بودجه‌سنده‌كى تخصيصات ايله اوده‌مك وقسم متباقيسى ايسه سنين مستقبله بودجه‌لرنده‌كى تخصيصات ايله تأديه ايدلمك اوزره تعهداتده

بولنمنه بودجه‌ده صراحت اولمدقجه ویاخود برقانون‌مخصوص بولنمقسزین مأذون دکلدر . چونکه اشبو تخصیصاتك ایرتسی سنه مجلس مبعوثان طرفندن عدم قبولی احتمالی واردر .

یالکز ناظر شونی یاپه‌بیلور : سنهٔ حاضره بودجه‌سنده‌کی بعض تخصیصاتی بودجه‌دن بالافراز بونی تجاوز ایتمه‌مك اوزره بش سنه‌ایچون تعهداتده بولنوب وبوصورتله ابطال تخصیصاته مانع اولور .

ایشته بزده آمر اعطالر معاملهٔ تعهدده شو قیود و شروط رعایت مجبوریتنده‌درلر .

تعهداتی قونترول خصوصنده الك ایی قواعد وضع ایدن حکومت ایتالیادر. بوراده‌دوغریدن‌دوغری‌یه‌کافهٔ‌تعهدات‌دیوان‌محاسباتك‌مراقبه‌سنه تابعدر. بربنا،بریول‌یاپیله‌جقی برمأمور استخدام‌اولنه‌جقی‌ویابرتقاعدمعاشی تخصیص‌ایدیله‌جکی‌تقدیرده‌تعهداتی‌مستلزم اوراق‌دیوان محاسباتك‌ویزه‌سنه عرض‌اولنمق‌لازمدر.دیوان‌محاسبات بونلری تدقیق‌ایدر،اکر برمحذوری داعی کورمزسه ویزه ایدر؛ عکسی تقدیرده رد ایلر؛ فقط رد ایتدیکی حالده ناظر ینه اصرار ایدرسه دیوان محاسبات بو اوراقه احتیاطی بر ویزه Visa avec reserve وضعنه مجبوردر؛فقطعینی‌زمانده کیفیتدن مجلس مبعوثانی خبردار ایدر .

بزده ۲۳ نجی ماده‌دن آکلاشلدیغی وجهله بعض تعهدات دیوانه عرض اولونور. فقط ایتالیاده بوتون تعهدات اوراقی دیوان محاسباتك مراقبه‌سنه تابع‌اولدیغی‌حالده بزده آنجق‌هدف‌اعتراض اولنلر کوندریلور.

۲) حوالات : بودجه‌نك فصول ومواددندن ، نه مقدار صرف ایده بیله‌جکلری اکلاشیلمق اوزره، امر اعطای اول وثانیلرك، دها

دوغروسی مرکز، ولایات و مؤسساتك هر برینه تخصیص اولنان مقدار تخصیصاتی محتوی اوراقه حواله و تعبیر قانونیسیله تخصیصات حواله‌سی اطلاق اولنور؛ یعنی حوالات ناظرلرك بر آی صرف عندالحاجه کرك کندیلری کرك امر اعطای ثانیلر امرینه تعیین ایتدکاری مقدار تخصیصاتدن عبارتدر.

بودجه‌نك صرف مرکزده ویاخود ـ ولایات مأمورین معاشاتی کبی ـ صرف ولایتلرده صرف اولنان فصللری اولدیغی کبی عینی زمانده هم مرکزده وهم طشره‌ده صرف اولنان فصولی موجوددر. بونلرك نه مقداری مرکزده ونقدری ولایاتده صرف اولنه‌جغی وکذا هر ولایتك بودجه‌نك فصول و موادندن نه مقدارینی صرف ایده بیله‌جکی حوالات ایله تعیین ایدر؛ هر نظارتك ناظری معین بر ماده‌دن بالجمله آمر اعطالره حصه‌لر (حواله‌لر) کوندریر. مثلا وان ولایتنه برنجی فصلك برنجی ماده‌سندن شو مقدار مبلغ تخصیصات حواله اوله‌رق کوندریلیر و بر جدوله قید ایدیلیر. ناظرلر عینی زمانده آمر اعطا اولدقلری جهتله بودجه‌نك او فصل او ماده‌سندن مرکز ایچونده حواله آلیرلر؛ [*] وبو حوالات مرکز بودجه‌سی اولمش اولور. یعنی مرکزدخی کندی نامنه آلدیغی حوالات ایله مقید بولنورر. حواله احتیاجه کوره ویریلور روا کر کفایت ایتمزسه کفایت ایتمه‌ین فصللر ایچون اصل بودجه‌دن ـ وفقط ینه عینی فصل وماده‌دن ـ تکرار تخصیصات ویریلور. یعنی حوالات سنه ابتداسنده تخصیصاتك مه‌تودیك بر تقسیمی نتیجه‌سی اولمیوب احتیاجه تابعدر. حواله‌لر

---

[*] فرانسه‌ده مرکز مصارفی ایچون حواله آلنمیوب دوغرودن دوغرویه امر اعطا اصدار ایدیلیر طشره ایچون ویریلن حواله‌لرده «حوالةً امر اعطا ordonnancement par délégation» نامنی آلیر.

طشره امر اعطالرینك بودجه‌سی مقامنده‌در . بوراده دوشونیله‌جك نقطه مجموع حوالانك بودجه‌نك فصولنی تجاوز ایتمه‌مسیدر .

هر تخصیصات حواله‌سنده ناظرك تصدیقی اولمق لازم کله‌جکی کبی محاسبهٔ عمومیه قانوننك یکرمی سکزنجی ماده‌سی موجبنجه تعلق ایتدیکی بودجه وسنه‌سی وفصل وماده‌سی مذکور اولمق ومحاسبه مدیرلری طرفندن امضا ایدلمك لازمدر .

۳) تحقق : « دولتك داینك ابراز ایده‌جکی اوراق مثبته‌یی هر نظارتك اقلام عائده‌سنده بالتدقیق مقدار دینی تعیین ایتمکدر . » [*] یعنی بر مصرف تعهد ایدیلوب حواله‌سی ده ویرلدکدن صکره طبیعی او مصرف فعلاً اجرا اولنور ؛ مثلا بنا انشا واتمام اولنور ؛ بونی متعاقب بنانك یاپیلوب یاپیلمدیغی مبالغ مطلوبه‌نك حقیقةً واجب التأدیه اولوب اولمدیغی ومقداری تعیین ایدیلیر . آله‌جقلی استحقاقندن فضله طلب ایتمیورمی دیه اوراق مثبته اوزرنده تدقیقات اجرا ایدیلور ؛ بو معامله « تحقق » liquidation دن عبارتدر . تحقق هر نظارتده دائرهٔ عائده‌سی یاپار . مثلا مالیه نظارتنده تأدیه اولنه‌جق اعشار مصرفنك تحققنه واردات قلمی مأموردر . کذلك انشا اولنان بر بنا وسیله‌سیله طلب ایدیلان مبالغك تحققنه‌ده املاك امیریه قلمی مأموردر . صوکره بو تحققات ناظره ویا طشره‌لرده اولیورسه آمر اعطای ثانیلره امضا ایتدیریلور . نته‌کیم اصول محاسبهٔ عمومیه قانوننده

[*] اصل تحقق Constatation معامله‌سی دولتك بورجی اولوب اولمدیغنك تعیینی کیفیتنه‌دینیلوب مقدار دینك تعیینه ایسه تصفیه liquidation اطلاق اولنورسه‌ده عثمانلی واضع قانونی طبیعتیله یکدیکرینه مقارن اولان بو ایکی معامله‌یی تحقق نامی آلتنده جمع ایتمشدر .

بوجهت تصریح ایدلمشدر . [خزینهٔ دولت حسابنه برمصرفك تحقق مطلقا برناظر ویادرجهٔ ثانیه آمر اعطالرینك ویاخود توکیل ایده‌جکلری مأمورلرك تصدیقیله واقع اولور] (ماده : ۲۵)تحققك مطلقا اوراق مثبته‌یه استناد ایتمسی شرطدر . [هرمعامله‌ٔ تحققیه اوراق‌مثبته‌یه مستند اولمق لازمدر. اشبواوراقك شکل واجناسی نظامات وتعلیمات‌ایله تعیین اولونور .] محاسبه قانونی : ۲۶

٤) امر اعطا : داین‌لهنه تحقق ایدن‌مبلغك تأدیه‌سی‌ایچون برسند تنظیمی ایله بونك آمر اعطانك تصدیقنه اقتران ایتدیریلمه‌سیدر .

تحقق معامله‌سی بیتدکدن، ومثلا انشا اولنان بر بنادن دولایی متعهدك طلب ایتدیکی مبلغه استحقاقی تعیین ایتدکدن، صکره برسند، برامر تأدیه تنظیم وبوآمر اعطالره تصدیق ایتدیریله‌رك وزنه‌یه کوندریله‌جك ومتعهدك آله‌جغی تأدیه ایتدیریله‌جکدر. اصول محاسبهٔ عمومیه قانوننك (۲۷) نجی ماده‌سنده‌کی صراحته نظراً [برناظر ویا درجهٔ ثانیه‌ده آمر اعطا اولانلردن بری ویاخود وکیللری طرفندن امر اعطا لاحق اولمدقجه هیچ برمصرف تأدیه اولنه‌ماز .] کذا ۲۸نجی‌ماده موجبنجه مرکزده امر اعطالر ، عینی زمانده دوائر محاسبه مدیرلری طرفندن امضا اولنمق وفصل وماده‌سی کوسترلمك لازمدر .

امر اعطا ورقه‌سی تأدیه‌یی امرایدن برسنددر. علی‌الاکثرهرداین ایچون آیری آیری تنظیم اولنورفقط‌معاشاتده اولدیغی کبی مشترکاً تنظیم اولندیغی‌ده‌واقعدر .

بزده حواله وامر اعطا معامله‌لرینك صورت وقوعنی بر آز دها ایضاح ایده‌لم : دیمشدك که هر ناظر بودجه‌نك فصولی دائره‌سنده امر اعطای ثانیلره ومرکزه حوالات ویرر. وصوکره کرك مرکز وکرکسه ولایات تعهدات، تحققات، امر اعطاوتأدیه‌معاملاتنی اشبو حوالانه کوره یاپار .

شوتقدیرده مرکزده ایکی دفتر بولونور. بری بودجه‌دفتری دیکری‌ده دائرۂ‌مرکزیه‌بودجه‌سی مقامنده‌کی حوالات‌دفتری بوذجه دفترنده دائره بودجه‌سنك‌هرفصلی وهرماده‌سی ایچون برصحیفه آچیلمشدر . وهرصحیفه افقی اوله‌رق ایکی‌یه آیرلمشدر . [١]

---

[١] درج ایدیلن اشبو نمونه‌لر نظارتلرده طوتیلان دفاتری آندیررسه‌ده مقصد حساباتك نه‌صورتله طوتیلدیغنی ایضاح ایتمك اولمیرب امر اعطا معاملاتنی سهولتله قابل تفهم برحاله‌وضع ایتمك اولدیغندن کیفیت بسیط ونظری برحاله کتیرلمش ودفاترده‌کی تفرعاتدن صرفنظر ایدلمشدر .

(. . . دائره‌سی بودجه دفتری نمونه‌)

صحیفه ١ فصل ١ ماده ١

پاره	غروش	تخصیصات
٠٠	٠٠٠٠	بودجه سنه‌سنده محرر
٠٠	٦٠٠٠	تخصیصات منضمه ـــ سنه
	٦٠٠٠	یکون

پاره	غروش	حوالات	حواله نومروسی
٠٠	٨٠٠٠	مرکزه ـــ سنه	٥١
٠٠	٣٠٠٠	استانبول ولایتنه ـــ سنه	٧٥
٠٠	٥٠٠٠	آطنه دفتردارلغنه ـــ سنه	٨٧
٠٠	١٣٠٠٠	مرکزه ـــ سنه	٩٢
		الخ ...	

کوریلیورکه هر صحیفه‌نك اوست طرفنه بودجه ویا تخصیصات منضمه ایله ویریلان تخصیصات و آلت طرفنه حوالات قید اولنور. وبوصورتله حوالاتك تخصیصاتی تجاوز ایتمامسنه اعتنا اولونور .

مرکزك طوتدیغی حوالات دفتری شو شکلده‌در :

(نمونه ۲ . . . دائره‌سی مرکز حوالات دفتری)

صحیفه فصل ۱ ماده ۱

پاره	غروش	حوالات	حواله نومرسی
	۸۰۰۰	۱ مارت سنه تاریخلی حواله	۵۱
	۱۳۰۰۰	۷ نیسان « « «	۱۲۲
	۳۳۰۰۰	یکون	

تعهد				تحقق				امر اعطا				تأدیه				نومرو
پاره	غروش	تاریخ	ایضاحات	پاره	غروش	تاریخ	ایضاحات	پاره	غروش	تاریخ	ایضاحات	پاره	غروش	تاریخ	ایضاحات	

اکلاشیلیورکه بو ایکنجی دفترده خی مرکز ایچون عینی فصل ومادهدن آلنان حوالاتك مقداریني محتوی برخانه ایله بونك آلتنده اشبو تخصیصاته مقابل اجرا ایدیلان تعهدات وتحققاتك وکذلك امراعطالرك قیدینه مخصوص خانه‌لری محتویدر . تأدیاتك درجنه مخصوص دردنجی ستون بالاخره تأدیه مأموری طرفندن اخبار ایدیله‌جك تأدیات حقیقیه‌یی قیده مخصوصدر . بوایکنجی دفترك بوتون خانه‌لری یکدیکرینی قونترول ایدر. تعهداتك حوالاتی تجاوز ایتمامسی لازمکلدیکی کبی [*] هر تحققك‌ده تعهدینی کچمه‌مسی ودها ایلروده هر تحقق قید ایدیلان مصرفه مقابل وضع ایدیلان امر اعطا یکوننك، متقابل تحقق یکوننی کچمه‌مسی ونهایت بالاخره تأدیه مأموری طرفندن بیلدیریله‌جك اولان تأدیاتك امراعطالری تجاوز ایتمه‌مسی اقتضا ایدر. ولایاتده‌ده کیفیت عینیدر . دفتردار مرکزدن آلدیغی حوالاتی برنجی نمونه‌یه مشابه طوتدیغی بر حساب ایله سنجاقلر بیننده تقسیم ایلر. وهرسنجاق محاسبه‌جیسی ایکنجی دفتره مشابه طوتدیغی بر مصرف دفتری ایله تعهدات وتحققات و امر اعطالرینك و بالاخره تأدیاتنك کندیسنه کلن حوالاتی تجاوز ایتمامسنه اعتنا ایدر.

---

[*] و اکثریاده حوالات تعهداته بناءً اسطار اولندیغندن حوالاتك تعهدات یکوننی کچمه‌مسنه اعتنا اولنور .

۲۳

امر اعطالرك قبل التأديه قونترولی

تعهد معامله‌سندن بحث ایدرکن بونك هر مملکتده قبل التقرر برقونتروله تابع اولدیغی ایضاح ایدلمشدی؛ بوندن مقصدده تعهدك تخصیصات مقدارینی تجاوز ایتمه‌یه‌جکنی تأمین ایدی . ایشته عینی حکمت تحقق ، امر اعطا وتأدیه‌ده دخی موجوددر ؛ اکر بونلرده یکدیکرینی تجرسه مجلسك تصدیق ایتدیکی بودجه‌یه رعایت ایدلمه‌مش دیمکدر ؛ او حالده بودجه‌نك حدودی داخلنده قالمسی ایچون حوالات وامراعطالرك ده تعهدات کبی قبل التأدیه برقونتروله تابع طوتیلمسی اقتضا ایدر :

اول امرده آمر اعطالرك مسئولیت حقوقیه‌سنك بوکی تجاوزاته مانع اوله‌جغی ظن اولنه‌بیلیر :

فی الحقیقه ناظر بودجه‌نك برفصلنك یکوننی تجاوز ایدنجه کندیسنی حقوقاً مسئول ایتمك ممکندر، دینیله‌بیلور؛ لکن بزم قانون اساسیمزده بوبابده صراحت یوقدر ؛ یالکز یوزنجی ماده‌ده شویله دنیلمکده‌در . « برقانون مخصوص ایله معین اولمدقجه اموال دولتدن موازنه خارجنده صرفیاتده بولنیله‌ماز . » بونکله برابر موضوعات عمومیهٔ قانونیه‌مزدن ، بودجه‌نك حدودینی تجاوز ایدن آمر اعطالر حقنده مسئولیت حقوقیه ترتب ایتدیکنی قبول ایتسه‌ك بیله مسئله حل اولنه‌ماز ؛ بومسئولیتی کیم حکم ایده‌جکدر ؟ مجلس مبعوثان انجق ناظرلرك مسئولیت سیاسیه‌سنی موضوع بحث ایده‌بیلوب

بر حكم حقوقی ويره من؛ ديوان عالی ايسه مسئوليت جزائيه‌يی حل وفصله مأموردر ؛ شو حالده مسئوليت حقوقيه‌يه حكم ايده‌جك مرجع يوقدر. بويله بر مرجع بولسه‌ق بيله ناظرك تخصيصاتی تجاوزدن طولايی حقوقاً مسئول اولمسی هروقت طوغری اولميه‌بيلور . ناظرلر دائما بر ديگرينك يرينه گلمش درلر ، سلفلری طرفندن تعيين اولونمش نيجه مأمورلر قارشوسنده درلر ؛ بو مأمورلرك اجرا آتی وخطالريله ناظرلر چوق دفعه تجاوز تخصيصاته مجبور قالیرلر ؛ مملكتك برطرفنده بر يسی خطا ايتديگی همان او خطا ناظرك دوش مسئوليتنه يوكله‌نمكده اولديغندن بوحال قارشوسنده ناظری حقوقاً مسئول طوتمق جهتنه پك اوقدر تمايل اولنه‌مازه؛ حتی ناظر مسئول ايديلوب محكوم اولديغی فرض اولنسه بيله مسئله حل ايدلمش دكلدر : يوز بيكلرجه ليرا تجاوزاتی ثروتسز بر ناظر نصل تأديه ايده‌بيلور ؟ خلاصه مسئوليت نظارك موجوديتی تجاوز تخصيصاته مانع اولماز . معلوم ومشهود اولان برشی وارسه مسئوليت نظارك برقورقولقدن ، انسانی يالكز خيالاً تدهيش ايدن برديودن بشقه برشی اولمه‌مسی‌در . نته‌كيم (١٨٥٠) قانوندن بری فرانسه‌ده تخصيصاتی تجاوز ايدن ناظرلرك حقوقاً مسئول اوله‌جقلری اساسی موضوع اولمقله برابر فعلاً شيمدی‌يه قدر تخصيصاتی تجاوز ايتمش بولنان بونجه نظار هيچ بر تعقيبات حقوقيه‌يه تابع طوتولمامش يالكز بعض احوالده مسئوليت جزائيه مسئله‌سی موضوع بحث اولمشدر . بوجهتله بودجه‌نك حدوديی محافظه ايچون اك سالم طريق ، مصارفی قبل التأديه قونتروله تابع طوتمقدر .

بعض مملكتلرده تعهدات كبی حوالات وامراعطالرده ماليه ناظرينك قونترولی آلتنه وضع اولونمشدر . ازجمله فرانسه‌ده ماليه ناظری ايكی نقطهٔ نظردن قونترول اجرا ايدر :

١) خزینه‌نك امكان مادیسی

٢) قوهٔ تشریعیه‌نك تحدید ایتدیكی تخصیصاتك حدودینه رعایت ایدلمسی

بر كره هر آی ناظرلر مالیه ناظرینه بر تقریر تقدیم ایدرك بوراده كله‌جك آی ظرفنده نه‌قدر حوالات وامر اعطا اصدار ایده‌جكلرینی نره‌لرده تأدیه اجرا ایتدیرمك ایستدكلرینی بیلدیررلر. فی‌الحقیقه مالیه ناظری تأدیاتی مملكتك هرطرفنده تأمین مكلف اولدیغندن اولجه بونی بیلملیدركه معاملات نقدیه مدیریتی واسطه‌سیله خزینه، یعنی نقل نقود معامله‌سی، یاپه‌بیلسون ؛ مالیه ناظری رفقاسنك بوتقریرلرینی یا قبول ویا قسماً ویا تماماً تأخیر ایدر ، بعده بر « توزیعات شهریه جدولی « distribution mensuelle des fonds » تنظیم وبو جدولی برای تصدیق رئیس جمهوره عرض ایدر ؛ مملكتك هرطرفنده تأدیات بوجدوللر موجبنجه اجرا ایدیلیر .

فقط اصل آرانیلان قونترول تخصیصاتك حدودینه رعایتی تأمین ایچون اولان قونترولدر ؛ بونی ده فرانسه‌ده مالیه ناظری ایفا ایدر : محاسبات عمومیه دائره‌سنده بودجه فصللری ایله متناظراً بر دفتر طوتلمشدر ؛ هرناظر دوغریدن دوغری‌یه ویا حوالةً بر امر اعطا (یعنی حواله) اصدار ایتدیكی زمان بونی‌مالیه ناظرینه كوندریر ، مالیه ناظری‌ده اشبو عمومی بودجه دفتری واسطه‌سیله ناظرك طلبنك بقیهٔ تخصیصاته توافق ایدوب ایتمدیكنی اكلار، موافقسه ، وعینی زمانده توزیع شهریه جدولنده داخل ایسه ، او امر اعطالری تصدیق ایتدكدن صكره بر جدولی محاسبلره كوندره‌رك تأدیه‌یه اعطای مساعده ایدر . بوصورتله

مالیه ناظری طرفندن یاپیلان قونترولك بویوك فائده‌سی اولمشدر؛ مع مافیه فرانسزلر بونی کافی کورمه‌مکده‌درلر. دییورلرکه « مالیه ناظری حکومتك برعضویدر. چوق دفعه رفیقلرینك ابرام واصرارلرینه دایه‌ناماز ویاخود ایجاب سیاسته ، حتی حوالات وتخصیصاتدن فضله ویاخود عائد اولمدیغی فصللردن یا کلش اوله‌رق، اصدار ایدیلان امر اعطالری بیله تصدیق ایدر. بناءً علیه وظیفهٔ تفتیشیه‌یی مالیه ناظرینه دکل مستقل بر هیئته ویرمك دها زیاده موجب امنیتدر » بو مستقل هیئت کیم اوله بیلیر ؟

بعضلری بونك مجلس مبعوثان اعضاسندن مرکب برهیئت اولمسنی ایستیه‌یورلر ، فقط بو قوۀ اجرائیه‌یه عائد اموره قوۀ تشریعیه‌نك مداخله‌سی دیمکدرکه نتیجه‌سی هیئت اجرائیه ایچون مضردر . چونکه بو هیئت قوتنه استناداً دائما دائرۀ صلاحیتی تجاوزه تمایل ایده‌جکدر. بعض طرفداران‌ده هر نظارت ایچون بویوك مأمورلردن مرکب ، برر هیئت تفتیشیهٔ اداریه وجوده کتیرلمسنی وتعهد قونترولورلری contrô-leurs des depenses engagées قبل التعهد نصل تفتیشاتا جرا ایدییورلرسه امراعطا مفتشلری‌ده اویله‌جه امراعطالری مراقبه ایلمسنی تکلیف ایدییورلر ؛ فقط بوده محذوری مؤیدر ؛ چونکه نه اولورسه اولسون بو هیئتلر محقق صورتده قوۀ اجرائیه‌نك نفوذینه تابعدر وبالخاصه ناظر عائدی ایله مالیه ناظرینك اتفاق ایتدکاری برشیئه بونلرك مخالفت ایتمسی همان همان امکان خارجنده‌در . حتی تعهدات قونترولورلرینك قونترولنی تماماً وکملاً ایفا ایتدکاری بیله متفق علیه دکلدر ؛ عثمانلی دیون محاسباتی، تعهداتی قونترول ایله مکلف اولان محاسبه مدیرلرینك تعهداته اعتراض ایتدکارینك شیمدی‌یه قدر مسبوق اولمدیغنی راپورلرنده کراة ایله بیان ایتمشدر .

براوچنجی رأیه کوره‌ده بو مستقل هیئت انجق دیوان محاسبات اوله‌بیلیر ؛ بو فکره طرفدار اولانلر شویله دیرلر : « بو حقی دیوان محاسباته ویرملی ، چونکه او برقوهٔ حاکمه‌در . یاکاش ویاخود مقدار تخصیصاتدن فضله امر اعطالری استقلال تام ایله رد ایده‌بیلور » الك دوغرو فکرده بودر .

بونکله‌برابر فرانسه‌ده بوفکرك علیهدارانی چوق اولدیغی کبی دیوان محاسبات‌ده اصلا بو وظیفه‌یی درعهده ایتمك ایستمه‌یور و وظیفه‌سنك بعدالتأدیه محاسبلری بعدالتأدیه قونترول ایتمك نقطه‌سنه منحصر اولمسی دها فائده‌لی اولدیغنی ادعا ایدییور ؛ بونك ایچون اوچ سبب درمیان اولنیور :

١) دیوان قبل‌التأدیه وزه معامله‌سنی علی‌العجله ایفا ایده‌جکندن بوندن کافی درجه‌ده استفاده ایدیله‌مز .

٢) قبل‌التأدیه مصارفی وزه ایده‌جك اولان دیوان محاسبات اعضاسی‌ده‌نفوذ واختراصاته تابع اوله‌بیلیر و بو اختراصات تأثیریله طلب اولنان مبالغی بعضاً بلالزوم‌تصدیق ویارد ایدرلر ؛ نتیجه‌ده قونترول تلوث ایدر ، وایجاب ایدن مسئولیت تعین ایتمز .

٣) دیوان محاسباتك قبل‌الصرف یاپه‌جغی‌قونترول بعدالصرف یاپه‌جغی قونترولی افساد ایتمش‌اولور .

فقط شو اوچ اعتراض تماماً شایان قبول ومدافعه دکلدر ؛ چونکه اولاً ؛ قبل‌التأدیه یاپیلان‌وزه‌نك سطحی‌اولمدیغنی فعلیات‌اثبات‌ایتمکده‌دردر . اساساً اشبو تدقیقات تخصیصات موجوده اولوب اولمدیغی ویاخود اشبو مصرفده fausse imputation بشقه فصلدن اوده‌نیلمسی اقتضاایدن

یاکاش امر اعطالر بولوب بولنمدیغی وقانونه تطبیق حرکت ایدیلوب ایدلمدیکی کبی بر ایکی نقطه‌یه انحصار ایتدیکندن اودرجه‌ده مشکل الایفا دکلدر .

ثانیاً : دیوان محاسباتك اختراصاته تابع اوله‌رق ویزه ایتمسی ممکن اولمقله برابر بو احتمال بالخاصه مالیه ناظری حقنده دها زیاده وارددر ؛ و ذاتاً نفوذدن مصون اوله‌بیله‌جك بر مقام وارسه اوده اولسه اولسه دیوان محاسبات کبی بر محکمهٔ عالیهٔ مستقله‌دور .

ثالثاً : مقدم ومؤخر قونترولارك یکدیکرینی نقض وابطال ایتدیکی ادعاسی‌ده وارد اوله‌ماز چونکه دیوان محاسباتك بعدالتأدیه یاپه‌جغی قونترولی محاسبك وظیفه‌سنی حسن ایفا ایدوب ایتمه‌دیکنی تدقیقه منحصردر . بونك‌ده دیوان محاسباتك صکره‌دن یاپه‌جغی بوقونترولك اولکنی اصلا ناقص اوله‌میه‌جغی پك کوزل آکلاشیلور .

خلاصه دیوان محاسباتك امر اعطا وتخصیصات حواله‌لری قبل التأدیه ویزه ایتمسی موافق وشایان تعقیب وتطبیق بر اصولدر .

دیوان محاسباتك قونترولی تطبیق اولونان مملکتلر انکلتره ، بلچیقا ، ایتالیا ودولت عثمانیه وسائر بعض ممالکدر .

انکلتره — بورده بوتون دیوان محاسباتك وظیفه‌سنی -contrô leur auditeur général دینیلان بر مأمور ایله معاونی ایفا ایدرلر . بومأمور حکمدار طرفندن منصوب ومجلس مبعوثان ایله اعیانك قراری اولمدقجه غیرقابل عزلدر ؛ بناء علیه قوهٔ اجرائیه‌نك نفوذندن مستقلدر . اصل وظیفه‌سی آتیده کوره‌جکمز وجهله محاسبلرك حساباتنی تفتیش اولمقله برابر عینی زمانده قبل التأدیه امر اعطالری‌ده قونترول ایدر .

اولجه‌ده ایضاح اولندیغی وجهله انکلتره‌ده بوتون واردات انکلتره بانقه‌سنده

compte de l' Echiquier دینیلان حسابده طوپلانیر. (بورو دوتره‌زوره‌ری) ایجاب ایتدیکی زمان یکون حالنده بر تخصیصات طلب ایدر؛ قونترولور اودیتور ژه‌نه‌رال اشبو تخصیصاتك بودجه حدودی داخلنده اولوب اولمدیغنی تدقیق ایدر؛ برنجی تقدیرده ویزه ایدر و انکلتره بانقه‌سی‌ده طوپدن تخصیصاتی بورونك امرینه آماده بولندیرر. صوکره ناظرلر عندالاحتیاج بورادن امر اعطالر ایله‌صرفیاتده بولنه‌بیلیرلر. مع‌مافیه بورودن چیقنجه قابل تأدیه اولان بو امر اعطالر درحال تأدیه اولونمز. اولا peymaster général نامنده مجلس وکلایه داخل اولان مصارف ناظرینك حسابنه ایراد قید اولنور؛ وبعده تأدیه اولنه‌رق مشارالیهك حسابنه مصرف اوله‌رق کچیریلیر.

باچیقا — بوراده امر اعطالر دیوان محاسباتك ویزه‌سنه عرض اولنور. دیوان مذکور فصل ومادهٔ مخصوصه‌ده تخصیصات بولنوب بولنمدیغنی وحقیقةً امر اعطایه مربوط اوراق تحقیقیه‌ده‌کی تخصیصاتك اوفصلدمی آلنمسی ایجاب ایتدیکنی واو مصرفك تأدیه‌سنه قانونك تعیین ایتدیکی دائره‌ده واقع قانوناً مساعده اولوب اولمدیغنی تدقیق ایدر؛ وفقط اشبو مصرفك لزوم ویاعدم لزومنی اصلا موضوع بحث ایده‌مز. چونکه بو حق تقدیر برمسئلهٔ اداریه‌اولوب دیوانه‌ویرلمه‌مشدر. دیوان تدقیقاتی نتیجه‌سنده امراعطایی قابل تأدیه‌بولورسه ویزه‌دوبولمازسه‌رد ایدر؛ رد ایتدیکی تقدیرده اکر ناظر فکرنده اصرار ایدرسه کیفیت مجلس وکلایه عرض اولنور؛ مجلس‌ده عینی فکری درمیان ایدرسه اوزمان دیوان محاسبات امر اعطایی avec reserve «قید احتیاطی ایله» ویزه ایدر وهمان مجلس مبعوثانه ایشی بیلدیرر. بلچیقاده تعهدات اوراقی ایتالیاده اولدیغی کبی دیوان محاسباته عرض اولونماز.

هوللاندا ، پورتکیز ، شیلی ، ژاپونیا بلچیقا سیستمه‌منی قبول ایتمشلردر .

ایتالیا — بوراده دخی دیوان محاسبات امر اعطانی تدقیق ایله تجاوز وجودینی ویاطلب اولنان تخصیصاتك یاکاش بر فصلدن آلنمش اولدیغنی کوررسه درحال رد ایدر. حتی ایتالیاده بلچیقاده اولدیغی کبی، مجلس وکلا قراری ایله امر اعطالره احتیاطی ویزه وضع ایتمك مجبوریتی‌ده یوقدر اما دیوان بورأی قطعی ولایتغیری یالکز ایکی خصوصده استعمال ایده‌بیلور .

١ً تجاوز تخصیصات وقوعی .

٢ً یاکاش فصلدن امر اعطا ویرلمسی؛ تعهداتك اثنای مراقبه‌سنده دیوان هیئت وکلانك اصراری اوزرینه احتیاطاً ویزه ایتمکه مجبور اولدیغی جهتله امر اعطالر خصوصنده ایکنجی بر احتیاطی ویزه وضعی مجبوریتی قونولمامشدر.

بزده اصول محاسبهٔ عمومیه قانوننك (٢٩ ، ٣٠) نجی ماده‌لری مفادنجه (*) دیوان محاسبات اعطا امرلرینی وتخصیصات حوالاتی ویزه

(*) [دیوان محاسباتك ویزه‌سنی حاوی اولمدقجه هیچ بر اعطا امری مقرون تأدیه اوله‌میه‌جغی کبی دیوانك ویزه‌سنی وخزینه معاملات نقدیه مدیریتنك قید اشارتنی حاوی اولمیان تخصیصات حواله نامه‌لری دخی معتبر اولماز. بوویزه معاملاتی اکا عائد اوراقك دیوان محاسباته ورودی تاریخندن اعتباراً نهایت اوچ کون ومعاملات نقدیه مدیریتنجه قید معامله‌سی بر کون ظرفنده اکمال اولنور] ماده ٢٩

[دیوان محاسبات اعطا امرلرینك ویا تخصیصات حواله‌لرینك بودجه‌ده‌کی فصول ومواد مخصوصه‌سنه مطابق اولمدیغنی ویا تخصیصاتك عدم کفایتنی کوردیکی تقدیرده ویزه‌دن امتناع ایدرك مذکور امر حواله‌لری اسباب موجبه‌یی مبین بر تقریر ایله عائد اولدقلری نظارته اعاده ومالیه نظارتنه‌ده تقریرك بر صورتنی ارسال ایدر. دیوان محاسباتجه تخصیصاتك عدم کفایتندن طولایی اعاده ایدیلان

ایدر . دیوان محاسبات بو ویزه‌سنی اوچ کون ظرفنده اجرا ایتمکه ویاخود رد ایتمکه مجبوردر . عدم قبول تقدیرنده اسباب رده باقیلور :

١) اکر دیوان محاسباتك عدم قبولی تخصیصاتك موجود بولنمه‌مسندن ایلری کلمش ایسه مجلس وکلا نقدر اصرار ایدرسه ایتسون اشبو اعطا امرلری وتخصیصات حواله‌لری اصلا قابل تأدیه دکلدر . تخصیصات بیتمش اولدیغی تقدیرده ناظرك تخصیصات منضمه آلمسی وبعده حواله ویا امر اعطاسی دیوانك ویزه‌سنه عرض ایلمسی لازمدر .

٢) اکر کیفیت رد فصول ومواده عدم توافقدن نشئت ایتمش ایسه، مثلا قرطاسیه ماده‌سنه عائد بر مصرف مفروشات ماده‌سی تخصیصاتیله تأدیه ایدلمك ایستنیلیرسه دیوان محاسبات هیئت وکلانك اصراری ایله ویزه ایتمکه مجبوردر؛ فقط مجلس مبعوثانی مسئله‌دن خبردار ایدر

٣) قوانین ونظامات ومقرراته عدم مطابقتدن دولایی دیوان محاسباتك ردینه معروض قالان اعطا امرلرینك ویزه‌سی آنجق ناظر عائدینك تحریراً درعهدۀ مسئولیت ایتمسیله قابلدر . مثلا بر مأموره قانوناً معین اولان مقداردن زیاده معاش اعطاسیچون کان اعطا امرینه دیوان محاسبات بوقانونه مخالف اولدیغی ادعاسیله رد ایدر؛ بو تقدیرده ناظر تحریراً مسئولیتی درعهده ایدرسه اوزمان ویزه ایدیلور .

اعطا امرلری وتخصیصات حواله‌لری قابل تأدیه دکلدر . فصول ومواداینه عدم مطابقتدن طولایی رد ایدیلانلر مالیه ناظرینك رأی وموافقتی اوزرینه اتخاذ اولنه‌جق مجلس وکلا قراریله تأدیه اولنه‌بیلور وقرار واقع دیوانه تبلیغ اولنور. دیوان محاسباتجه قوانین ونظامات مقرراته موافق کورلمیان مصارفه عائد اعطا امرلری حقنده اسباب وادله‌سیله درمیان اولنه‌جق مطالعه اوزرینه امر اعطا طرفندن تحریراً درعهدۀ مسئولیت ایدیلیرسه ویزه معامله‌سی اجرا اولنور] ماده ٣٠

حکومت عثمانیه‌ده مشروطیتدن صکره امراعطا معاملاتنك صورت ایفاسی حقنده قبول ایدلمش اولان اصولی ، امراعطا وحوالاتك اصدار ومراقبه‌سی ربلکده اولمق اوزره ، بوراده برکره دها اجمال ایلمك فائده‌دن خالی دکلدر :

ول امرده هر نظارت طرفندن کرك طشره کرك مرکز ایچون حوالات اصدا ایدیلیر :

مطبوع ومتسلسل نومرو تحتنده قوچانلر شکلنده اولان بوحوالاتدن طشره‌یه عائد اولانلری ایلك اوکجه دیوان محاسبات ویزه‌سنه عرض ایدیلیر طشره امراعطالرینك قبل التأدیه دیوان ویزه‌سنه تابع طوتیلمسی امکان خارجنده اولدیغندن، طشره حوالاتنك اشبو ویزه‌سی، طشره امر اعطالرینك ویزه‌سی مقامنه قائم اولور . دیوان اشبو حوالاتی نهایت اوچ کونده ویزه ایتدکدن صکره مالیه نظارتی معاملات نقدیه مدیریتنه ارسال ایدیلیر، اوراده‌ده برکونده معاملات قیدیه ایفا اولنور. بوندن صکره یکدیکرینك عینی ایکی نسخه اولان اشبو حواله‌نك بر نسخه‌سی، برای تأدیه طشره‌یه ارسال اولنمق اوزره نظارت عائده‌سنه ودیکر نسخه‌سی تخصیصاتك فصل وماده دائره‌سنده اولدیغنه محاسبهٔ عمومیه‌جه‌ده قناعت حصوله کتیریله‌بیلمك اوزره محاسبهٔ عمومیه مدیریتنه تودیع اولنور ومدیریت مذکورده بوحواله‌یی بودجه‌نك فصول وموادینه متناظراً طوتیلقده بودجه دفترینه قید وتطبیق ایلر .

طشره‌یه کوندریلن بوحوالات طشره بودجه‌سی مقامنده اولوب تعهدات ، تحققات وامر اعطا معاملاتی هپ بوکا استناداً یاپیلیر . [*]

[*] فرانسه‌ده امر اعطای ثانیلرك اصدار ایتدکده اولدقلری امر اعطالره مرکزده‌کی کبی Ordonnance دینمیوب mandat «وکالتنامه» دینمکده‌در.

مركز حوالاتنه كلنجه : نظارتلر طرفندن تعهداته توفيقاً حوالات عيني صورتله اصدار ايديلير سه‌ده ، مركزك امر اعطالري ديوانك ويزه‌سنه عرض ايدلمز. يالكز محاسبهٔ عموميه مديريتنجه تدقيق ومعاملات نقديه مديريتنجه‌ده قيد واشارت ايدلدكدن صكره بر نسخه‌سي براي حفظ محاسبهٔ عموميه مديريتنه ديكر نسخه‌سي‌ده وزنهٔ عموميه براي ارسال دائرهٔ عائده‌سنه ايصال ايديلير :

حوالاتدن صكره مركز مصارفي ، تحقق وامر اعطايه اقتران ايتديريلير فقط امر اعطالر وزنه‌يه كوندرلمزدن اول ديوانك ويزه‌سنه عرض ايدلمك مشروطدر .

محاسبلرك وظائفی : تأديات

امر اعطالرکجن فصلده عرض اولندیغی وجهله حاضرلاندقدن صکره صیره تأديه‌یه کلیر. تأديات کرك مرکزده وکرك طشره‌ده محاسبلر Comptables طرفندن اجرا ایدیلور. بالمناسبه یوقاریده دخی سویلندیکی وجهله تأديه معاملاتی امر اعطا معاملاتندن کلیاً افتراق ایدوب تأديات محاسبلری طرفندن ایفا ایدیلیر، ذاتاً بعضی وارداتده بیله تحققاتك تأدياتدن باشقه اولدیغی کورلمش وبو افتراقدن مقصدده صرف قونترولی تزييد ایتمك اولدیغی اکلاشیلمشدی تأدياتده ایسه بالفعل تأديه‌نك امر اعطا معاملاتندن آیری اولمسی بر امر محققدر.

بوصورتله مالیه ناظرینك اوچنجی وظیفه‌سنه ابتدار ایلمش اولیورز: مالیه ناظرینك برنجی وظیفه‌سی جبایت واردات ایکنجیسی خزینه معاملاتی اولدیغی کبی اوچنجیسی‌ده کندی معیتنده کی مأمورین واسطه‌سیله (محاسبلر) اجرا ایتدیردیکی تأدياتدر.

محاسبلر کیملردر ؟ اعلان مشروطیتدن مقدم مرکزدن هر نظارتك وزنه‌سی و بناءً علیه بر محاسبی موجود اولوب تأديات بونلر طرفندن آیری آیری اجرا ایدیلمکده اولدیغی حالده مشروطیتدن صکره بو اصول الغا ایدلمشدر. الیوم بالجمله مصارف مرکزیه تأدياتی اجرا ایدن مالیه نظارتنده‌وزنهٔ عمومی مدیریدر. طشره‌لرده تأديه مأموری دفتردار ومحاسبه‌جیلردر. بوندن بشقه استثناءً پوسته‌وتلغراف باش مدیر ورسومات مدیرلریله اصول محاسبهٔ عمومیه قانوننك (٣٢) نجی ماده‌سنده‌کی

صراحته نظراً ردیف مفتشلکلری ایله قول اردو ومستقل فرقه‌لره حربیه نظارتی طرفندن تعیین اوله‌جق محاسبلر دائرهٔ مأموریتلرینك تأدیه مأموریدرلر . [*]

وزنهٔ عمومی مدیری عینی زمانده واردات محاسبی‌در، یعنی هر طرفدن کلن فضلهٔ وارداتی طوپلار؛ بعده بالجمله دوائر ونظارتلرك تأدیاتی اجرا ایلر . طشره‌ده دخی دفترداولر برکره واردات محاسبی صفتیله کندی قضالرینی تحصیل وبوتون ولایت وارداتی تمرکز ایتدیررلر؛ ثانیاً کندیسنه کلن حوالاتی لوالر بیننده بعد التقسیم کندی لوالرینك تأدیاتی اجرا ایدرلر؛ اوله‌جه‌ده کورلمش اولدیغی وجهله عینی زمانده اوزرلرنده آمر اعطا وظیفه‌سی واردر .

محاسبه‌جیلرده اولا کندی قضالری وارداتی جبایت ولوالری وارداتی سانترالیزه ایدرلر؛ بعده دفتردارلقدن آلدقلری حواله دائره‌سنده بولوایه داخل بوتون قضالرك تأدیاتی ایله مکلفدرلر؛ برکلمه ایله وظیفه‌لری دفتردارلرککینك عینیدر .

مال مدیرلرینه‌کلنجه: بونلر یالکز واردات محاسبی اولوب کندیلرینه تأدیات محاسبی نامی ویریله‌مز؛ فی الحقیقه مال مدیرلری ده محاسبه‌جینك امریله بعض احوالده تأدیات اجرا ایدرلر . فقط بو تأدیاتك بالاخره سندلرینی نقد مقامنده اوله‌رق لوایه ارسال ایدوب تأدیاتی دفترلرینه

---

[*] [مالیه ناظری طرفندن منصوب ودوغرودن دوغرویه آنك تحت امرنده بولنان بر محاسب مسئول طرفندن کوریلوب (تأدیه‌سی لازم کلیر) عباره‌سی وضع وامضا ایدلمدکجه هیچ برمصرف تأدیه اولنه‌ماز . ردیف مفتشلکلریله قول اردو ومستقل فرقه‌لرده حربیه نظارتجه محاسب صفتیله تعیین اولنه‌جق ذوات اشبو وظیفه ایله مکلف اوله‌جقلردر . . .] ماده ۳۲

لوایه ارسالات صورتنده قید ایدرلر ؛ بر آزدن کوره‌جکمز وجهله شو تأدیاتك فصل وحوالاته موافق اولوب اولمدیغی واویکونی تجاوز ایتمدیکنی تدقیق ایتمك تأدیه محاسبنك آمر اعطا حقنده اجرا ایتدیکی الك اساسلی بر قونترول اولدیغی حالده مال مدیرلری تأدیه مأموری اولمدقلرندن بو وظیفه ایله‌ده مکلف دکللردر ؛ اساساً بوقونترولی مال مدیرلرینك یاپمسنه امکان دخی یوقدر ؛ چونکه لواحواله‌سی قضا قضا تقسیم اولنمدیغی کبی مال مدیرلری بودجه‌یه متوازن بر تأدیه حسابی دخی طوتمازلر ؛ بناء فصللره مطابقت و حوالاتی عدم تجاوز قونترولی یاپه‌مازلر ؛ خلاصه محاسبه‌جی مال‌مدیرینه حوالاتی دائره‌سنده بعض کره تأدیات‌امری ویرر ؛ او دخی بو امر موجبنجه تأدیه ایدر ؛ صکره سندلرینی کویا یازه کوندرییورمش کبی محاسبه‌جیسنه کوندرر . و مرکزه ارسالات دیه قیدایدر محاسبه‌جی‌ده تدقیقاتی بعدالاجرا مأخوذات دیه یازدقدن صکره حوالات دفترینك تأدیاتی ستوننه بونلری طبق کندیسی قاصه‌سندن تأدیه ایتمش کبی یازار . [*]

مصارفك صورت تأدیه‌سی — تسهیل مطالعه ایچون مرکز تأدیاتنی نظر دقته آلهلم : حوالات و امر معامله‌سنك صورت اجراسی بحثنده کورلدیکی اوزره مرکز حوالاتی بالنهایه وزنهٔ عمومی‌مدیریتنه کوندریله‌رك اوراده قید اولنمقده‌ایدی .

بوندن صکره هرهانکی برمصرف تحقق وامر اعطایه اقتران‌ایدر ، و نهایت بو امر اعطالر وزنهٔ عمومی‌یه کوندریله‌رك‌ایش تأدیه معامله‌سنه

(*) دارالفنون ، مکتب سلطانی ، طبیه ، مسکوکات اداره‌سی. والخ کبی مؤسساتك وارداتنی جبایت ومصارفنی تأدیه وظیفه‌سیله مکلف اولان محاسبلرده مالیه نظارتی طرفندن تعیین اولنوب لوا محاسبلرینه مقیسدر .

كلير . داينلرك يدينه‌ده امر اعطانك خلاصه‌سندن عبارت سندلر [صورت] ويريلور . مع مافيه صوك زمانده صورت يرينه اصحاب استحقاق يدينه مطبوع مكتوبلر ويريلمكده و بونلرده‌ده داينلرك تطبيق مهر و امضالري موجود اولمقده‌در . معاشات ايچون بويله برمكتوب ويا صورت ويرلمز ؛ هر نظارتك معتمدلري واردر ، اونلر مراجعتله نظارته عائد معاشاتي امر اعطالره مربوط بورديرولر ايله آليروصكره توزيع ايدرلر .

محاسبلر امراعطالري تدقيق وتفتيش ايتمكله موظف اولدقلري جهتله امر اعطا كلنجه وزنه‌مديري تدقيقات اجرا ايتديرر . محاسبلرك وظيفهٔ تفتيشيه‌سي اصول محاسبهٔ عموميه قانوننك (۲۹ ، ۳۳) نجي ماده‌لرنده‌كي (*) صراحته نظراً درت نقطه‌يه تعلق ايدر :

اولا : محاسب امر اعطانك قانونده كوستريلان طرزه موافق بولنوب بولنمديغنه يعني ديوان محاسباتك ويزه‌سنه عرض اولنوب اولنمديغنه معاملات نقديه مديريتنك ويزه‌سي موجود اولوب اولمديغنه باقار اكر بوشرطلردن بري موجود دكل ايسه امر اعطايي رد ايدر . معامله اكمال اولنمدقجه پاره تأديه اولنه‌ماز .

ثانياً : محاسب مسئول ، امراعطاو تفرعاتنده برخطاي مادي بولنوب بولنمديغنه

(*) ماده : ۲۹ [ديوان محاسباتك ويزه‌سني حاوي اولمدقجه هيچ بر اعطا امري مقرون تأديه اوله‌ميه‌جغي كبي ديوانك ويزه‌سني وخزينه معاملات نقديه مديريتنك قيد واشارتني حاوي اولميان حواله نامه‌لري دخي معتبر اولماز .]

ماده : ۳۳ [وزنه‌يه حواله اولنان بر امر اعطانك خطاي مادي‌يي شامل اولديغني ويا كنديسنه تبليغ اولنان حواله‌نامه‌لره كوره تخصيصاتك عدم كفايه‌سني وياخود معطوف اولديغي فصول ويا مواد اعتباريله بر سهو موجود بولونديغني كورن بر محاسب امر تأديه‌يي تأخير ايدر . مصرفك معطوف اولديغي فصوله مطابقتي كيفيتنده ديوان اصرار ايدرسه وبوندن طولايي تأخير اولونان تأديات حقنده ديوانك قرارينه توفيق معامله ايدر .]

دقت ایدر. مثلا بر امر اعطا خزینه معاملات نقدیه مدیریتنك امضاسنی ودیوانك تصدیقنی حائز اولدیغی حالده مصرفك تحققاتنده بر یاكلشلق واقع اوله بیلیر؛ امر اعطا دیوان محاسباته وبالآخره وزنهٔ عمومی یه كوندریلیركن دائما اوراق تحقیقیه بوكا مربوط بولندیغندن محاسب بر خطای مادی موجود اولوب اولمدیغنی یكی باشدن تدقیق ایدر و بو پولارك نقصان اولوب اولمدیغنه باقار ؛ اكر خطا موجود ایسه قطعیاً اعاده ایدر .

ثالثاً : محاسب بر ماده دن واقع اوله جق تأدیاتك مقدماقیداولنان حواله یكوننی تجاوز ایدوب ایتمیه جكنی تدقیق ایلر ؛ تجاوز ایدییورسه رد ایده رك یكی بر حواله كلینجه تأدیه ایتمز .

رابعاً : محاسب مصرفك معطوف اولدیغی فصول ویامواد اعتباریله قصداً ویا خطاءً یاپلمش بر یاكلشلق موجود اولوب اولمدیغنه یعنی مثلا قرطاسیه ماده سنه عائد بر مصرفك تخصیصاتك عدم موجودیتی حسبیله بالالتزام ویاخود یاكلشلقله مفروشات فصلندن اوده نمسی كبی بر خطانك بولنوب بولنمدیغنه دقت ایدر واكر وارسه امری تأخیر ایلر . فقط بو حالده ناظر عائدی مطلق اوتأدیه یی اجرا ایتمك ایسترسه كیفیتی دیوانه عرض ایتمكه مجبوردر ؛ اكر دیوان محاسبات مصرفك لزوم تأدیه سنه قرار ویررسه محاسب تأدیه یی اجرا ایدر، فقط مسئولیتدن ده قورتولمش اولور .

وزنهٔ عمومی بر تفتیشاتی اكمال ایتدكدن صكره داینندن اصولی دائره سنده بر مقبوض سندی آلیر. بو كیفیت بعضاً امر اعطاسندینه پول الصاقی واوزرینه امضا ایدلمك صورتیله یاپیلور بو معاملاتك ایفاسندن صوكره اشبو اعطا امرینه

وزنهٔ عمومی مدیری طرفندن « تأدیه‌سی لازم کلور » (فرانسزجه‌سی vu bon à Payer) عباره‌سنك وضعی ایله امضا اولنور وداین‌وزنه‌یه مراجعتله‌پاره‌سنی‌اخذ ایدر. [مالیه ناظری‌طرفندن‌منصوب ویادوغریدن دوغری‌یه تحت امرنده بولونان برمحاسب طرفندن کوریلوب (تأدیه‌سی لازم کلور) عباره‌سی وضع‌ایدلمدکجه هیچ برمصرف تأدیه اولنه‌ماز..]

ماده ۳۲

طشره محاسبلرینك‌ده وظیفه‌سی بوندن فرقسزدر . یالکز اولجه سویلدیکمز وجهله اونلر عینی زمانده آمر اعطا اولدقلری جهتله‌کندی کندیلرینی تفتیش ایتمش اولورلر . بالجمله محاسبلر یاکلش تأدیه‌لرندن‌مالاً مسئولدرلر .

خلاصه بر ایکی استثنادن صرفنظر بالجمله تأدیات بو صورتله ایفا اولنمقده‌در . استثنالر شونلردر :

اولا : هر نظارتده آمر اعطا طرفندن تعیین اولنان معتمدلره معاملات لازمه‌سی، یعنی تحقق، امر اعطا معاملاتی ودیوانك‌ویزه‌سی، بعده ایفا ایتدیرلمك ومصارف متفرقه ومستعجله‌یه صرف اولنمق اوزره ۲۰۰۰۰ غروشه‌قدر آوانس ویریله‌بیلیر برمعتمده ویریله‌جك اوانسك بوندن فضله اوله‌بیلمسی مجلس وکلا قرارینه وابسته‌در [۱]

[۱] (... شوقدرکه خزینه‌وشعباتجه دوغرودن‌دوغرویه اصحاب‌استحقاقه تسویه‌سی ممکن‌اولمیان متفرق ویا مستعجل مصارفك تأدیه‌سی ایچون بعدالصرف اوراق مثبته‌سنه استناداً تنظیم و دیواندن ویزه اولنه‌جق اعطا امرلری مدت معینه ظرفنده محاسب مسئوله تودیع ایدلمك شرطیله بر مقدارمعینه قدر ایجاب ایدن مبالغ آمر اعطا طرفندن تعیین اولنه‌جق معتمدلره اوانس اوله‌رق اعطا اولنه بیلور و دائرهٔ عائده‌سی تخصیصات محوله‌سی یکوننده آوانس مقداری

ثانیاً : بعض امور مهمه‌و مستعجله‌نك تسهیل اجراسی ایچون اشبو امورك تمشیتیله مکلف اولان مأمورین مخصوصه‌یه یکونی یوز بیك غروشی تجاوز ایتمه‌مك شرطیله برمقدار اوانس اعطا اولنه بیلیر، مع‌مافیه احوال استثنائیه الجا آتیله ومالیه ناظری طرفندن ممضی برقرارنامه صادر اولمق شرطیله اشبو آوانسك تزییدی جائزدر . [۱]

تخصیصات موقوف طوتولور . هر نظارت ودائره معتمدینه ویریله‌جك آوانس مقدرینك حدالغایه‌سی یکرمی بیك غروشه قدر مالیه ناظری طرفندن وبوندن فضله‌سی مجلس وکلا قراریله تعیین و ایجاب حاله کوره عینی صورتله تزیید ویا تنقیص اولنور . معتمدلرك محاسب مسئوله حساب واوراق مثبته‌سنی نه‌قدر مدتده‌ویره‌جکلری نظام ایله تعیین اولنه‌جقدر . هر حالده سنه غایه‌سنده آوانسلردن غیر ازصرف معتمدلر یدنده قالان مبالغ درحال محاسب مسئوله اعاده اولنه‌جقدر . مدت معینه‌سی ظرفنده حساب واوراق مثبته‌سنی ویروب محاسب مسئولدن ابرانامه آله‌میان وسنه نهایتنده موجودینی دور وتسلیم ایتمه‌ین معتمدلر ذمتدار عد ایدیله‌رك عزل اولنه‌جقلر وحسابلرینی تسویه ایتمدکجه تکرار خدمت دولتده استخدام اولنه‌میه‌جقلردر . .] محاسبات عمومیه قانونی ماده : ۳۲

[۱] [بعض امورمهمه ومستعجله‌نك تسهیل اجراسی ایچون اشبو امورك تمشیتیله مکلف مأمورین مخصوصه‌یه یکونی یوز بیك غروشی تجاوز ایتمامك وایکی آی ظرفنده اوراق‌مثبته‌سنی محاسب‌مسئولنه ابراز ایتمك شرطیله تخصیصات معینه‌سنه محسوباً علی‌الحساب اقچه اولنه بیلیر . بو صورتله ویریله‌جك آوانس مقدارنده تخصیصات مصرفك تعلق ایتدیکی فصل وماده یکونندن موقوف طوتیلور . اشبو مأمورینه برکره علی‌الحساب اقچه ویرلدکدن صوکره ایکنجی دفعه علی‌الحساب اقچه‌ویرلسی اولکی اقچه‌دن هنوزحسابی ویرلمه‌مش قسم‌ایله‌یکی ویریله‌جك علی‌الحساب مجموعنك یوز بیك غروشی تجاوز ایتمه‌مسنه متوقفدر . مع‌مافیه احوال‌استثنائیه الجا آتیله ومالیه‌ناظری طرفندن ممضی ایری برقرارنامه صادر اولمق‌شرطیله مذکور علی‌الحساب اقچه‌نك حداعظمیسی یوزبیك غروشدن فضله‌اولارق تعیین ایدیله‌بیلور. اوتوز ایکنجی‌ماده‌ده‌کی معتمدلرحقنده‌کی‌احکام اشبو مأمورین حقنده‌ده‌عیناً جاری‌اولاجقدر.] محاسبهٔ عمومیه‌قانونی‌ماده : ۳٤

ثالثاً : مجلس اعيان ومبعوثانك معاش ومصارفاتی مجالس مذكوره هيئت اداره‌سندن تحقق آرانيلمقسزين تخصيصات دائره‌سنده تأديه اولنه‌بيلير ؛ مع‌مافيه دورهٔ حسابيه صوكنده هيئت اداره‌لر، صرفياتنك حساب قطعيسنی تنظيم ومجلسك هيئت عموميه‌سنه تصديق ايتديردكدن صكره حساب قطعی‌يه علاوه ايدلمك اوزره ماليه نظارتنه كوندرمكه مجبوردرلر. [١]

فرانسه‌ده مركزده تأديات بزده‌كی وزنهٔ عمومی مديريتنه مقابل اولان و caissier Payeur central ديديلان محاسب مسئول طرفندن يا پيلمقده‌در. طشره‌لرده‌دخی Tresoriers Payeurs généraux لر، واردات محاسبی اولمقله برابر، عينی زمانده تأديات محاسبلكی وظيفه‌سنی ايفا ايدرلر. فقط اونوتماملیدركه بومأمورلر بزده‌كی دفتردارلر كبی امر اعطا وظيفه‌سنی‌ده حائز دكلدرلر. اوراده امر اعطالر هر نظارتك الك بويوك مأموريدر. فرانسه‌ده Receeurs Particuliers des Finances لر مصارف محاسبی صفتيله طبق بزده‌كی مال مديرلری كيدرلر.

محاسب، بزده اولديغی وجه اوزره كان امر اعطالرك خطای ماديدن سالم اولوب اولمديغنی وتأدياتك تخصيصات ويا حوالات مقدارينی تجاوز ايدوب ايتمديكنی تدقيق ايدر واكر ساخته ويا ياكاش بر امر اعطا mandat fctif كوررسه رد ايدر. فقط بوكا قارشی آمر اعطالره

[١] [...اعيان ومبعوثان مجلسلرينك معاش ومصارفی خزينه‌دن مذكور مجلسلر اداره هيئتلرينه تحقق ارانيلمقسزين تخصيصات اعتباريله تأديه اولنه‌جق ايسه‌ده دورهٔ حسابيه‌سی نهايتنده اداره هيئتی صرفياتنك خزينه‌جه متخذ نمونه‌يه توفيقاً حساب قطعيسنی تنظيم ومجلسك هيئت عموميه‌سنه تصديق ايتديروب عمومی حساب قطعی‌يه علاوه ايدلمك اوزره خزينه‌يه ارسال ايليه‌جكدر] محاسبهٔ عموميه قانونی ماده ٣٢

ویرلمش بك غریب برحق واردر. آمراعطا وامراعطانك هرحالده تأدیه اولنمسی خصوصنده اصرار ایدرسه مسئولیتی اوزرینه آلمش دیمكدر؛ اوزمان محاسب تأدیه یه مجبور اولور ؛ آمراعطانك بوحقنه droit de réquisition دیرلر . یالكز زیرده كی اوچ حالده محاسب اصرار واقع اولسه بیله انجق مالیه ناظرینك قرارینی آلدقدن صكره تأدیه ایده بیلور .

۱) حواله نك نقصانی

۲) خدمتك ایفاسی اثبات ایدیله مه مك

۳) ویریلان مقبوضك شایان احتجاج اولمامق

ایشته بو اوچ سببدن برینك وجودی حالنده آمراعطا حق اصرارندن درحال استفاده ایده مز؛ بلكه محاسب ایشی مالیه ناظرینه بیلدیرر؛ اوده آمر اعطا ایله بعد المذاكره اكر ایجاب ایدرسه محاسبه تأدیه امرینی ویرر.

مسئولیتی یك مبهم وغیرواضح آمراعطالره بویله برحق ویرمك یك تهلكه لیدر؛ بركت ویرسونكه فرانسه ده امراعطالر فعلاً بوحقی سوء استعمال ایتمه مكده درلر .

انكلتره — انكلتره ده تأدیات غریب، فقط غریب اولدیغی قدر مكمل بر اصول دائره سنده ایفا ایدیلور . بوراده بوتون تأدیاتی یاپان Paymester genéral نامنده كی مصرف ناظریدر. امراعطایی ویرن آمراعطا صاحب مطلوبه پاره سنی داینك طلبنه كوره، انكلتره بانقه سنك هانكی شعبه سندن آله بیله جكنی بیلدیرر و عینی زمانده بومسئوره نه راله ده اخبار كیفیت ایدر وبو مبلغ بانقه ده مالیه ناظری نامنه مصرف ومصرف ناظری نامنه ذمت قید اولنور . داین كاوب پاره یی آلدیغی زمان مصرف ناظری حسابنك مطلوب قسمنه یازیله رق قارشولشدیریلیر .

ایشته بو صورتله لوندره‌ده مقیم بر مصرف ناظری مملكتك هر طرفنده‌كی بانقه شعبه‌لری واسطه‌سیله انكلتره‌نك بالجمله تأدیاتنی اجرا ایدییور ؛ بو بزه یك غریب كورونیور. فقط انكلیزلرك بانقه‌لرله اولان مناسبتلرینك نقدر واسع اولدیغی دوشونیلورسه مسئله قولایلقله حل ولنور ؛ هر انكلیزك مطلقا بر بانقه ایله مناسبتی واردر. صاحب مطلوب آله‌جغندن خبردار اولدیغی كندیسنه كلن كاغدی بانقه‌سنه ویرر ؛ بانقه‌سی‌ده همان انكلتره بانقه‌سنه مراجعت ایدرك بوپاره‌یی آلیر ؛ انكلتره بانقه‌سی شعبه‌سنه اوراق كلدیكی تدقیق اولنور وبه‌ماستورژه‌نه‌رال حسابنه مصرف اوله‌رق قید اولنور وبو معامله، انكلتره بانقه‌سیله دیكر بانقه‌لر آره‌سنده‌كی حساب جاریلر ایله جریان ایتدیكی ایچون غایت سهل وسریع اولور .

بعض كویلرده‌كی كوچك داینلر ایچون دخی مساعدهٔ مخصوصه‌لر ایله اك یقین تحصیلدارلر ویا سائر مؤسسات طرفندن استثناءً تأدیات اجرا اولنور .

بودجه حسابنك قپاديلسی

بودجه‌نك اجراسنه دائر معاملاتك هيئت عموميه‌سنی كوردكدن صكره خاطره برصوك سؤال وارد اولور . بر سنه بودجه‌سنه عائد وارداتك جبايتی ومصارفك تأديه‌سی هانكی تاريخه قدر دوام ايده‌جك حساب هانكی تاريخده كسيله‌جكدر ؟

يوقاريده ژه‌ستيون و اكزرسيس ديه آچديغمز بحثده بعض حكومتلرده بودجه حسابی سنهٔ ماليه‌مدتجه دوام‌ايتديريلوب سنهٔ ماليه‌نك صوك كونی gestion لكده قپانديغنی (انكلتره ، ايتاليا) وديكر بعضيلرنده سنهٔ ماليه‌نك ختامندن اعتباراً مدت متممه اطلاق اولنان بر قاچ آی ظرفنده دها حساب آچيق براقيلوب بعده اكزرسيسك قپانديغنی كورمشديكز. بومدت متممه periode complémentaire هرمملكتده كوره دكيشير . بعض يرده اولدقجه اوزون ديكر بعضلرنده ايسه قيصه‌در . بو نقطه حقنده دها زياده اصرار ايتميه‌رك ديه‌حكزكه اشبو مدتك ممكن اولديغی قدر قيصه اولمسی [حساب قطعی قانونلرينك ساعت تنظيمی انتاج ايتمك واكزه‌رسيس بحثنده كورديكمز سائر محذورلره بردرجه‌يه قدر مانع اولمق حسبيله] موافق ومستلزمدر .

شمدی موضوعانه كچه‌رك اولا بزه مثال تشكيل ايتمش اولان فرانسه‌يی كوردلم .

فرانسه‌ده اکزه‌رسیس ١٨٢٢ ده موسیو دو ویلله‌ل طرفندن ایدلمشدی . بوتاریخده دورهٔ متممه سنهٔ مالیه‌نك ختامندن اعتباراً دها دوقوز آی‌دوام ایدییوردی . فقط بالاخره بومدت یاواش‌یاواش تنقیص اولندی . الیوم شوحالده‌در :

١ً انشا آتك ختامی : ٣١ کانون ثانی

٢ً امر اعطا : ٣١ مارت

٣ً تأدیه : ٣٠ نیسان

٤ً جبایت : ٣٠ نیسان

٥ً تخصیصات متممه : ٣٠ حزیران

٦ً تصحیح حساب : ٣١ تموز

ایضاح ایده‌لم : اولا بودجه سنه اثناسنده اجرا و اتمام اولنمق اساسدر ؛ فقط بعض معاملات واردرکه سنه صوکنده بیتیریله‌مز ؛ مثلا تشرین ثانیده بعض انشا آته باشلانلمش انشا آت کانون ثانینك یعنی یکی‌سنهٔ مالیه‌نك حلولنده هنوز اتمام ایدلمه‌مش اولور ، لکن بر آیه قدر اکمال ایدلمسی ممکن بولنور ؛ ایشته بو حالده بو کبی معاملات ایچون آرتق بقیهٔ انشا آتی اسکی‌سنه بودجه‌سندن چیقاروب یکی سنه بودجه‌سنه قویمق کلفتلیدر . بناءً علیه اسکی سنه‌ده باشلایوب هنوز ختامه ایرمیان انشا آتك ٣١ کانون ثانی‌یه (یعنی سنهٔ سابقه‌دن دها بر آی صکره‌یه) قدر ینه اسکی‌سنه‌بودجه‌سنه‌عائداولمق‌اوزره‌دوامنه‌مساغ‌ویرلمشدر . مع‌مافیه ١ کانون ثانیدن اعتباراً ، ولواسکی‌سنه بودجه‌سنده تخصیصات‌قالمش‌اولسه بیله ، مصارفی اسکی سنه‌یه عائد اولمق اوزره‌یکی انشا آته باشلانیله‌مز . کذا ٣١ کانون‌ثانیدن صکره‌یه‌قدر دخی دوام‌ایدن انشا آتك بوتاریخدن صکره‌سی ایچون اولا مصارفی یکی سنه بودجه‌سندن تأدیه اولنور .

ثانیاً : امر اعطا معامله‌سی ۳۱ مارته قدر دوام ایدر . یعنی بودجه‌نك بعض اقسامی اوسنه ایچنده، و انشاآته متعلق اولدیغی تقدیرده سنه‌نك ختامندن بر آی صکره‌یه قدر، ختامه ایرمش فقط لسبب امر اعطا اصدار ایدیله‌مه‌مش ایسه ۳۱ مارته قدر اسکی سنه تخصیصاتندن امر اعطا اصدار اولنه بیلور .

ثالثاً : بعض معاملات واردرکه ایفا ایدیله‌رك امر اعطالری ده ویرلمش، فقط هنوز تأدیه اولنمامشدر. ایشته بوده سنهٔ سابقه‌دن اعتباراً درت آیه [یعنی ۳۰ نیسانه] قدر اسکی سنه بودجه‌سنه عائد اولمق اوزره تأدیه ایدیلور .

رابعاً : کذا اسکی سنه‌یه عائد اولان بعض واردات سنه‌سی ایچنده تحقق وجبایت ایتدیریله‌مه‌مشسه ایرته‌سی سنه‌نك نیساننه قدر اسکی سنه بودجه‌سنه عائد اولمق اوزره تحقق وجبایت ایتدیریلور .

خامساً: بیلورسکزکه تخصیصات متممه بودجه حدودینی تجاوزله یاپیلان بعض مصارفانه بر رنك مشروعیت ویرمك ایچون اعطا اولنور . (۳۰) نیسانده تأدیات معامله‌سی ختام بولنجه تدقیقات نتیجه‌سنده بعض فصللرده تخصیصاتك تجاوز ایدلمش اولدیغی آکلاشیلیرسه ۳۱ حزیرانه قدرده ایجاب ایدن تخصیصات متممه آله‌رق خطا تصحیح ایدیلیر .

تصحیح حسابه کلنجه : بودجه قپاندقدن صکره یاپیله‌جق حساب قطعی قانونی بر هیئت حاکمه حضورینه چیقه‌جغندن بوراده خطا موجود اولوب اولمدیغنی هیئت اجرائیه تدقیق ایتملیدر؛ ایشته ۳۱ تموزه قدرده اشبو خطالر تصحیح اولنور، ایجاب ایدن محسوبات، ضمائم ویا تنزیلات اجرا ایدیلیر و بوتاریخده بودجه حسابی قطعیاً قاپانیر .

حسابی قپادلمش سنەلرە عائد دیون

بودجە قپاندقدن صکرە دولتك سنەسی ایچندە جبایت اولنەمیان وارداتی وینە مدت قانونیەسی ظرفندە تأدیە اولنمامش بولنان مصارفی حقندە نە معاملە یاپیلەجغی وارد خاطر اولور :

اسکی حساب قپادیلدیغی جهتلە بونلر بالطبع یکی سنە بودجەسنە داخل اولەجقدر. واردات ایچون مشکلات یوقدر. ۳۰ نیسان مرور ایتدیکی حالدە هنوز تحصیل اولنمامش وارداتك جبایتنە دوام اولنەرق حاصلات یکی سنەیە ایراد قیداولنور. فقط اسکی سنەنامنە تأدیە ایدلمسی لازم کلن دیون نە اولەجق ؟ بیلیرسکزکە هیچ بر مصرف تخصیصاتسز اودەنمز ؛ او حالدە اسکی سنە بودجەسی قاپانجە اسکی سنە بورجەلرینی اودەمك ایچون یکی سنە بودجەسنە تخصیصات علاوە اولنمق اقتضا ایدەجکدر . مثلا حربیە بودجەسندە (۲۵) نجی فصلدە طوپ تخصیصاتی وار. طوپ صاتون لنمش فقط ۳۰ نیسان مرور ایتدیکی حالدە هنوز تأدیە اولنمامش... بو تأدیاتك یکی سنەدە اجرا ایدیلە بیلمسی ایچون یکی سنە بودجەسنە بر تخصیصات علاوەسی ضروریدر.

اول امردە، اسکی سنە بودجەسی ۲۵ نجی فصلندە اودەنمەمش قسملری ابطال ایدوب یکی سنە بودجەسنك متناظر فصلنە او مقدار تخصیصات علاوە ایتمك کیفیتی خاطرە کلیر ؛ فقط چوق دفعە یکی سنەیە نە قدر دیون دور ایتدیکمزی یکی بودجە یاپیلور کن بیلنمز ؛ بوندن ماعدا بو حل سوء استعمالی دە مؤدیدر. اسکی سنە بودجەسنك بقایاسی یکی سنە بودجەسنك متناظر فصلندن اودەنیرسە اسکی سنەلر ظرفندە واقع اولان تجاوزلر دخی کیزلیجە بو یکی سنە فصلندن اودەنە بیلور. اونك ایچون متناظر فصللرە نقل ممکن و دوغری دکلدر. بو سبیلە فرانسزلر شو اصولی تعقیب ایتمکدەدرلر .

هرسنه‌هر نظارت بودجه‌سنك صوکنه « dépenses des exercices clos سنین سابقه دیونی » دیه برفصل علاوه اولنور . بونك یاننده‌کی رقم خانه‌سنه هیچ برشی قونمش اولمیوب (Pour mémoire) کلمه‌سی یازیلمشدر . اسکی سنه‌ده اجرا اولنوب وقت وزماننده تحقق ویا امر اعطایه اقتران ایدممه‌ین ، یاخود تأدیه اولنمیان دیون یکی سنه‌ده بو فصل نامنه تحقق وتأدیه ایتدیریلور ، یالکز امر اعطا وتأدیه معاملاتنك حین اجراسنده اسکی سنه بودجه‌سنده ، عائد اولدیغی فصلده ، تخصیصات قالوب قالمامش اولدیغنه باقیلیر ؛ انجق بقیهٔ تخصیصات قالمشسه انجق اشبو تخصیصات راده‌سنده تحقق ایتدیریلوب فضله‌سی رد اولنور . وایشته بوسایه‌ده اسکی سنه‌نك تجاوزلرینك کیزلیجه یکی سنه‌یه دور ایدلمه‌سی مراقبه ایدلمش اولور .

عرض ایتدیکمز وجهله دیون سابقه فصللرینك یکونی بودجه‌ده تعیین ایدلمه‌مشدر . بویکون بالآخره حساب قطعی قانونلریله تعیین ایده‌جك وتصدیق اولنه‌جقدر ، خلاصه اسکی سنه‌لرك بالجمله بورجلری دیون عتیقه فصلندن تأدیه اولنور . یالکز اسکی سنه بودجه‌سنك عائد اولدیغی فصلده تخصیصات قالمش اولمسی شرطدر .

مرور زمان : فقط بتون اسکی سنه‌لرك بورجلری بویله‌جه دیون سابقه فصللرندن تأدیه اولنه‌جقمیدر ؟ خیر ... هر یرده دولت دیونی ایچون خصوصی برمرورزمان مدتی قبول اولونمشدر . فرانسه‌ده بومدت بش سنه‌در ؛ بش سنه ظرفنده مراجعت ایتمیان اصحاب دیونك مطلوبی دولت لهنه اوله‌رق مرور زمانه اوغرار وطبیعی تأدیه اولونماز . شونیده سویلیه‌لم که دولتك آله‌جقلری بوخصوصی مرور زمانه تابع اولمیوب قواعد عمومیه‌یه تابعدر .

بالكز ١ً ا گر عدم تأدیه اوداره‌نك قصوریله اولدیغی ثابت اولورسه ٢ً مرور زمان مدتی منقضی اولدیغی حالده بیله الآن كیفیت شورای دولتده مذاكره ایدلمكده‌ایسه ٣ً داین آوروپاخارجنده بریرده بولنمسنه بناءً وقت وزمانیله مطالبه‌ده بولنه‌مامشسه (بوصولك حالده یالكز مرور زمان مدتی بر سنه تمدید اولنور) بش سنه‌نك مروریله دخی اودین ساقط اولماز . او حالده مرور زمانه مدیله كچدیكی اسباب آنفه حسبیله ساقط اولمیان بو بورجلر زه‌دن اوده‌نه‌جكدر؟ (dépenses des exoercices clos) دن اوده‌نه‌مز؛ چونكه بر سنه‌نك حسابی بش سنه ختامیله آرتق مخزن اوراقه كیتمش حفظ اولونمشدر .

ایشته بو تأدیات ایچونده دیون عمومیه بودجه‌سنده Dépenses des exercices périmés non frappés de déchéance (مرور زمان مدتی كچدیكی حالده دیونی ساقط اولمیان اكزه‌رسیسلر دیونی مصارفی) نامنده بورادده رقم خانه‌سنده هیچ‌ر یكون اولمیوب pour mémoire یازیلیدر . ایشته مرور زمان مدتی كچدیكی حالده ساقط اولمیان دیون بورادن تأدیه اولنور . فقط هرهانكی دفعه بویله بر بورج تأدیه اولنمق اقتضا ایدرسه محقق اولجه تخصیصات فوق العاده آلینیر.

*

حكومت عثمانیه‌ده بودجه حسابنك قپادلمسی :

بزده مشروطیتدن اول نه بودجه نه اكزه‌رسیس دینیلان اصول حسابیه موجوددی ؛ یعنی دورهٔ حسابیه‌لر قطعیاً یكدیكرندن تفریق ایدلمه‌مشدی. بر سنه‌یه عائد حقوق دها برقاچ سنه‌لر اثناسنده تمادی ایدوب كیدردی. موسیو لوران دیبورگه : « تركیه‌ده مشروطیتدن اول دورهٔ حسابیه‌لرك

تفریق اصـولی جاری دکلدی . ویریلان برحواله تا بیتنجه‌یه قدر غیر معین و متعدد برچوق سنه‌لر ظرفنده قابل صرف ایدی» موسیولورانك معاونتیله یاپیلان ایالك محاسبهٔ عمومیه قانونی ایکی سنه بورجلرینك تخصیصات منضمه ایله اوده‌نه بیلمسنی قبول ایدییوردی. بالاخره معدل اصول محاسبه قانوننده اسکی اعتباریله فرانسه اصولی ترك اولندی :

[سنه‌سی ظرفنده ایفا ایدیلان امور وخدمات واکتساب اولنان حقوقدن دولایی اصحاب استحقاقه دین اولان مبالغك تحقق وامر اعطا وتأدیه معاملاتی وواردانك تحصیلاتی نیسان نهایتنه‌قدر اودورهٔ حسابیه‌یه عائد اولمق اوزره دوام ایدر . آنجق نیسـان نهایتنه قدر وقوعبولان تأدیاتدن تاریخ مذکوره دکین بودجه‌دن محسـوبی اجرا ایدیله‌مامش اولنلرك محسوبنه متعلق وبوکا مقتضی معاملات آغسـتوس غایه‌سنه قدر اجرا ایدیله‌بیلور .] (ماده : ٣)

بوماده‌دن آکلاشلدیغی اوزره مصارفك تأدیه ایدلمسی ایچون اشبو مصارفك محقق صورتده سـ ـ ـ رفنده ایفا واکمال ایدلمسی اقتضا ایدر. بوصورتله ایفا ایدیلن معاملاتك تحقق وامر اعطاسی وکذلك تأدیه‌سی اوسنه‌یه عائد اولمق اوزره ایرتسی سنه‌نك نیسانه یعنی سنهٔ سابقه‌دن ایکی آی صوکره‌یه قدر دوام ایدر. وارداتك جبایتی‌ده کذلك بویله‌در . یالکز برطاقم خطیئاتك تصحیحی وبعضی محسوباتك اجراسی اقتضا ایدییورسه بونك ایچون‌ده دورهٔ حسابیه آغستوس غایه‌سنه‌دکین تمدید اولنور وایلولك برنجی کونی حساب صورت قطعیه‌ده قپادیلور .

فقط حسـاباتك قپاتلمسـندن صوکره دخی بقایاده قالان وارداتك جبایتی ، اوده‌نیلمین مصارفك تأدیه‌سی لازمدر : وارداتك جبایتی

حقنده‌کی معامله‌قولایدر: جبایت‌ایدیلور یکی‌سنه بودجه‌سنه قید اولنور؛ فقط تأدیاتك اجراسی بر آز کسب‌مغلقیت‌ایدر؛ اسکی‌سنه‌لر دیوننك تأدیه‌سی اصول‌محاسبهٔ عمومیه قانون‌موقتنك (٥ ، ٣٥ ، ٣٦ ، ٣٧) نجی‌ماده‌لری احکامنه توفیقاً بروجه آتی اجرا ایدیلیر : [*]

اولا دینك‌امر‌اعطایه اقتران‌ایتمش‌وفقط تأدیه اولونمامش بولندیغنی فرض ایده‌لم :

---

[*] ماده : ٥ [دوائر مختلفه‌مصرف بودجه‌لرینه (سنین‌سابقه‌دیونی) نامیله برفصل آچیلوب بوفصله رقم وضع‌ایدلیه‌جکدر. بودجه‌نك تعلق‌ایندیکی سنه‌یی تعقیب‌ایدن سنه‌نك نیسانی‌نهایتنه قدر اعطا امرینه اقتران ایتمه‌مش اولان دیون خدمتك وقوعبولدیغی سنه بودجه‌سنك صرف اولونمیان تخصیصاتی مقدارینی تجاوز ایتمامك شرطیله بش سنه ظرفنده‌تأدیه اولنوب، تأدیه اولوندیغی سنه‌نك بودجه‌سنده مذکور (سنین سابقه دیونی) فصلنه مصرف قید اولنه‌جقدر .]

ماده: ٣٥ [برسنهٔ مالیه‌یه متعلق اولوب سنهٔ آتیه نیساننك غایه‌سنه قدر امر اعطایه اقتران ایدوب‌ده مدت مذکوره نهایتنه قدر اصحاب مطلوبه تأدیه اولنه‌میان مصارف مخصوصاً آچیله‌جق بر امانت حسابنه نقل ایدیلور و اصحاب حقوقك مراجعتی اوزرینه مادهٔ آتیه‌ده معین وعده‌نك انقضاسنه‌قدر هر نه وقت مراجعت ایدرلرسه مطلوبلری مجبوری التأدیه‌در .]

ماده : ٣٦ [متعلق اولدقلری بودجه‌نك کشادی سنه‌سنی تعقیب ایدن سنه‌نك مارتی ابتداسندن اعتباراً بلامعذرت بش سنه ظرفنده اصحاب مطلوب طرفندن با استدعانامه طلب اولونمیان کافهٔ دیون مرور زمانه اوغرار و دولت منفعتنه اوله‌رق صورت‌قطعیه‌ده حکمدن ساقط اولور. آنجق قوپونلرك وقرعه اصابت ایدن سندانك تأدیه‌سنده مرور زمان مدتی هر بر استقراضك عقدینه مأذونیتی حاوی قوانین ومقاولاته تابعدر .]

ماده : ٣٧ [٣٥ نجی ماده موجبنجه امانت حسابنه نقل ایدلمش اولان دیوندن مادهٔ سابقه وجهله مرور زمانه اوغرایانلر حاصلات متفرقه‌یه ایراد قید اولنور .]

نیسان نهایتنه قدر امر اعطایه اقتران ایدوب‌ده تأدیه اولنه‌میان دیون « امانت حسابی » اسمیله مخصوصاً آچیله‌جق برحسابه ایراد قید اولنور . وتأدیات حسابنده بوپاره‌لر تأدیه اولنمش صورتنده کوستریلیر ؛ وبش سنه‌یه قدر مراجعت ایدن اصحاب مطلوبك استحقاقی اشبو حساب خصوصیدن تأدیه اولنوب بش سنه‌دن صکره امانت حسابنده‌قالان بقایا حاصلات متفرقه‌یه ایرادقید ایدیلور .

ثانیاً دینك امر اعطایه دخی اقتران ایتمدیکنی فرض ایده‌لم:

مصارف نیسان صوکنه‌قدر امر اعطایه‌اقتران‌ایده‌مه‌مش ایسه‌او حالده شو اصول تطبیق اولنور : هرنظارتك مصرف بودجه‌سی نهایتنده (سنین سابقه دیونی) نامیله برفصل موجوددر . فقط بوفصلك رقم‌خانه‌سنده هیچ‌بر تخصیصات موجوددکلدر. اسکی بش سنه‌دن واجب‌التأدیه بر دین کلدیمی اولا عائد اولدیغی سنه بودجه‌سنده فصل‌عائدینه‌مراجعت اولنه‌رق اوفصلده تخصیصات قالوب قالمدیغی تحقیق‌ایدیلور ؛ اسکی سنه فصلنده بقیهٔ تخصیصات وارسه اوزمان ایچنده بولنیلان سنه بودجه‌سی وعائد اولدیغی نظارت ، سنین‌سابقه فصلی نامنه تحقیق وتأدیه‌ایدیلور . بروجه معروض اشبو فصلده‌ارقام‌موجوداولمیوب بورقم‌حساب‌قطعی‌قانونیله‌تعین‌ایده‌جکدر .

قانونك‌اوتوز آلتنجی ماده‌سنده‌کی صراحته‌نظراً دولت علیهنه‌اولان مطلوبات بش سنه ظرفنده مرور زمانه اوغرار . مرورزمانك‌مبدأی متعلق اولدیغی بودجه‌نك سنه‌سنی تعقیب ایدن سنه‌نك مارتیدر شونی‌ده سویلیه‌لمکه دولتك آله‌جقلری بش سنه‌ده دکل قواعد عمومیه‌مزه توفیقاً مرور زمانه اوغرار

فقط مرور زمانه مانع اوچ حال موجوددر .

١) داینك مرور زمان مدتی ظرفندە معذور اولمسی

٢) با استدعا آلەجغی ایستدیکی حالدە لسبب اداره طرفندن تأدیه اولونمامسی

٣) مقاولانه مستند و بش سنەیی متجاوز دیکر مرور زمانلرك موجودیتی. استقراضاتده فائض ورأس‌المال قوپونلرینك نه وقت مرور زمانه تابع وبناءً علیه دولت لهنه حکمدن ساقط اولەجغی ذکر ایدلدیکندن خصوصی مرور زمانلر موجوددر.

ایشته شو اسباب دولاییسیله، بش سنه مرور ایتدیکی حالده بیله ساقط اولمیان دیون وارسه بونلرده دیون عمومیه بودجەسنده «سنین عتیقه دیونی» نامیله رقمسز اولەرق آچیلان بر فصلدن تأدیه اولنور. فقط هر نه وقت بویله بر دین اودەنیرسه بهمه‌حال بر تخصیصات منضمه طلب اولنور.

کرچه الیوم بودجەلرده نه دیون سابقه نەده دیون عتیقه فصلی کورلەمکدەدر. بونك سببی اشبو فصللری ٣٢٧ تاریخلی محاسبه قانونی امر ایتدیکی جهتله آنجق ٣٢٨ سنەسنده قابل تطبیق اوله بیلمسیدر؛ حالبوکه ٣٢٨ سنەسنده یکی بودجه یاپیلیوب ٣٢٧ بودجەسنه دوام اولوندیغی جهتله بوفصللرك علاوەسی اونودلمشدر؛ حقیقت حالده بوفصللر وارمش کبی معامله اولنور.

انکلترە — بوراده بیلورسکزکه gestion اصولی تطبیق ایدلمکدەدر. انکلترەده نیسان صوکنده بودجه قپانیر وبوتون حساباته نهایت‌ویریلور. یکی دیون ایسه کلەجك سنه بودجەسنك متناظر فصللرندن اودەنیر.

انكلترەدە نظارە كوستريلان امنيت واونلرك استقامتى اسكى سنه تجاوزلرينى يكى سنەيە دور ايتمكە مانع اولديغى كبى حساباتك بويله بردن برە كسيلمەسنك داعى بولنديغى محاذيرە سدچكمك ايچون بعض تدابيردە اتخاذ اولونمشدر : ژەسيتون واكزرسيس بحثندە (صحيفه ٥٠) كورلديكى وجهله انكلترەدە سنه نهايتندە بورودوترەزوروری وقونترولور اوديتو ژەنەرالك موافقتى ايلە واجب التأديه بعض مصارف متحققه يەمەستور ژەنەرالك حسابنە ايراد قيد ايديلير ؛ ژەستيون قپانديغى حالدە بيلە لازم كان تأديات بالآخرە اشبو حسابدن تسويه ايديلير ، هرسنه بوصورتله مصرف ناظرى حسابنە كچيريلن مبالغ تقريباً اللى اللى بش ميليون فرانق قدردر . بزدەكى امانت حسابيله بواصولك بويوك برمشابهتى واردر .

ايتاليادە دخى ٣٠ حزيراندە ژەستيونە ختام ويريلور ؛ يالكز سنه صوكندە متحقق بولنان بعض واردات ومصارفات تأديه اولنمديغى حالدە بو دجەيە تأديه اولونمش كبى كچيريلەرك عينى زماندە بومبالغ خصوصى بر حسابه نقل اولنور ، بالفعل تأديه معاملەسى بالآخرە اشبو حساب اوزرندن اجرا ايديلير اشبو حسابه «Compte des reliquats» بقيات حسابى» نامى ويرلمكدەدر .

بودجه‌نك تفتيشی

٢٦

تفتيشك لزومی وانواعی — آمر اعطالر ومحاسب مسئوللر حقنده جاری قونترولارك تفريقی

تفتيش اداری

بودجه اجرا آتنك بر تفتيشه تابع طوتيلمسی اوقدر بديهی بر كيفيتدر كه بونی اثبات ايچون اوزون اوزادی‌يه تشريحاته كيريلمكه احتياج بيله حس ايدلمز. معاملات عاديهٔ تجاريه‌ده وحتی مسئلهٔ نقديه موضوع بحث اولان هر يرده سوء استعمالاتی منع ايتمك ايچون قونترول بر شريطهٔ اساسيه اولديغی كبی غايت قاريشـيق مشوش ومعضل اولان امور ماليهٔ دولتك حسن اجرا ايدلمسنی تأمين ايتمكده ، اولی بالطريق ، انجق تفتيش مالی قاعده‌سنه توسل ايتمكله ممكن اوله‌بيلير ؛ بناءً عليه بودجه‌نك تفتيشی الك مهم ونازك مسائلدن بريني تشكيل ايدر. حتی بر مملكتده بودجه عضويتنك درجهٔ مكمليت ومتانتنی بالكز قواعد تفتيشيه‌دن اكلامق ممكندر ديديله بيلير ؛ چونكه قونترولك مكمليتی بودجه‌نك حدودلرينـه رعايتی تأمين ايده‌جك الك مهم بر واسطه‌در .

بودجه‌نك تفتيشی اوچ صورتله اوله‌بيلير .

١ً تفتيش اداری Contrôle administratif

۲ً دیوان محاسبات طرفندن اجرا ایدیلن تفتیش عدلی Contrôle Judiciaire [*]

۳ً تفتیش تشریعی Contrôle législatif

اداری تفتیش ایله دیوان محاسبات طرفندن اجرا اولنان تفتیشك هر بری امر اعطالر ومحاسب مسئولره عائد اولدیغنه کوره ایکیشر قسمه ایریله بیلیر؛ تشریعی تفتیشات ایسه بالجمله قونترولارك نتیجه‌سی اولوب دوغرودن دوغرویه انجق مجلس ملی اوکنده مسئول اولان آمراعطالر حقنده تطبیق اولنور.

آمراعطالر ایله محاسب مسئوللرك تفتیشنده موجود اولان بو تفریق بو ایکی صنف مأمورینك وظیفه‌لرینك باشقه باشقه اولمسندن نشأت ایدر؛ یعنی امر اعطا ایله محاسب مسئوللرك وظیفه اعتباریله اولان فرقلری قونترول خصوصنده ده بر تفریقی ایجاب ایله‌مکده‌در.

بوندن ماعدا امر اعطالر ایله محاسب مسئوللر آره‌سنده صورت اعطای حساب وجهت تأمینات وکفالت اعتباریله موجود اولان فرقلرده قونترولك تفریقی ایجاب ایله‌مکده‌در.

اولا: امر اعطالرك طوتدقلری حساب کندی حسابلری اولمیوب بودجه دینیلن شخصیت معنویه‌نك حسابیدر. بناءً علیه بو حسابك آدینه

[*] دیوان محاسبات محاسب مسئوللرك حساباتی حقنده بر حکم یعنی بر رأی قضائی ویردیکی جهتله بو خصوصده‌کی تفتیشی تماماً بر تفتیش عدلی ایسه، آمر ناظر حسابلرینك ایلریده کوریله‌جکی وجهله، دیوان طرفندن تدقیق بر رأی قضائی‌یی انتاج ایله‌میه‌جکندن بو قسمه تفتیش عدلی دینه‌مز. بونکله برابر هر مملکتده دیوان محاسباتك مقصد تأسیسی واك اساسلی وظیفه‌سی محاسب حسابلرینك تفتیشی اولدیغی جهتله بو دیوانك معامله تفتیشیه‌سنه تفتیش عدلی نامی ویرلمشدر.

« بودجه حسابی » دینورکه اکزرسیس اصولیله طوتیلور، ودورهٔ حسابیه‌نك بتون معاملاتی بوحسابه کچر؛ آمر اعطانك سنه اورته‌سنده دکشمه‌سنك بوحسابه هیچ برتأثیری اولمیوب خلف وسلفك حسابی یکدیکرینه قاریشیر. خلاصه نظار حساباتنده هیچ برشخصیت یوقدر. بوندن ماعدا اکزرسیس حسابنك ایضاحی صددنده‌ده ذکر اولندیغی وجهله بوحساب ایسته‌نیلدیکی آنده قطع ایدیلوب قپادیله‌مز؛ طوپلانمسی ایجاب بر چوق متفرق معاملات، مثلا اصدار ایدلدیکی حالده صرف اولنمدیغی جهتله تنقیص اولنمسی ایجاب ایدن برچوق حوالات.. امضا ایدلدیکی حالده تأدیه اولنه‌میوب کله‌جك سنه‌یه دوری ویا امانت حسابنه نقلی لازم کلن برچوق امر اعطالر والخ ... واردرکه بونلرك معاملات محسوبیه‌سنی اجرا ایتمك ایچون بر مدت بکله‌مك وبودجه حسابی معین زمانلرده قطع ایله‌مك ایجاب ایدر.

حالبوکه محاسب حسابی بسبتون شخصی بر حسابدر. محاسبلرك قاصه حسابی کونی کونه تاریخ صیره‌سیله طوتیلدیغی ایچون ضم، محسوب وسائره کبی معاملاته احتیاج مس ایتمکسزین هر آن قطع ایدیله‌بیلیر واو آنه قدر واقع اولان قاصه معاملاتی درحال اکلاشیلیر. محاسبلرك طوتدقلری حسابده، قاصه‌لرینك معاملاتنده اولدیغی کبی، هر آن مسئولیتلری موضوع بحث اولور؛ محاسبلر اکر مدت مأموریتلرنده تام بر سنه قالمشلر ایسه حساب سنهٔ مالیه ختامنده قطع اولنور؛ بوکا gestion annuelle دینیلور. اکر محاسب سنه اورته‌سنده وظیفه‌سندن چکیلورسه حسابی همان قطع ایدر وبقیه‌لری سلفنه دورایلر، بر سنه‌دن دون طوتیلان بو حسابه‌ده gestion personnelle دیرلر. بزده بو ژه‌ستیونلرك

هر ایکیسنه عام اولمق اوزره (ذات وزمان حسابی) ویا یکی تعبیر قانونی وجهله (اداره حسابی) دینمکده‌در [*] .

ثانیاً : محاسب مسئوللر کفیللی مأموریتندندر : ممالك متمدنه‌نك اکثریسنده وازجمله فرانسه‌ده محاسب مسئول موقعنه کچن هر شخصك بالجمله املاکی حذاسنه ، تجزء دها دوغروسی رهن قانونی hypothèque légale اشارتی وضع اولنوب محاسب موقعنده قالدقچه او املاکك بیع وفروخت، هبه وانتقال کبی تصرفاتی منع ایدیلیر. محاسبك بتون اموال واملاکی اوزرنده خزینه‌نك بر امتیاز مخصوصی واردر . یعنی افلاس وقوعنده اول امرده اواموال واملاکدن خزینه‌نك آله‌جغی تسویه اولنور. بوندن ماعدا محاسبلر ثروتلرینك بر قسمنی کفالت اقچه‌سی اوله‌رق خزینه‌یه تودیعه مجبوردرلر . اوحالده اشبو کفالت ومجبوریتلردن قورتولمق ایچون معین زمانلرده محاسبلر حسابلرینك بر حکمه اقتران ایتمسی و ابرانامه مقامنده اولان براعلام آلنمسی اقتضا ایدر .

حالبوکه آمر اعطالر حقنده بوکبی مجبوریتلر یوقدر ؛ اونلرك نه کفیلی ، نه خزینه‌ده کفالت اقچه‌سی، نه‌ده اموال واملاکی اوزرنده بر رهن قانونی موجود دکلدر ؛ امر اعطا مأموریتی ترك ایدوبده حیات خصوصیه‌یه داخل اولدیغی زمان، دولت نامنه میلیونلرجه غروش صرفی ایچون امر ویرمش اولمسنه رغماً ، هیچ بر معامله‌یه تابع ، هیچ برحاکمك حکمنه مجبور اولمقسزین اموال واملاکنده کمال استقلال

---

[*] [... اداره حسابی برمحاسبك اکر وظیفهٔ مأموریتنده بتون برسنه قالمش ایسه مارت ابتداسندن شباط نهایتنه دکین ایفا ایله‌دیکی معاملاتك کافه‌سنی اکر برسنه‌دن نقصان قالمش ایسه مدت مأموریتنده ایفا ایلدیکی معاملاتی ایفا ایلدیکی معاملاتی احتوا ایلر ...] محاسبهٔ عمومیه قانونی ماده : ٤۹

ايله تصرف ايدر ؛ دها دوغروسى آمر اعطالر حقنده مسئوليت حقوقيه انجق مستثنا زمانلرده موضوع بحث اولديغى جهتله اموال واملاككنه تصرف خصوصنده مدت مأموريتى ايله مأموريتنك غيرى زمانلرده قطعياً بر فرق يوقدر . هر ايكى تقديردهده كمال استقلال ايله تصرفانده بولنور وحيات مأموريتى ترك ايتديكى زمان اوزرندن مسئوليتى رفع ايدهجك بر ابرانامه آلمق مجبوريتنده قالماز .

وهلهٔ اولاده امر اعطانك آلت تأديهسى مقامنده اولان محاسب مسئولك كفالته تابع طوتيلديغى حالده، برقلم، برامضا ايلهدولتى ميليونلرجه بورجه صوقان بر آمر اعطانك كفالته مربوط اولماسى غريب وغير منطقى كورونهبيلير ؛ فقط بونك اسباب متعددهسى واردر :

اولا : محاسبلر ناموس واستقامت مسئلهسندن صرفنظر مادةً پاره غائب ايتمك ، چالديرتمق ويا سهواً فضله تأدياتده بولنمق كبى خطيئاته معروض بولندقلرى جهتله دولته تأمينات ويرمك مجبوريتندهدرلر . بوندن ماعدا كوزاوكندهءال آلتنده بولنان پاره غايت جاذبدر ؛ سجيهسى ضعيف اولانلرى قولايجه اغفال ايدهبيلير... ايشته محاسبلردن آلنان تأمينات دولتى بوكبى عدم صداقت و استقامت احتمالاتندن صيانت ايتمك ايچوندر .

حالبوكه آمر اعطالر نقده واضع اليد اولمدقلرى جهتله پاره غائب ايتمك وچالديرتمق كبى احتمالاتدن مصون وخطاء ماديلرىده قبل التأديه قونترولە تابع طوتيلديغى جهتله قابل اصلاح اولدقدن باشقه كوزلرى اوكنده آلتون كولچهلرى بولنمديغى جهتله اونك اغفالاتندن ممكن مرتبه اوزاق قالمقدهدرلر .

ثانیاً : آمر اعطالری تأمینات عرضنه مجبور ایتمك ایستهمنك سببی کندیلرینك مالیات دولتی ، خزینهٔ عمومیه‌یی ، بر طاقم تعهدات آلتنه صوقملری اولمسی ایسه ، بو سبب کافهٔ مأمورین دولت حقنده قابل تطبیقدر؛ فقط بوحالده تأمینات مجبوریتی یالکز امر اعطالره دکل بتون مأمورینه تشمیل ایله‌مك اقتضا ایدر. فی الحقیقه حیات دولتده بالجمله مأمورین، دولتی تعهد آلتنه قویه‌بیلیر : یوکسك موقعده بولنان ناظر حسن صورتله صرفی کندیسنه تودیع اولنان میلیارلر حقنده تأمینات ویرمکه مجبور اولنجه دها کوچك مقیاسده اموال وحقوق دولتك حسن صورتله اداره‌سی کندی یدلرینه تودیع اولنان دیگر مأمورین نه‌دن بوندن معاف طوتیلسون؟.. اوحالده تأمینات اعطاسنی بتون مأمورینه تشمیل ایتمك اقتضا ایدرکه بونك ده امکانسز اولدیغی بدیهیدر . بوندن ماعدا میلیارلرجه فرانق صرفنه تقابل ایده‌جك برتأمینات عرضی هانکی ناظرك ید اقتدارنده‌در !..

ایشته بو اسبابه بناءً ممالك متمدنه‌ده تأمینات وکفیل ارائه‌سی یالکز محاسبلره عائد بر مجبوریت اولمق اوزره قبول ایدلمش آمراعطالره تشمیل ایدلمه‌مشدر .

خلاصه امر اعطالرله محاسب مسئوللر آره‌سنده وظائف صورت اعطای حساب ، وجهت تأمینات وکفالت اعتباریله موجود اولان فرقلر بو ایکی صنف مأمورینك صورت تفتیشی خصوصنده دخی بر تفریقی ایجاب ایله‌مشدر .

آمر اعطالرك ادارهٔ قونترولی . — آمر اعطالر بالذات ناظرلر ایله بونلره تابع اولان آمر اعطای ثانیلردر. ناظرلرك، نظارتلرینه عائد بوتون معاملاتك الك بیوك آمری اولدقلری جهتله، ادارهٔ برقونترولە

تبعیتلری بالطبع ممکن دکلدر . بونکله برابر، بودجه‌نك اجراسی مطالعه اولندیغی اثناده، ناظرلرکده مالیه ناظری ویا محاسبه مدیرلری طرفندن ونهایت محاسبلر طرفندن تفتیش ومراقبه ایدلمکده اولدقلری کورولمشدی. بونلر بودجه‌نك اثنای اجراسنده واقع بر اداری قونترولدن بشقه بر شی دکلدر . آمر اعطای ثانیلره کلنجه بونلر ناظر طرفندن ادارةً قونترول ایدیله‌بیلیرلر . بر آزدن، محاسبلرك ادارةً قونترولندن بحث ایدلدیکی اثناده کوریله‌جکی وجهله ، محاسبلر مالیه نظارتنه هر آی شهریه جدوللری ارسال ایدرلر. بوکوندردکلری جدوللرك ملفوفاتی میاننده هر نظارتدن او آی ایچنده آلدقلری امر اعطالر ایله اونظارت بودجه‌سی نامنه یاپدقلری تأدیاتی کوسترن جداول ده واردر؛ ایکی نسخه اولان بوجدوللرك بر نسخه‌سی مالیه نظارتی طرفندن عائد اولدقلری محاسبه مدیریتلرینه کوندریلور . بوجدوللر سایه‌سنده امر اعطای اول آمر اعطای ثانیلری تفتیش وعند الایجاب مسئول ایده‌بیلیر .

محاسبلرك ادارةً قونترولی.— محاسبلر بودجه‌نك هم اثنای اجراسنده هم ده معاملاتك اکمالندن صکره قونترول ایدیلیرلر. تفتیش ایکی صورتله واقع اولور :

١) اولا محاسبلرك هر آی مالیه نظارتنه کوندرمکه مجبور اولدقلری شهریه جدوللرینك تدقیقی تماميله اداری برقونترولدر . بوجدوللری ایالت اوکجه‌واردات محاسبی اولمق اوزره ، مال مدیرلری تنظیم ایدوب محاسبه‌جی‌یه کوندریرلر ؛ محاسبه‌جیلر بونلری تدقیق ایدر وصوکره کندی مرکز قضالرینك شهریه جدولنی ده بوکا علاوه ایلر وجمله‌سنی بر جدول حالنده برلشدیره‌رك اجمالاً بر (لوا شهریه جدولی) وجوده کتیریرلر ؛ لوا

شهريه جدوللرى دخى دفتردارلر طرفندن معاينه اولنور وموجوده كتيريلن براجمال ايله برلكده بتون لوالرك جدوللرى محاسبهٔ عموميه مديريتنه تقديم اولنور . وزنهٔ عمومى ماليه يه، پوسته وتلغراف ورسومات دائره لرينه آيريجه شهريه جدوللرى كوندررلر . شهريه جدوللرينك بو صورتله تشكلندن صوكره ده برده سنه صوكنده برسنه لك حساباتك خلاصه سنى محتوى اولان حساب جدوللرى كلير. ماليه نظارتنك وضع ايتديكى قواعد حسابيه يه تطبيق ايديلوب ايدلمديكنى تماماً شهريه جدوللرندن آكلامق قابلدر . محاسبهٔ عموميه نك بو جدوللردن تدقيق ايتمكدن مقصدى وحدت حساباته uniformité يعنى ماليه نظارتى طرفندن موضوع قواعد حسابيه نك يكنسقيتنه رعايت ايديلوب ايدلمديكنى ومعاملات وحساباتك منتظم اولوب اولمديغنى تفتيشدن عبارتدر . محاسبهٔ عموميه مصادف نظرى اولان يولسزلقلر حقنده مخابراتده بولنور . ايجابى تقديرنده محاسبك ادارهٔ تجزيه سى جهتنه كيديلور . شونى ده سويليه لمكه بزده شهريه جدوللرينك تدقيقاتى محاسبهٔ عموميه جه اليوم براصول انتظامه ربط ايديله مه مشدر . حالبوكه فرانسه ده محاسبلرك ماليه نظارتنه جداول مطرده تقديم ايله ملرى وبونلرك صورت تدقيقى تماماً تحت انتظامه آلنديغى ايچون بونلردن بر چوق احكام نافعه ونتايج اصلاحيه حصوله كلمكده در.

۲) ادارى تفتيشك ايكنجيسى دوغرودن دوغرويه مافوق مأمورين ومفتشلر طرفندن محلنده اجرا ايديلن تفتيشاتدر . مافوق مأمورين طرفندن واقع اولان تفتيشات تحصيلدارلرى مال وتحصيل مديرلرينك، مال مديرلرينى محاسبه جيلرك، ومحاسبه جيلرى دفتردارلرك ، ودفتردارلرى ده محاسبه وواردات مدير عموميلرينك قونترول ايله مسيدركه بو تفتيش اكثريا تحريراً وقوع بولور .

مفتشلر طرفندن اجرا ایدیلن تفتیشات دها مهمدر. تحصیل مفتشلری، تحقق مفتشلری و ممالك متمدنه‌ده موجود اولان بالواسطه تکالیف ویا کمرك مفتشلری کبی بر امر معینی تفتیش ایلین مفتشلردن ماعدا برده دائرهٔ تفتیشی بتون امور مالیهٔ دولت اوزرینه عام وشامل اولان مالیه مفتشلری Inspecteurs des Finances موجوددر؛ موقع ووظیفه‌لرینك اهمیتنه بناءً بوراده مالیه مفتشلری حقنده بر نبذه معلومات ویرمك ایجاب ایدر:

هیئت تفتیشیهٔ مالیه. — مالیه مفتشلکی فرانسه‌ده ناپولیونك قونسولا دورنده احداث ایتمش اولدیغی خزینه مفتشلکنك، رهستوراسیون دورنده تحویلندن حصوله کلمش بر هیئتدر. رهستوراسیون دورنده فرانسه، امور مالیه‌سنك اصلاحنه صرف همت ایلمکده ایکن « بالجمله دولت قاصه‌لرینی قونترول، محاسبلری امور حسابیه‌لرنده اداره، واردات جبایتنی تعجیل، اسباب تزایدینی تدقیق ومطالعه، نقصانلری، سوء استعمالاتی کشف، بونلری منع ایده‌جك تدابیری اتخاذ واشعار ونهایت هر عرض احتیاج ایدن نقطه‌یه مالیه نظارتنك وکندی تجربهٔ شخصیه‌سنك همت ومعاونتی ایصال ایلمك وظیفه‌سنی » منور ومعلوماتلی مأمورلردن مرکب بر هیئت تفتیشیه‌یه تودیع ایتمه‌نك مملکت ایچون غایت مهم فوائد حصوله کتیره‌جکنی چارچابوق ادراك ایتمشدی.

مالیه مفتشلرینك اجرا ایتمکده اولدقلری خدمات پك مهمدر. بو خدمتلری ایکی‌یه ارجاع ایده‌بیلیرز: ۱ً کرك مالیه نظارتی کرك نظارات سائره طرفندن تعیین اولنمش مالیات دولت ایله اشتغال ایدن بالجمله مأمورینی محللرنده تفتیش ایتمك. ۲ً دولتله مناسبات مالیه‌ده بولونه

مقاولات وقوانین موجبنجه دولتك قونترولنه تابع بولنان بالجمله مؤسسات حقنده تدقیقات مخصوصه‌ده بولنمق ... بوكا بناءً فرانسه‌ده هیئت تفتیشیه یالكز مالیه نظارتی مأمورین ومحاسبلرینی دكل ، پوسته وتلغراف ، خسته‌خانه‌لر ، دارالفنونلر ، تصرف صندقلری ، خارالر ، مختلف مؤسسات زراعیه محاسبلرینی ده قونترول ایدر ؛ بوندن ماعدا دولتله مقاولات ایله مربوط اولوب اونك مراقبه‌سنه تابع بولنان شمندوفر ادارەلرینك ومنافع عمومیه ایله علاقه‌دار سائر مؤسساتك حسابات ومعاملاتنی تفتیش ایلر .

فرانسه‌ده مالیه مفتشلری مالیه نظارتی مأمورینی ایله كافهٔ محاسبلرك امور ومعاملاتنی تفتیش ایتمك ایچون سنه‌نك قسم اعظمنده دور سیاحت ایدرلر . بتون فرانسه التی دائرهٔ تفتیشیه‌یه منقسم اولوب هر دائره‌ده بر منطقه مفتش عمومیسی ومعیتنده متعدد مفتشلر موجوددر . مفتش عمومی اوچ سنه مدتله عینی دائرهٔ تفتیشیه‌ده قالوب بو مدت ظرفنده كندی دائره‌سی داخلنده تفتیش ایدلمسی لازم كلن بتون خدماتی كوزدن كچیرمسی لازمدر .

بو مناطقدن هر برنده هر سنه لاعلی التعیین برچوق محاسبلر علی الغفله مالیه مفتشلرینك تفتیشاتنه معروض قالیرلر . هر تحقیق معامله‌سندن صكره مالیه مفتشی نتایج تفتیشاتنی مبین بر راپور تنظیم ایدر . بو راپور تفتیش ایدیلان مأموره بیلدیریلیر ؛ اوده خانهٔ مخصوصه حقنده درمیان ایدیلان شكایاتك جوابلرینی یازار . بوندن صكره او مأمورك ویا محاسبك آمری دخی دیكر برخانهٔ مخصوصه كندی مطالعاتنی درج ایلر ؛ بو صورتله تفتیش راپوری مختلف نقاط نظر واجوبهٔ لازمه‌یی احتوا ایتمك محسناتنی حائز اولور ؛ بوندن صكره ، بو راپور ، مفتش عمومی‌یه كیدر ، اوده دردنجی برخانهٔ

مخصوصه مفتشلرك بياناتندن و ويريلن جوابلردن استنباط اولنان نتايجى و عينى زمانده كندى مطالعه سنى درميان ايلر .. بعده بر منطقه نك بتون راپورلرى، ماليه نظارتنه تقديم ايديلير و بونلره او مدت تفتيشيه ظرفنده مصادف نظر دقت اولان وقايع وحادثات مشهوره ايله بونلردن استدلال اولنان افكار اصلاحات وتكمله يى محتوى عمومى بر راپور علاوه اولنور .

فرانسه ده بووظيفه يى ايفا ايدن هيئت تفتيشيه ، مفتش عموميلر ، مفتشلر ومفتش معاونلرندن مركب اوله رق ٩٢ كشيدن عبارتدر . بونكله برابر مقدارى محدود اولان بومفتشلر مملكتك تنسيقات ماليه سنى يوكسك بر نقطه دن تفتيشه كافى كلمكده در . هيئت تفتيشيه نك بوتون فرانسه ده مالك اولديغى نفوذ مفتشلرك عددندن دكل هيئت تفتيشيه اعضاسنك ناموس وعفتندن ، معلومات واسعه وحب مساعيسندن، ونهايت استقلال افكارندن انبعاث ايله يور .

حكومت عثمانيه ده دور سابقده تفتيش مالى قاعده سى پك مهمل براقيلمش ايدى : يالكز اوروپانك مداخله سى اوزرينه، صوك زمانلرده روم ايلى ولاياتنده حائز وقوف ومتخصص ذواتدن مركب بر هيئت تفتيشيه تشكيلنه مجبوريت حاصل اولمشدى . فرداى مشروطيتده مكمل بر اصول تفتيشيه يه استناد ايتمكسزين منتظم بر بودجه سياستى تعقيب ايدلمسى ممكن اولمديغى همان ادراك ايدلديكندن فرانسه دن اقتباساً ٦ تموز ٣٢٥ تاريخلى [*] امور عموميهٔ ماليه مفتشلرينه دائر نظامنامه » وجوده كتيرلمش وامور تفتيشيه يى تنسيق واداره وظيفه سى فرانسه دن مخصوصاً جلب ايدلمش اولان بر مدير عموميه توديع اولنمشدر :

[*] بونظامنامه تواريخ مختلفه ده بعض تعديلاته اوغرامشدر .

نظامنامه‌نك برنجی ماده‌سنده « ماليه هيئت تفتيشيه‌سی پایتختده وولایاتده بالجمله دوائر دولتك امور ماليه‌سنی تدقیق وتفتیش ایتمكله مكلفدر » دینمكله ماليه مفتشلرینك دائرهٔ صلاحیتی پك واسع بولنوب بالعموم دوائر ومؤسساته شامل اوله‌جغی صریحاً بیان ایدلمش اولیور . مفتشلر مأمورین دولتك كافه‌سندن لازم كلن معلومات واوراقی طلب ایلمك وعندالاحتیاج مال مأمورلرینه درحال ایشدن ال چكدیرمك صلاحیتنی حائزدرلر . معاملات تفتیشیه‌یی تسهیل ایتمك ایچون مناطق تفتیشیه وجوده كتیرلمشدر . مفتشلر راپورلرینی دوغرودن دوغرویه مقام نظارته تقدیم ایدرلر (ماده : ٣) هیئت تفتیشیه مدیر عمومیسی ایریجه مفتشلرك اخطارات ومطالعات واقعه‌سنك نصل نتیجه‌لندیرلدیكنی تعقیب ومقام نظارته معلومات ویرمكله مكلفدر .

ماليه مفتشلرینك مملكتمزك وسعتنه نظراً ، الیوم مقداری غایت آز اولوب تقریباً اللی كشیلك برقادرو یه ابلاغنه چالشلمقده‌در . درت صنف ویرده معاونلك اوزرینه مرتب اولان مفتشلر ـ اولجه ولایات ثانیه‌ده بولنمش اولان بر قاچ متخصص ذوات مستثنا اولمق اوزره ـ كاملاً مسابقه ایله آلنمش (ماده : ٨) واكتساب ممارسه ایلملری ایچون برسنه مدتله فرانسه‌ده هیئت تفتیشیه رفاقتنده استاژه تابع طوتیلمشلردر .

حساباتك اصول مضاعف اوزره تنظیمی

حساباتك اصول مضاعف اوزره تنظیمنك برطرز تفتیش اولدیغی اكثریا بیان ایدلمشدر . افراطه كیتمكسزین دیه‌بیلیرزكه اصول مضاعف دوغرودن دوغرویه برطرز تفتیش اولمیوب كرك محاسبك نظرنده حسابنك صحتنی اظهار

وتنوير ايليه جك وكرك ادارهٔ ، وبر آز صكره كوريله جك اولان ديوان محاسبات طرفندن ، واقع اوله جق قونترولى تسهيل ايده جك بر اصولدر : فى الحقيقه اصول مضاعف سايه سنده محاسبك خطا ايتمك احتمالى آزالير وايتسه بيله بوخطاسى بالذات كندى كوزينه چارپار . ينه بو اصول مضاعف سايه سنده محاسبهٔ عموميه شهريه جدوللرندهكى ذهوللرى ، نقصانلرى درحال ميدانه چيقاره بيلور . خلاصه محضا بو اصول مضاعف double comptabilité سايه سنده دركه محاسبهٔ عموميه نك تفتيشى حتى محاسبك كندى كنديى قونترول ايتمسى قولايلقله ممكن اوله بيلور . بونى آكلامق ايچون اصول بسيط ايله اصول مضاعفى مقايسه ايلمك ايجاب ايدر .

اصول بسيطده هرجبايت وهرصرف معامله سى ابتدا يوميه يه صكره دفتر كبيره آنجق بركره يازيلير . مثلا برتاجر اوچ بيك كيلو شكر صاتدى يوميه دفترينك واردات صحيفه سنه (٨٠٠٠ غروشه ٣٠٠٠ كيلو شكر صاتلمشدر) ديه قيد ايدر . صكره دفتر كبيرنده عائد اولديغى حسابه ده آيريجه قيد ايدر . اكر برخطا يابمش ايسه بونى آكلامق ايچون يكانه چاره قاصه سنك مقدارينى يوميه دفترينك قاصه يه تعلق ايدن معاملاتيله قارشيلاشديرمقدن عبارتدر . اوحالده اوله بيلوركه تجار بوخطانك فرقنه وارهماز ، خطاده اويله جه قالير ودفتر كبير حساباتى ده تلوث ايدر .

حالبوكه اصول مضاعفده واقع اولان بوخطا همان كندى كنديى كوسترر ؛ چونكه بوراده حسابات برر شخص معنويدر ؛ حسابلر دفتر كبيرده قاصه حسابى ، امتعهٔ عموميه حسابى ، جزؤدان حسابى ، كاروضرر حسابى والخ ناملريله تشخص ايتمشدر ؛ هرمعامله بوحسابلردن مطلقا ايكيسنه ، برينك ذمتنه ديكرينك مطلوبنه قيدايديليرعينى مثالى اله آلهلم :

۸۰۰۰ غروشه ۳۰۰۰ کیلوشکر صاندق؛ ۳۰۰۰ کیلو امتعهٔ عمومیه‌دن چیقدی . اوحالده امتعهٔ عمومیه آله‌جقلیدر . بناءً علیه دفتر کبیرده امتعهٔ عمومیه حسابنك صاغ صحیفه‌سنه یعنی مطلوب خانه‌سنه (۸۰۰۰ غروش ـ امتعهٔ عمومیه آله‌جقلیدر قاصه‌دن) دیه قید ایدرز . دیگر طرفدن بوپاره قاصه‌یه کیردی ، بناءً علیه قاصه بورجلیدر؛ اوحالده قاصه حسابنك صول صحیفه‌سنه یعنی ذمت خانه‌سنه (قاصه حسابی بورجلیدر امتعهٔ عمومیه‌یه ـ ۸۰۰۰ غروش) دیه قید ایدرز . بوصورتله هر حسابی هر رقمی مطلقا متقابل بر رقمدن قونترول ایتمك قابل اولدیغی کبی خطانك موجود اولوب اولمدیغنده شبهه ایدلدیکی زمان معاینه ایتمك‌ده قابلدر . دفتر کبیرك بتون ذمت خانه‌لری کذا بتون مطلوب خانه‌لری یکون ایدیلور . اکر ایکی یکون مساوی ایسه حساب دوغریدر دکلسه یاکلشدر . تساوی واقع اولمدیغی زمان رقملر برر برر معاینه ایدیلور و یاکلش بولنور . کرچه ذمت خانه‌سنده ومطلوب خانه‌سنده یکدیکرینه مساوی ایکی خطا یاپلسه حساب یاکلش اولدیغی حالده ینه دوغری کبی کورونه‌بیلیر ؛ فقط بویله ایکی یرده مساوی خطا یاپمق اندردر .

ایشته اصول محاسبهٔ عمومیه‌ده کیفیت عیناً بویله‌در . طبیعی‌درکه بوراده حساباتك اسملری دکیشیر . امتعهٔ عمومیه ، اشخاص ، جزؤدان حساباتی یرینه مثلا واردات عمومیه ، واردات متحققه ، مخصصات حوالات ، مصارف متحققه ، تأدیات ... والخ حسابلر تشخص ایدر . فقط معاملات ینه عینیدر . هر رقم مطلقا برحسابك صاغ ودیکر حسابك صول صحیفه‌سنه کچیریلور . بوصورتله خطالر قولایجه تظاهر ایدر . شویله‌که :

محاسب شهریه جدوانی تنظیم ایتدیکی زمان اولا بو جدولك مطلوب خانه‌سیله ذمت یکوننك مساوی اولمدیغنی کوررسه خطاسنی آراشدیرر. صکره شهریه جدوللرنی محاسبهٔ عمومیه تدقیق ایتدیکی زمان ارقامی (تدقیق ورقه‌سی) دینیلان ومیزان جدولی اوزرینه دوکر . بو میزان جدولی متقابل بر طاقم حساباتك یکدیکرینه مساوی اولمسی خاصه‌سندن استفاده ایدیله‌رك یاپلمش بر جدولدر . بناءً علیه معین بعض حسابات جمع ایدیلور . یکونلر مساوی چیقارسه جدولده مساوی عدا اولنور

خلاصه محاسبهٔ عمومیه‌نك اصول مضاعف اوزره طوتیلمسی سهولری میدانه چیقارمقده حساباتك یکنسقیسنی تأمین وقونترولی تسهیل ایتمکده‌در . شونی ده سویلمك ایجاب ایدرکه تحصیلدار اصول مضاعف اوزره حساب طوته‌میه‌جغندن وذاتاً بوکا پك اوقدر احتیاجده اولمدیغندن بو صنف مأمورین هر مملکتده حساباتی اصول بسیط اوزره طوتمقده‌درلر ؛ اصول مضاعف مال مدیرلرندن باشلار .

دیوان محاسبات

محاسب حساباتنك تدقیق ومحاکمه‌سی

دیواز محاسباتك قونترولی بالخاصه محاسبلر حقنده تطبیق اولنور . فرانسه‌ده دیوان محاسباتك تدقیقات ومحاکماتی آمر اعطالره شامل اولامیه‌جنی دیوان محاسبات قانوننده صراحةً ذکر ایدلمش اولدیغی کبی بزده‌ده دیوان محاسبات قرار نامه‌سی موجبنجه بوقونترول آنجق محاسبلره راجعدر .

ماده : ۵۳ [دیوان محاسباتك تدقیقات ومحاکماتی اموالی قبض وصرف ایدن مال مأمورلری حقنده جاری اولوب وکلا وولاة ومتصرفین کبی اعطاامری ویرنلره شمولی اولاماز بومثللو مأمورلرك عندالاقتضا صنفلرینه کوره محاکمه‌لری دیوان عالی ویا شورای دولتده اجرا اولنور . . .] بناءً علیه بوراده اولا دیوان محاسباتك محاسبلر حقنده‌کی قونترولندن بحث ایدیله‌جك اوندن صکرا دیوان محاسباتك نظار حساباتی اوزرنده ، قضائی اولماق اوزره ، اجرا ایله‌دیکی تدقیقاته نقل کلام اولنه‌جقدر .

محاسب حساباتنك حکماً تفتیشنی مطلقا دیوان محاسبات کبی کرك قوهٔ اجرائیه کرك قوهٔ تشریعیه‌دن آیری اولان مستقل برمحکمهٔ عالیه‌یه ویرمك اقتضا ایدر . فی‌الحقیقه بعضاً مدعی وبعضاً مدعیٰ علیه مقامنده بولنان، وهر حالده بی طرف اولامیان، مالیه نظارتنك محاسبلر اوزرنده حکماً

اجرای تدقیقات ایتمه‌سی قاعدهٔ عدالته منافی اوله‌جغی جهتله بو وظیفه نظارت مذکوره‌یه ویریله‌مز ؛ کذلك هیئت تشریعیه‌یه تودیعندن ده احتراز اولنمق لازمدر ؛ چونکه اولا قوهٔ تشریعیه‌ده بر محکمه‌ده بولنماسی الزم اولان استقلال شرطنه تصادف ایتمك ممکن دکلدر : مجلس مبعوثان واعیان بی طرف اولمقدن زیاده احتراصات سیاسیه‌یه تابعدر ، بناءً علیه اثنای تدقیقاتده الجا آت سیاسیه قاپیله‌رق قونترولی افساد ایده بیلور . ثانیاً قوهٔ تشریعیه‌نك بو وظیفه ایله اشتغالنه اساساً امکان مادی موجود دکلدر ، مجلس ملینك وظائفی اوقدر چوقدر که محاسب حسابلرینی رؤیته قطعیاً وقت بولاماز . ثالثاً هیئت قانونیه‌ده اشبو حساباتك تفتیشی ایچون کافی درجه‌ده اوصاف وصلاحیت فنیه کورلمز : بر حسابی تفتیش ایده‌جك کیمسه بهمه‌حال حسابات ایچنده یوغورلمش اولمالیدر .

خلاصه بوتون بو اسبابه مبنی محاسبلر حساباتنك رؤیتی وظیفهٔ مهمه‌سی بر محکمهٔ مستقله وعالیه اولان دیوان محاسباته حواله ایدلمکده‌در .

فرانسه دیوان محاسباتی بزه واکثریا اوروپا حکومات‌نه اساس اولدیغی جهتله اول امرده بوراده‌کی تأسیساتی کوزدن کچیره‌لم .

١
فرانسه‌ده دیوان محاسبات

فرانسه‌ده دیوان محاسبات پك اسکی زمانلردن ، تا اون دردنجی عصر میلادیدنبری موجود اولا کلمشدر . دیوان مذکور مقدما بر مجلسدن عبارت ایکن صوکرادن ایکی‌یه انقسام ایتمش ، وبالآخره دها زیاده تکثر ایلمشدر . (١٧٨٩) تاریخلرنده فرانسه‌ده دیوان محاسباتلرك عددی اون اوچه بالغ اولمشدی ؛ بو مجالسك بری پایتختده ودیکرلری ده

مختلف ولایات مركزلرنده ایدی ؛ بونلردن هر بری كندی منطقهٔ صلاحیتنه تابع اولان ولایتلرده‌كی محاسبلرك حساباتنی رؤیت ایدردی.

فقط فرانسه اسكی دورده دیوان محاسباتلرك وجودندن پك بیوك استفاده ایده‌مه‌مشدر : مطلقیت جاری اولدیغی بر دورده حساباتك صوك درجه كیج وغیر منتظم بر حالده مجلسه كلمه‌سی، حكملرك اجرا اولنمامه‌سی ویا دوغرودن طوغرویه حكمدار طرفندن عفو اولنماسی دیوان محاسباتلری پك نفوذسز براقمشدر .

انقلاب كبیری متعاقب دیوان محاسباتلر علیهنده برجریان افكار حاصل اولمش ، نهایت اشبو مجالسی لغوه مجبوریت كوریله‌رك تفتیش حسابات وظیفه‌سی assemblée legislative طرفندن درعهده اولونمشدر . فقط مجلس حساباتك تدقیقنه وقت بولامیه‌رق بوندن بر ثمرهٔ مفیده حاصل اولامادیغی ایچون ایش «commuission de la comptablité nationale محاسبهٔ ملیه قومیسیونی» نامیله مجلس اعضاسندن مركب اوله‌رق تشكیل اولنان برانجمنه حواله اولنمشدر. بوقومیسیون (۱۷۹۵)دن(۱۸۰۷)یه‌قدر ادامهٔ موجودیت ایده‌بیلمش ، اعضاسی ابتدا اونبش ایكن بالآخره بشه تنزیل اولنمش ونهایت كندیسندن استفاده ایدیله‌مه‌مسنه بناءً ناپولیون طرفندن الغا ایدلمشدر. ناپولیون طرفندن احیاءً تأسیس اولنان دیوان محاسبات وبوبابده وضع اولنان ۱۸۰۷ قانونی فرانسه‌ده الیوم تماماً جاری ومرعیدر .

دیوانك تشكیلاتی. — فرانسه‌ده دیوان محاسبات شورای دولت درجه‌سنده بر محكمهٔ اداریهٔ حسابیه‌در؛ دیوان اوچ دائره‌یه منقسم اولوب بر رئیس ، اوچ رئیس ثانی ، ۱۸ اعضا Conseillers maitres ۸۶ ممیز Conseillers référendaires و۲۵ ملازم auditeurs دن

مرکبدر؛ برده مدعئ عمومیسی و معاونی موجوددر اعضالر لا ینعزل اولوب حاکم صفتنی حائزدرلر ، مدعئ عمومی حقوق حکومتی مدافعه ایدوب مالیه نظارتی ایله دیوان محاسبات اراسنده واسطهٔ تبلیغ وتبلغدر. ممیزلرك وظیفه‌سی حسابا تك تدقیقات ابتدائیه‌سنی اجرا ایتمکدر. بونلر تدقیقاتی اکمال ایدنجه اوراق [illegible] نایه ویررلر. اونلرده بعدالتفتیش مسئله‌یی بولندقلری دائره‌نك حکمنه عرض ایدرلر؛ اشبو اوچ دائره‌نك وظائفی یکدیکرندن قطعیاً فرقسزدر .

دیوان محاسباتك حکمنه تابع محاسبلری درت زمره‌ده جمع ایده بیلیرز:

١) نقده واضع الید اولان یعنی جبایت وتأدیات معامله‌سی ایله مشتغل محاسبلر Comptables en deniers؛ فقط دیوان بونلرك کافه‌سنك دکل یالکز درجهٔ اولاده اولانلرینك حساباتنی دوغریدن دوغرویه تدقیق ایدر ، بونلرده : اولا مرکزده وزنهٔ عمومی مدیری Caissier Payeur central . ثانیاً ده‌پارتمانلرده‌کی Tresorirs [illegible] اولوب بونلرك معیتنده‌کی Payeurs génèraux Receveurs particuliers des financesمال مدیرلرینك حساباتنی دیوان محاسبات دکل دفتردارلر تدقیق ایدر Receveurs لر. حسابلرینی Trésoriers لره کوندررلر اونلرده بونلری تدقیق وجمع ایدوب عموم ده‌پارتمانك حساباتنی وجوده کتیره‌رك دیوان محاسباته تقدیم ایلرلر . بوندن ماعدا بالواسطه جاری تکالیف، کمرك ، قیدیه تحصیل مأمورلری، اردو تأدیه مأمورلقلری، امانات صندوغی، دولت شمندوفری، دولت مطبعه‌لری محاسبه‌لری کبی نقده واضع الید محاسبلرك حساباتنی تدقیق دخی دیوانك دائرهٔ صلاحیتنده‌در .

۲) اموال‌ه‌واضع اليدعينيات محاسبلر Comptables en matières بدن الك مهملرى : يعنى پول ، پوسته پولى ، مسكوكات ، توتون كبريت انحصار فابريقه‌لرى محاسبلرى ديوانك حكمنه تابعدر . دولت موبيليه‌لرى ، موزه‌لرده‌كى آثارنفيسه ، دولت كتبخانه‌لرنده‌كى كتاب محافظلرى ديوانك قونترولنه‌تابع دكلدر .

۳) نه نقده ونه‌ده عينه وضع يد ايتمه‌ين دفتر كبير، تصحيح حساب، شمندوفر محاسبلرى كبى محاسبلر Comptatables d' ordre

٤) بالفعل محاسب Comptables de fait صفتنى اكتساب ايدنلرك، مثلا صلاحيتدار اولماديغى حالده محاسب صفتنى طاقينه‌رق جبايت ويا بأديات اجرا ايله‌ين كيمسه‌لرك ، جهت جزائيه‌سى بحث آخر، حساباتنى دخى ديوان محاسبات تفتيش ايدر .

حساباتك شكلى وصورت اعطاسى . — محاسبلر كندى اداره حسابلرينى ــ كه بر ژه‌ستيوندن عبارتدرــ سنه‌نك ختامندن اعتباراً اوچ ايه قدر ويرمكه مجبوردرلر . حسابات ابتدا ماليه نظارتى محاسبات عموميه مديريتنــه تقديم اولنوب اوراده اوچ آى ظرفنده تدقيق اولندقدن صكرا ديوانه ويريلير . ژه‌ستيونه سنه‌نك ابتداسندن نهايتنه‌قدر اولان بالجمله قاصــه معاملاتى كچيرلمشدر . اكر محاسب ســنه اورته‌ســنده دكيشديريليرسه مدت مأموريتى اثناسنده‌كى حساباتى جمع وتقديم ايدركه بوكا gestion personnelle ديرلر .

محاسبلر حسابلرينى يالكز برسنه ايچون طوتدقلرى، يعنى ژه‌ستيون يعنى اصولنى تعقيب ايتدكلرى، حالبوكه ناظرلر بودجه حسابى طوتدقلرى، اكزرسيس اصولنه‌رعايت ايتدكلرى، جهتله بوايكى حسابك يكديكرينه قارشولشديرلمسنه مدار اولمق اوزره محاسبلر برسنه‌لك ژه‌ستيونلرنده

صرف اوسنه بودجه‌سی نامنه یاپیلمش اولدقلری معاملاتی آیری ، لکن سنه‌نك دورهٔ متممه‌سی نامنه اجرا ایتدكلری معاملاتی آیری اوله‌رق حسابلرنده كوسترمكه مجبوردرلر . [*]

بو حسابات دیوان محاسباته كونده‌ریلیركن بالجمله اوراق مثبته‌ده بونلره لف وربط اولنور .

حساباتك تدقیقی . — محاسبلرك اوراق مثبته‌یه ربط اولنان حساباتی دیوان محاسباته كلنجه رئیس اول بونلری شعبه‌لره ، شعبه رئیسلری‌ده اشبو اوراقی ممیزلر آره‌سنده تقسیم ایدرلر. ممیزلر ملازملرك معاونتی ایله تدقیقات لازمه‌یی اجرا ایدرك واردات ومصارفدن هر رقمی آیری آیری تحلیل ایلرلر؛ یعنی بونلرك اوراق مثبته‌یه استناد وقانونه توفیق ایتدیریلوب ایتدیریلمه‌دیكنی تفتیش ایدرلر؛ ممیز ایجاب ایدرسه محاسبله مخابره ویا اونی استجواب ایده‌بیلیر، تدقیقاتی اجرا ایدن ممیز بعده بر راپور تنظیم ایله بالجمله اوراقی اوداٸره‌نك رئیسنه تقدیم ایدر، رئیس‌ده اشبو حساباتی شعبه‌نك اعضاسی آرارسنده تقسیم ایلرلر. اعضادخی درجهٔ ثانیه‌ده تدقیقات اجراسندن صوكرا مسئله‌یی اوشعبه‌نك هیئت عمومیه‌سی حضورینه عرض ایدر . بوداٸره بر محكمهٔ حسابیه ماهیتنی حاٸزدر . بوراده اثنای محاكمه‌ده ایسترسه مدعی عمومی‌ده حاضر بولنور ومالیه نظارتنك حقوقنی صیانت ایدر . حساباتك مذاكره ومحاكمه‌سی اثناسنده اولا راپورتور اولان اعضا بیان فكر ایدر ایسترسه حساباتی درجهٔ اولاده تدقیق ایدن ممیزده ملاحظه‌سنی درمیان ایده‌بیلور . فقط بونك رأیی یالكز استشاریدر ، اكثریته تأثیری یوقدر ، مذاكراتك ختامنده ویریلن قرارهمان راپورك

[*] نظار حساباتنك‌ده دیوانه كلدیكی ایلریده كوریله‌جكدر .

کنارینه درج وبعده علی‌الاصول براعلام تنظیم اولنور؛ ویریلن قرار ابتدا بر قرار موقت Arrêt provisoire اولوب محاسبه‌بیلدیرلدکدن وایضاحات ومدعیاتی آلندقدن‌صکره ایکی آی نهایتنده بر قرار قطعی Arrêt définitif اصداراولنور . بورادە یاحساباتده ذمت بولنمادیغنه حکم اولنور، بوتقدیرده‌تحت‌حجزده بولنان‌املا کدن‌حجزك‌فکی‌لازمکلور؛ یاخود ذمتنـه قرار ویریلور ، ویاخود بالعکس محاسـبك بری الذمه اولدقدن ماعدا برده آلاجنی بولندیغنه‌یعنی خزینه‌یه آوانس ایتدیکنه حکم‌اولنور .

حکملرك اجراسی . — دیوان محاسـبات یالکز اعطای حکمه صلاحیتداردر ، بوقسه وظیفهٔ اجرا مکلف دکلدر . اعلامات مدعیٔ عمومی وساطتیله بو مالیه ناظرینه بیلدیریلور ومشار الیه دخی‌نظارتك امور حقوقیه مدیریتی واسطه‌سیله حکمی اجرا ایتدیرر .

اعادهٔ محاکمه وتمییز . — بعض اوراق مثبته‌نك نقصانندن دولایی محکوم اولان محاسب هرنه زمان اوراقی ابراز ایدرسه حسابنك تکرار رؤیتنی دیواندن طلب ایده‌بیلور ؛ مدعیٔ عمومی واعضا دخی یکی بر حسـاب تدقیق اولنورکن اولجه حکمه اقتران ایتمش بولنان دیکر بر حسابده خطا ، حیله ویا برنسیان بولندیغنه‌واقف اولورسه‌اوحسابك تکرار تدقیقنی دیواندن طلب ایتمك صلاحیتنی حائزدر .

دیوان محاسباتك ویردیکی حکملر قابل استیناف اولمایوب یالکز شورای‌دولتده «دعاوی Contentieux » دائره‌سنده تمییز ایدیله‌بیلور . شورای‌دولت حساباتی تدقیق‌ایتمز؛یالکزفورمالیته نقطهٔ نظرندن یعنی اصول‌محاکمه وقانونه رعایت ایدیلوب ایدلمه‌دیکی خصوصنده، اجرای تدقیقات ایدر؛ یوقسه حکمی‌نقض‌ایتدیکی‌تقدیرده‌حساباتی یکیدن تدقیق

ایتمکله مکلف دکلدر ؛ عندالنقض حساب یکیدن حکمه اقتران ایتمك اوزره دیوانه اعاده ایدیلور .

فرانسه‌ده دیوان محاسبات محاسب حقنده دکل حساب حقنده اعطای حکم ایدر . — بر حسابك تدقیقندن ایکی نقطه آکلاشیلیر : ١ً حسابك دوغرو اولوب اولمدیغی ، ٢ً محاسبك بری الذمه بولنوب بولنمدیغی ؛ بالنظریه بو ایکی نقطه یکدیکرندن آریدر ، فی الحقیقه حسابك دوغرولغی محاسبك برائتی دیمکسه‌ده بونك عکسی دائما صحیح دکلدر . یعنی حسابك غیر کافی اولمسی وبناءً علیه محکومیتی محاسب مسؤلك بالضروره محکومیتنی ایجاب ایله‌مز . بر مثال ایله ایضاح ایده‌لم : بر محاسب منعی ید اقتدارنده اولمیان بعضی اسباب دولاییسیله بر سرقته معروض قالیرسه طبیعتیله قاصه‌سندن چالنمش اولان پاره ایچون اوراق مثبته ابراز ایده‌مز ؛ اوراق مثبته‌یی ابراز ایده‌مدیکی ایچون حساب آچیق وخزینهٔ دولته قارشی بورجلیدر ، دیوان حسابك حین تدقیقنده سرقت وجودی وبونی منع ایتمك محاسبك ید اقتدارنده اولوب اولمدیغی کبی مسائل اداریه‌یی فصل وتقدیر ایده‌میه‌جکندن حسابده دمت اولدیغی قرارینی ویرر ؛ بونکله برابر بوندن دولایی محاسبك ادارةً مسؤل اولمسی لازم کلمز .

ایشته دیوان محاسب حقنده دکل حساب حقنده اعطای حکم ایدر دیمکله دیوان حسابك تمام اولوب اولمدیغی حقنده بیان رأی ایدوب محاسبك مسؤلیتی حقنده بیان رأی ایتمش دکلدر ، معناسی قصد ایدیلیور . . بو مسؤلیتی قطعیاً تعیین ایده‌جك اولان مالیه ناظریدر : محاسب کندیسنك عدم مسؤلیتی ایجاب ایتدیکی ادعاسنده بولنه‌جق

اولورسه مالیه ناظری تدقیق مسئله وعدم مسؤلیت درمیان ایده‌بیلیر، حتی نتیجهٔ قراری محاسبك علیهنده اوله‌جق اولورسه محاسبك شورای دولته مراجعتله کیفیتی استیناف ایتمك صلاحیتنه مالکدر .

خلاصه دیوان حسابات حقنده اعطای حکم ایدر ، حسابك دیوان طرفندن ذمتدار کورلمسی مطلق صورتده محاسبك محکومیتنی ایجاب ایتمیوب کیفیتك حلی مالیه ناظرینه ومحکمهٔ اداریه‌یه راجعدر ، بونکله برابر کیفیتك معکوسی وقوعه کلدیکی یعنی دیوان محاسبك حسابنی بری الذمه عد ایتدیکی حالده محقق صورتده محاسبك‌ده برائتی لازم کلیر . دیوانك اپی دیدیکی بر حسابه مالیه ناظرینك فنا دیمسی دیوانك صلاحیتنه بر تجاوزدر .

۲

حکومت عثمانیه‌ده دیوان محاسبات

حکومت عثمانیه‌ده دیوان محاسباتك ابتدای تأسسی ۱۲۸۱ سنهٔ هجریه اولوب ایلك وضع ایدیلن والیوم ملغا بولنان دیوان محاسبات قرارنامه‌سی دستور عتیقده مندرجدر .

۱۲۹۳ قانون اساسیسنك ۱۰۵ ، ۱۰۶ و ۱۰۷ نجی ماده‌لری دیوان محاسباته حصر ایدیله‌رك بوراده دیوان مذکورك تشکیلات وتفرعاتی حقنده برنظامنامه وجوده کتیریله‌جکی درمیان اولنمشدر[*]

[*] [اموال دولتك قبض وصرفنه مأمور اولانلرك محاسبه‌لرینی رؤیت ودوائردن تنظیم اولنان سال محاسبه‌لرینی تدقیق ایده‌رك خلاصهٔ تدقیقات ونتیجهٔ مطالعاتنی هر سنه برتقریر مخصوص ایله هیئت مبعوثانه عرض ایله‌مك اوزره بردیوان محاسبات تشکیل اولنه‌جقدر . بودیوان هراوج آیده برکره احوال مالیه‌یی

متعاقباً ۱۵ ذی الحجه سنه ۱۲۹۵ تاریخلی برقرارنامه وجوده كتیرلمش. واشبو نظامنامه تماماً فرانسه‌دن اقتباس اولندیغی جهتله بزده دیوان محاسبات تشكیلاتی فرانسه‌ده كنه بكزه‌دلمشدر. مع مافیه ۹۵ قرارنامه‌سنك بعضی ماده‌لری الحالة هذه جای تطبیق بوله‌مامقده اولدیغی كبی بعضی ماده‌لری‌ده بودجه [**] وسائر قوانین، ازجمله محاسبهٔ عمومیه قانونی، ایله تعدیل ایدلمشدر. بوندن ماعدا، معلوم اولدیغی وجهله، محاسبهٔ عمومیه قانونی دیوانه قبل التأدیه ویزه صلاحیتنی بخش ایتمشدركه بوكا دائر قرارنامه‌ده هیچ بر ماده موجود دكلدر.

دیوان محاسباتك تشكیلاتی. — دیوان محاسبات مع رئیس اون ایكی اعضادن مركب ویكدیكرینك عینی وظیفه وصلاحیتی حائز اولمق اوزره ایكی دائره‌دن متشكلدر. آیریجه برمدعیٔ عمومی بر باش كاتب ولزومی قدر ممیز وملازم موجوددر.

رئیسك وظیفه‌سی هیئت عمومیه ویاخود شعبه‌لردن هرهانكی بریسنه ریاست ایتمك، حسابات وارده‌یی شعبه‌لر بیننده تقسیم ایلمك ودیوانك انضباط اداریه وداخلیه‌سنی تنظیم ایتمكدر. اعضانك وظیفه‌سی حساباتی

ریاست وكلا واسطه‌سیله بالتقریر طرف حضرت پادشاهی‌یه دخی عرض ایدر]
قانون اساسی : ماده ۱۰۵

[دیوان محاسباتك اعضاسی ۱۲ كشیدن مرتب اوله‌جق وهر بری هیئت مبعوثاندن اكثریتله عزلنك لزومی تصدیق اولنمدقجه مأموریتنده قید حیات ایله قالمق اوزره باارادهٔ سنیه نصب اوله‌جقدر] ماده : ۱۰٦

[دیوان محاسبات اعضاسنك اوصاف ووظائفنك تفصیلاتی وصورت استعفا وتبدیل وترقی وتقاعدی واوقلامنك كیفیت تشكیلی بر نظام مخصوص ایله تعیین اولنه‌جقدر] ماده : ۱۰۷

[**] ازجمله قرارنامه‌نك ایكنجی ماده‌سی دیوان ممیزلرینك عددی اون اوله‌جغنی تعیین وتصریح ایلدیكی حالده بودجه ایله بومقدار تزیید ایدلمشدر.

تدقیق بعده اعطای حکم ایلمکدن عبارتدر ؛ ممیزلر حساباتی ملازملرك معاونتی ایله ابتداءً تدقیق ایدرلر . مدعی عمومینك وظیفه‌سی مالیه نظارتنك حقوقنی محافظه ، حکومتله دیوان آره‌سنده واسطهٔ تبلیغ وتبلیغ اولمق ، حساباتك وقت وزمانیله دلیرانه کاوب کلمدیکنی ، دیوانك وقت وزمانیله طوپلانوب طوپلانمدیغنی تدقیق ایتمکدر .

دائره‌لرده قرار اعطاسی ایچون لااقل درت اعضانك وجودینه احتیاج واردر ؛ بر دائره‌نك دیکرندن وظیفه وصلاحیت اعتباریله فرقی یوقدر ؛ عندالحاجه دیوان هیئت عمومیه حالنده تشکل ایدر ،

دیوان محاسبات فرانسه‌ده لفظاً اولسون مالیه نظارتنه مربوط اولدیغی حالده بزده بسبتون مستقلدر ؛ ایری بردائره‌ده اقامت ایدر . (قرارنامه ماده : ٦) اعضای مقام صدارتك عرضیله با ارادهٔ سنیه منتخب وبر مأموریت جدیده آلمدقجه غیرقابل تبدیل اولوب مجلس مبعوثانك قراری اولمدقجه اصلا عزل ایدیله‌مز . (قانون اساسی ماده : ١٠٦)

دیوان محاسبات بالخاصه محاسبلرك حساباتنی تفتیش ایدرکه بومحاسبلر الیوم شونلردن عبارتدر .

اولاً نقده واضع الید اولان محاسبلر : دوغریدن دوغری‌یه حساب ویرن نقده واضع الید محاسبلر ۱ً : وزنهٔ عمومی مدیری ۲ً : لوا محاسبه‌جیلری‌در ؛ دفتردارلرده بر محاسبه‌جی کبی کندی لوالرینك حسابنی ویررلر ؛ مال مدیرلرینك حسابات واوراق مثبته‌سنی محاسبه‌جیلر کندی حسابلرنده جمع ایلرلر .

۳ً : رسومات اداره‌لری مدیریت وپوسته وتلغراف اداره‌لری‌ده باش مدیریت

اعتباریله حساب ویررلر . یعنی مأمورلرك حساباتی رسومات وپوسته تلغراف مدیریت وباش مدیریتلرینك حسابلرنده اندماج ایدر .

٤ : ردیف مفتشلکلری ، قول اردو مستقل فرقه حساب مامورلری وژاندارمه طابور محاسبلری آیریجه اعطای حساب ایدرلر

٥ : اوقاف ، وزراعت بانقه‌سی امنیت صندیغی ، حجاز تیموریولی الخ..کبی دولت بودجه‌سنه مربوط دوائر حساباتی دخی تدقیق وحکم ایله‌مك دیوانه راجعدر .

قرارنامه‌ده بلدیه ، محاسبلرینك حساباتی‌ده دیوان طرفندن بلدیه‌لر تفتیش اولندیغی مصرح ایسه‌ده دیوان الیوم بووظیفه‌یی ایفا ایتمه‌مکده‌در. چونکه اشبو وظیفه مجالس بلدیه‌یه ، استانبولده مجلس عمومی بلدی‌یه عائددر .

فرانسه‌ده‌کی اصولك خلافنه اولمق اوزره بزده عینیات محاسبلری دیوان محاسبات طرفندن تفتیشه تابع طوتلمازلر .

ثانیاً : بالفعل محاسبلر ، امثالك مفقودیتنه رغماً ، بزده‌ده دیوانك قضاسنه تابع اولمق لازمکلیر. نته‌کیم اصول محاسبهٔ عمومیه قانون موقتنده بوخصوصده صراحت موجوددر :

[صفت رسمیه وصلاحیت ومأذونیت قانونیه‌سی اولمیانلردن هر کیم خودبخود اموال امیریه‌نك تحصیل ویاادارہ‌سنه قیام ایدر، ویاخود خزینه نامنه آقچه‌قبضی وتأدیه ایلرسه حقوق شخصیه‌نك استردادینه خلل کلمه‌مك اوزره صلاحیت ومأذونیت وخارجنده صفت رسمیه‌یی طاقینانلر حقنده‌قانون جزانك مادهٔ مخصوصنده معین جزالر ایله‌مجازات اولنور ، ومحاسب مسؤللرك تابع اولدیغی احکامه تابع طوتیلور .]

(ماده : ٤٧)

حساباتك شكلى وصورت اعطاسى . — محاسبلرك حساباتى اصول محاسبهٔ عموميه قانوننك (٥٠) نجى ماده‌سنده‌كى صراحته نظراً « هر سنه شباطى نهايتنده » وياخود اكر مأموريتلرندن انفكاك ايدرلرسه « مأموريتلرينك ختامى تاريخنده » قطع اولنور وبناءً عليه بو تاريخلردن آلتى آى مروروينه قدر حساب ويرمكه مجبور طوتيلورلر . محاسبلر بونى اللرنده موجود نمونه‌لره تطبيقاً تنظيم ايدرلر .

اشبو حساباتك هر قلمى اوراق مثبته‌يه مستند اولمق لازمدر. محاسبلر بو اوراق مثبته‌يى حسابلرينه لف وعلاوه ايدرلر؛ بو خصوصده اصول محاسبه قانوننده شو ماده‌يه تصادف اولونمقده‌در : [هر محاسب كندى زمان اداره‌سى حسابندن مسؤل وديوان محاسباته اوراق مثبته‌يه مستند اداره حسابى ابراز ايتمكله موظفدر. اداره حسابى برمحاسبك اكر وظيفهٔ مأموريتنده بوتون بر سنه قالمش ايسه مارت ابتداسندن شباط نهايتنه دكين ايفا ايلديكى معاملاتك كافه‌سنى اكر بر سنه‌دن نقصان قالمش ايسه مدت مأموريتنده ايفا ايلديكى معاملاتى احتوا ايلر ، بودجه‌يه داخل اولميان معاملات دخى اداره حسابنه داخل اولور] (ماده : ٤٩)

[محاسبلرك حسابلرى هر سنه شباطى نهايتنده وياخود مأموريتلرى ختامى تاريخنده قطع اولنور .] ماده: ٥٠؛ شو صراحته نظراً محاسب ذمه‌سيتون اصولى اوزره طوتديغى اداره حسابى سنه صوكنده تقديم ايدر واكر سنه اورته‌سنده چكلميرسه مدت مأموريتى اثناسنده‌كى معاملاتك حساباتنى ويرر ، اداره حسابلرينه اولجه « ذات وزمان حسابى نامى ويرلمكده ايدى ؛ قرارنامه‌ده اداره حسابى بو عنوان ايله ذكر اولنيور .

ماده: ۵۱ [اداره حسابی دورهٔ حسابیه نهایتنده ويريلور. بونده بودجه‌یه متفرع معاملات مدت متممه‌یه عائدقسمی تفريق ايدلمك اوزره دورهٔ حسابیه اعتباريله وبودجه‌یه متعلق اولمیان معاملات دخی سنهٔ ماليه اعتباريله كوستريلور .]

ديمك اوليوركه محاسبلرسنه صوكنده تام برسنه‌لك حساب‌ويررلر. بو حساب بركره او سنه ظرفنده او سنه بودجه‌سی نامنه ياپيلان معاملاتی احتوا ايتديكی كبی، كچن سنه بودجه‌سی نامنه او سنه‌ابتداسنه اصابت ايدن مدت متممه ظرفنده اجرا ايديلان معاملاتی‌ده آيری جدول حالنده اوله‌رق احتوا ايدر. بوندن مقصد، آتیده كوره‌جكمز وجهله، اكزرسيس اصوليله طوتلقده‌اولان نظار حساباتنی محاسب حساباتيله قارشولشديره‌بيلمكدر. چونكه ناظر حسابلرنده اكزرسيس طرفنده بودجه‌نك نه معامله كورديكی مشاهده اولنديغی زمان بونی محاسب حساباتيله قونترول ايتمك لازمدر ، ۳۲۷ محاسب حسابلرنده آنجق اصل سنه ايچنده ۳۲۷ بودجه‌سنه عائدمعاملات كوريله‌بيلور ؛ بوكا مدت متممه ظرفنده ياپيلان معاملاتی‌ده‌علاوه ايتمك اقتضا ايدركه‌بوده ۳۲۸ محاسب حسابلرنده آيری جدول حالنده اوله‌رق كوريلور .

حساباتك صورت تدقيق وحكمی . — وظيفهٔ تدقيق ديوان محاسبات قرارنامه‌سنده مذكور اولديغی اوزره مميزلره عائددر؛ اوراق دائره‌رئيس ثانيسی واسطه‌سيله بونلره تقسيم اولنور . فقط بر محاسبه عائد حسابات يكديكرينی متعاقب ايكی‌سنه عينی مميزه ويريله‌مز. محاسب حساباتنی بالذات تدقيقه مجبوردر ، ملازملره تدقيق ايتديره‌مز .

مميز تدقيقاتنی اجرا ايدركن اكر لزوم كوررسه محاسبی شفاهاً

ویا تحریراً استجواب ایدر . بعده برخلاصه (راپور) تنظیم ایلر ؛ بو ورقه ایکی نوع مطالعه‌یی حاویدر : برنجی قسم مطالعه : هر رقمك اوراق مثبته‌یه مستند بولنوب بولنمدیغی بیان واوراق مثبته‌سی اولمیانلرك محسوبنك ردی لزومنه دائردر .

ایکنجی قسم مطالعه دخی : ١ ارقام اوراق مثبته‌یه مستند اولسه بیله جبایت ایدیلان وارداتك قوانین موضوعه‌یه موافق اوله‌رق جبایت ایدیلوب ایدلمدیکنی ٢ صرفیاتك تخصیص اولندیغی شیلر ایچون وقوعبولوب بولمدیغنی وواردات ومصارفك وقت وزمانیله جبایت وتأدیه اولنوب اولنمدیغنی ٣ مالمأمورلرینك قوانین ونظامات وتعلیماته توفیقاً وظائف مأموریتلرینی حقیله وتماماً ایفا ایدوب ایتمدیکنی ٤ صرفیاتك تحقیقات دائره‌سنده وقوع بولوب بولمدیغنی وتفاوت اولدیغی حالده مقدارینی احتوا ایدر . (قرارنامه ماده : ٣٥)

کوریلیورکه بو صورتله ممیزلر بالجمله حساباتك تدقیقاتنی اوراق مثبته‌یه استناد ایتدیرمکه مجبوردرلر وقرارنامه موجبنجه بالجمله اوراق مثبته دوسیه‌لر حالنده دیوانه کلمیدر ؛ ممیزلر عندالحاجه تحریراً وشفاهاً محاسبی استجواب ایده‌بیله‌جکدر ؛ مرکزده محاسبلر ایچون بو حال مشکلاتی داعی اوله‌ماز. فقط طشره محاسبلری ایچون اییجه مشکلات قارشوسنده بولینیلور . بو سببله (١٣٢٦-١٣٢٧) ده اتخاذ اولنان بر اصول موجبنجه طشره محاسبلری حقنده بشقه طرزده حرکت ایدلمکده‌در ؛ ١٣ اغستوس سنه ١٣٢٧ تاریخنده تنظیم اولنان صوك تعلیماتنامه کوره بو بابده شو اصول اختیار وتعقیب اولنمقده‌در :

ولایت مرکزلری ولوالرده مجلس اداره اعضاسندن برذاتك ریاستی

تحتنده دیون عمومیه وزراعت بانقه‌سی مدیر ویا مأمورلرندن مرکب تشکیل ایدیلن محلی بر قومیسیون اول امرده محاسب مسؤلك تنظیم ایده‌جکی اداره حسابنی تدقیق ایده‌جکدر، انجق بو قومیسیونلرك تدقیق ایده‌جکی مصارف قسمی اولدیغندن بوبابده‌کی اوراق مثبته آرتق دیوانه کلیوب بونلر یرینه بوتالی قومیسیونك مضبطه‌سی کله‌جك ایسه‌ده ، واردات حساباتی دوغرودن دوغرویه اوراق مثبته‌سیله دیوانه تقدیم اولنه‌جغی مذکور قرارنامه‌ده بیان اولنمشدر . ایشته طشره‌دن کلن محاسب حساباتنی ممیزلر قسماً دوغرودن دوغری‌یه وقسماً ده، اوراق مثبته‌یه استناداً دکل، طشره قومیسیونلری ضبطنامه‌لرینه استناداً تدقیق ایدرلر.

ممیزلر کرك درجهٔ اولاده کرك درجهٔ ثانیه‌ده بر حسابی تدقیق واکمال ایتدکدن صکره اوراقی بوبابده تنظیم ایده‌جکلری راپور ، یاخود تعبیر نظامیسی وجهله ، خلاصه ایله برابر دائره‌لرینك رئیس ثانیسنه تودیع ایدرلر ؛ رئیس ثانی‌ده بو راپورلری دائره‌لرینك اعضاسی میاننده تقسیم ایدر . مع مافیه ممیزلر حقنده اولدیغی کبی عینی بر محاسبه عائد حسابات ایکی سنه متوالیا عینی اعضایه ویریله‌مز. اعضا اولا ممیزك بو حسابی بالذات تدقیق ایدوب ایتمدیکنی، راپورده ذکر اولنان شیلرك اساسلی اولوب اولمدیغنی تدقیق ایدر. ثانیاً ممیزك حسابك هر جهتنی تفتیش ایتدیکندن امین اولمق ایچون اوراق مثبته‌دن لاعلی التعیین بر قاچنی بالذات حساباتله تقابل ایتدیرر وراپورینی یازار آرتق حساب حکمه اقتران ایده‌جکدر .

دیوانك هر دائره‌سی وقت معیننده بر محکمه شکلنده اجتماع ایدر . اکر رئیس اون لزوم کوررسه حساب هیئت عمومیه‌یه دخی حواله اولنه‌بیلیر. دائره‌لرده مذاکراته ابتدار ایچون لااقل درت اعضانك وجودی

لازمدر ، اثنای محاکمه‌ده اولا ممیز یالکز بر ماهیت استشاریه‌یی حائز اولان فکرینی بیان و بعده حسابی درجهٔ ثانیه‌ده تدقیق ایدن اعضا نقطهٔ نظرینی درمیان ایلر ؛ دیکر اعضالرده صره ایله بیان مطالعه ایدوب ایجاب ایدرسه مدعی عمومی دخی نقطهٔ نظرینی مدافعه ایلر ، بعده اکثریتله اعطای قرار اولنور و مساوات وقوعنده رئیسك طرفی ترجیح ایدیلیر ، راپورك کنارینه درج ایدیلن قرارك اعلامنی تنظیم ایتمك باش کتابته عائد بر وظیفه‌در.

دیوانك ویردیکی قرارلر یاموقت ویا قطعیدر یعنی دیوان یااوراق مثبته‌سنك ابرازینه تعلیقاً بر قرار ویرر ویا قطعیاً حکم ایدر .

دیوان محاسبات حسابلرك تدقیقی صیره‌سنده ساخته‌کارلق ویا ارتکاب بر جرمك وقوعنه واقف اولورسه کیفیتی مالیه نظارتنه اشعار ایله برابر اصحاب جرائمك محاکم عائده‌سنده محاکمه‌لرینی اجرا ایتدیرمك اوزره مقام صدارته مراجعت ایدر ؛ دیمك اولیورکه دیوان محاسباتك محاکماتی صرف مسائل حقوقیه‌یه راجع اولوب بر جهت جزائیه‌یه متعلق اولاماز .

دیوان محاسبات اعلاماتنك اجراسی — دیوان محاسبات اجرا ماموری اولمیوب ویردیکی اعلاماتك اجراسی مالیه ناظرینه ویا مستقل مؤسسه‌لرده اودائره‌نك الك بیوك مأمورینه راجعدر [دیوان محاسبات کندیسنه تقدیم اولنان حساباتی تسویه وقطع ومال مأمورلرینك بری الذمه ویا آله‌جغی ویا ویره‌جکی اولدیغنی حکم قطعی ایله تعیین ایلر . اولکی ایکی شقده یعنی مأمورینك بری الذمه ویا آله‌جقلی چیقدیغی حالده برائتنه حکم ایله مأموریتی ترك ایتمش بولندیغی تقدیرده حکم وقراری

ویریلان حسابدن دولایی محجوز بولنان اموالنك ودینه مقابل صاتیلمق اوزره قید رسمی دوشوریلان املاکنك فك حجز و ترقین قیدینی دخی دیوان محاسبات امر ایدر شق ثالثده دخی مال مأمورلرینك ذمتی ظهورنده قانوناً معین اولان مهل ایچنده تأدیه ایتمسی خصوصی حکم اولنور. وهر حالده خزینه مأمورلری علیهنه واقع اولان بویله بر حکمی اجرا ایتدیرمك ایچون اعلامنك بر صورتی مالیه ناظرینه وتأسیسات عمومیه مال مأمورلری اعلاماتی دخی اجراسنه تقید ایچون تأسیسات مذکوره نك اك بیوك مأمورینه تبلیغ اولنه جقدر و اعلاماتك وقتیله اجراسنه عدم تقیددن نظارت مشار الیها ایله تأسیسات مذکوره بیوك مأمورلری مسئول طوتیله جقدر .] قرارنامه ماده : ٤٦

[ذممك تصفیه و تقریری تحصیل ایچون تعقیباتی اجرا ایده جك اولان مالیه ناظرینه عائددر .] محاسبهٔ عمومیه قانونی ماده : ٥٣

اعادهٔ محاکمه وتمییز .— دیوان حکم قطعی ایله ویردیکی اعلاملری دخی بعض احوالده تکرار رؤیته مجبوردر : قرارنامه نك ٤٧ نجی ماده سنده [دیوان محاسبات برحساب حقنده قطعیاً حکم وقرار ویرمش اولسه بیله حکمدن صکره الهگیریلن اوراق مثبته یه استناداً مال مأمورینك استدعاسی ویا دیوان محاسباتك رأساً قراری ویاخود حسابات سائره نك اثنای تدقیقندن حکم وقرار آلتنه آلنان برحسابده برسهو واقع اولدیغی ویا برقلمك حسابه داخل ایدلمدیکی ویا مکرر یازلدیغی ویامحل صرفنك غیری یه صرف اولندیغی تبین ایتمسیله مدعئ عمومینك وقوع بولان تقریری اوزرینه او حسابك یکیدن معاینه وتدقیقنه ابتدار اولنه بیلور] دینمکله ماده نك ذکر ایتدیکی احوالده کرك رأساً دیوان، کرك محاسب وکرك مدعئ

عمومی طرفندن اعادهٔ محاکمه طلبنده بولنیله بیله جکی تصریح ایدلمش اولیور بوندن ماعدا دیوان محاسباتك قرارلری ایچون افراده وحکومته برحق تمیز ویریلشدر، قرارنامه نك اللنجی ماده سنده دیوانك مال مأمورلری علیهنده ویریکی حکم اعلاملرینك بهمه حال اجرا اولنه جنی، یالکز محاسبلرك قانون ویا اصول محاکمه یی محل احواله تصادف ایتدکلری تقدیرده اعلامك نقضی ایچون اوچ آی ظرفنده حق تمیزه مالك اوله جقلری ذکر اولونمشدر .

مالیه ناظری دخی دیوانك قرارنده قانون ویا اصول محاکمه یه برعدم توافق بولوندیغنی کوررویاخود مجلس مذکورك دائرهٔ صلاحیتنی تجاوز ایتدیکنی ویا ایکی ماده آره سنده تباین بولوندیغنی آکلارسه بوندن دولایی شورای دولته مراجعت ایله تمیز طلبنده بولنه بیلیر. شوراسی جای دقتدرکه شورای دولت حساباتی اصلا تدقیق ایتمز، یالکز دیوانك قرارنده قانون ویا اصول محاکمه یه مغایر احوال اولوب اولمدیغنی آراشدیرر. اشبو احوالك وجودینه قانع اولوبده حکمی نقض ایلرسه حساب ، ایلك دفعه او حسابی تدقیق ایدن اعضالر داخل اولمامق اوزره تکرار، دیوانك دیکر دائره سنده تدقیق اولنوب یکیدن اعلامه ربط ایدیلیر.

دیوان محاسباتك حکملرینك شورای دولتك هانکی دائره سنده تمیز اولنه جنی جای سؤالدر ! برکره نه ملکیه، نه مالیه ونه ده تنظیمات دائره لرینك بوکا صلاحیتدار اولمدیغی ظاهردر . چونکه دیوان بر محکمه در، برمحکمه نك قرارینی آنجق دیکر برمحکمه نقض ایده بیلور، شو اوچ دائره ایسه محکمه ماهیتنی حائز دکلدر .

شورای دولت محاکم قسمنه کلنجه : بوراسی ده بو خصوصده

صلاحیتدار دکلدر ، چونکه شورای دولت محاکمنك وظائفی یالکز جزائیدر، بومسئله ایسه بر مسئلهٔ حقوقیه‌دن عبارتدر، اساساً اخیراً محاکم اداریهٔ جزائیه‌ده لغو اولنمشدر. ایشته کوریلیورکه شورای دولتده مرجع تمییز زه‌سی اوله‌جغی اکلاشیله‌میور. فرانسه‌ده « contentieux دعاوی» دائره‌سی بر محکمهٔ اداریه صلاحیتنی حائز اولدیغی حالده بزده الیوم بویله بر دائره یوقدر؛ تمییز حقنده هیچ برامثاله‌دخی تصادف اولنه‌مامشدر؛ چونکه دور سابقده دیوان حقیله ایفای امور ایده‌مه‌مکده اولدیغندن کیفیت تمییز مسبوق دکلدی .

دفع مسؤلیت وعفو ذمت . — قرارنامه‌ده «دیوان محاسباتك مال مأمورلری علیهنده اولان حکم اعلاملری هر حالده اجرا اولنور ، دینمکله ذمتك عفوی ممکن اولمدیغی قصد ایدیلیور سه‌ده ۱۳۲۷ تاریخلی اصول محاسبهٔ عمومیه قانون موقتی بعض امکان استثنا کوسته‌ریور. قانون مذکورك ٤٥ نجی ماده‌سنده [... سرقت ویاقوهٔ مجبره تأثیریله ضیاع ووقوعی وبونلرده صنع وتقصیری بولنمدیغنك اصولاً تحقیقات مقتضیه ایله تبیینی حالنده محاسب طرفندن وقوع بوله‌جق ابرای ذمت طلبی اوزرینه انجمن مشاورهٔ مالیه‌نك رأییله مالیه ناظری طرفندن اتخاذ قرار ایدیلور] دینیور .

ینه قانونك ٥٢ ، ٥٣ ، ٥٤ نجی ماده‌لرنده [محاسبلر عهده‌سنده ادارهٔ ویا حکماً تحقق ایدن ذمم وقوعی تاریخندن اعتباراً حکومتك منفعتنه اوله‌رق فائض نظامی‌یه تابعدر . . .] [ذممك تصفیه وتقریری مالیه ناظرینه عائددر] [ذممك عفوی انجمن مشاورهٔ مالیه‌نك رأیی بعدالاستحصال مالیه ناظری طرفندن وقوع بوله‌جق تکلیف اوزرینه مجلس وکلا قراریله با ارادهٔ سنیه حائز اوله‌بیلور .] دینیور .

٥٤ نجی ماده‌ده علی‌الاطلاق ذکر اولنان ذممك عینی زمانده ادارة وحکماً تحقق ایدن ذممه شامل اوله‌جغی ٦٢ نجی ماده قرینه‌سیله اکلاشیلمقده‌در . فقط ١٣٢٦ تاریخلی قانونده عیناً مذکور اولان مادۀ عفوك یالکز محاسبلر بورجندن ممتنع‌التحصیل بر حاله کلن دیونه راجع اوله‌جغی اسباب موجبه مضبطه‌سندن وقانون مذکورك مجاسده حین تصدیقنده صرف اولنان مطالعاتدن مستبان اولمقده‌در .

بوبیاناتدن ١ً ٤٥ نجی ماده موجبنجه سرقت ویا قوۀ مجبوریه تحت تأثیرنده ضیاع وقوعی کبی حاللرده ولو دیوان طرفندن حسابی ذمتدار کوسترلسون . انجمن مشاورۀ مالیه‌نك قراری بعدالاستحصال مالیه ناظری طرفندن مسئولیتك دفع ایدیله‌بیله‌جکی، ٢ً محاسب عهده‌سنده دیوان اعلامیله حکمه اقتران ایتمش اولان ذممك دخی ممتنع‌التحصیل بر حاله کلنجه انجمن مشاورۀ مالیه‌نك رأیی بعدالاستحصال مجلس وکلا قراری وارادۀ سنیه ایله عفو اولنه‌بیله‌جکی آکلاشیلیور .

دیوان محاسبات

(مابعد)

دیوان محاسباتك نظار حقنده‌کی تدقیقاتی

دیوانك محاسبلر حقنده‌کی تفتیشی برماهیت قضائیه‌یی حائز اولدیغی حالده امراعطالر حقنده دیوان اوملز بویله برصلاحیته مالك دکلدر. یالکز اونلرك حسابلرینی تدقیق ایله خطا نکو ردیکی تقدیرده ، بالذات اعطای حکم وتعیین مسئولیت ایده‌میه‌رك ، بونی مجلس ملی‌یه بیلدیرر . بو بابده دخی اولا فرانسه‌یی نظر تدقیقدن کچیره‌لم :

فرانسه‌ده هرناظر دورهٔ حسابیه‌صو کنده ، کندی دائره‌سنی مصارف حسابنی تنظیم ایدرکه بوکا « ناظرحسابی » Compte de ministre دینیلور . بو حسابده سنه‌ایچنده نه‌مقدار تخصیصات عادیه‌ومنضمه آلندیغی، هر فصله دائر نه قدر تحقق وقوعبولدیغی ، امر اعطالرك یکونی ، نه مقدار تأدیات یاپلدیغی و نهایت نه درجه بقایا قالدیغی ویا ابطال تخصیصات واقع اولدیغی والخ . . فصل وماده اعتباریله کوستریلور . مالیه ناظری ده کندی دائره‌سی ایچون بویله بر ناظر حسابی تنظیم ایدر . بوندن ماعدا آیریجه برده « واردات حساب قطعی عمومیسی compte définitif des recettes تعیین وتنظیم ایدر ؛ بوراده ؛ بودجه‌ده نه‌مقدار واردات تخمین ایدلمش اولدیغی، نقدر تحقق وجبایت واقع اولدیغی، فضله ویانقصان تحصیلات هب کوسترلمشدر. «برده حساب قطعی عمومی

« Compte général des Finances » دنیلان اوچنجی برحساب یاپیلور. بوحسابده دولتك عموم وارداتومصارفاتی، بودجه‌یه متوازیاً، قیدایدلمشدر؛ یعنی سنه ایچنده جبایت وتأدیه‌سی اجرا اولنان واردات ومصارفات هیئت عمومیه‌سی اکزه‌رسیس اصولی دائره‌سنده کوستریلور. بونی محاسبهٔ عمومیه دائره‌سی تنظیم ایدر. حساب قطعیٔ عمومی بوصورتله اکزه‌رسیس اعتباریله یاپلدیغی کبی بردفعه محاسب اعتباریله یاپیلور؛ یعنی هر محاسبك بوواردات ومصارفدن نقدرینی تأدیه وجبایت ایتدیکی ایری ایری کوستریلور. بوصورتله ایکی بویوك جلد تشکیل ایدن حساب قطعیٔ عمومینك نظارو محاسب حساباتی قارشیلاشدیرلمسنه امکان بخش ایدلمش اولور؛ حساب قطعیٔ عمومی‌یه برده معلومات ایستاتستیقیه‌یی حاوی برقسم علاوه اولنور.

دیوانك تفتیشندن اول بوحسابلری بشقه برمجلس تدقیق ایدر، که بوکا Commission de verification des comptes des minis-tres (نظارحساباتی تدقیق قومیسیونی) نامی ویرلمشدر . مبعوثان، اعیان وشورای دولت اعضاسندن اولمق اوزره طقوز کشیدن ترکب ایدن بوقومیسیونی رئیس حکومت تعیین ایدر. بوهیئت، نظارحساباتی، آنف‌البیان اوچ حسابك یکدیکرینه توافق ایدوب ایتمدیکنی ونظارات‌ده موجود قیودات ایله متطابق بولنوب بولنمدیغنی بعدالتدقیق برضبطنامه تنظیم ایله بونی مجلس مبعوثان واعیانه تقدیم ایدر .

دیوان محاسبات بوندن صکره ایشه مداخله ایدر . بواوچ حساب یعنی نظار حسابی ، واردات حساب قطعیٔ عمومیسی وحساب عمومی دیوانه کلنجه، دیوان بونلری تفتیش ایلر وهرسنه ایکی نوع بیاننامه ویرر:

١ مطابقت بیاننامهٔ عمومیسی Declaration générale de Confomité

٢ رئيس حكومته معطى سنوی راپور Raopport annuel au chef de l'Etat

اولا برنجی بيانامه‌يی كوره‌لم :

معلومدركه ديوان محاسبات اولجه محاسبلر حساباتنی تفتيش ايتمش وبونلرك خلاصه‌سنه مالك بولنمشدر . بناءً عليه نظار حساباتنی تدقيق وشبهه وترددده محل قالميه‌جق صورتده مقايسه ايده‌بيله‌جك عناصره مالكدر. بناءً عليه محاسبلر حساباتنی كرك نظارحساباتيله كرك واردات حسابی وكرك حساب قطعیٔ عمومی ايله مقايسه ايدر، حساب قطعیٔ عمومی بر دفعه اكزرسيس وبر دفعه محاسب حساباتی اوزرينه تنظيم ايدلمش اولديغی ، ونظار حساباتنده ، بالذات سنه ايچنده اجرا ايديلن ومدت مدت متممه‌ظرفنده اجرا ايديلن قسملر آيری آيری كوستردلديكی ايچون تدقيق دها قولايلاشير بو تدقيقك نتيجه‌سنده مطلع اوله‌جغی يولسزلقلری ذكر ايده‌رك نظار حساباتنك محاسبلر حساباتنه حين تطبيقنده كورولن مطابقسزلقلری مبين بر بيانامه تنظيم ايدر ايشته بوكا مطابقت بيانامه‌سی اطلاق اولنوركه ماليه ناظری وساطتيله بعدالطبع مجلسه توديع اولنور وآتيده كوره‌جكمز وجهله محاسبهٔ قطعيه قانوننك مجلسده تدقيقنده اوراق مثبته مقامنه كچر .

رئيس حكومته معطى سنوی راپور : ديوان محاسبات كرك محاسبلر حساباتنك حين تفتيشنده كرك سائر صورتله مطلع اوله‌جغی يولسزلقلر حقنده نوط آله‌رق سنه صوكنده بر راپور تنظيم ايدر . اوزون مدت بوراپورك فرانسه‌ده طبع ومجلس عمومی‌يه توديع اولنمسنه موافقت اولنميوردی، فقط ١٨٣٢ دن صكره بو اساس قبول ايدلديكندن

راپور رئيس حكومته كلنجه‌مشار اليه‌هر ناظره كنديسنه عطف واسناد اولنان خطيئات حقنده لازم كلن جوابي ويرمسني طلب ايدر . ناظرلرده ممكن اولديغي صورتده جواب ويررلر، كنديلريني تبرئه‌يه ويا ديوانك نقطهٔ نظري ياكلش اولديغني اثباته چاليشيرلر . قصورلريني تصديق ايتدكلري تقديرده دخي بردها تكرر ايتميه‌جكنه دائر بياناتده بولنورلر . بو جوابلر آلندقدن صكره كرك ديوانك اصل راپوري كرك جوابلر برجلد حالنده طبع ومجلسه توديع اولنور . مجلسده‌ده، ايجاب ايدرسه، بر استيضاح ايله ناظرلرك مسئوليت سياسيه‌سي موضوع بحث اولور . بو راپورلر غايت مهمدر بوسايه‌ده فرانسه‌ده بر چوق ساخته امر اعطالر وتجاوز تخصيصاتلر ميدانه چيقارلمش ومنع وزجرينه چاليشيلمشدر .

حكومت عثمانيه‌ده ديوان محاسباتك آمر اعطالر حقنده‌كي تدقيقاتي . — ديوان محاسباتك محاسبلري صورت تفتيشندن بحث اولنديغي اثناده دخي ايضاح ايدلديكي وجهله ديوان محاسباتك آمر اعطالر حقنده‌كي تدقيقاتي قطعياً حكمي وقضائي اولميوب يالكز بعض يولسزلقلر وقانونسزلقلردن مجلس عمومي‌يي خبردار ايتمك ايچوندر :

اولا : ديوانك امر اعطالري وطشره حوالاتني ويزه صلاحيتي قبل الاجرا بر تفتيش ومراقبه‌دن باشقه هيچ بر شي دكلدر . كذا اولجه كورلديكي وجهله نظارتلرده تعهداتك مراقبه‌سي وظيفه‌سيله مكلف اولان محاسبه مديرلري ناظرلرك يولسز تعهداتني ماليه ناظرينه اخبار ومشار اليه‌ده ديوان محاسباتي مسئله‌دن خبردار ايدر . ايشته ديوان مطلع اولديغي بو يولسزلقلر حقنده نوط آلير . كذا اصول

محاسبهٔ عمومیه قانوننك ۱۷ نجی ماده‌سی موجبنجه دیوان محاسباتدن فصول و موادینه عدم مطابقت حسبیله رد اولنان امر اعطالر وتخصیصات وحوالاتی مالیه ناظرینك رأی وموافقتی اوزرینه اتخاذ اولنه‌جق مجلس وکلا قراریله تأدیه اولنور، دیوان محاسبات بوقراردن خبردار اولنجه بو خصوصده نوط آلیر. کذلك قوانین ونظاماته موافق کورمیه‌رك رد ایتدیکی اعطا امرلری حقنده آمر اعطالر طرفندن تحریر اولنان عهدهٔ مسئولیت اولوندیغی تقدیرده دیوان محاسبات بونلری احتیاطاً ویزه ایدر وبونیده قید ایدر . ایشته دیوان کوردیکی بو وامثالی اویغونسزلقلری هراوچ آیده برتنظیم ایتدیکی راپور ایله ومقام صدارت واسطه‌سیله مجلس ملی‌یه بیلدیرر . (محاسبهٔ عمومیه قانونی : ماده ۲۳) اشبو راپورلر ۳۲۷ سنه سندن بری ویرلمکده‌در . محاسبه مدیرلرینك آمر اعطالره اعتراضلری شمدی‌یه قدر نامسبوق اولدیغندن بوراپورلرده اك زیاده اصرار اوزرینه ویزه اولنان وامر اعطاوحوالات، و رد اولنان امر اعطالر کوسترلمش بر چوق معلومات استاتیقیه علاوه اولونمشدر . بوراپورلر ایلریده غایت قیمتدار وثائق اوله‌جقدر . [۱]

دیوانك نظار حقنده ایکنجی برصورت تدقیقی مطابقت بیاننامه‌سی ایله اولور. بوبابده محاسبهٔ عمومیه قانوننده شو ماده‌لره تصادف اولنمقده‌در:

[هر ناظر برسنه بودجه‌سنه عائد مصارفنك حساب قطعیسنی ایکی نسخه اوله‌رق بالتنظیم نهایت دورهٔ حسابیه‌نك قپاندیغی سنه‌یی ولی ایدن سنه‌نك اغستوس غایه‌سنه قدر مالیه نظارتنه ارسال ایدر . مالیه

[۱] دیوان محاسبات قرارنامه‌سنك صوك فصلنده دیوانك بعض اصلاحات ومعاملات حقنده مقام صدارته سنوی (اخطارات لایحه‌لری) ویره‌جکی مذکور ایسه‌ده اشبو راپورلر مذکور اخطارات لایحه‌سی مقامنه قائم اولمشدر .

ناظری بونك برنسخه‌سنی ، بلا تأخیر ، دیوان محاسباته تبلیغ ایدر]
(ماده : ٣٨) بو ماده نظار حساباتنك تنظیمنی امر ایدییور . بو حسابات بو موده‌ل اوزره یاپیلیرکه بوده ٣٩ نجی ماده‌ده مصرحدر :

[اشبو حسابات نسق واحد اوزره بودجه‌نك فصللری اعتباریله ترتیب ایدیلوب هرفصلده :

اولا ، ویریلن تخصیصات .

ثانیاً ، حکومتك تحقق ایدن دیونی .

ثالثاً : مصارف محققه‌دن تأدیه ایدیلن وتأدیه ایدلمیوب صورت مخصوصه‌ده آچیله‌جق امانت حسابنه نقل ایدیلن مقدارلری آیری آیری کوستریلك اوزره امر اعطایه اقتران ایدن مبالغ .

رابعاً ، تماماً ویا قسماً ابطال ایدیله‌جك تخصیصاتك مقداری بیان وارائه اولونور .]

بوندن صوکره مالیه ناظری‌ده سنه مالیه واردات ومصارفات حساب قطعیٔ عمومیسنی تنظیم ایده‌رك [دورهٔ حسابیه‌نك قپاندیغی سنه‌یی ولی ایدن سنه کانون اولنك غایه‌سندن اول مجلس اعیان ومبعوثانه ودیوان محاسباته تودیع ایدر] ماده : ٤٠

[بو حساب‌واردات نقطهٔ‌نظرندن بودجه‌نك اقسام‌فصول وموادینه متناظراً :

١) واردات عمومیه‌نك تخمیناتنی

٢) تحققاتنی

٣) تحصیلاتنی

٤) بقایاسنی .

محتوی بولندیغی کبی مصارف نقطهٔ نظرندن‌ده هرنظارت‌ایچون :

١) ویریلن تخصیصاتی .
٢) حکومتك تحقق ایدن دیونی
٣) تأدیه ایدیلن وتأدیه ایدیلیوب امانت حسابنه نقل ایدیلن مقدارلری آیری آیری کوسترلك اوزره امر اعطایه اقتران ایدن مبالغ .
٤) تماماً ویاقسماً ابطال ایدیلن تخصیصات یکون عمومیسنی ارائه ایلر] (ماده : ٤١)

ایشته بوحسابات دیوانه کلیر دیوان سنه ایچنده محاسبلردن آلوب تدقیق ایتدیکی حسابات ایله بونلری قارشولاشدیرر . مطابق اولوب اولمدیغنی تنظیم ایتدیکی « مطابقت بیاننامه‌سیله » مجلسه عرض ایدر . بوبابده‌اصول محاسبهٔ‌عمومیه‌قانوننك ٤٣نجی ماده‌سنده‌ده صراحت کافیه موجوددر .

[نظار حساباتنك کرك واردات وکرك‌مصارف جهتندن محاسبلر حساباتی ایله مطابقتی دورهٔ حسابیه‌نك قپاندیغی سنه‌یی ولی ایدن ایکنجی سنه‌نك نهایت اغستوس ابتداسنده دیوان محاسبات طرفدن مجلس اعیان ومبعوثانه ویریلسی ایجاب‌ایدن عمومی بیاننامه‌لرایله تأیید اولونور .]

ایشته‌بوماده‌لر موجبنجه‌اولا:هرنظارت دورهٔ حسابیه‌نك قپاندیغی تاریخدن اعتباراً بر سنه ظرفنده مالیه ناظرینه بر حساب ویرمکه مجبوردر، بوحسابك برنسخه‌سی همان دیوانه‌ارسال اولنور .

ثانیاً مالیه ناظری محاسبهٔ عمومیه واسطه‌سیله دولتك واردات و مصارفات حسابی قطعیٔ سنویسنی تنظیم ودورهٔ حسابیه‌نك

ختامندن اعتباراً اون بش آی ظرفنده برنسخه‌سنی دیوان محاسباته وبرنسخه‌سنی مجلس ملی‌یه تقدیم ایدر .

دیوان محاسبات‌ده بودجه‌نك قپاندیغی تاریخدن اعتباراً ایکی سنه ظرفنده (یعنی حسابی وقتنده آلدیغی تقدیرده « ۹ » آیده) حسابی مدقیق ایله برمطابقت بیاننامه‌سی تنظیم ومجلسه اعطا ایدر . دیوان بوقارووده‌ده کوردیکمز وجهله محاسبلر حساباتی آلوب تدقیق ایتمشدی شمدی ناظر حسابلریله بونلری قارشولشدیریر . ویاپه‌جغی مطابقت بیاننامه‌سنده بولسزلقلری بیلدیریر .

بو مضبطه‌نك صورت تنظیمنی قرار نامه‌نك یدنجی فصلنده کوره‌بیلیرز . بونك صورت احضاری محاسبه اعلاماتنك احضارینه بکزه‌ر: حساباتی اولا ممیز بعده اعضا تدقیق ایدر، دیوانك هیئت عمومیه‌سنده مذاکره‌یه وضع اولنور . ومدعئ عمومینك مطالعه‌سی آلنیر ، بعده بالتمهیر صدارته ارسال اولنور . مع‌مافیه ینه تکرار ایده‌رز بوبیاننامه برحکمی محتوی اولمایوب یالکز مطابقتسزلقلری تشریح ایدر .

قرار نامه‌ده مطابق بیاننامه‌سی (مضبطه نامی تحتنده) حقنده صراحت موجود اولمقله برابر بودجه اولمانجه حساب ومضبطه اولامیه‌جغندن طبیعتیله مشروطیتدن اول بویله بر بیاننامه تنظیمی امکان خارجنده ایدی. مشروطیتدن صوکرا دخی صوك وقوعات بوحساباتك اعطاسنی امکانسز براقشدر. بناءً علیه قانونلرك امر ایتدیکی حسابات ومطابقت بیاننامه‌سی اصلا تنظیم اولنه‌مامشدر . اصلاحات وتنسیقات مالیه‌ده جدی برآدیم آتمه بیلمك ایچون اشبو قیودات قانونیه‌نك برآن اول ساحهٔ تطبیقاته وضعی شدتله تمنی اولنور .

٢

ممالك متمدنۀ سائرەدە ديوان محاسبات ويا ديوان محاسباتە مشابە مؤسسات

فرانسە ديوان محاسباتى يالكز بزە دكل اوروپا حكومتلرينك اكثريسنە برمودەل تشكيل ايلمش ، بوحكومتلردە ديوان محاسباتك تشكيلات ووظائفى خصوصندە آز چوق فرانسەدن ملهم اولمشلردر. يالكز روسيە وانكلترەدە ديوان محاسباتە مشابە مؤسسات بسبتون باشقە براساس اوزرينە تنسيق اولنمشدر .

بلچيقا ديوان محاسباتى كرك تشكيلاتى وكرك محاسب وآمر اعطا حسابلرينى صورت تفتيش و تدقيقى اعتباريلە فرانسەدن اساسلى صورتدە آيرلمامقدەدر . يالكز بورادە ، معلوم اولديغى اوزرە ، امر اعطالرك قبل التأديە ويزەسى، بزدە اولديغى كبى ، بروظيفۀ منضمە اولمق اوزرە ديوانە ويرلمشدر .

ايتاليادە دخى ديوان محاسبات برمحكمۀ عاليە اولوب اوچ دائرەيە آيرلمشدر . برنجى دائرە محاسبلرك حساباتنى تدقيق ومحاكمە ايتمك ، ايكنجى دائرە قبل التأديە تعهداتى وامر اعطالرى ويزە ايلك اوچنجى دائرە دخى بالخاصە تقاعد ومعزوليت قرارلرينى تدقيق وامراعطالرينى تصديق ايتمك وظيفەسيلە مكلفدر. محاسب حساباتنى تدقيق ومحاكمە نقطۀ نظرندن ايتاليا ديوان محاسباتى فرانسە ديوان محاسباتنە شبيە ايسەدە نظار حساباتنى تدقيق نقطۀ نظرندن اساسى برفرق موجوددر . ايتاليادە خزينە ناظرى هرآى نهايتندە ، معاملە اكمال ايدلدكچە ، واردات ومصارفك برخلاصەسنى ديوانە كوندەرير. واردات حسابلرينە مختلف

مفتشلرك راپورلری ومصارف حسابلرینه تأدیاتك اوراق مثبته‌سی مربوطدر. دیوان هر آی بو حسابانی تدقیق ایدر بوصورتله سنه ختامنده نظار حساباتی تدقیق ایله‌مش بولنور ؛ صوكره محاسب حسابلری كلدیكی زمان اونلری بونلرله قارشیلاشدیرر ، بو سایه‌ده ایتالیاده حسابات آز مدتده تشكل ایتمكده‌در .

پروسیه‌ده دخی دیوان محاسبات chamber snperieure des comptes برچوق نقاط نظردن فرانسه‌ده‌كینك عینیدر. بورادەدە دیوان، محاسبلر ، حساباتی تدقیق وتفتیش ایدر، كذلك نظار حساباتی‌ده بعدالتفتیش مطابقت بیاننامه‌لری ورئیس حكومته راپورویرر. یالكزشوفرق واردر: پروسیه‌ده دیوان محاسبات اعضاسی محاسبلری تفتیش ایچون طشره‌یه كیده‌رك محاسبلرك دفترلرینی ، قاصه‌لرینی ، دپولرینی محلنده بالذات تدقیق ایتمكه صلاحیتداردرلر ؛ فرانسه‌ده ایسه بواصول یوقدر .

روسیه‌ده دیوان محاسبات برمحكمه ماهیتنی حائز اولمیوب برنظارت حالنده‌در حتی اسمنه‌ده « قونترول نظارتی » دینیر . بو نظارتك ولایتلرده (chamboc de contrôle) دنیلن برر شعبه‌سی واردر: بوشعبات مأمورین محلیه‌نك وحتی والیلرك نفوذ ومداخله‌سندن مستقلدر. حساباتی بالذات بونلر تنظیم ایدرلر ؛ بو دائره‌لر پروسیه‌ده اولدیغی كبی محلنده اجرای تفتیشاته مأذوندر ؛ حتی بكلنلمه‌دك زمانلرده دفاتری ، قاصه‌لری ، دپولری آرایه‌بیلیر ؛ تأدیه مأمورلری معاملاتی بعدالایفا اوراق مثبته‌یی بو دائره‌لره ویررلر . اونلرده اشبو حساباتی بعدالتنظیم قونترول نظارتنه كوندریرلر .

انكلتره‌ده دیوانمحاسبات مقامنده اولان مقام audit office در .

بونك رياستنده واسع بر استقلاله مالك ، حكمدار طرفندن منصوب ومجلس مبعوثان ايله اعيانك رأيى اولمدقجه عزلى غير قابل ، قونترولور اوديتور ژەنەرال موجوددر ؛ قونترولورك معيتنده بر معاون وايريجه ماليه نظارتى طرفندن تعيين اولنان قلملر واردر . بوذاتك وظيفەسى محاسبلرك حساباتنى تدقيق ايتمك ـ حتى بعضاً محاسبلر حقندە ادارى جزالر ويرمك ـ در . فقط بتون قرارلرى برقرار ادارىدر ؛ بناء عليه محاسب حساباتنك تدقيقندن صكره قونترولور براعلام اصدارى مجبوريتنده دكلدر .

نظارحساباتنه كلنجه : بونلرى بداية Bureou de trésorerie تدقيق ايدر وبالآخره اوديت اوفيسه كوندريرر ؛ بوده درجۀ ثانيەده اجراى تفتيشات ايدر ، وكندى مطالعەسنى علاوه ايله مجلسه ويرر . بورودو ترەزورەرى حساباتى وقتيله تدقيق وكنديسنه اعطا ايتمز ايسه قونترولور ، اشبو حساباتى بالذات تنظيم ايدەرك مجلس مبعوثانه كوندرمك حقنه مالكدر .

۲۹

محاسبهٔ قطعیه قانونی

اداری وعدلی قونترول بالخاصه محاسب مسؤللر حقنده تطبیق اولنوب بو قونترولك نظاره اولان تأثیراتی ، اونلر حقنده‌کی قوهٔ تأییدیه‌سی ، محدوددر ؛ دیوان محاسبك امراعطا حسابلرینی تدقیق ایتمسندن مقصد ایسه یولسزلقلری مجلس عمومی‌یه اخبار ایتمکدن عبارت قالدیغی کورولمشدی . ایشته نظار حقنده‌کی تفتیشاتی اجرا ایده‌بیله‌جك واونلری مسؤل ایلیه‌جك مقام طبیعتیله مجلس مبعوثان واعیان اولمسی لازمدر ؛ بناءً علیه بوراده موضوع بحث اولان قونترولده سیاسی بر قونترولدر .

مجلس مبعوثان واعیان بودجه اجرا آتی حقنده کی قونترولی عمومی ومه‌توديك بر شکلده آنجق محاسبهٔ قطعیه قانونی La löi de reglement du Budget تصدیق صورتیله ایفا ایدر . کچمش سنه‌نك حسابات ومعاملاتنی احتوا ایدن بوقانونی تدقیق ایتدیکی اثناده ، مجلس ، نظارك امور واجرا آتی حقنده عمومی بر فکر الده ایدر . اسکی سنه‌ده‌کی یولسزلقلری ، یاکاشلری اوکره‌نه‌رك بوندن دولایی نظار حقنده مسئولیت سیاسیه موضوع بحث ایلر ، وماضی‌یه عائد اولان بو تدقیقاتندن آتی ایچون برطاقم نتایج استخراج واستنباطنه مقتدر اولور .

بودجه بریول چیزر حساب قطعی قانونی زمامدارانك بویولی

تعقیب ایدوب ایتمدكلرینی تفتیش ایدر . حساب قطعی قانوننك تدقیق اثناسنده ، ذاتاً نظار حساباتی، واردات حساب عمومیسی ، حساب قطعی عمومی، تدقیق قومیسیونی راپوری (فرانسه‌ده) . دیوانك راپورلری، مطابقت بیاننامه‌سی كافةً مجلسه كلمشدر؛ بونلرهپ محاسبهٔ قطعیه قانوننك تدقیقنه مدار اولور .

محاسبهٔ قطعیه قانوننك پروژه‌سی شكلاً بودجه‌یه مشابهدر: باشده براسباب موجبه لایحه‌سی، صوكره مواد قانونیه وعائداولدیغی سنه‌نك واردات ومصارفات جدوللری وموجوددر. بوجدوللرده بودجه‌ده نه‌قدر تخصیصات ویرلدیكی ، نقدر تحققات یاپلدیغی ، نه‌مقدار بقیه بولندیغی، نه‌قدر امر اعطا اصدارو نه‌مقدار تأدیه ایدلدیكی فصل فصل ، ماده ماده محرردر. واردات جهتندن دخی تخمنات، تحققات، تحصیلات بقایا والخ آیری آیری كوستریلیر قانون اساسینك (١٠٤) نجی ماده‌سی بزده محاسبهٔ قطعیه قانوننك تنظیمنی آمر بولنمقده‌در مادهٔ مذكوره‌ده بو قانونك دورهٔ حسابیه‌نك ختامندن درت سنه مرورینه قدرویریله‌جكی ذكر اولنیور [*] حالبوكه بو اصول، محاسبهٔ قانوننك (٤٢) نجی ماده‌سنده‌كی صراحتله متضاد بولنمقده‌در، بوماده‌ده :

[بودجه‌نك قطع حسابی دورهٔ حسابیه‌نك قپاندیغی سنه‌یی ولی ایدن سنه‌نك كانون اولی غایه‌سندن اول بر قانون مخصوص ایله مجلس مبعوثانك نظر تصدیقنه عرض اولنور . اسباب موجبه‌یی ده محتوی اوله‌جق اولان اشبو قانون لایحه‌سنی تدقیق ایچون مجلس مبعوثانه واردات ومصارفات محاسبهٔ قطیهٔ عمومیه‌سیله نظار حساباتی ده تودیع اولونور.] دینیور. بوراده‌كی تناقضی شویولده تفسیر ایتمك ممكندر : قانون اساسیده‌كی

[*] (محاسبهٔ قطعیه قانوننك لایحه‌سی متعلق اولدیغی سنه ختامندن اعتباراً نهایت درت سنه صكره مجلس عمومی‌یه اعطا اولنور) قانون اساسی ماده: ١٠٤

ماده حساب قطعیٔ عمومینك نهایت درت سنه ظرفنده ویرلمسنی امر ایدییور ، درت سنه مروروندن اول ویرلمسنه مانع اولمیور ؛ ایشته محاسبهٔ عمومیه قانونیده بومدتی تقلیل ایله‌یور

محاسبهٔ قطعیه قانوننك مجلسده تدقیقی طبقی بودجه‌نك تدقیقی کبیدر ، پروژه اولا قومیسیونه کیدرصوکره هیئت عمومیه‌ده مذاکره اولونور ونهایت اعیاندن‌کچه‌رك قبول اولونور ؛ ایشته بو تدقیقات اثناسنده نظارك مسؤلیتی موضوع بحث اولور. بو مسؤلیتلر سیاسیدر. احتمال بعضاً مسؤلیت جزائیه‌ده ایشه قاریشیر . او زمان بونك حلی دیوان عالی‌یه تودیع اولونور ؛ هرحالده مجلس مبعوثانده مسؤلیت حقوقیه موضوع بحث اولاماز .

اکثر دولتلر حساب قطعی قانونلرینه‌لازم‌اولان اهمیتی‌ویرمه‌مکده‌در از جمله بزده فعلاً حساب قطعی قانونی موجود دکلدر ؛ شمدی‌یه قدر هیچ بر محاسبهٔ قطعیه قانوننده تنظیم اولنه‌مامشدر ؛ حالبوکه بو قانون ویریلوب تصدیق ایدیلمش اولسه‌یدی نه‌قدر سوء استعمالات کوریلوب آتی‌ده منع وزجری‌چاره‌لری آرانه‌جق ، ماضینك تجاربندن استفاده‌ایده‌رك‌استقبال‌ایچون نه‌قدر مکمل دستورلر وضع اولنه‌بیله‌جکدی. فرانسه‌ده اشبو قانونك تصدیقی الیوم غایت فنا بر صورتده جریان ایدییور ، بوکا سبب سیاسی قونترولك حقیله اجرا اولنمه‌مسی ، ناظرلرك قانونی کیچ ویرمه‌لری ، مبعوثلرك سنه‌لرجه قانونی موقع مذاکره‌یه وضع ایتمه‌مه‌لری ومذاکره ایدلدیکی زمان بیله بو قانونه هیچ اهمیت عطف ایلمه‌ملریدر . ایشته بو اسباب تأثیریله حساب‌قطعی قانونلری‌نك‌فرانسه‌ده‌پك کیچ وعادتاباشدن صاومه برصورتده‌تصدیق اولندیغی کوریلمکده‌در.(۱۸۹۸)سنهٔمالیه‌سی حساب قطعی‌قانوننك انجق

(۱۹۰۷) ده علی العجله تصديق ايدلديكی دوشونيله‌جك اولورسه بو بابده بر فكر ايدنمك قابل اولور ؛ بر حساب اون سنه صوكره تدقيق اولنورسه مسئول نظار آرتق موقع اقتدارده بولنه‌میه‌جغندن اوراده‌كی خطيئات ضمنی بر مرور زمانه اوغرامش اولور ، ايشته اليوم فرانسه‌ده ،ره‌ستوراسيون دورينك عكسنه اوله‌رق ، بوصورتله محاسبهٔ قطعيه قانونلری صوك درجه دوچار اهمال اولمقده‌در .

انكلتره‌ده سياسی قونترول

شمدی‌يه قدر انكلتره‌نك مؤسسات ماليه‌سندن بحث اولندقچه دائما كنديسنه مخصوص بر خصوصيتی وبوخصوصيت ايچنده بر مكمليتی محتوی اولديغی كمال تقديرايله ذكرايدلمشدی ؛ بوقدر مكمل بر منظومهٔ ماليه‌نك منتظم برده سياسی قونترول اوزرينه استناد ايده‌جكنده شبهه يوقدر . فی‌الحقيقه انكلتره مجلس مبعوثانی خصوصات ماليه‌ده حائزاولديغی حق مراقبه‌يه فوق‌العاده شدتله صارلمش اونی قطعياً الندن براقيور؛بونكله‌برابر انكلتر فرانسه‌ده‌اولديغی كبی بودجه‌نك حساب قطعيسنی رسمی برصورتده مجلسك هيئت عموميه‌سی حضورنده تصديق ايتمك بو بابده هيئت عموميه‌نك رأينی آلمق كبی فورماليته‌لر موجود دكلدر؛انكليزلرحساب قطعی ايچون برقانون اصدارينی ضروری كورمه‌مكله برابرقونترول كيفيتی‌ده بوندن هيچ برشی غائب ايتميور .

اولا انكلتره‌ده هر نظارت ، هر مؤسسهٔ رسميه ، مطردوغير مطردزمانلرده‌برچوق‌رساله‌لر نشرايدر بونلردن هركس كبی مجلس ملی‌ده بر چوق حقايق ونتايج‌استنباط ايلر وافكارعموميه ايله برابر دوائرك اجراآتی حقنده بر فكر ايدينه‌بيلير ،

ثانیاً یوقاریدە كوردیكمز وجهلە بورودو ترەزوروری هر سنە Finances accounts دنیلن بر حساب‌قطعی عمومی تنظیم ایتدیكی كبی ناظرلردە نظارحساباتی دیمك‌اولان cmopte d ,appropriation لرنی‌تنظیم‌ایدرلر. بونلرهپسی قونترول‌اودیتور ژەنەرالك اودیسیوننە یعنی تصدیقنە اقتران ایدر؛قونترول اودیتور بونلری محاسبلرحساباتیلە قارشولشدیرر، جملەسی حقندە اجرای‌تدقیقات‌ایدر؛بعدەبوحسابی‌تنظیم ایتدیكی راپورلرلە برلكدە مجلس‌ملی‌یە تقدیم‌ایلر . حتی اشبو حسابات كندیسنە وقت معیننده كلزسەقونترولوربونلری بالذات تنظیم ایلە مجلسە ویرمك اقتدارینی حائزدر .

حساب قطعی ، نظارحسابلری‌وقونترولورك راپوری‌مجلسە كلدیكی زمان برای‌تدقیق برقومیسیون تشكیل‌اولنور،بالخاصەبوحسابلری‌تدقیقە مأموراولان‌بوقومیسیونە comité permenant des comptes Publics نامی‌ویریلیر. بوقومیسیون‌یالكز حساباتی‌تدقیق ایلە اكتفا ایتمز؛ ایجاب‌ایدرسە، نظاری، محاسبەمدیرلرنی‌وسائرمأمورینی‌جلب‌استجواب‌ایدر وەستمینیسترەدەبردائرۀمخصرصە موجودركە بواستجوابات‌بورادە اجرا اولنور.حسابات‌تدقیق وتصحیح‌وبالجملە تفرعاتی آراشدیرلدقدن صكرە راپوتوروظیفەسنی ایفا ایدن رئیس هر دائرە ایچون بر راپور تنظیم ایدر. بتون بو معاملات‌ژەسیتونك تاریخ ابتدارندن‌ایكی سنە ظرفندە تماماً ختام بولور . راپورلر وحسـابات بر جلد حالندە تنظیم واكمال اولنور .

ایشتە انكلترەدە حساباتك مجلس طرفندن قونترولی بورادەختام بولور . فی‌الحقیقە مجلس مبعوثان آرتق بر قانون حالندە بوحساباتی تصدیقە هیچ بر احتیـاج حس ایتمیور،یالكز طبع اولنان حسـاب

وراپورلرك مجلس اعضاسنه توزیعی ایله اکتفا ایدیلیور. مبعوثاندن بری حساب وراپورده موجب مسئولیت بر حال کوزرسه بر استیضاح ویا بر سؤال ترتیب ایده بیلیر هیئت عمومیه‌ده مسئله‌یی اوزمان ناظردن صورار؛ بو حق کثرتله استعمال ایدیلور، فقط حساب قطعی ایریجه برقانون حالنده تصدیق اولنمسنه احتیاج مس اولنماز.

ایشته بو صورتله انکلتره‌ده حساب قطعینك بر قانون حالنده تصدیقی اصولی موجود اولمدیغی حالده بودجه قونترولی بو اصول موجود اولان مملکتلره نظراً آقات قات مکمل بر صورتده ایفا ایدلمکده‌در. حساب قطعینك اسپه‌سیالیستلردن مرکب اولان قومیته‌لرده تدقیقنده هم بر چوق مسئولیتلر ظاهره چیقارلمقده هم‌ده آتی ایچون برچوق قیمتدار امثال واحکام استنباط ایدیله‌رك قوانین مالیه حس ایدیلن احتیاجه کوره تعدیل واصلاح اولنمقده‌در.

خاتمه

بودجه معاملاتنك تلخيصى

بودجه‌یه عائد اوله‌رق كورديكمز معاملاتی برقاچ سطر ایچنده بر دها خلاصه ایتمك فائده‌دن خالی دكلدر :

هر ناظر طشره‌ده ویا مركزده‌كی مأمورینی معاونتیله كندی بودجه‌سنی تنظیم ایدر ؛ بو تنظیم كیفیتی بعض مملكتلرده سنهٔ مالیه ابتداسندن پك اوزاق برزمانده ایفا ایدلدیكی كبی بعضیلرنده ده سنه‌یه پك یقین برزمانده اجرا ایدیلیر . بودجه سنه‌یه نه‌قدر یاقین برزمانده تنظیم ایدیله‌جك اولورسه ارقامنك صحت واصابتی او درجه تأمین ایدلمش اولور .

مالیه ناظری بعض مملكتده نظارك تقدیم ایتدیكی بودجه‌لری تكرار كوزدن كچیروب تعدیل ایتمك صلاحیتنه مالكسه‌ده اكثر مملكتلرده بو حق قبول ایدلمه‌مشدر . فقط هر مملكتده مالیه ناظری دیكر ناظرلرك بودجه‌لرینی سانترالیزه ایدرك عمومی مصارف بودجه‌سنی تنظیم بعده واردات بودجه‌سنی بالذات احضار ایده‌رك عمومی بودجه‌یی وجوده كتیریر ، وصوكنه اسباب موجبه لایحه‌سنی علاوه ایدر . بودجه‌یه متوازیاً طوتیلان حساب بعض یرلرده ژه‌ستیون وبعض یرلرده اكزرسیس اصولیله تنظیم ایدلمكده وفقط هر ایكیسنك محاذیرینی تعدیل ایده‌جك وسائله توسل اولنمقده‌در .

منتظم بودجه‌لرده واردات ومصارفات تماماً آیری آیری اوله‌رق كوستریلیر . بودجه‌ده وحدت وعمومیت اساس اولمالیدر .

وارداتك تخمينی اوتوماتيك، تزييد وسطی وياتقديرذاتی اصوللرندن بری ايله اجرا ايديلیرسه‌ده بونلرك ايلك ايكيسی عندی اوچنجيسی‌ده الك منطقی برطريقدر . معمافيه هرممكتده‌قابل تطبيق اوله‌مامقده‌در . مصارفك تخميننده‌اصول ميخانيكی وضع اولنه‌ماز معمافيه‌ماليه ناظرلری ايله‌مجلس مبعوثان تخصيصات متحوله ايله غير متحوله‌يی يكديكرندن تفريق ودقتله تدقيق ايتمه‌ليدرلر . پارلمنتولر بودجه‌نك تصديقنه ابتدار ايتمزدن اول اولا قوميسيونلرده تدقيقات اجرا ايدرلر .

قانون ماده‌ماده‌مذاكره اولونور واردات ومصارف جدوللری‌ده فصل‌فصل قبول اولونور وابتدا مصارف‌بعده‌واردات تصديق اولونور . مجلس مبعوثانك تصديقندن صوكره قانون مجلس اعيانده عينی فورماليته ايله تصديق اولونور ممالك متمدنه‌نك اكثريسنده مبعوثانك بودجه حقی اعيانه فائقدر .

بودجه‌نك تصديقی منتظماً هرسنه واقع اولور . بودجه‌نك ردی پارلمنتولر طرفندن تهديد ايچون الده بولنديريلان فقط استعمال اولنميان بر سلاحدر . تخصيصات منضمه وفوق‌العاده خصوصی قانونلر ايله ويريلير، ابطال تخصيصات محاسبهٔ قطعيه قانونلريله واقع اوللیدر .

بودجه‌يی قوهٔ اجرائيه تطبيق ايدر وارداتی جبايت اونلری بر مركزه جمع واحتياجه كوره توزيع ايتمك ماليه ناظرينك جملهٔ وظائفندندر .

مصارفك تأديه‌سنی امر ايلمه‌مك هريرده آمر اعطالره، يعنی درجهٔ اولاده نظاره راجعدر . بونكله برابر امراعطالر هريرده ماليه‌ناظری ويا ديوان محاسبات طرفندن قونترول ايديليرلر. مصارفك تأديه‌سی صرف ماليه ناظرينك معيتنده‌كی محاسبلر طرفندن اجرا ايديلير .

بودجه حسابانی دورهٔ حسابیه صوکنده قاپانیر . بقیهٔ واردات ومصارف ایرتسی سنه بودجه‌سندن تسویه اولونور . بونکله برابر دولتك لهنده استثناءً دها قیصه برزمان قبول اولنمشدر .

بودجه اجرا اولندقدن صوکره قونترول ایدیلیر، محاسبلر بالخاصه اداری وعدلی قونتروله تابعدرلر آمر اعطالر دیوان محاسباتك وسائر هیئتلرك تنویری اوزرینه دوغریدن دوغری‌یه مجلس ملینك قونترولنه تابعدرلر .

بودجه فورمالیته‌لرینك اهمیتی

ایشته برمملکتك تفیض وتکمل مالیسنی تأمین ایچون موجود بودجه قواعدی بونلردن عبارتدر بتون بومعاملات هپسی فورمالیته‌دن قواعد واشکال خارجیه‌دن عبارت اولدیغی کورولیورمی ؟ او حالده بر مملکتده تفیض مالی تولیدینه بتون قواعد خارجیه‌دن عبارت اولان بودستورلرك عجبا نه تأثیری واردر! دیه ذهنلره برشبهه طاری اوله‌بیلیر؛ حقیقةً دنیاده بیلیرکه بر مملکتك انکشاف مالیسنی تأمین ایدن شی بویله بودجه مه‌قانیرمه‌سی کبی فورمالیته‌لر دکل بوندن دها عالی بر طاقم دساتیر اقتصادیه ، سیاسیه وحکمیه‌در ، یعنی حکمت وفطانت نفوذ نظر ، سوء استعمالاته قارشی متانت،فکر اقتصادکبی مدیران مملکتك حائزاولمسی لازمکلن اوصاف بولنمینجه مملکتك ثروتی نه‌درجه ترقی ایدرسه ایتسون حال مالیسنده هیچ برصلاح کوریله‌مز؛شبهه‌سز هیچ کیمسه بوپرنسیپلرك بودجه فورمالیته‌لرینه نظراً قات‌قات یوکسك اولدیغنی ومملکتده فیض‌مالینك اصل‌مولدی بولندیغنی انکار ایده‌مز؛ بونکله‌برابر بوپره‌نسیپلرك نه‌قدرنازك نه‌قدرقولای قابل انهدام‌اولدیغنی

نظر دقتدن دور طوتاملی یز. چونکه فکر اقتصاده، نفوذ نظره، حکمت اداره‌یه، سوء استعمالاته، صلاحیته قارشی متمادیاً هجوم ایدن هر مملکتده نیجه عناصر موجوددر. هرکس، هر آمر عطا، بویه‌دجه ممکن اولدیغی قدر آز اوده‌مك وامکان دائره‌سنده اوندن چوق استفاده ایتمك ایستر وبناءً علیه اشبو دساتیر اساسیه‌یه قارشی، مهاجمه ایده‌رك اونلری اسقاطه چالیشیر ؛ اوحالده بودشمنلره قارشی اشبو دساتیر عالیه‌یی تقویه‌وحمایه ایتمك ایجاب ایدرکه بونلرك ده مدافعی وصیسی بودجه فورمالیته‌لریدر. بودجه فورمالیته‌لری کبی مدافع ووصیلر اولمسه اساساً شخصی subjectif اولدیغی ایچون قولایجه ییقیله‌بیلن حسن نیت، نفوذ نظر، تدبیر واحتیاط واقتصاد دستورلری پك چابوق مهاجملرك یداستیلاسنه دوشر، مملکتك حال مالیه‌سی برتشوش بر هرج ومرج ایچنده قالیر. خلاصه بودجه فورمالیته‌لری اویله آهنین استحکاماتدرکه اونلرك مدافعه‌سی اولماسه مملکتك تفیض مالیه‌سنك عوامل حقیقیه‌سی اولان دساتیر، چارچابوق یداعدایه دوشر.

بودجه فورمالیته‌لرندن بعضیلری دوغرودن دوغرویه سوء استعمالاتی منع ایده‌جك حقیقی مانعه‌لردر ؛ بونلر سوء استعمالاتك حدود مالیه دائره‌سنی تجاوز ایتمه‌سنی منعه مأموردرلر. قوای عمومیه‌نك اوکنه دیکیلدیلرمی متجاوزلری همان کری دونمکه، ویاهیچ اولمازسه آز چوق انحنا ایتمکه مجبور ایدرلر. مثلا مجلس ملینك واردات ومصارفاتی هرسنه بودجه ایله مکمل ومدیب برصورتده، عمومی راپورلر ومذاکره‌لرله تصدیق ایتمسی کندیسنی کندی اثرینه حرمت ورعایت ایله مکه، اونی اخلال ایده‌جك تکلیفاتی ینه‌رد ایتمکه مجبور ایدر. مبعوثلرکمال دقت واعتنا ایله تأسیس ایتدکلری موازنتی برهوس واختراص

اوغورینه فدا ایتمکه راضی اولمازلر . بودجه تخمیناتی نه درجه دقتله حساب ایدلمش اولورسه اوقدر مقاومت کسب ایدر اخلالنه تشبث آننده اوقدر بیوك اعتراض وهیجانی بادی اولور .

قوهٔ اجرائیه‌یه کانجه مجلسك بو تصدیق رسمیسی اونك اللرینی باغلار ، حکومت مجلسك کندیسنه ویردیکی تخصیصاتك هر فصلنه تماماً رعایته مجبور اولور ، عکس حالده کیفیتك موجب مسئولیت اوله‌جغنی بیلیر . کذا بعض مملکتلرده مجلسك مصارفاتی تزیید وواردانی تنقیص خصوصنده کندی کندینی تقییدایتمسی تطبیقی کوج برفورمالیته فقط سوء استعمالاتی اوتوماتیك برصورتده منع ایده‌جك برقاعده‌در .

کذلك تخصیصات منضمه‌لرك تقییداته تابع طوتلسی قوهٔ اجرائیه‌یی سوء استعمالدن منع ایدن حتی نیجه دفعه‌لر قوهٔ تشریعیه‌یی قوهٔ اجرائیه‌نك طلب وتمنیسنه تماشاتدن منع ایله‌ین قیمتدار بر پره‌نسیپدر .

نهایت بودجه‌نك قونترولە تابع طوتیلمسی بودجه‌یی اجرایه مأمور اولانلری سوء استعمالدن منع ایلر ، هرکس حاکملریله معاملاتی محاسبه ایتمزدن اول حساباتنی کندی کندینه حسن صورتله تنظیمه مجبور اولور .

خلاصه بو برنجی قسم فورمالیته‌لر تدبیر ، احتیاط وفکر اقتصاده قارشی وقوعبوله‌جق سوء استعمالاتی امکانسز قیلار ویاهیچ اولمازسه جزئی کلی منع ایدر .

فورمالیته‌لرك بعضیلری‌ده طریق صوابی کوستریررلر ، وضوحك یعنی نور حقیقتك انتشارینی تأمین ایدرلر . بووضوح سایه‌سنده قوهٔ تشریعیه نه‌هدفه دوغری کیده‌جکنی کورور وظیفه‌سی کلیاً قولایلاشیر . بر دولتك واردات ومصارفی هیئت عمومیه‌سی وتفرعاتیله آشکار

برصورتده كوروندیکی اداره‌ٔ ماليه ايچون‌ اك ايی طريق حركت بديدار اولمش ديمكدر، بو طريق حركتده سلوك ايتمك ايچون مجلسك بر سعی ناموسكاريسی كفايت ايدر .

شبهه‌سز اكر كوز كوره مملكتك محو وخرابيسنه كيتمكه عزمكار برمجلس ملی اوكنده بولنسه‌يدق وضوحك هيچ فائده‌سی اولميه‌جقدی؛ شكر اولنوركه بوحال وارد دكلدر، مجلس مبعوثانك ياكلش آدیملری اكثريا حال مالی‌يی ايی كوره‌مكدن بعضاً كورمكه مقتدر اوله‌مامقدن نشأت ايدر . بناءً عليه بودجه فورماليته‌لرندن وضوحی تأمين ايدنلر اونی دوغريدن دوغری‌يه كوره‌بيلنلری يكی دساتير حركت تعيننه سوق ايدر كوره‌مينلركده يواش يواش كوزلرينی آچار .

كورديكمز قواعدك برچوغی بودجه‌لرده‌وضوحی تأمين ايچوندر. وحدت‌وعموميت‌قاعده‌سنك تطبيقی ، بودجه‌نك تنظيمنك‌ممكن اولديغی قدر سنه ابتداسنه يقين اوله‌رق تعيينی ، ژه‌ستيون وا كزرسيس اصوللرينك ممكن مرتبه اصلاحی ، دولت لهنه بش سنه‌لك مرور زمان قبول ايدلمسی ، بودجه پروژه‌لرينی ايضاح ايدن اسباب موجبه وراپورلرك تحرير ايدلمسی، بودجه قانوننك مه‌توديك تقسيماتنه تابع طوتيلمسی ؛ اصول مطرده ومنتظمه دائره‌سنده حسابات قطعيه تنظيم اولنمسی،مطابقت بياننامه‌لری وسائره هپ بومقصدی تأمين ايچوندر .

بودجه فورماليته‌لرينك اوچنجی بر فائده‌سی‌ده حاكميت مليه‌يی تقويه ايتمسيدر. كرك تاريخ‌سياسی درسلری كرك‌بودجه‌نك‌مطالعه‌سی بوحقك ملت طرفندن نه‌قدر بيوك مجاهدات نتيجه‌سنده الده ايدلديكنی كوستريبور. بوحقی الده ايتمك نصل مقدسه تقويه ايتمكده اويله‌جه

الزمدر. ايشته فورماليته‌لرك بوخدمتي‌ده‌واردر: حكومتي مجلس‌ملينك ارزوسنه حرمت ورعايته مجبور ايدر. بودجه‌نك حاضرلنمسندن مقصود اولان بتون مساعي اوني مجلس مليه مال ايتمك ايچوندر. حسن تقدير، مصارفاتك دائره، فصل وماده اعتباريله ترتيبي، رأس‌سنه ماليه‌نك تبديلي اسباب موجبه لايحه‌سنك احضاري، بودجه‌يه برچوق تفرعات علاوه‌سي هپ مجلس ملينك وظيفه‌سني تسهيل ايچون وضع اولنان تدابيردر. كذا بودجه تطبيقه كيرديكي زمان محاسبهٔ عموميه قانونلرينه توفيقاً قوهٔ اجرائيه‌نك مجلس ملينك ارزولريني خطوه بخطوه تعقيب ايتمسي، مجلس طرفندن تصديق اولنمامش اولان وارداتك جبايت اولنه‌مامسي. مصارفده هيچ بر تجاوز واقع اولمامسي وحتي امر واقعلرك بيله مجالسك تصديقنه اقتران ايتمسي حساب قطعي قانونلرينك مجلسك تصديقندن كچيرلمسي هپ بومقصده مبنيدر.

خلاصه بودجه مجلسك ارزوسنه كوره تنظيم اولنور، مجلس طرفندن تصديق اولنور، مجلسك وضع ايتديكي قواعد دائره‌سنده اجرا اولنور، وبالآخره ينه مجلس طرفندن مراقبه اولنور، وبوتون معاملات حاكميت مليه‌يي تقويه ايدر.

ايشته بودجه‌فورماليته‌لرك تأمين ايتديكي اوچ بيوك فائده بونلردر. بو فائده‌لرينك اهميتي ايسه قطعياً قابل انكار دكلدر. ممالك متمدنه‌ده بوقواعدك موجود اولماديغي زمانلرده وقوعه كلان سيئاتك تعدادي غير قابلدر، بزده اسكي دورده بودجه‌سزلكك پك آجي تجربه‌لريني كورمشزدر. برمملكتده بودجه وحساب اولمايمي يكون مصارفك فضله وآچيقلرك مقداري بيلنمه‌ديمي، پاره‌نك نه‌ره‌دن كلديكي ونره‌يه صرف اولنديغي معلوم

بولنمديغى او مملكت خراب اولمغه محكومدر . آوروپا حكومتى بودجه قواعدى سايه‌سنده احوال ماليه‌لرينى نصل تحكيم وتقويه‌يه مقتدر اولمشلرسه حكومت عثمانيه‌نك ده اوياه‌جه مشروطيتدن برى تعقيبنه باشلاديغى طريق اقتباسده دوام ايلمسى تفيض ماليمز ايچون برشريطهٔ اساسيه‌در .

ختام

فهرست

فصل نومروسی		صحیفه نومروسی

مدخل

بودجه‌نك تنظیمی

فصل		صحيفه

بودجه‌نك اجراسى

متن اثرده بر چوق مرتب سهویاتی ، وازجمله فرانسزجه كلماتده بعض خطیات موجود ایسه‌ده، قرینه‌ایله اكلاشیلملری قولای اولدیغی ایچون خطاصواب جدولی درج ایدلمه‌مشدر .

